C/2025/4944

13.10.2025 г.

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА И СМЕТНАТА ПАЛАТА

Консолидирани годишни отчети на Европейския съюз за 2024 финансова година

(C/2025/4944)

СЪДЪРЖАНИЕ

Стр.

ФИНАНСОВИ АКЦЕНТИ ЗА ГОДИНАТА 2

***БЕЛЕЖКА, СЪПЪТСТВАЩА КОНСОЛИДИРАНИТЕ ОТЧЕТИ 33

КОНСОЛИДИРАНИ ФИНАНСОВИ ОТЧЕТИ И ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ 34

СЧЕТОВОДЕН БАЛАНС 35

***ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВИЯ РЕЗУЛТАТ 36

***ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ 37

***ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В НЕТНИТЕ АКТИВИ 38

***БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИТЕ ОТЧЕТИ 39

ДОКЛАДИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА И ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ 136

РЕЧНИК НА ТЕРМИНИТЕ 219

***СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА 223

ФИНАНСОВИ АКЦЕНТИ ЗА ГОДИНАТА

Целта на настоящата част „Финансови акценти“, която бе изготвена въз основа на принципите, описани в Насока за препоръчани практики № 2 (RPG 2) „Обсъждане и анализ на финансовите отчети“ на Съвета по международни счетоводни стандарти за публичния сектор (СМССПС), е да се помогне на читателите да разберат как оперативните, финансовите и инвестиционните дейности на ЕС са отразени в различните елементи на консолидираните финансови отчети на ЕС. Информацията, представена в тази част, не е одитирана.

Следва да се отбележи, че поради закръглянето на цифрите в милиони евро някои финансови данни в таблиците по-долу може да изглеждат грешни.

СЪДЪРЖАНИЕ

		Стр.
1.	ОСНОВНИ СТОЙНОСТИ И АКЦЕНТИ ПРЕЗ ГОДИНАТА	3
2.	МНОГОГОДИШНАТА ФИНАНСОВА РАМКА ЗА ПЕРИОДА 2021—2027 г., NextGenerationEU И ПОДКРЕПАТА ЗА УКРАЙНА	5
3.	ИЗПЪЛНЕНИЕ НА NextGenerationEU	7
	3.1. Общ преглед	7
	3.2. Изплатена неподлежаща на връщане подкрепа по линия на МВУ (включително REPowerEU	7
	3.3. Изплатени суми по заеми по линия на МВУ(включително REPowerEU)	8
	3.4. Принос на NextGenerationEU към други програми в рамките на бюджета на ЕС	9
4.	БЮДЖЕТНИ УСЛОВНИ ПАСИВИ	10
	4.1. Дейности по получаване и отпускане на заеми	10
	4.2. Бюджетни гаранции	17
	4.3. Общ фонд „Провизии“	18
5.	АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВИТЕ ОТЧЕТИ	19
	5.1. Приходи	19
	5.2. Разходи	20
	5.3. Общо ЕИФ	21
	5.4. Пасиви	23
	5.5. Нетни активи	25
6.	ОБОБЩЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА	25
	6.1. Приходи	25
	6.2. Разходи	27
7.	ПОЛИТИЧЕСКА И ФИНАНСОВА РАМКА, УПРАВЛЕНИЕ И ОТЧЕТНОСТ НА ЕС	29
	7.1. Политическа и финансова рамка	29
	7.2. Управление и отчетност	30

1. **ОСНОВНИ СТОЙНОСТИ И АКЦЕНТИ ПРЕЗ ГОДИНАТА**

Консолидирани финансови отчети

Консолидираните финансови отчети на ЕС обхващат повече от 50 субекта (включително Европейския парламент, Съвета, Комисията и агенциите на ЕС). Те са изготвени въз основа на възприетите от счетоводителя на Комисията правила за счетоводна отчетност на базата на текущо начисляване, които се основават на международните счетоводни стандарти за публичния сектор (МССПС).

Както може да се види в обобщения счетоводен баланс по-долу и както е обяснено по-подробно в анализа на финансовите отчети (раздел **5**), най-забележителните особености на консолидираните финансови отчети на ЕС за 2024 г. бяха увеличение на получените заеми във връзка с прилагането на NextGenerationEU и допълнителната финансова подкрепа, предоставена на Украйна:

(милиарди евро)

	2024 г.	2023 г.	Промяна
АКТИВИ			
Финансови активи	328,3	285,4	43,0
Предварително финансиране	78,9	91,7	- 12,8
Вземания	31,7	35,2	- 3,5
Парични средства и парични еквиваленти	63,2	39,6	23,6
Имоти, машини и съоръжения и други активи	16,3	15,8	0,5
Общо	**518,5**	**467,7**	**50,8**
ПАСИВИ			
Доходи след напускане	93,1	90,8	2,3
Финансови пасиви	601,9	458,4	143,5
Задължения	55,4	50,5	4,9
Начисления	67,1	76,8	- 9,7
Други пасиви	9,8	3,3	6,5
Общо	**827,3**	**679,8**	**147,5**
НЕТНИ АКТИВИ			
Резерви	1,0	1,1	- 0,1
Суми, които трябва да бъдат поискани от държавите членки	(309,8)	(213,2)	- 96,6
Общо	**(308,8)**	**(212,2)**	**- 96,7**

→ Вж.„Анализ на финансовите отчети“, раздел **5**

Основни тенденции през 2024 г.

Продължаване на успешните резултати в емитирането на облигации на ЕС, съкровищни бонове на ЕС и екосъобразни облигации по NextGenerationEU

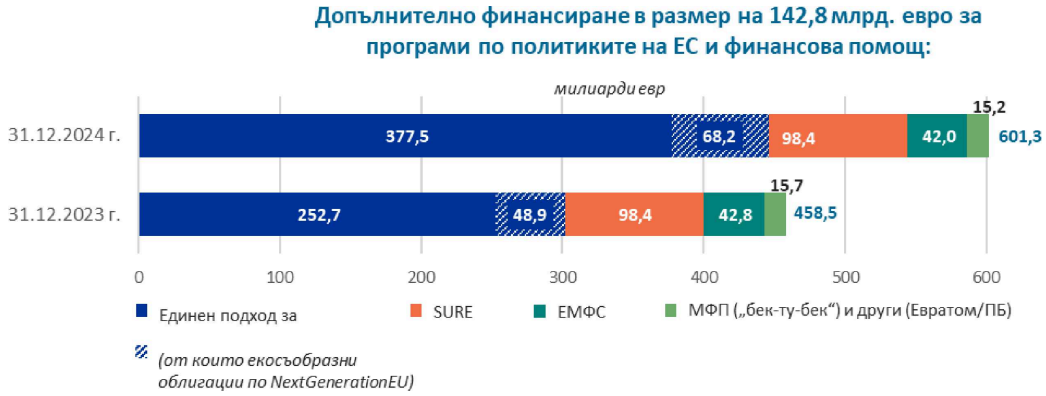

→ Вж. раздел **4**

Постигане на целите на NextGenerationEU

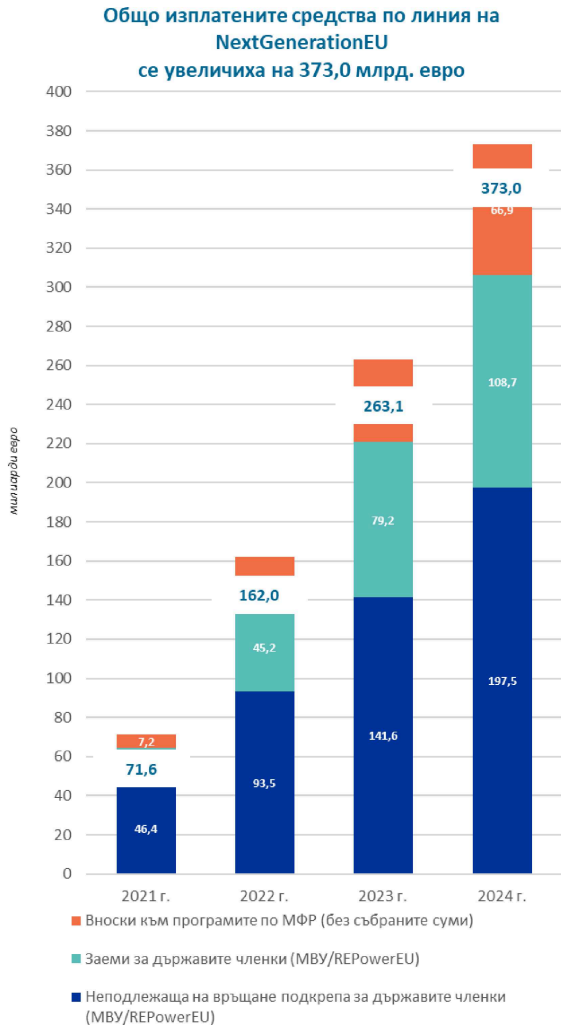

→ Вж. раздел **3**

Предоставяне на финансова помощ на Украйна

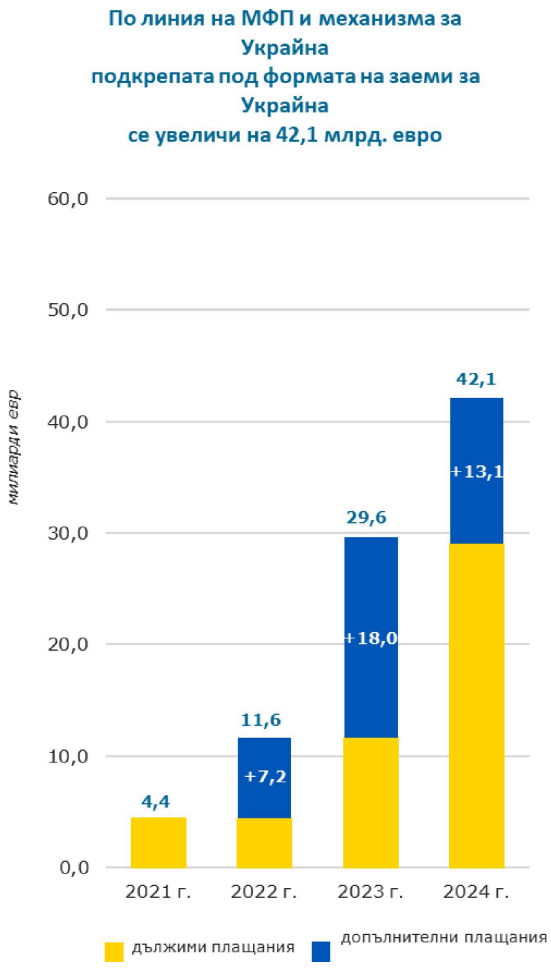

→ Вж. раздел **4**

2. **МНОГОГОДИШНАТА ФИНАНСОВА РАМКА ЗА ПЕРИОДА 2021—2027 г., NextGenerationEU И ПОДКРЕПАТА ЗА УКРАЙНА**

Дългосрочният бюджет на ЕС за периода 2021—2027 г., заедно с Инструмента на Европейския съюз за възстановяване (NextGenerationEU — NGEU), възлиза на 2,028 трилиона евро по текущи цени (1,8 трилиона евро по цени от 2018 г.).

Пакетът се състои от дългосрочния бюджет — многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2021—2027 г. — в размер на 1,221 трилиона евро по текущи цени (1,081 трилиона евро по цени от 2018 г.) и временния инструмент за възстановяване NextGenerationEU в първоначален размер до 806,9 милиарда евро по текущи цени (750 милиарда евро по цени от 2018 г.). Тази първоначална сума беше коригирана на 712 милиарда евро, тъй като общата налична подкрепа под формата на заеми не беше поискана в пълен размер от държавите членки.

Преразглеждане на бюджета на ЕС за периода 2021—2027 г.

След приемането през 2020 г. на дългосрочния бюджет на ЕС за периода 2021—2027 г. ЕС се сблъска с поредица от безпрецедентни и непредвидени кризи, включително агресивната война на Русия срещу Украйна и последиците от нея, ускоряването на инфлацията и лихвените проценти, както и миграцията и външните предизвикателства като конфликта в Близкия изток. Преодоляването на тези многобройни предизвикателства натовари до краен предел ресурсите на бюджета на ЕС, ограничавайки способността му да се справи дори с най-неотложните предизвикателства. За да се гарантира, че бюджетът на ЕС ще продължи да изпълнява ключовите си цели, през юни 2023 г. Европейската комисия предложи укрепване на дългосрочния бюджет на ЕС.

На 1 февруари 2024 г. лидерите от ЕС одобриха всички приоритети, посочени в предложението на Комисията, и постигнаха съгласие по първото по рода си преразглеждане на дългосрочния бюджет на ЕС, което беше одобрено и от Европейския парламент на 27 февруари 2024 г. Основните елементи са следните:

— подкрепа от критично значение за Украйна: нов механизъм за Украйна, основан на безвъзмездни средства, заеми и гаранции, с общ капацитет от 50 милиарда евро за периода 2024—2027 г., който ще бъде използван за непосредствените нужди на Украйна, за възстановяването и за модернизацията на страната по пътя ѝ към ЕС;

— укрепване на суверенитета и конкурентоспособността: с платформата за стратегически технологии за Европа (STEP) ще бъде стимулирана дългосрочната конкурентоспособност на ЕС по отношение на технологиите от критично значение, цифровите и наукоемките технологии, чистите технологии и биотехнологиите с нови възможности за гъвкавост и стимули за финансиране по линия на сближаването и Механизма за възстановяване и устойчивост, както и допълнителни средства в размер на 1,5 милиарда евро за Европейския фонд за отбрана;

— допълнителни действия в областта на миграцията и външните предизвикателства: увеличение в размер на 9,6 милиарда евро ще подпомогне вътрешното и външното измерение на миграцията и ще помогне на партньорите в Западните Балкани, южното съседство и отвъд тях;

— по-решителен отговор на непредвидени кризи: за да се осигури възможност бюджетът на ЕС да продължи да реагира на непредвидени обстоятелства — като например енергийната криза, продоволствените кризи и последиците от войната на Русия на фона на нарастващата инфлация и разходите за лихви — Инструментът за гъвкавост ще бъде увеличен с допълнителни 2 милиарда евро, а таванът на резерва за спешна помощ ще бъде увеличен с 1,5 милиарда евро и ще бъде разделен на два отделни инструмента: резерв за европейска солидарност и резерв за спешна помощ;

— по-голяма устойчивост на кризи: тристепенен механизъм за извънредни ситуации и нов инструмент ще привнесат яснота относно бюджетните механизми за финансиране на свързаните с NextGenerationEU разходи;

— преразглеждането ще бъде финансирано чрез комбинация от нови ресурси и преразпределение в рамките на бюджета на ЕС. Това ще позволи на ЕС да продължи да действа по най-неотложните приоритети, като същевременно се сведе до минимум въздействието върху националните бюджети, което е в полза на хората в ЕС и извън него.

Преразглеждането влезе в сила на 1 март 2024 г. и се прилага за бюджета на ЕС със задна дата от 1 януари 2024 г. Отражението на преразглеждането върху бюджета за 2024 г. беше включено чрез коригиращ бюджет № 1/2024, а по-дългосрочното въздействие е отразено в бюджета за 2025 г. и във финансовото програмиране за 2026 г. и 2027 г.

NextGenerationEU

С първоначален бюджет от до 806,9 милиарда евро инструментът NextGenerationEU има за цел да подпомогне поправянето на непосредствените икономически и социални щети, причинени от пандемията от COVID-19, и да допринесе за изграждането на една по-екологосъобразна, по-цифрова, по-устойчива и по-добре подготвена за настоящите и предстоящите предизвикателства Европа след COVID-19. По-голямата част от средствата се насочват през Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ). Част от средствата — до 338,0 милиарда евро, се предоставят под формата на неподлежаща на връщане подкрепа, или безвъзмездни средства. Другата част — до 385,8 милиарда евро, се използва за предоставяне на заеми от ЕС на отделните държави членки.

През август 2023 г. изтече крайният срок, до който държавите членки трябваше да подадат искане за заем, което означава, че вече не може да бъдат предоставени 94,9 милиарда евро под формата на заеми. В резултат на това общата сума за заемите вече е 290,9 милиарда евро, а коригираният общ пакет за неподлежаща на връщане подкрепа и заеми — 712 милиарда евро. Погасяването на тези заеми от държавите членки, които са ги получили, ще започне едва след изтичането на настоящия период на МФР, като то ще бъде с дълъг срок (от 2032 г. до 2054 г., вж. раздел **3.3**). NextGenerationEU ще подсили и следните програми и политики на ЕС:

— политиката на сближаване — в рамките на помощта за възстановяване в полза на сближаването и териториите на Европа (REACT-EU) — за да се подпомогне преодоляването на икономическите последици от COVID-19 през първите години на възстановяването;

— Фонда за справедлив преход — за да се гарантира, че преходът към неутралност по отношение на климата е осъществим за всички;

— Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони — за да се подпомогнат допълнително земеделските стопани;

— InvestEU — за да се подкрепят инвестиционните усилия на нашите предприятия;

— „Хоризонт Европа“ — за да се гарантира, че ЕС разполага с капацитет за финансиране на повече високи постижения в областта на научните изследвания;

— RescEU — за да се запази капацитетът на Механизма за гражданска защита на ЕС за реагиране при мащабни извънредни ситуации.

Освен това безвъзмездните средства по МВУ вече се допълват от включването на мерки по REPowerEU, финансирани и от приходите от схемата за търговия с емисии (СТЕ) и разпределените средства по резерва за приспособяване във връзка с последиците от Брексит, заедно с разпределените средства по NextGenerationEU. По сходен начин заемите по МВУ допринасят за постигането на целите на REPowerEU. Вж. раздел 3 за допълнителна подробна информация за изпълнението на NextGenerationEU и раздел 4 за получените заеми посредством единния подход за финансиране.

Подкрепа за Украйна

След началото на агресивната война на Русия срещу Украйна бюджетът на ЕС подпомогна в огромна степен действията на ЕС в отговор на кризата в Украйна във всички аспекти. По-конкретно в рамките на подхода „Екип Европа“ ЕС, неговите държави членки и европейските финансови институции мобилизираха до края на 2024 г. обща подкрепа за Украйна и нейния народ в размер на над 130 милиарда евро като ясен израз на продължаващата солидарност на ЕС. Това включва:

— финансова помощ, бюджетна подкрепа и хуманитарна помощ в размер на 64,4 милиарда евро, предоставени от бюджета на ЕС и директно от държавите — членки на ЕС, под формата на безвъзмездни средства, заеми и гаранции (от които 19,6 милиарда евро бяха мобилизирани през 2024 г. по трите стълба на механизма за Украйна под формата на заеми, неподлежаща на връщане подкрепа и бюджетни гаранции);

— военна помощ в размер на 47,3 милиарда евро, предоставени директно от държавите — членки на ЕС, включително 6,1 милиарда евро чрез Европейския механизъм за подкрепа на мира (извънбюджетен инструмент);

— 1,5 милиарда евро, предоставени от постъпленията, произтичащи от замразени и блокирани руски държавни активи (извънредни печалби); и

— 17 милиарда евро, предоставени от ЕС и неговите държави членки в подкрепа на хората, бягащи от Украйна.

Политически приоритети на Комисията за периода 2024—2029 г.

Политическите приоритети на Европейската комисия са определени в политическите насоки, изготвени от нейния председател. Под ръководството на председателя Фон дер Лайен Комисията, която встъпи в длъжност на 1 декември 2024 г., ще се съсредоточи върху следните седем ключови приоритета:

Нов план за устойчив просперитет и конкурентоспособност на Европа

Европа като континент на икономически растеж, предприемачество и иновации чрез гарантиране на конкурентоспособност, просперитет и справедливост.

Нова ера за европейската отбрана и сигурност

Справяне с предизвикателствата на Европа в областта на отбраната и сигурността и подобряване на подготвеността и управлението на кризи.

Подкрепа за хората, укрепване на нашите общества и на социалния ни модел

Насърчаване на социалната справедливост, повишаване на солидарността в нашето общество и гарантиране на равни възможности за всички.

Поддържане на качеството ни на живот: продоволствена сигурност, вода и природа

Изграждане на конкурентоспособна и устойчива селскостопанска и продоволствена система, опазване на биологичното разнообразие и подготовка за променящия се климат.

Защита на нашата демокрация, отстояване на нашите ценности

Поставяне на гражданите в центъра на нашата демокрация, за да могат всички да помагат за оформянето на бъдещето на нашия Европейски съюз.

Европа в света: възползване от нашата мощ и нашите партньорства

Съсредоточаване върху нашите съседи в по-широк смисъл с цел справяне с глобалните предизвикателства и насърчаване на мира, партньорствата и икономическата стабилност.

Съвместно постигане на резултати и подготовка на Съюза за бъдещето

Модерен и подсилен бюджет на ЕС и амбициозна програма за реформи, за да постигнем нашите цели.

3. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА NEXTGENERATIONEU

3.1. Общ преглед

В края на 2024 г. Комисията е изплатила финансова подкрепа в размер на общо 373,0 милиарда евро. По-голямата част от тази сума, 306,1 милиарда евро, беше изплатена в рамките на МВУ (включително подкрепа за реформи и инвестиции по линия на REPowerEU), като 197,5 милиарда евро бяха изплатени под формата на неподлежаща на връщане подкрепа, а 108,7 милиарда евро — под формата на заеми. Други 66,9 милиарда евро (без събраните суми) бяха предоставени под формата на плащания по МФР в рамките на съществуващите програми.

3.2. Изплатена неподлежаща на връщане подкрепа по линия на МВУ (включително REPowerEU)

Общият размер на неподлежащата на връщане подкрепа, която е одобрена и за която е поето правно задължение в рамките на плановете за възстановяване и устойчивост на 27-те държави членки, възлиза на 359,5 милиарда евро. Към 31 декември 2024 г. бюджетните задължения възлизаха на 358,9 милиарда евро. В края на 2024 г. Комисията е изплатила неподлежаща на връщане подкрепа в размер на общо 197,5 милиарда евро на 26 държави членки:

(милиарди евро)

Държава членка	Общо стойност на безвъзмездните средства	Бюджетни задължения 31.12.2024 г. (*)	Общо изплатени 31.12.2024 г.
Австрия	4,0	4,0	1,2
Белгия	5,0	4,9	1,5
България	5,7	5,7	1,4
Хърватия	5,8	5,8	3,7

(милиарди евро)

Държава членка	Общо стойност на безвъзмездните средства	Бюджетни задължения 31.12.2024 г. (*)	Общо изплатени 31.12.2024 г.
Кипър	1,0	1,0	0,4
Чехия	8,4	8,4	4,2
Дания	1,6	1,6	1,0
Естония	1,0	1,0	0,5
Финландия	1,9	1,9	0,5
Франция	40,3	40,3	30,9
Германия	30,3	30,3	19,8
Гърция	18,2	18,2	8,6
Унгария	6,5	6,5	0,1
Ирландия	1,2	1,1	0,3
Италия	71,8	71,8	46,4
Латвия	2,0	2,0	0,8
Литва	2,3	2,3	1,1
Люксембург	0,2	0,1	0,0
Малта	0,3	0,3	0,2
Нидерландия	5,4	5,3	1,3
Полша	25,3	25,3	7,3
Португалия	16,3	16,3	8,5
Румъния	13,6	13,6	5,8
Словакия	6,4	6,4	3,5
Словения	1,6	1,6	0,7
Испания	79,9	79,9	48,0
Швеция	3,4	3,4	–
Общо	**359,5**	**358,9**	**197,5**

(*) В бюджетните задължения са взети предвид всички отменени задължения, включително свързаните със задължения, поети преди 2024 г. От общите бюджетни задължения 2,5 милиарда евро са задължения, поети през 2024 г.

През 2024 г. Комисията изплати неподлежаща на връщане подкрепа на обща стойност 55,9 милиарда евро. Основните плащания бяха към Германия (13,5 милиарда евро), Испания (10,9 милиарда евро), Франция (7,5 милиарда евро), Полша (6,8 милиарда евро) и Италия (5,5 милиарда евро).

3.3. **Изплатени суми по заеми по линия на МВУ(включително REPowerEU)**

Общата финансова подкрепа под формата на заеми, одобрена съгласно плановете, възлиза на 290,9 милиарда евро. Цялата сума е обхваната от подписани споразумения за заеми. В края на 2024 г. Комисията е изплатила финансова подкрепа под формата на заеми в размер на 108,7 милиарда евро на 13 държави членки:

(милиарди евро)

Държава членка	Общо отпуснати	Общо подписани към 31.12.2024 г.	Общо изплатени към 31.12.2024 г.	Общо погасени към 31.12.2024 г.	Общо непогасени към 31.12.2024 г.
Белгия	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
Хърватия	4,3	4,3	0,8	0,0	0,8
Кипър	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0

(милиарди евро)

Държава членка	Общо отпуснати	Общо подписани към 31.12.2024 г.	Общо изплатени към 31.12.2024 г.	Общо погасени към 31.12.2024 г.	Общо непогасени към 31.12.2024 г.
Чехия	0,8	0,8	0,2	0,0	0,2
Гърция	17,7	17,7	9,6	0,0	9,6
Унгария	3,9	3,9	0,8	0,0	0,8
Италия	122,6	122,6	75,7	0,0	75,7
Литва	1,6	1,6	0,8	0,0	0,8
Полша	34,5	34,5	13,5	0,0	13,5
Португалия	5,9	5,9	2,9	0,0	2,9
Румъния	14,9	14,9	3,7	0,0	3,7
Словения	1,1	1,1	0,4	0,0	0,4
Испания	83,2	83,2	0,3	0,0	0,3
Общо	**290,9**	**290,9**	**108,7**	**0,0**	**108,7**

През 2024 г. Комисията предостави нова финансова подкрепа под формата на заеми на стойност 29,4 милиарда евро. Основните плащания бяха към Италия (14,7 милиарда евро), Полша (9,0 милиарда евро), Гърция (2,3 милиарда евро) и Португалия (1,2 милиарда евро). Съгласно споразуменията за заем държавите членки ще правят всяка година погасителни вноски в размер на 5 % от предоставените суми, като първата вноска ще бъде дължима 10 години след датата на предоставяне на средствата. В резултат на това периодът на погасяване на заемите, отпуснати до 31 декември 2024 г., е от 2032 г. до 2054 г.

3.4. **Принос на NextGenerationEU към други програмив рамките на бюджета на ЕС**

В края на 2024 г. общите нетни плащания, извършени към други програми съгласно МФР, възлизаха на 66,9 милиарда евро. Този принос, в който не са включени събраните суми, беше свързан главно с REACT-EU, от която се финансират Европейският фонд за регионално развитие (ЕФРР) и Европейският социален фонд (ЕСФ, в това число ФЕПНЛ):

(милиарди евро)

Програма съгласно МФР	Общо отпусната сума	Общо нетни поети задължения 31.12.2024 г.	Общо нетни плащания 31.12.2024 г.
ПО ЛИНИЯ НА REACT-EU	50,6	50,6	46,3
— *от които за ЕФРР*	30,0	30,0	28,1
— *от които за ЕСФ (в това число за ФЕПНЛ)*	20,6	20,6	18,2
Фонд за справедлив преход	10,9	10,8	6,3
Развитие на селските райони (ЕЗФРСР)	8,1	8,1	4,8
Програма InvestEU	6,1	6,1	3,8
„Хоризонт Европа“	5,4	5,4	4,5
RescEU	2,0	2,0	1,3
Общо	**83,1**	**82,9**	**66,9**

През 2024 г. Комисията извърши плащания към други програми съгласно МФР на стойност 24,6 милиарда евро. Тази сума включваше плащанията, свързани с REACT-EU (14,9 милиарда евро, от които 7,1 милиарда евро по линия на ЕФРР и 7,8 милиарда евро по линия на ЕСФ, в това число ФЕПНЛ), Фонда за справедлив преход (6,0 милиарда евро), развитието на селските райони (1,5 милиарда евро), InvestEU (1,2 милиарда евро), „Хоризонт Европа“ (0,6 милиарда евро) и RescEU (0,3 милиарда евро).

4. **БЮДЖЕТНИ УСЛОВНИ ПАСИВИ**

През последните години ЕС все повече използва финансови инструменти (като заеми, гаранции и капиталови инвестиции) като средство за изпълнение на своите политики и постигане на целите на ЕС. Например заемите от ЕС за неговите държави членки или партньорски държави имат за цел да се възстанови финансовата стабилност или да се насърчи икономическото възстановяване от кризисни ситуации. Основната цел на гаранционните програми на ЕС е да се стимулират инвестициите и да се подобри достъпът до финансиране с оглед на преодоляването на неефективност на пазара в ключовите области на политиката.

Когато ЕС предоставя подкрепа под формата на заеми или гаранции, той очаква висока добавена стойност от своето финансово участие. Това е така, защото за разлика от традиционните неподлежащи на връщане методи на изпълнение на бюджета, например чрез предоставяне на безвъзмездни средства или субсидии, за всяко евро, похарчено от бюджета на ЕС, крайният бенефициер получава повече от номиналния размер на финансовата подкрепа от ЕС благодарение на т.нар. „лостов ефект“.

Въпреки че ЕС очаква направените разходи да бъдат по-ниски от размера на предоставеното финансиране, бюджетът на ЕС може все пак да понесе загуби, когато настъпят някои събития, които ЕС не може изцяло да контролира. Такъв е случаят по отношение на програмите, при които ЕС взема заеми с цел финансиране на заеми за държави членки и трети държави (вж. раздел **4.1** по-долу) и когато издава гаранции на финансови институции (вж. раздел **4.2** по-долу). Тъй като е слабо вероятно да се реализират изцяло загубите, дължащи се на неизпълнение на задълженията от страна на крайните бенефициери, ЕС не държи активи за пълния размер на тези потенциални пасиви ([1]), а само до равнището, необходимо за покриване на очакваните загуби и достатъчен буфер за сигурност за неочаквани загуби. Ако все пак настъпят загуби над провизираните активи, те ще бъдат покрити от държавите членки чрез бъдещите бюджети на ЕС. В този смисъл те създават „бюджетни условни пасиви“ за бюджета на ЕС.

ЕС редовно наблюдава устойчивостта на своите условни пасиви и адекватността на провизираните активи, държани в общия фонд „Провизии“ ([2]) (вж. **раздел 4.3** по-долу).

В края на 2024 г. бюджетните условни пасиви на ЕС възлизаха на общо 408,9 милиарда евро, от които 298,9 милиарда евро бяха свързани с непогасените заеми за държави (296,4 милиарда евро номинална стойност и 2,5 милиарда евро начислени лихви) и 109,9 милиарда евро до максималните суми (тавани) на издадените гаранции. Провизираните активи възлизаха на 23,4 милиарда евро.

ЕС поема и други пасиви, които не са условни по своето естество, но които — поради дългосрочния си характер — ще бъдат финансирани от държавите членки единствено чрез бъдещите бюджети. Това е свързано главно с пенсионните задължения (93,1 милиарда евро към 31 декември 2024 г.) и с получените заеми съгласно единния подход за финансиране, с които се финансират безвъзмездните средства по МВУ/REPowerEU и някои други програми по МФР (264,4 милиарда евро към 31 декември 2024 г., вж. раздели **3.2** и **3.4**).

4.1. **Дейности по получаване и отпускане на заеми**

4.1.1. *Получени заеми*

Съюзът заема средства, като емитира ценни книжа на международните капиталови пазари. В крайна сметка бюджетът на ЕС гарантира всички заеми, получени от Съюза. До 2020 г. получените заеми бяха използвани единствено за финансиране на дейности по отпускане на заеми, вж. раздел **4.1.2**. След въвеждането на инструмента NextGenerationEU получените заеми вече се използват и за финансиране на неподлежаща на връщане подкрепа (вж. раздел **3.2**).

([1]) С изключение на някои гаранции, предоставени по програмите за финансови инструменти от предходни МФР, които бяха изцяло финансирани или провизирани от бюджета на ЕС.

([2]) Вж. „Доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно финансовите инструменти, бюджетните гаранции, финансовата помощ и условните пасиви“, издаван ежегодно от Комисията.

Подход за предоставяне на финансиране

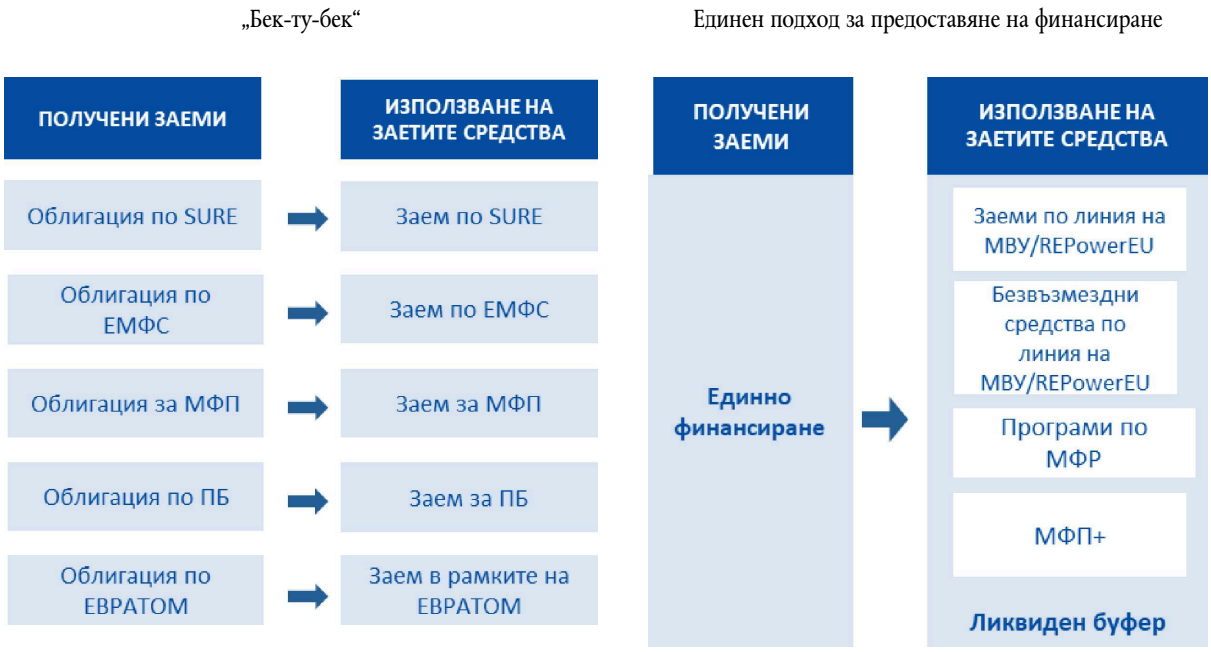

До 2020 г. Комисията следваше подход „бек-ту-бек“, като емитираше специална облигация, за да финансира конкретно споразумение за заем. Тя прехвърляше парите директно на държавата бенефициер при същите условия (лихвен процент, срок до падежа). Графикът, обемът и падежът на емисиите облигации се определяха изцяло от нуждите на бенефициера.

За инструмента NextGenerationEU Комисията използва диверсифициран подход на обединено финансиране, при който със заемите не се финансират директно конкретни плащания. Вместо това дългът се емитира съгласно шестмесечни- планове за финансиране, с дългосрочни облигации и краткосрочни съкровищни бонове. За емитирането на тези ценни книжа Комисията използва аукциони и синдикирани сделки. След това, в съответствие с методиката за разпределяне на разходите, договорена с държавите членки ([3]), тя прехвърля разходите на бенефициерите за заемите и на бюджета на ЕС за неподлежащата на връщане подкрепа. Този подход на обединено финансиране предлага по-гъвкава и съгласувана дейност по получаване и отпускане на заеми. Той също така предлага по-приемливи разходи за финансиране и позволява разработването на по-добра рамка за риска и съответствието. Тази гъвкавост на финансирането изисква и ликвиден буфер за ефективно управление на ликвидността.

След приемането на Регламент (ЕС, Евратом) 2022/2434 на Европейския парламент и на Съвета ([4]) през декември 2022 г. Комисията може да използва този подход за всички бъдещи заемания на средства. По този начин Макрофинансовата помощ (МФП)+ за Украйна, механизмът за Украйна и другите бъдещи програми за отпускане на заеми могат да се ползват от това гъвкаво и икономически ефективно управление на дълга, като по този начин се създава единен подход за финансиране за всички заеми, които получава ЕС.

През 2024 г. непогасените получени заеми на ЕС се увеличиха със 142,8 милиарда евро, с което номиналната непогасена сума достигна 601,3 милиарда евро към 31 декември 2024 г. Тази сума включва 68,2 милиарда евро екосъобразни облигации по линия на NextGenerationEU. Тези емисии са подкрепени от рамката за екосъобразни облигации по линия на NextGenerationEU, която е приведена в съответствие с принципите за екосъобразни облигации на Международната асоциация на капиталовите пазари (ICMA) ([5]). Със средствата, набрани чрез екосъобразните облигации по линия на NextGenerationEU, се финансират важни за климата мерки от националните планове за възстановяване и устойчивост (ПВУ) в рамките на Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ).

([3]) Решение за изпълнение (ЕС) 2022/9701 на Комисията.

([4]) Регламент (ЕС, Евратом) 2022/2434 на Европейския парламент и на Съвета от 6 декември 2022 г. за изменение на Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 по отношение на установяването на диверсифицирана стратегия за финансиране като общ метод на получаване на заеми (ОВ L 319, 13.12.2022 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2434/oj).

([5]) Европейска комисия, генерална дирекция „Бюджет“, Green bonds – Impact and allocation report – NGEU report 2023, Служба за публикации на Европейския съюз, 2023 г., https://data.europa.eu/doi/10.2761/302803.

В таблицата по-долу е даден графикът за погасяване на непогасените получени заеми от ЕС към 31 декември 2024 г.: (милиарди евро)

(милиарди евро)

	ЕДИНЕН ПОДХОД ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ФИНАНСИРАНЕ	„БЕК-ТУ-БЕК“ ПОЛУЧЕНИ ЗАЕМИ					ОБЩО
		SURE	ЕМФС	МФП	ПБ	ЕВРАТОМ	
2025 г.	41,1	8,0	2,4	0,0	0,2	—	51,8
2026 г.	33,0	8,0	6,2	0,1	—	—	47,4
2027 г.	32,6	—	3,0	0,2	—	—	35,9
2028 г.	30,6	10,0	4,1	0,2	—	—	44,9
2029 г.	27,6	8,1	1,4	0,9	—	0,1	38,1
2030 г.	15,4	10,0	—	0,1	—	—	25,5
2031 г.	29,0	—	7,3	1,2	—	0,1	37,5
2032 г.	18,4	—	3,0	0,7	—	0,1	22,1
2033 г.	11,8	—	2,1	0,5	—	—	14,4
2034 г.	33,1	—	0,0	0,7	—	—	33,8
2035 г.	—	8,5	2,0	2,0	—	—	12,5
2036 г.	—	9,0	5,8	1,3	—	—	16,1
2037 г.	18,4	8,7	—	0,9	—	—	28,1
2038 г.	14,3	—	1,8	0,3	—	—	16,5
2039 г.	12,0	—	—	0,1	—	—	12,1
2040 г.	—	7,0	—	0,5	—	—	7,5
2041 г.	16,0	—	—	—	—	—	16,0
2042 г.	12,0	—	3,0	2,0	—	—	17,0
2043 г.	12,0	—	—	—	—	—	12,0
2044	12,0	—	—	—	—	—	12,0
2045 г.	—	—	—	—	—	—	0,0
2046 г.	—	5,0	—	—	—	—	5,0
2044	—	6,0	—	—	—	—	6,0
2048 г.	14,0	—	—	—	—	—	14,0
2049 г.	—	—	—	—	—	—	0,0
2050 г.	12,0	10,0	—	—	—	—	22,0
2051 г.	14,0	—	—	—	—	—	14,0
2052 г.	10,9	—	—	0,5	—	—	11,4
2053 г.	15,3	—	—	2,5	—	—	17,8
2054	10,0	—	—	—	—	—	10,0
Общо	**445,7**	**98,4**	**42,0**	**14,7**	**0,2**	**0,3**	**601,3**

Чрез „единния подход за финансиране“ се финансират заемите по линия на NextGenerationEU и неподлежащата на връщане подкрепа, както и заемите по механизма за Украйна и заемите за МФП, подписани от 2023 г. насам.

4.1.2. *Отпускане на заеми*

Комисията предоставя двустранни заеми в съответствие с решенията на Европейския парламент и на Съвета. През 2024 г. Комисията, като действа от името на ЕС, управлява седем основни програми, по които може да отпуска заеми:

— помощ по линия на SURE (Подкрепа с цел смекчаване на рисковете от безработица при извънредни обстоятелства);

— помощ по линия на Европейския механизъм за финансово стабилизиране (ЕМФС);

— макрофинансова помощ (МФП);

— подкрепа за платежния баланс (ПБ);

— Евратом;

— механизъм за Украйна и

— NGEU (MBY и REPowerEU), вж. раздел **3.3.**

Към 31 декември 2024 г. номиналният размер на заемите беше, както следва:

(милиарди евро)

	Общо подписани	Общо неусвоени към края на годината	Общо предоставени към края на годината	Непогасени към края на годината
SURE				
Белгия	8,2	—	8,2	8,2
България	1,0	—	1,0	1,0
Хърватия	1,6	—	1,6	1,6
Кипър	0,6	—	0,6	0,6
Чехия	4,5	—	4,5	4,5
Естония	0,2	—	0,2	0,2
Гърция	6,2	—	6,2	6,2
Унгария	0,7	—	0,7	0,7
Ирландия	2,5	—	2,5	2,5
Италия	27,4	—	27,4	27,4
Латвия	0,5	—	0,5	0,5
Литва	1,1	—	1,1	1,1
Малта	0,4	—	0,4	0,4
Полша	11,2	—	11,2	11,2
Португалия	6,2	—	6,2	6,2
Румъния	3,0	—	3,0	3,0
Словакия	0,6	—	0,6	0,6
Словения	1,1	—	1,1	1,1
Испания	21,3	—	21,3	21,3
	98,4	**—**	**98,4**	**98,4**

(милиарди евро)

	Общо подписани	Общо неусвоени към края на годината	Общо предоставени към края на годината	Непогасени към края на годината
ЕМФС				
Ирландия	22,5	—	22,5	19,7
Португалия	24,3	—	24,3	22,3
	46,8	**—**	**46,8**	**42,0**
МФП				
Албания	0,2	—	0,2	0,2
Армения	0,1	—	0,1	0,1
Босна и Херцеговина	0,3	—	0,3	0,1
Грузия	0,1	—	0,2	0,1
Йордания	1,1	—	1,1	1,1
Косово	0,1	—	0,1	0,1
Киргизка република	0,0	—	0,0	0,0
Молдова	0,4	0,0	0,4	0,4
Черна гора	0,1	—	0,1	0,1
Северна Македония	0,3	0,1	0,2	0,2
Сърбия	0,2	—	0,2	0,0
Тунис	1,4	—	1,4	1,4
МФП за Украйна	12,2	—	12,2	11,0
МФП+ за Украйна	18,0	—	18,0	18,0
МФП за Украйна по МСЗУ	18,1	18,1	—	—
Египет	1,0	—	1,0	1,0
	53,6	**18,2**	**34,9**	**33,7**
ПБ				
Латвия	2,9	—	2,9	0,2
	2,9	**—**	**2,9**	**0,2**
ЕВРАТОМ				
„Енергоатом“, K2R4 — Украйна	0,4	—	0,4	0,3
	0,4	**—**	**0,4**	**0,3**
Механизъм за Украйна	**33,0**	**19,9**	**13,1**	**13,1**
Заеми по линия на NGEU	**290,9**	**182,2**	**108,7**	**108,7**
Общо	**526,0**	**220,3**	**305,2**	**296,4**

SURE

Инструментът SURE бе създаден през 2020 г. с цел предоставяне на финансова помощ на държавите членки, които изпитват или са сериозно застрашени от тежко икономическо сътресение, причинено от пандемията от COVID-19. Инструментът допълва националните мерки, предприети от засегнатите държави членки.

Наличността на инструмента приключи на 31 декември 2022 г. и няма предстоящи плащания. Срокът на заемите варира между 5 и 30 години.

ЕМФС

ЕМФС бе създаден с цел предоставяне на финансова помощ на всички държави членки, изпитващи или сериозно застрашени от тежки икономически или финансови сътресения, причинени от изключителни обстоятелства извън техния контрол. Тази програма изтече и не могат да бъдат теглени допълнителни заеми, освен за специфични задачи, като например удължаване на сроковете до падежа на съществуващите заеми. Португалия поиска удължаване на срока до падежа на 1,8 милиарда евро, дължими през 2024 г. Новият заем беше финансиран чрез дългосрочна облигация, чийто падеж настъпва през 2028 г.

МФП

Програмата за МФП е форма на финансова помощ, предоставяна от ЕС на партньорски държави извън ЕС, които изпитват криза с платежния си баланс. Тя се осъществява под формата на средносрочни/дългосрочни заеми или безвъзмездни средства, или на комбинация от тях, и се предоставя само на държави, включени в програма на Международния валутен фонд (МВФ).

Украйна

През 2022 г. Европейският парламент и Съветът постигнаха съгласие по три пакета от финансова помощ за Украйна ([6]) на обща стойност 7,2 милиарда евро за засилване на непосредствената устойчивост на държавата след непровокираната и неоправдана агресивна война на Русия. Всички заеми са изплатени на Украйна до края на 2022 г. Падежът на тези заеми за Украйна е между 10 и 30 години.

За да продължи подкрепата на ЕС за Украйна, на 14 декември 2022 г. Европейският парламент и Съветът приеха нов пакет от финансова помощ в размер на 18 милиарда евро (Регламент (ЕС) 2022/2463 на Европейския парламент и на Съвета ([7])). В началото на 2023 г. Комисията и Украйна подписаха меморандум за разбирателство и споразумение за заем, а сумата от 18 милиарда евро беше изплатена през 2023 г. Заемите за МФП+ се финансират чрез единния подход за финансиране, докато всички предишни заеми за МФП бяха финансирани чрез подхода за финансиране „бек-ту-бек“.

През октомври 2024 г. ЕС прие нова МФП за Украйна и механизма за сътрудничество по заемите за Украйна (МСЗУ) ([8]). Съгласно МСЗУ извънредните приходи от блокираните руски държавни активи ще се използват за предоставяне на неподлежаща на връщане подкрепа на Украйна, за да се помогне на страната да погаси новите двустранни заеми, предоставени от партньорите от Г-7 и от ЕС в рамките на тази инициатива. Вследствие на това през декември 2024 г. ЕС подписа ново споразумение за заем за МФП с Украйна на стойност 18,1 милиарда евро, които ще бъдат изплатени през 2025 г. До май 2025 г. Комисията е изплатила 6 милиарда евро.

През 2024 г. Украйна погаси навреме 600 милиона евро по предишни заеми за МФП, отпуснати от ЕС. В края на 2024 г. общият размер на непогасените заеми за МФП за Украйна възлизаше на 29,0 милиарда евро (номинална стойност).

([6]) Решение (ЕС) 2022/313 на Европейския парламент и на Съвета от 24 февруари 2022 година за предоставяне на извънредна помощ на Украйна (ОВ L 55, 28.2.2022 г., стр. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/313/oj) в размер на 1,2 милиарда евро, Решение (ЕС) 2022/1201 на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2022 година за предоставяне на извънредна макрофинансова помощ на Украйна в размер на 1,0 милиарда евро (ОВ L 186, 13.7.2022 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/1201/oj), Решение (ЕС) 2022/1628 на Европейския парламент и на Съвета от 20 септември 2022 година за предоставяне на извънредна макрофинансова помощ на Украйна, за укрепване на общия фонд „Провизии“ чрез гаранции от държавите членки и чрез специално провизиране за някои финансови задължения, свързани с Украйна, гарантирани съгласно Решение № 466/2014/ЕС, и за изменение на Решение (ЕС) 2022/1201(ОВ L 245, 22.9.2022 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/1628/oj) за предоставяне на извънредна помощ на Украйна в размер на 5,0 милиарда евро.

([7]) Регламент (ЕС) 2022/2463 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. за създаване на инструмент за предоставяне на подкрепа на Украйна през 2023 г. (макрофинансова помощ +) (ОВ L 322, 16.12.2022 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2463/oj).

([8]) Регламент (ЕС) 2024/2773 на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 2024 г. за създаване на механизъм за сътрудничество по заемите за Украйна и за предоставяне на извънредна макрофинансова помощ на Украйна (ОВ L, 2024/2773, 28.10.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2773/oj).

Механизъм за Украйна

На 29 февруари 2024 г. Европейският парламент и Съветът приеха Регламент (ЕС) 2024/792 за създаване на механизъм за Украйна ([9]). Този нов инструмент обхваща периода 2024—2027 г. и предлага финансова подкрепа в размер до 50 милиарда евро за Украйна, включително до 33 милиарда евро държавни заеми. До 31 декември 2024 г. на Украйна бяха отпуснати заеми в размер на 13,1 милиарда евро. Държавните заеми по механизма за Украйна се финансират чрез получени заеми съгласно единния подход за финансиране.

ПБ

ПБ е програма за подпомагане, предназначена за държави членки извън еврозоната, които изпитват или са застрашени от трудности по отношение на платежния си баланс. Подкрепата за ПБ се осъществява под формата на средносрочни заеми, обвързани с изпълнението на политики, целящи да се намери решение на съществуващите икономически проблеми. Обикновено подкрепата на ПБ от ЕС се предлага в сътрудничество с МВФ и с други международни институции или държави. През 2024 г. не бяха осъществени нови операции, нито бяха погасени заеми. Очаква се програмата да приключи през 2025 г., когато настъпва падежът на непогасения заем и свързаните с него получени заеми.

Евратом

Европейската общност за атомна енергия отпуска заеми както на държави, които са членки на ЕС, така и на държави, които не са членки на ЕС, а също и на субекти от двата вида държави, с цел финансиране на проекти, свързани с енергийни съоръжения.

Ликвиден буфер

Съгласно стратегията за единен подход за предоставяне на финансиране определена сума от постъпленията от получени заеми се държи в банкова сметка в Европейската централна банка. Този ликвиден буфер гарантира наличието на достатъчно средства, за да се посрещнат всички предстоящи нужди от плащания, като същевременно се избягва натрупването на твърде високи наличности. При управлението на този ликвиден буфер Комисията взема предвид очакваните нужди от плащания и алтернативните разходи за касови наличности. В края на 2024 г. размерът на средствата по банковата сметка възлизаше на 33,9 милиарда евро.

4.1.3. *Система за защита*

Получените заеми на ЕС представляват преки и безусловни задължения на ЕС и се гарантират от държавите — членки на ЕС. Заемите за финансиране на заеми трябва да бъдат погасени чрез своевременно събиране на главницата и лихвите, дължими по тези заеми. В случай на неизпълнение или забавяне на погасяването от страна на държавата бенефициер обаче съществуват редица предпазни мерки за гарантиране на обслужването на дълга на ЕС, които са обобщени в таблицата по-долу. В краткосрочен план заемите ще бъдат погасени от наличните касови наличности на Комисията. След това получените заеми, свързани със заеми за трети държави (с изключение на заемите за МФП+ и по механизма за Украйна), ще бъдат погасени от активите, държани в общия фонд „Провизии“ (ОФП), докато в случай на заеми за МФП+, заеми по механизма за Украйна и заеми за държавите членки Комисията може да поиска допълнителни ресурси от държавите членки до наличния марж на собствените ресурси („бюджетния марж“). За някои програми съществуват и гаранции, предоставени от държавите членки. В резултат на това инвеститорите са изложени само на кредитния риск на ЕС, а не на този на бенефициера, на който са отпуснати заемите.

Програма на ЕС, финансирана чрез заемане на средства	Система за защита
NGEU (МВУ и REPowerEU)	Бюджетен марж под временния таван на собствените ресурси по бюджета на ЕС — допълнителни 0,6 % от БНД на ЕС над тавана на собствените ресурси по бюджета на ЕС, който е в размер на 1,4 % от БНД на ЕС
SURE	Гаранция, предоставена от всички държави — членки на ЕС, (25 %) + бюджетен марж под тавана на собствените ресурси по бюджета на ЕС, който е в размер на 1,4 % от БНД на ЕС
ЕМФС	Бюджетен марж под тавана на собствените ресурси по бюджета на ЕС, който е в размер на 1,4 % от БНД на ЕС

([9]) Регламент (ЕС) 2024/792 на Европейския парламент и на Съвета от 29 февруари 2024 г. за създаване на механизъм за Украйна (ОВ L, 2024/792, 29.2.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj).

Програма на ЕС, финансирана чрез заемане на средства	Система за защита
ПБ	Бюджетен марж под тавана на собствените ресурси по бюджета на ЕС, който е в размер на 1,4 % от БНД на ЕС
МФП (стандартна)	Общ фонд „Провизии“ (9 % от заема за третата държава)
Извънредна МФП за Украйна	Общ фонд „Провизии“ (9 %) + гаранции от всички държави — членки на ЕС (61 %)
МФП+ за Украйна	Бюджетен марж под тавана на собствените ресурси по бюджета на ЕС, който е в размер на 1,4 % от БНД на ЕС
Механизъм за Украйна	Бюджетен марж под тавана на собствените ресурси по бюджета на ЕС, който е в размер на 1,4 % от БНД на ЕС
Заеми по линия на Евратом за трети държави (държавни субекти)	Общ фонд „Провизии“ (9 % от заема) и насрещни гаранции от трети държави
Заеми по линия на Евратом за държавите членки	Бюджетен марж под тавана на собствените ресурси по бюджета на ЕС, който е в размер на 1,4 % от БНД на ЕС

4.2. **Бюджетни гаранции**

При този вид изпълнение на бюджета ЕС предоставя гаранции на финансовите институции (партньори по изпълнението) за техните операции по финансиране (отпускане на заеми) и инвестиране (капиталови операции) с оглед на постигането на своите цели на политиката.

ЕС е издал гаранции по следните програми:

— гаранции по мандата за външно кредитиране (МВК), предоставени на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) за нейните операции по отпускане на заеми извън ЕС, главно на бенефициери държави и бенефициери на поддържавно равнище;

— гаранция от Европейския фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ), предоставена на групата на ЕИБ за нейните операции в подкрепа на допълнителните инвестиции в ЕС и достъпа до финансиране за МСП;

— гаранция по InvestEU, предоставена на групата на ЕИБ, Европейската банка за възстановяване и развитие и няколко финансови партньори в държавите — членки на ЕС, за да се мобилизират частни инвестиции за екологичния и цифровия преход, иновациите и социалните инвестиции и уменията. Гаранцията по InvestEU може да бъде увеличена с вноски от ЕАСТ и държавите членки и насрещни гаранции;

— гаранция за външна дейност съгласно Регламента за ИССРМС, с която се предоставят гаранции както на ЕИБ за нейното финансиране и инвестиции извън Европа, така и на бенефициерите от публичния и частния сектор, а също и на няколко други партньори, с цел насърчаване на устойчивите инвестиции в партньорските държави на ЕС;

— гаранция от Европейския фонд за устойчиво развитие (ЕФУР), издадена на няколко контрагенти с цел подпомагане на инвестициите в Африка и в съседните на ЕС държави;

— гаранция за Украйна, издадена съгласно Регламента за механизма за Украйна на няколко контрагенти с цел стимулиране на инвестициите във възстановяването и реконструкцията на Украйна.

Към 31 декември 2024 г. номиналната непогасена сума на тези гаранции на максималното равнище, предоставено на тези финансови институции, възлизаше на 109,9 милиарда евро, от които 72,6 милиарда евро са свързани с операции по финансиране или инвестиране, подписани от партньорите по изпълнението (гаранциите по InvestEU, по ИССРМС и гаранцията за Украйна все още са в периода на инвестиране, през който партньорите могат да включат нови операции в обхвата на гаранцията).

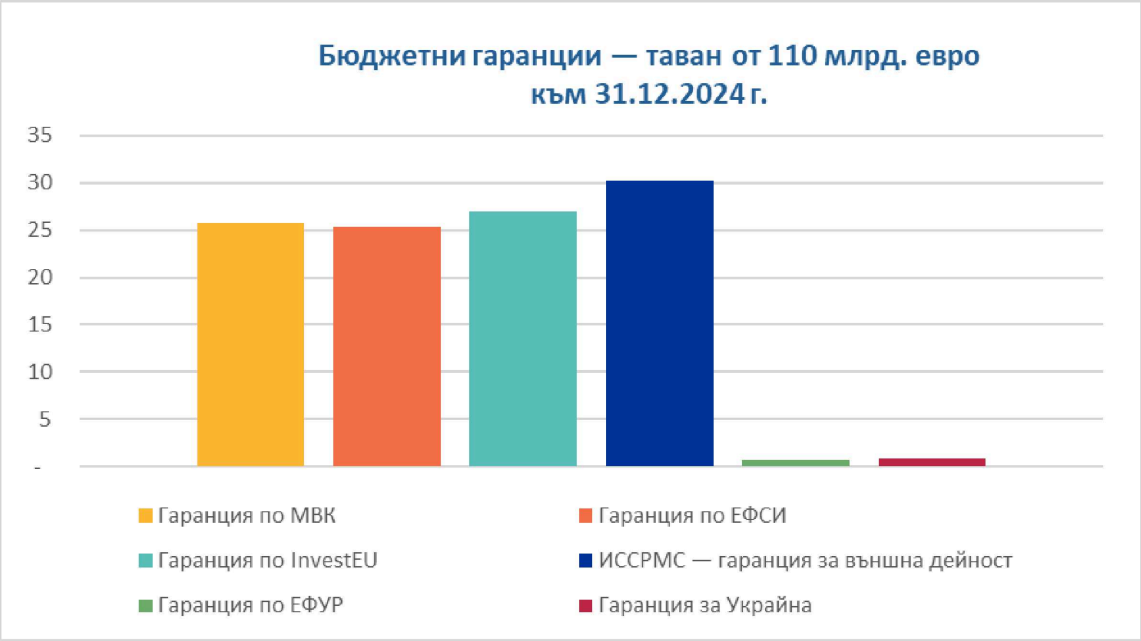

Държавите членки и държавите от ЕИП също могат да осигурят финансов принос за програмата InvestEU. До 31 декември 2024 г. ЕС подписа споразумения за финансов принос с тези държави за 2,8 милиарда евро, от които 2,2 милиарда евро са свързани с парични вноски, а 0,6 милиарда евро — с насрещни гаранции.

4.3. **Общ фонд „Провизии“**

За да бъдат удовлетворени своевременно исканията за плащане по гаранции с цел покриване на загубите, понесени от партньорите по изпълнението, ЕС провизира определени суми от бюджета. От 2021 г. всички провизирани активи се държат в ОФП, който функционира като единен портфейл, като активите се инвестират главно в дългови ценни книжа. Понастоящем в него се съчетават провизии за всички бюджетни гаранции на ЕС и за част от програмите за финансова помощ. Ресурсите на ОФП се разпределят в подразделения с цел проследяване на сумите, свързани с внасянето на средства за бюджетни гаранции и програми за финансова помощ.

Към 31 декември 2024 г. Комисията държи в ОФП нетни активи на стойност 23,2 милиарда евро за следните подразделения:

— Гаранционния фонд за външни дейности — 3,2 милиарда евро (покриващи гаранции по МВК, както и заеми по линия на МФП и Евратом за трети държави от периода преди 2021 г.)

— ЕФСИ — 8,9 милиарда евро

— ЕФУР — 0,8 милиарда евро

— подразделенията за InvestEU — 6,8 милиарда евро (включително паричните вноски на държавите членки и държавите от ЕИП)

— ИССРМС ЕФУР+ — 2,9 милиарда евро

— гаранцията за Украйна — 0,2 милиарда евро

— заемите за МФП след 2020 г. — 0,1 милиарда евро

— заемите за МФП за Украйна — 0,3 милиарда евро

5. АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВИТЕ ОТЧЕТИ

5.1. Приходи

Консолидираните приходи на ЕС включват сумите, свързани с операции с размяна и операции без размяна, като операциите без размяна са най-съществени. Петгодишната тенденция при основните категории приходи от операции без размяна (включващи ресурси от БНД, традиционни собствени ресурси, ресурси от ДДС, собствени ресурси на база отпадъците от опаковки от пластмаса, глоби и събиране на разходи) е следната:

Петгодишна тенденция при приходите от основните операции без размяна ([1])

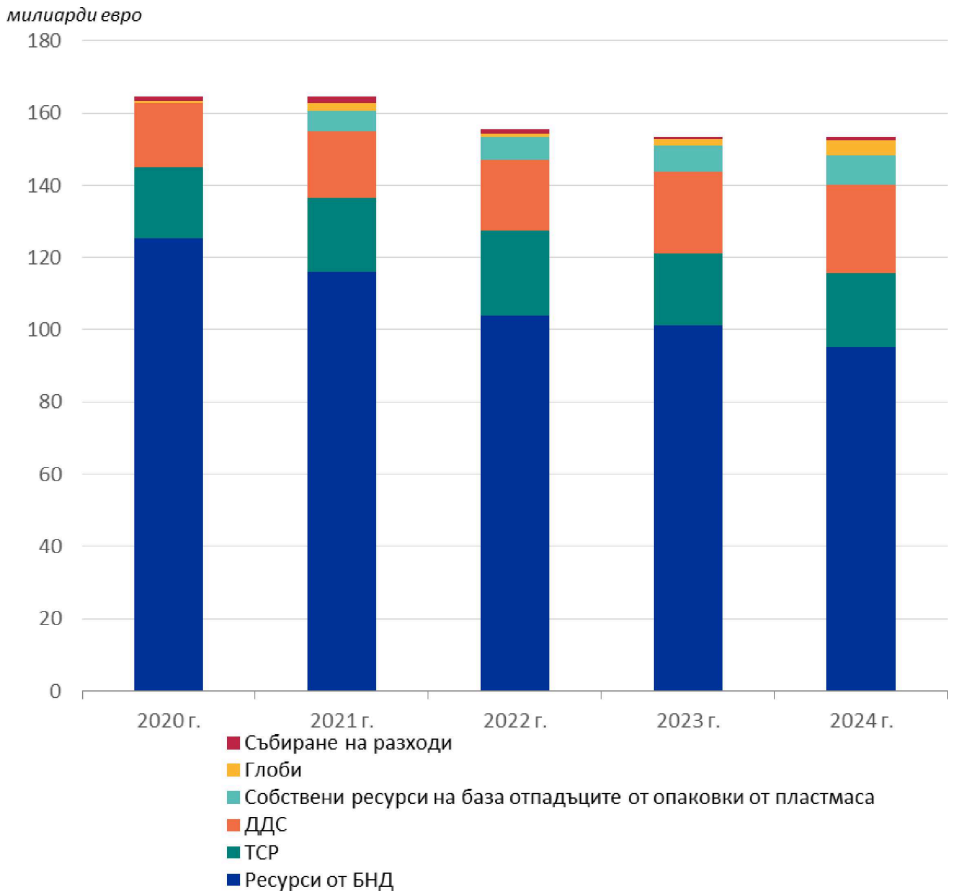

(1) Данни за периода 2020—2024 г.: с изключение на приходите, свързани с оттеглянето на Обединеното кралство от ЕС

Тъй като бюджетните приходи следва да са равни на (или да превишават) бюджетните разходи, основният двигател на тенденцията на приходите, показана по-горе, са извършените всяка година плащания.

Основни промени през 2024 г.

През 2024 г. общите приходи, включващи всички категории приходи, възлизаха на 175,7 милиарда евро спрямо 171,9 милиарда евро през предходната година. Основните промени, с които се обяснява увеличението с 3,8 милиарда евро, или 2,2 %, бяха:

— приходите, свързани с глоби, се увеличиха с 2,3 милиарда евро главно поради глобите, наложени на предприятия за нарушения на правилата за конкуренция на ЕС;

— финансовите приходи се увеличиха с 2,0 милиарда евро главно поради увеличението на натрупаните лихви;

— вноските от ДДС се увеличиха от 22,5 милиарда евро през 2023 г. на 24,5 милиарда евро през 2024 г.;

— собствените ресурси на база отпадъците от опаковки от пластмаса се увеличха от 7,2 милиарда евро през 2023 г. на 8,2 милиарда евро през 2024 г.;

— традиционните собствени ресурси се увеличиха от 19,8 милиарда евро през 2023 г. на 20,6 милиарда евро през 2024 г.; и

— приходите от БНД (брутен национален доход) — основният елемент от оперативните приходи на ЕС — намаляха от 101,3 милиарда евро през 2023 г. на 95,0 милиарда евро през 2024 г. Намалението с 6,3 милиарда евро, или 6,2 %, което компенсира частично другите промени в приходите, описани по-горе, се обяснява до голяма степен с намаляването на нуждите от бюджетни кредити за плащания.

5.2. **Разходи**

Основният компонент на разходите, признати в консолидираните финансови отчети, са разходите при споделено управление, което обхваща следните фондове: i) Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ), ii) Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и други инструменти за развитие на селските райони, iii) Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и Кохезионния фонд (КФ), както и iv) Европейския социален фонд (ЕСФ). Тези фондове съставляваха 101,9 милиарда евро, или 37,3 %, от общите разходи в размер на 272,9 милиарда евро, направени през 2024 г. (2023 г.: 125,4 милиарда евро, 51,5 % от общите разходи). Разпределението на разходите при споделено управление и тяхното относително тегло са представени по-долу:

Основни разходи при режим на споделено управление за 2024 финансова година

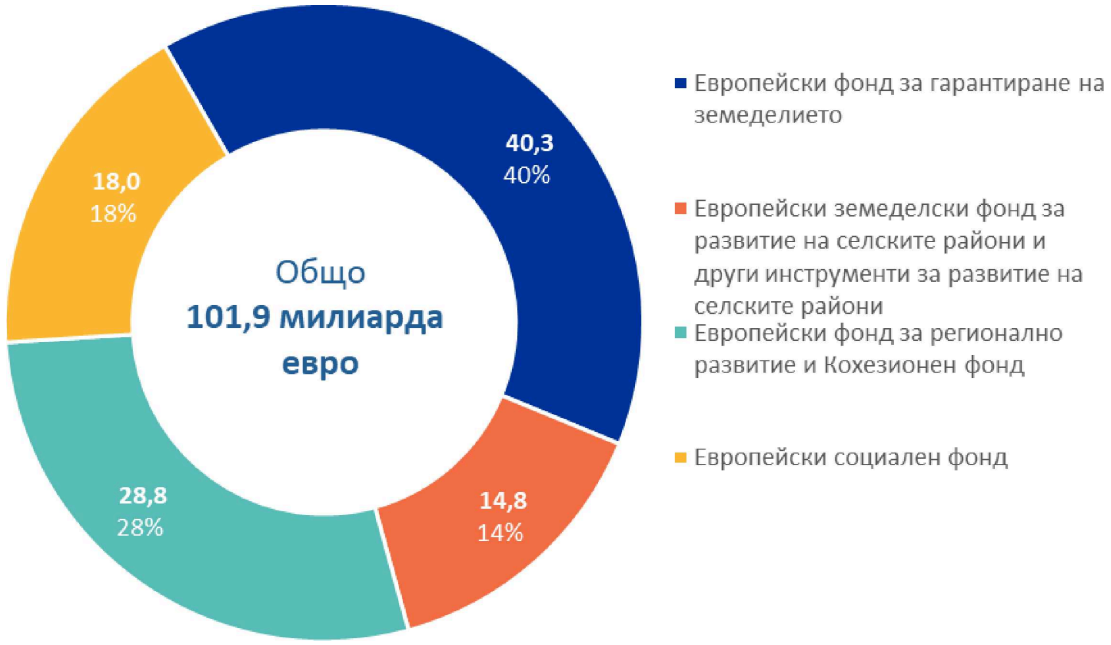

Намалението на разходите при режим на споделено управление се дължи главно на намалените разходи, свързани с ЕФРР и Кохезионния фонд (с 23,6 милиарда евро), тъй като изпълнението на програмите от предишния период на МФР вече е в крайния си етап.

Разходите при режим на пряко управление, който представлява изпълнението на бюджета от Комисията, изпълнителните агенции и доверителните фондове, се увеличиха от 61,9 милиарда евро през 2023 г. на 99,0 милиарда евро през 2024 г. Увеличението с 37,1 милиарда евро се дължи главно на неподлежащата на връщане подкрепа, предоставена по линия на МВУ в рамките на NextGenerationEU, която възлизаше на 65,8 милиарда евро (2023 г.: 36,0 милиарда евро), тъй като държавите членки използват предоставените средства и ключовите етапи биват постигнати.

Разходите при режим на непряко управление представляват изпълнението на бюджета от агенциите на ЕС, органите на ЕС, трети държави, международни организации и други субекти. През 2024 г. разходите при режим на непряко управление възлизаха на 16,6 милиарда евро (2023 г.: 15,2 милиарда евро). Увеличението се дължи главно на увеличените разходи в областта на външните дейности.

5.3. **Общо ЕИФ**

Към 31 декември 2024 г. активите възлизаха на общо 518,5 милиарда евро (2023 г.: 467,7 милиарда евро) — увеличението се дължи главно на допълнителното кредитиране по инструмента NextGenerationEU и новите заеми, отпуснати на Украйна по линия на механизма за Украйна. Най-значимите активи в счетоводния баланс на ЕС бяха финансовите активи, различни от парични средства и парични еквиваленти (328,3 милиарда евро), предварителното финансиране (78,9 милиарда евро), вземанията и подлежащите на събиране суми (31,7 милиарда евро) и паричните средства и паричните еквиваленти (63,2 милиарда евро). Другите активи, възлизащи на 16,3 милиарда евро, включваха основно имоти, машини и съоръжения и нематериални активи.

Състав на активите към 31 декември 2024 г.

Увеличението на общата стойност на активите с 50,7 милиарда евро, или 10,8 %, спрямо предходната година се дължеше главно на следните ефекти:

— Непогасените отпуснати заеми се увеличиха от 246,9 милиарда евро през 2023 г. на 283,6 милиарда евро през 2024 г. Увеличението с 36,7 милиарда евро, или 14,9 %, отразява главно отпускането на държавите членки на допълнителни заеми по линия на МВУ и REPowerEU (29,4 милиарда евро), както и отпускането на нови заеми по линия на механизма за Украйна и по програмите за МФП (съответно 13,1 милиарда евро и 1,1 милиарда евро), компенсирани от погасени суми по ЕМФС и МФП в размер на 1,4 милиарда евро и обезценки по новите заеми за Украйна (5,7 милиарда евро);

— Общото предварително финансиране намаля от 91,7 милиарда евро през 2023 г. на 78,9 милиарда евро през 2024 г. Това е свързано главно със значителното намаляване с 18 милиарда евро на предварителното финансиране по ЕФРР, КФ и ЕСФ от предходния програмен период, тъй като периодът върви към приключване и по-големите суми са изчистени. Освен това е налице значително намаление с 3,8 милиарда евро на неподлежащата на връщане финансова подкрепа, отпусната по линия на МВУ, в резултат на уравнявания, извършени през годината, след като държавите членки постигнаха ключови етапи и цели;

— Паричните средства и паричните еквиваленти се увеличиха от 39,6 милиарда евро през 2023 г. на 63,2 милиарда евро през 2024 г. Увеличението с 23,6 милиарда евро, или 59,6 %, се дължи главно на по-големия ликвиден буфер, свързан с единното финансиране (12,5 милиарда евро, държани в сметката в Европейската централна банка през 2023 г., спрямо 33,9 милиарда евро в края на 2024 г.), което е резултат от високото равнище на плащанията, планирани за началото на 2025 г.; и

— Вземанията и сумите, подлежащи на събиране, намаляха от 35,2 милиарда евро на 31,7 милиарда евро. Намалението с 3,5 милиарда евро, или 9,9 %, се дължи главно на намаляването на нетната сума, дължима от Обединеното кралство съгласно Споразумението за оттегляне — вж. по-долу.

Оттегляне на Обединеното кралство от ЕС

На 31 януари 2020 г. Обединеното кралство се оттегли от Европейския съюз. Условията за неговото напускане са определени в Споразумение за оттеглянето на Обединеното кралство от ЕС и Европейската общност за атомна енергия, известно също като „Споразумението за оттегляне“ или „СО“. В рамките на това споразумение Обединеното кралство се съгласи да изпълни всички финансови задължения, поети по време на членството му в ЕС. Споразумението влезе в сила на 31 януари 2020 г. Съгласно Споразумението за оттегляне Обединеното кралство ще продължи да прави вноски в бюджета на ЕС и да се възползва от програмите и разходите на ЕС от периода преди 2021 г., както ако беше държава членка. Обединеното кралство ще получи обратно и конкретни суми с определен размер, които е внесло в бюджета на ЕС, или суми, получени от бюджета на ЕС във връзка с неговия период на членство. ЕС докладва дължимите суми на Обединеното кралство два пъти годишно, а Обединеното кралство ги плаща на месечна основа. Докладването се актуализира всяка година въз основа на действителните цифри.

Задълженията по Споразумението за оттегляне пораждат задължения и вземания за ЕС, които трябва да бъдат изчислени и отразени в годишните отчети на ЕС. Те обхващат по-специално следните области:

— собствени ресурси (член 136)

— неизпълнени поети задължения (член 140)

— глоби в областта на конкуренцията (член 141)

— задължения на Съюза (член 142)

— условни финансови задължения и финансови инструменти (членове 143 и 144)

— нетни активи на Европейската общност за въглища и стомана (член 145)

— инвестиции на ЕС в Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ) (член 146)

— условни задължения във връзка със съдебни дела (член 147).

	Член 140	Член 142	Други	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
31.12.2022 г. Дължими от Обединеното кралство	*4 432*	*10 136*	*116*	*14 683*	*18 867*
Дължими на Обединеното кралство	*—*	*—*	*(1 922)*	*(1 922)*	*(3 394)*
Общо	**4 432**	**10 136**	**(1 806)**	**12 762**	**15 473**
Нетекущи	*2 469*	*9 802*	*(1 040)*	*11 231*	*13 088*
Текущи	*1 963*	*334*	*(766)*	*1 530*	*2 385*

Предварително финансиране

През 2024 г. предварителното финансиране, с изключение на други авансови плащания към държавите членки и вноските в доверителния фонд „Беку“ и доверителния фонд за Африка, възлизаше на 75,1 милиарда евро (2023 г.: 89,4 милиарда евро), от които почти всички са свързани с дейности на Комисията. Намалението с 14,3 милиарда евро, или 16,0 %, е свързано главно с намаляването на предварителното финансиране, свързано със споделеното управление, от 36,6 милиарда евро през 2023 г. на 25,0 милиарда евро през 2024 г., с допълнителното наближаване на приключването на програмите по предходната МФР:

Предварително финансиране от Комисията по режими на управление

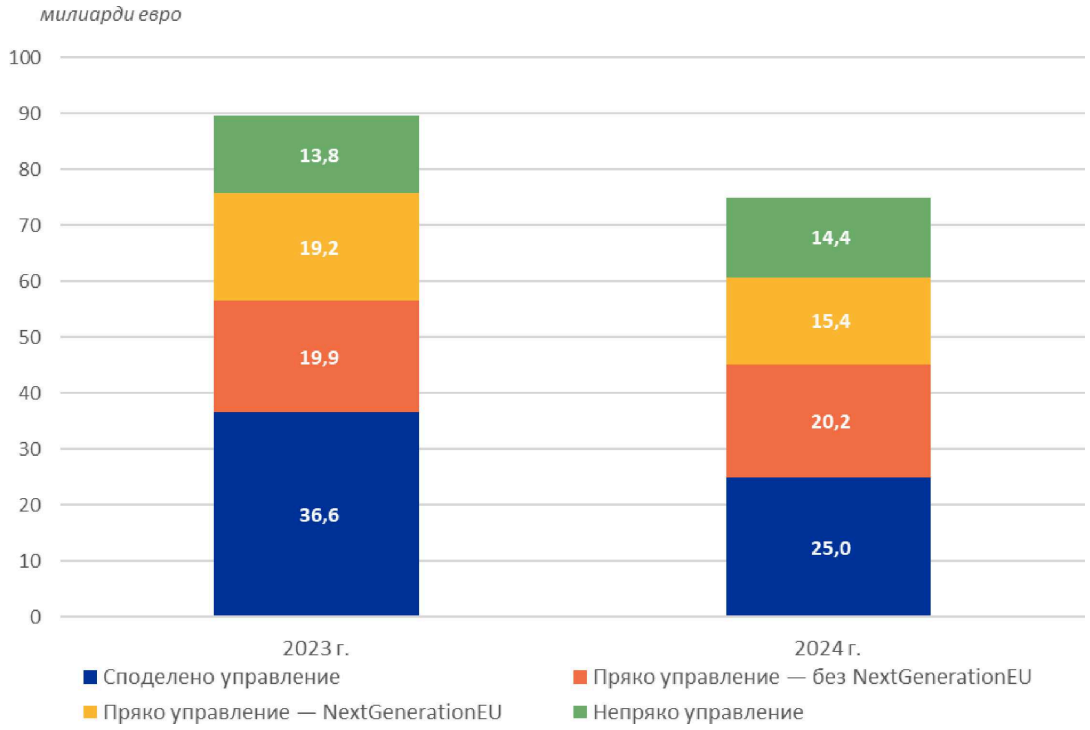

Равнището на предварителното финансиране, предоставено по програми от МФР, се влияе значително от съответния цикъл на МФР — например в началото на даден период на МФР се очаква да бъдат извършени големи авансови плащания към държавите членки в рамките на политиката на сближаване и тези суми остават на разположение на държавите членки до приключването на програмите. Изплаща се и годишно предварително финансиране, което трябва да се използва в рамките на годината или да се възстанови през следващата година като част от годишното приключване на цикъла на сметките. Комисията прави всичко възможно, за да гарантира, че предварителното финансиране се поддържа на подходящо равнище. Трябва да бъде постигнат баланс между осигуряването на достатъчно финансиране за проектите и своевременното признаване на разходите.

5.4. **Пасиви**

Към 31 декември 2024 г. общият размер на пасивите беше 827,3 милиарда евро (2023 г.: 679,8 милиарда евро) — увеличението се дължи главно на заемите, взети през 2024 г. по единния подход за финансиране. Най-значимите пасиви са заеми за NextGenerationEU и финансова помощ (594,0 милиарда евро), пенсионни задължения и други задължения във връзка с доходи след приключване на трудовите правоотношения (93,1 милиарда евро), начислени разходи и приходи за бъдещи периоди (67,1 милиарда евро) и задължения към трети страни (55,4 милиарда евро).

Състав на пасивите към 31 декември 2024 г.

Увеличението със 147,5 милиарда евро, или 21,7 % спрямо предходната година, се дължи главно на следните ефекти:

— Получените заеми нараснаха от 450,6 милиарда евро през 2023 г. на 594,0 милиарда евро през 2024 г. Увеличението със 143,4 милиарда евро, или 31,8 %, е свързано главно с емитирането на нови заеми съгласно единния подход за финансиране (за NextGenerationEU и механизма за Украйна), без погашенията и промените в балансовата стойност, в размер на 144,9 милиарда евро, минус погашенията по ЕМФС и МФП на стойност 1,4 милиарда евро;

— Начислените разходи и приходите за бъдещи периоди намаляха от 76,8 милиарда евро през 2023 г. на 67,1 милиарда евро през 2024 г. Намалението с 9,7 милиарда евро, или 12,6 %, е свързано главно с ЕФРР и КФ; и

— Задълженията нараснаха от 50,5 милиарда евро през 2023 г. на 55,4 милиарда евро през 2024 г. Увеличението с 4,9 милиарда евро, или 9,7 %, се дължи главно на МВУ (увеличение с 4,9 милиарда евро);

Общо получени декларации за направени разходи и фактури, признати в счетоводния баланс в позицията за задълженията

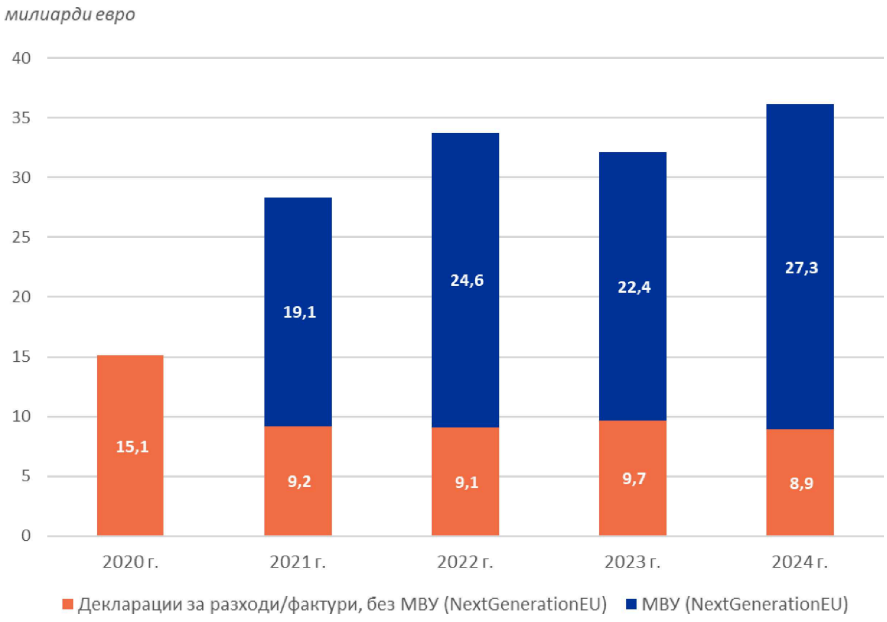

5.5. **Нетни активи**

Превишението на пасивите над активите към 31 декември 2024 г. възлизаше на 308,8 милиарда евро (2023 г.: 212,2 милиарда евро). Следва да се отбележи, че това, че пасивите надвишават активите, не означава, че институциите и органите на ЕС са в затруднено финансово положение, а по-скоро, че някои задължения ще бъдат финансирани от бъдещи годишни бюджети. Много разходи се признават по правилата за счетоводна отчетност на базата на текущо начисляване през текущата година, въпреки че могат в действителност да бъдат платени през следващите години и да бъдат финансирани от бъдещи бюджети. приходите, свързани с тези бъдещи финансирания, ще бъдат отчетени едва през бъдещи периоди. Освен получените заеми съгласно единния подход за финансиране, които трябва да бъдат погасени до 2054 г., и задължението за доходи на наети лица, което трябва да бъде изплатено в рамките на няколко десетилетия, най-значимите суми са за дейностите, свързани с ЕФГЗ, по-голямата част от които обикновено се изплаща през първото тримесечие на следващата година.

6. **ОБОБЩЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА**

6.1. **Приходи**

В първоначално приетия бюджет на ЕС, подписан от председателя на Европейския парламент на 22 ноември 2023 г., размерът на бюджетните кредити за плащания бе общо 142 630 милиона евро, а сумата, която трябва да се финансира със собствени ресурси, възлизаше на общо 136 499 милиона евро. Прогнозните приходи и разходи в първоначалния бюджет обикновено се коригират през бюджетната година чрез коригиращи бюджети. Корекциите на собствените ресурси на база БНД гарантират, че записаните в бюджета приходи съответстват точно на записаните в бюджета разходи. В съответствие с принципа на балансираност бюджетните приходи и разходи (бюджетните кредити за плащания) трябва да са балансирани.

През 2024 г. бяха приети пет коригиращи бюджета. След като те бяха взети предвид, окончателните приети приходи за 2024 г. възлизаха на 149 744 милиона евро, а общата сума, финансирана със собствени ресурси, беше 141 170 милиона евро. Основният фактор за увеличението на вноските на държавите членки през 2024 г. беше увеличението на бюджетните кредити за плащания.

Дял 1: Собствени ресурси

Събраните традиционни собствени ресурси бяха много близки до сумите, прогнозирани в бюджета.

Окончателните плащания на държавите членки на база ДДС, БНД и нерециклирани отпадъци от пластмасови опаковки също бяха близки до окончателната бюджетна прогноза. Разликите между прогнозираните и действително платените суми се дължат на разликите между курсовете на еврото, използвани за изготвянето на бюджета, и курсовете в сила в момента, в който държавите членки, които не са част от еврозоната, реално са извършили своите плащания.

Дял 2: Излишъци, салда и корекции

Излишъкът от предходната финансова година възлизаше на 633 милиона евро. Тази сума беше вписана в бюджета за 2024 г. чрез коригиращ бюджет, а вноската на държавите членки за собствени ресурси беше съответно намалена.

Що се отнася до салдата по ДДС и по БНД, правилата са посочени в член 10б от Регламента за предоставянето (Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014 на Съвета ([10])). В случая на салдата по пластмасите правилата са посочени в член 9 от Регламента за предоставянето на пластмаси (Регламент (ЕС, Евратом) № 2021/770 на Съвета ([11])).

Съгласно тези правила общата сума на салдата се изчислява така, че въздействието върху бюджета на ЕС да бъде нулево („система за нетиране“) и процедурата да не води до изменение на бюджета. Поради това Комисията отправя директно искане към държавите членки да изплатят нетните суми в съответствие с правилата на Регламента за предоставянето.

([10]) Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014 на Съвета от 26 май 2014 година относно методите и процедурата за предоставяне на традиционните собствени ресурси, собствените ресурси на база ДДС и на база БНД и относно мерките за удовлетворяване на потребностите от парични средства (ОВ L 168, 7.6.2014 г., стр. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/609/oj).

([11]) Регламент (ЕС, Евратом) 2021/770 на Съвета от 30 април 2021 година относно изчисляването на собствения ресурс на база нерециклираните отпадъци от опаковки от пластмаса, относно методите и процедурата за предоставяне на този собствен ресурс, относно мерките за удовлетворяване на потребностите от парични средства и относно някои аспекти на собствения ресурс на база брутен национален доход (ОВ L 165, 11.5.2021 г., стр. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/770/oj).

Дял 3: Административни приходи

Този дял включва главно приходите от данъци и такси върху възнагражденията на персонала.

Дял 4: Финансови приходи, лихви за забава и глоби

Основната част се отнася до глобите във връзка с прилагането на правилата в областта на конкуренцията.

Дял 5: Бюджетни гаранции, операции по получаване и отпускане на заеми

Този дял се увеличи значително след въвеждането на NextGenerationEU. Средствата за NextGenerationEU в рамките на този дял са целеви приходи. Дял 5 обхваща приходите, свързани с гаранции, лихви и погасяване на отпуснати заеми. По него също така се насочват средства (за неподлежаща на връщане подкрепа по NextGenerationEU в рамките на Механизма за възстановяване и устойчивост и за укрепване на програмите от МФР) от целевите приходи, които държавите членки получават по линия на Инструмента на Европейския съюз за възстановяване (EURI).

Дял 6: Приходи, вноски и възстановени суми във връзка с политики на Съюза

Този дял се отнася главно до приходите от финансови корекции, свързани със структурните и селскостопанските фондове (ЕСИ фондовете, ЕФГЗ и ЕЗФРСР). В него се включват и участието на трети държави в научноизследователски програми, уравняването на сметките в селскостопанските фондове и други вноски и възстановявания по програми/дейности на ЕС. Значителна част от тази обща сума представлява целеви приходи, които водят до записването на допълнителни бюджетни кредити в разходната част на бюджета.

Общите приходи в бюджета за 2024 г. възлизаха на 250 609 милиона евро:

6.2. **Разходи**

6.2.1. *Изпълнение на бюджета*

През 2024 г. — четвъртата година от МФР за периода 2021—2027 г., окончателният приет бюджет възлизаше на 195,3 милиарда евро бюджетни кредити за поети задължения и 149,7 милиарда евро бюджетни кредити за плащания. Освен това бюджетни кредити за поети задължения в размер на 31,1 милиарда евро бяха налични като целеви приходи, от които 0,7 милиарда евро, свързани с NextGenerationEU ([12]), а бюджетни кредити за поети задължения в размер на 1,3 милиарда евро бяха пренесени от 2023 г. Бюджетните кредити за плащания, свързани с целевите приходи за 2024 г., възлизаха на 122,9 милиарда евро, от които 79,0 милиарда евро, свързани с NextGenerationEU, а бюджетни кредити за плащания в размер на 3,2 милиарда евро бяха пренесени от 2023 г.

Активното наблюдение на изпълнението на бюджета и доброто сътрудничество между Европейския парламент, Съвета и Комисията доведоха до пълно изпълнение на бюджета.

Изпълнението на общите бюджетни кредити за поети задължения през 2024 г. възлезе на 213,7 милиарда евро:

— 193,1 милиарда евро от окончателния приет бюджет;

— 0,9 милиарда евро от бюджетните кредити, пренесени или предоставени отново от 2023 г.;

— 19,7 милиарда евро от бюджетните кредити, произтичащи от целеви приходи;

  — от които 0,5 милиарда евро от NextGenerationEU.

Изпълнението на общите бюджетни кредити за плащания през 2024 г. възлезе на 247,0 милиарда евро:

— 146,1 милиарда евро от окончателния приет бюджет;

— 2,7 милиарда евро от бюджетните кредити, пренесени или предоставени отново от 2023 г.;

— 98,2 милиарда евро от бюджетните кредити, произтичащи от целеви приходи;

  — от които 73,1 милиарда евро от NextGenerationEU.

В случаите, разрешени съгласно Финансовия регламент и/или съгласно правните основания, бюджетните кредити по гласувания бюджет, неусвоени през 2024 г., бяха пренесени към 2025 г.: 1,4 милиарда евро бюджетни кредити за поети задължения и 3,8 милиарда евро бюджетни кредити за плащания.

Също така бюджетни кредити за поети задължения под формата на целеви приходи в размер на 11,1 милиарда евро и бюджетни кредити за плащания от целеви приходи в размер на 24,7 милиарда евро бяха пренесени към 2025 г. в съответствие с Финансовия регламент.

Общото изпълнение на бюджетните кредити за поети задължения през 2024 г. по функции от МФР за периода 2021—2027 г. беше, както е показано по-долу:

([12]) За подробен преглед на NextGenerationEU, моля вж. също раздели 2.2 и 2.3 по-горе.

Изпълнението за 2024 г. за всички видове бюджетни кредити (бюджет, пренасяния от предходната година и целеви приходи) беше 94 % за поетите задължения и 90 % за плащанията. Степента на изпълнение, включително на бюджетните кредити, пренесени към 2025 г. (в съответствие с Финансовия регламент и/или правните основания), достигна 99,6 % от гласувания бюджет за 2023 г. за бюджетните кредити за поети задължения и 100 % за бюджетните кредити за плащания.

Бюджетните кредити за NextGenerationEU бяха вписани изцяло през 2021 г., т.е. 421,1 милиарда евро бюджетни кредити за поети задължения. 2023 г. беше последната година, за която биха могли да бъдат поети съответните правни задължения.

През 2024 г. бюджетните кредити за плащания по линия на NextGenerationEU бяха 76,6 милиарда евро, а степента на изпълнение достигна 95,4 %. Оставащата сума от 3,5 милиарда евро бюджетни кредити за плащания беше пренесена към 2025 г.

6.2.2. *Окончателно анулирани бюджетни кредити за поети задължения*

Отменени бюджетни задължения съгласно Регламента относно обвързаността с условия в размер на общо 1 044 милиона евро (от които 30 милиона евро по линия на NextGenerationEU) бяха прехвърлени в течение на 2022 г. към задължения, свързани с Унгария. До края на 2024 г. свързаните бюджетни кредити за поети задължения не можаха да бъдат възстановени и бяха окончателно анулирани.

6.2.3. *Неизпълнени поети задължения*

Неизпълнените поети задължения (обикновено наричани RAL — reste à liquider), които съответстват на сумите, за които е поето задължение, но които все още не са платени, възлизаха на 507,4 милиарда евро към края на 2024 г. Неизпълнените поети задължения намаляха в сравнение с 2023 г. (с 35,6 милиарда евро).

Основната причина за намалението на RAL през 2024 г. беше изпълнението на NextGenerationEU (неподлежащата на връщане част), поради което към общия размер на RAL в края на 2024 г. бяха добавени 166,3 милиарда евро (33 %). Тъй като задълженията за бюджетните кредити по NextGenerationEU трябва да бъдат поети до 31 декември 2023 г. и плащанията по тях да бъдат извършени до 31 декември 2026 г. в съответствие с член 3, параграфи 4 и 9 от Регламента EURI, през 2024 г. тенденцията на нарастване на RAL в номинално изражение във връзка с NextGenerationEU се обърна.

6.2.4. *Бюджетен резултат*

Бюджетният резултат (излишък) се увеличи от 0,6 милиарда евро за 2023 г. на 1,3 милиарда евро за 2024 г. Бюджетният резултат за 2024 г. е повлиян главно от надхвърлянето на бюджетните приходи по дял 4 — Финансови приходи, лихви за забава и глоби.

7. **ПОЛИТИЧЕСКА И ФИНАНСОВА РАМКА, УПРАВЛЕНИЕ И ОТЧЕТНОСТ НА ЕС**

Европейският съюз (ЕС) е съюз, на който държавите членки предоставят правомощия, чрез които да бъдат постигнати общите им цели. Съюзът се основава на следните ценности: зачитане на човешкото достойнство, свобода, демокрация, равенство, правова държава и зачитане на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства. Тези ценности са общи за държавите членки в общество, което се характеризира с плурализъм, недопускане на недискриминация, търпимост, справедливост, солидарност и равенство между жените и мъжете.

7.1. **Политическа и финансова рамка**

Договори на ЕС

Общите цели и принципи, от които се ръководят Съюзът и европейските институции, са определени в Договорите. Съюзът и институциите му могат да действат само в рамките на правомощията, предоставени им от Договорите, с цел да изпълнят заложените в тях цели. Те трябва да правят това, като съблюдават принципите ([13]) на субсидиарност и пропорционалност. С цел да постигне целите си и изпълни политиките си Съюзът си осигурява необходимите финансови средства. Комисията отговаря за утвърждаването на общия интерес на Съюза, което включва изпълняване на бюджета и управление на програмите в сътрудничество с държавите членки и в съответствие с принципа на добро финансово управление.

ЕС работи за изпълнението на определените от Договора цели с помощта на разнообразни инструменти, един от които е бюджетът на ЕС. Други инструменти са например общата законодателна рамка и съвместните стратегии за политиката.

Многогодишната финансова рамка и разходните програми

Политиките, които се подпомагат от бюджета на ЕС, се изпълняват в съответствие с многогодишната финансова рамка (МФР) и съответното секторно законодателство, в което се определят разходните програми и инструментите. Тези програми дават финансово изражение на политическите приоритети на ЕС за период от време, който е достатъчно дълъг, за да бъдат приоритетите ефективни и да се осигури съгласувана дългосрочна перспектива за бенефициерите на средства от ЕС и съфинансиращите национални органи. Определят се максимални годишни размери (тавани) за разходите на ЕС като цяло и за основните категории разходи (функции). Сборът от таваните на всички функции дава общия таван за бюджетните кредити за поети задължения. МФР се приема от Съвета с единодушие на всички държави членки, с одобрението на Европейския парламент. Текущата многогодишна финансова рамка за периода 2021—2027 г. беше приета на 17 декември 2020 г ([14]). Многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г. се допълва от временния инструмент за възстановяване NextGenerationEU (вж. раздел **2**).

Годишен бюджет

Годишният бюджет се изготвя от Комисията. Европейският парламент и Съветът се споразумяват (обикновено до средата на декември) за бюджета за следващата година въз основа на процедурата по член 314 от ДФЕС. Според принципа на балансираност на бюджета общият размер на приходите трябва да е равен на общия размер на разходите (бюджетните кредити за плащания) за дадена финансова година.

Основните източници на финансиране на бюджета на ЕС са приходите от собствени ресурси, които се допълват от други приходи. Съществуват четири вида собствени ресурси: Традиционни собствени ресурси (основно мита), собствен ресурс, основан на данък върху добавената стойност (ДДС), собствен ресурс, основан на нерециклирани пластмасови отпадъци от опаковки (въведен през 2021 г.), и собствен ресурс, основан на брутния национален доход (БНД). Другите приходи, идващи от дейностите на ЕС (напр. глобите в областта на конкуренцията), обикновено представляват по-малко от 10 % от общите приходи.

([13]) Според принципа на субсидиарност Съюзът може да действа само ако и доколкото целите на дадено предложено действие не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, но могат, поради своя мащаб или последици, да бъдат постигнати по-добре на равнището на Съюза. Според принципа на пропорционалност съдържанието и формата на действията на Съюза не надхвърлят необходимото за постигане на целите на Договорите (вж. член 5 от ДЕС).

([14]) На 1 февруари 2024 г. Европейският съвет постигна съгласие за междинно преразглеждане на таваните по МФР за периода 2021—2027 г. в съответствие с предложенията на Комисията (COM(2023) 336).

Методи на управление

Бюджетът на ЕС се изпълнява посредством три метода на управление, които определят начина, по който средствата се изплащат и управляват:

— Споделено управление: по-голямата част от бюджета (около 3/4 от него) се управлява посредством система на споделено управление от Комисията в сътрудничество с държавите членки, и по-конкретно в областта на структурните фондове и земеделието.

— Пряко управление: Комисията също така управлява сама програми и може да делегира изпълнението на конкретни програми на изпълнителните агенции.

— Непряко управление: решенията във връзка с разходите могат да се управляват и непряко чрез други органи в рамките на ЕС или извън него. Във Финансовия регламент и/или в споразуменията за финансов принос се определят необходимите механизми за контрол и докладване от страна на тези субекти и надзорът от страна на Комисията, когато задачите по изпълнението на бюджета са възложени на национални агенции, групата на Европейската инвестиционна банка, трети държави, международни организации (напр. Световната банка или ООН) и други субекти (напр. децентрализираните агенции на ЕС и съвместни предприятия).

Финансови инструменти и бюджетни гаранции

Традиционният метод на изпълнение на бюджета чрез отпускане на безвъзмездни средства и субсидии се допълва от издаване на финансови инструменти под формата на гаранции, както и от емитиране на капиталови инструменти и предоставяне на заеми. Освен това ЕС участва в дейности по вземане и отпускане на заеми за конкретни програми за финансова помощ, за да подкрепя държавите членки и трети държави под формата на двустранни заеми, финансирани с дълг, емитиран на капиталовите пазари с гаранцията от бюджета на ЕС. През декември 2022 г. Парламентът и Съветът въведоха единния подход за финансиране за заемането на средства от ЕС, съгласно който Съюзът ще емитира „облигации на ЕС“ с единно наименование, а не отделно деноминирани облигации за отделни програми.

Финансов регламент

Финансовият регламент (ФР) ([15]), приложим за общия бюджет, е основен акт в регулаторната структура на финансите на ЕС. В него се определят подробно финансовите правила, приложими за изпълнението на бюджета на ЕС, както и ролите на различните участници в осигуряването на това, че средствата се използват разумно и постига поставените цели. В него са включени и специалните разпоредби, приложими към финансовите инструменти, бюджетните гаранции и финансовата помощ.

7.2. **Управление и отчетност**

7.2.1. *Институционална структура*

ЕС разполага с институционална рамка, чрез която се стреми да насърчава своите ценности, да преследва целите си, да служи на своите интереси, на интересите на своите граждани и на тези на държавите членки, както и да осигурява съгласуваност, ефективност и последователност на неговите политики и дейности. Организационната структура се състои от институции, агенции и други автономни органи на ЕС. Финансовият регламент, заедно с приложимите счетоводни правила, определя кои от тези субекти са включени в консолидираните отчети на ЕС (вж. бележка **9** от консолидираните годишни отчети на ЕС за списък на субектите, включени в обхвата на консолидацията).

Европейският парламент изпълнява, съвместно със Съвета, законодателни и бюджетни функции. Комисията се отчита политически пред Европейския парламент. Съветът също изпълнява функции, свързани с определяне на политиките и координиране, в рамките на общите политически насоки и приоритети на Съюза, определени от Европейския съвет.

Европейската комисия е изпълнителният орган на Европейския съюз. Тя защитава общия интерес на Съюза и предприема подходящи инициативи за тази цел. Осигурява прилагането на Договорите и следи за прилагането на правото на Съюза от държавите членки под контрола на Съда на Европейския съюз. Тя изпълнява координационни, изпълнителни и управленски функции, изпълнява бюджета и управлява програмите.

([15]) Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза (преработен текст), (ОВ L, 2024/2509, 26.9.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

Комисията изпълнява бюджета, до голяма степен в сътрудничество с държавите членки. ([16]) Те гарантират съвместно, че бюджетните кредити се използват в съответствие с принципите на доброто финансово управление. Регламентите определят задълженията на държавите членки за контрол и одит, когато те участват в изпълнението на бюджета, както и отговорностите, които произтичат от тези задължения. Те определят също отговорностите и подробни правила за всяка от институциите на ЕС, що се отнася до нейните разходи.

7.2.2. *Управленска структура на Комисията*

Механизмите на Комисията за управление и начинът, по който те гарантират, че Комисията функционира като модерна, отговорна и ориентирана към резултатите институция, са описани в съобщението ([17]) относно управлението в Европейската комисия.

Комисията изпълнява своите функции под ръководството на колегиума на членовете на Комисията, който определя приоритетите и носи цялата политическа отговорност за работата на Комисията. Като колегиален орган Комисията работи под политическото ръководство на своя председател, който при издигането на неговата кандидатура представя на Европейския парламент целите, които възнамерява да преследва, под формата на политически насоки. Председателят определя вътрешната организация на Комисията, като гарантира, че тя действа последователно, ефективно и като колегиален орган.

Колегиумът делегира оперативното изпълнение на бюджета и финансовото управление на генералните директори и ръководителите на служби, които ръководят административната структура на Комисията. Този децентрализиран подход създава административна култура, която насърчава служителите да поемат отговорност за дейностите, върху които имат контрол, и изисква от тях да предоставят увереност за дейностите, за които носят отговорност.

Под ръководството на председателя и в тясно сътрудничество с члена на Комисията, отговарящ за бюджета, човешките ресурси и администрацията, както и с участието на службите на председателя и на централните служби, Общият управителен съвет осигурява координация, надзор, консултации и стратегически насоки.

Вътрешните договорености предопределят съгласуван набор от солидни инструменти за контрол и управление, които позволяват на колегиума на членовете на Комисията да поеме политическа отговорност за работата на Комисията ([18]).

7.2.3. *Финансово управление на Комисията*

В Комисията функциите и отговорностите в областта на финансовото управление са ясно определени (напр. във Финансовия регламент и във Вътрешните правила ([19])) и се прилагат по съответния начин. В качеството си на оправомощени разпоредители с бюджетни кредити генералните директори и ръководителите на служби в Комисията отговарят за доброто финансово управление на ресурсите на ЕС, за спазването на разпоредбите на Финансовия регламент, за управлението на риска и за изготвянето на подходяща рамка за вътрешен контрол.

Отговорността на разпоредителите с бюджетни кредити обхваща целия управленски процес — от определянето на това какво трябва да се направи, за да бъдат постигнати определените от институцията цели на политиката, до управлението на дейностите както от оперативна гледна точка, така и от гледна точка на доброто финансово управление. Задачите могат след това да бъдат вторично делегирани на директори, началници на отдели и други лица, които по този начин стават вторично оправомощени разпоредители с бюджетни кредити. Всеки оправомощен разпоредител с бюджетни кредити може да разчита на един или двама директори, отговарящи за управлението на риска и за вътрешния контрол, за да надзирава и наблюдава прилагането на системите за вътрешен контрол.

Централните служби на Комисията дават насоки и съвети и насърчават най-добрите практики, включително чрез дейността на Общия управителен съвет.

([16]) Вж. член 317 от ДФЕС.

([17]) C(2020) 4240 от 24.6.2020 г.

([18]) По тази причина терминът „Европейска комисия“ се използва за обозначаване както на институцията — колегиума, съставляван от членовете на Комисията — така и на нейната администрация, управлявана от генералните директори на отделите ѝ (и ръководителите на други административни структури, като например служби и изпълнителни агенции).

([19]) От средата на 2019 г. (във връзка с преразгледания член 12 от Вътрешните правила) управлението на Европейския фонд за развитие (ЕФР) е съвместно делегирано между пет отдела (ГД „Международни партньорства“ (ГД „Международно сътрудничество и развитие“), ГД „Европейска гражданска защита и европейски операции за хуманитарна помощ“, ГД „Образование, младеж, спорт и култура“, Европейската изпълнителна агенция за образование и култура и Съвместния изследователски център).

Съгласно Финансовия регламент всеки разпоредител с бюджетни кредити трябва да изготвя годишен отчет за дейността (ГОД), в който се описват подробно постигнатите резултати, вътрешният контрол и дейностите по финансово управление през годината. ГОД съдържа декларация, че ресурсите са били използвани при съблюдаване на принципите на доброто финансово управление и че са осигурени процедури за контрол, които дават необходимите гаранции във връзка със законосъобразността и редовността на извършените операции. Годишният доклад за управлението и изпълнението на бюджета на ЕС ([20]) е основният инструмент, чрез **който колегиумът на членовете на Комисията поема политическа отговорност за финансовото управление на бюджета на ЕС**.

Счетоводителят на Комисията отговаря централно за управлението на паричните средства, за процедурите по събиране на средства, за определянето на счетоводни правила въз основа на международните счетоводни стандарти за публичния сектор (МССПС), за утвърждаването на счетоводните системи и за изготвянето на годишните отчети на Комисията и на консолидираните годишни отчети на ЕС. Освен това счетоводителят трябва да подписва годишните отчети, като декларира, че те представят честно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние, резултатите от дейността и паричните потоци на Съюза. Годишните отчети се приемат от колегиума на членовете на Комисията. Счетоводителят е независима функция. Той носи голяма отговорност за финансовото отчитане в Комисията.

Вътрешният одитор на Комисията също е централизирана и независима функция. Той предоставя независими съвети, становища и препоръки във връзка с качеството и функционирането на системите за вътрешен контрол в Комисията, агенциите на ЕС и други автономни органи на ЕС.

Комитетът за контрол на одитите гарантира независимостта на вътрешния одитор и следи качеството на дейността по вътрешен одит и последващите действия, предприети от службите на Комисията във връзка с препоръките от вътрешен и външен одит, както и с констатациите и препоръките на Европейската сметна палата, свързани с освобождаването от отговорност, относно надеждността на годишните консолидирани отчети на ЕС. Консултативната роля на комитета допринася за цялостното допълнително подобряване на ефективността и ефикасността на Комисията при постигането на нейните цели и улеснява надзора от страна на колегиума на комисарите върху ръководенето, управлението на риска и практиките за вътрешен контрол на Комисията.

7.2.4. *Външен одит и процедура по освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета*

В съответствие с принципите на доброто финансово управление средствата трябва да се управляват ефективно, ефикасно и икономично. Съществува рамка за отчетност, основана на подробно докладване, външен одит и политически контрол, която има за цел да предостави разумна увереност, че средствата на ЕС се изразходват по подходящ начин.

След препоръка на **Съвета Европейският парламент** взема решение дали да даде окончателното си одобрение, известно като „разрешение за освобождаване от отговорност“, за начина, по който Комисията е изпълнила бюджета на ЕС през дадена година. Годишната процедура по освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета гарантира, че Комисията носи политическа отговорност за изпълнението на бюджета на ЕС.

Всяка година **Европейската сметна палата** проверява надеждността на отчетите, дали всички приходи са получени и всички разходи са извършени законосъобразно и редовно, както и дали финансовото управление и качествените аспекти на бюджетирането, включително измерението на изпълнението, са били надеждни. От 2021 г., предвид съществеността на NextGenerationEU, становището на Европейската сметна палата относно законосъобразността и редовността на разходите по традиционния бюджет на ЕС се допълва от отделно становище относно законосъобразността и редовността на разходите по Механизма за възстановяване и устойчивост. Публикуването на годишния доклад на Европейската сметна палата е началото на процедурата по освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета. Одиторите изготвят и специални доклади относно конкретни разходи или области на политиката или относно бюджетни или управленски въпроси.

Решението относно освобождаването от отговорност се основава и на интегрираните отчети на Комисията за финансите и управленската отговорност, на изслушванията на членове на Комисията в Европейския парламент и на отговорите, дадени на писмени въпроси, отправени към Комисията.

([20]) https://ec.europa.eu/info/publications/integrated-financial-and-accountability-reporting_bg.

БЕЛЕЖКА, СЪПЪТСТВАЩА КОНСОЛИДИРАНИТЕ ОТЧЕТИ

Консолидираните годишни отчети на Европейския съюз за 2024 г. са изготвени въз основа на информацията, предоставена от институциите и органите съгласно член 252, параграф 2 от Финансовия регламент, приложим за общия бюджет на Европейския съюз. С настоящото заявявам, че те бяха съставени в съответствие с дял XIII от този Финансов регламент и със счетоводните принципи, правила и методи, посочени в бележките към финансовите отчети.

От счетоводителите на тези институции и органи, които удостовериха нейната надеждност, получих цялата информация, необходима за изготвянето на отчетите, които показват активите и пасивите на Европейския съюз и изпълнението на бюджета.

С настоящото удостоверявам, че въз основа на тази информация и на проверките, които прецених за необходими, за да подпиша отчетите на Европейската комисия, имам разумна увереност, че отчетите представят честно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние, резултатите от дейността и паричните потоци на Европейския съюз.

Beatriz SANZ REDRADO

Счетоводител на Комисията

13 юни 2025 г.

КОНСОЛИДИРАНИ ФИНАНСОВИ ОТЧЕТИ И ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ ([21])

СЪДЪРЖАНИЕ

		Стр.
СЧЕТОВОДЕН БАЛАНС		35
ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВИЯ РЕЗУЛТАТ		36
ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ		37
ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В НЕТНИТЕ АКТИВИ		38
БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИТЕ ОТЧЕТИ		39
1.	ВАЖНИ СЧЕТОВОДНИ ПОЛИТИКИ	39
2.	БЕЛЕЖКИ КЪМ СЧЕТОВОДНИЯ БАЛАНС	55
3.	БЕЛЕЖИ КЪМ ОТЧЕТА ЗА ФИНАНСОВИЯ РЕЗУЛТАТ	94
4.	УСЛОВНИ ПАСИВИ И АКТИВИ	104
5.	БЮДЖЕТНИ И ПРАВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	109
6.	УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК	114
7.	ОПОВЕСТЯВАНЕ НА СВЪРЗАНИ ЛИЦА	132
8.	СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА СЧЕТОВОДНИЯ БАЛАНС	133
9.	ОБХВАТ НА КОНСОЛИДАЦИЯТА	134

([21]) Следва да се отбележи, че поради закръглянето на цифрите в милиони евро някои финансови данни в таблиците по-долу може да изглеждат грешни.

СЧЕТОВОДЕН БАЛАНС

(милиони евро)

	Бележка	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
НЕТЕКУЩИ АКТИВИ			
Нематериални активи	*2.1*	*1 095*	*976*
Имоти, машини и съоръжения	*2.2*	*13 713*	*13 399*
Инвестиции, отчетени посредством метода на собствения капитал	*2.3*	*1 446*	*1 365*
Финансови активи	*2.4*	*308 961*	*274 283*
Предварително финансиране	*2.5*	*40 861*	*41 417*
Вземания по операции с размяна и средства, подлежащи на събиране, по операции без размяна	*2.6*	*13 272*	*16 083*
		379 347	**347 524**
ТЕКУЩИ АКТИВИ			
Финансови активи	*2.4*	*19 377*	*11 088*
Предварително финансиране	*2.5*	*38 058*	*50 257*
Вземания по операции с размяна и средства, подлежащи на събиране, по операции без размяна	*2.6*	*18 465*	*19 116*
Материални запаси	*2.7*	*85*	*78*
Парични средства и парични еквиваленти	*2.8*	*63 163*	*39 616*
		139 148	**120 156**
ОБЩО АКТИВИ		**518 495**	**467 679**
НЕТЕКУЩИ ПАСИВИ			
Пенсии и други доходи на наети лица	*2.9*	*(93 096)*	*(90 808)*
Провизии	*2.10*	*(2 280)*	*(2 102)*
Финансови пасиви	*2.11*	*(539 575)*	*(430 771)*
		(634 951)	**(523 682)**
ТЕКУЩИ ПАСИВИ			
Провизии	*2.10*	*(7 536)*	*(1 233)*
Финансови пасиви	*2.11*	*(62 328)*	*(27 613)*
Задължения	*2.12*	*(55 414)*	*(50 516)*
Начислени разходи и приходи за бъдещи периоди	*2.13*	*(67 091)*	*(76 805)*
		(192 368)	**(156 166)**
ОБЩО ПАСИВИ		**(827 319)**	**(679 848)**
НЕТНИ АКТИВИ		**(308 824)**	**(212 169)**
Резерви	*2.14*	*986*	*1 052*
Сули, които трябва да бъдат поискани от държавите [1] *членки**	*2.15*	*(309 810)*	*(213 221)*
НЕТНИ АКТИВИ		**(308 824)**	**(212 169)**

([1]) На 27 ноември 2024 г. Европейският парламент прие бюджет, в който се предвижда плащането на краткосрочните задължения на ЕС от собствените ресурси, които държавите членки ще съберат или които ще бъдат поискани от тях през следващата година. Освен това съгласно член 83 от Правилника за персонала (Регламент (ЕИО, Евратом, ЕОВС) № 259/68 от 29 февруари 1968 г. (ОВ L 56, 4.3.1968 г., стр. 1), изменен) държавите членки гарантират съвместно пенсионните задължения.

ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВИЯ РЕЗУЛТАТ

(милиони евро)

	Бележка	2024 г.	2023 г.
ПРИХОДИ			
Приходи от операции без размяна			
Ресурси от БНД	*3.1*	*95 037*	*101 287*
Традиционни собствени ресурси	*3.2*	*20 587*	*19 840*
Ресурси от ДДС	*3.3*	*24 547*	*22 526*
Собствени ресурси на база отпадъците от опаковки от пластмаса	*3.4*	*8 227*	*7 225*
Глоби	*3.5*	*4 039*	*1 748*
Събиране на разходи	*3.6*	*957*	*803*
Споразумение за оттеглянето на Обединеното кралство	*3.7*	*—*	*681*
Други	*3.8*	*10 673*	*8 800*
		164 068	**162 909**
Приходи от операции с размяна			
Финансови приходи	*3.9*	*9 005*	*6 983*
Други	*3.10*	*2 592*	*1 963*
		11 597	**8 946**
Общо приходи		**175 665**	**171 855**
РАЗХОДИ			
Изпълнени от държавите членки	*3.11*		
Европейски фонд за гарантиране на земеделието		*(40 267)*	*(40 716)*
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони и други инструменти за развитие на селските райони		*(14 779)*	*(14 605)*
Европейски фонд за регионално развитие и Кохезионен фонд		*(28 833)*	*(52 429)*
Европейски социален фонд		*(18 037)*	*(17 665)*
Други		*(3 854)*	*(4 251)*
Изпълнени от Комисията, изпълнителните агенции и доверителните фондове	*3.12*	*(98 971)*	*(61 888)*
Изпълнени от други агенции и органи на ЕС	*3.13*	*(4 388)*	*(4 226)*
Изпълнени от трети държави и международни организации	*3.13*	*(6 639)*	*(6 090)*
Изпълнени от други субекти	*3.13*	*(5 599)*	*(4 902)*
Разходи за персонал и за пенсии	*3.14*	*(14 966)*	*(14 023)*
Финансови разходи	*3.15*	*(27 226)*	*(14 355)*
Споразумение за оттеглянето на Обединеното кралство	*3.7*	*(315)*	*—*
Други разходи	*3.16*	*(8 999)*	*(8 142)*
Общо разходи		**(272 873)**	**(243 292)**
ФИНАНСОВ РЕЗУЛТАТ ЗА ГОДИНАТА		**(97 208)**	**(71 437)**

ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ

(милиони евро)

	2024 г.	2023 г.
Финансов резултат за годината	*(97 208)*	*(71 437)*
Оперативни дейности		
Амортизация на дълготрайни финансови активи	*191*	*181*
Амортизация	*1 194*	*1 203*
(Сторниране на) загуби от обезценка на инвестиции	*—*	*—*
(Увеличение)/намаление на заемите	*(36 703)*	*(42 522)*
(Увеличение)/намаление на предварителното финансиране	*12 756*	*8 821*
(Увеличение)/намаление на вземанията по операции с разпяна и на средствата, подлежащи на събиране, по операции без разпяна	*3 463*	*13 000*
(Увеличение)/намаление на материалните запаси	*(7)*	*3*
Увеличение/(намаление) на задължението, свързано с пенсиите и другите доходи на наети лица	*2 288*	*10 192*
Увеличение/(намаление) на провизиите	*6 481*	*564*
Увеличение/(намаление) на финансовите пасиви (различни от пасивите по единния подход за финансиране)	*(1 382)*	*(3 516)*
Увеличение/(намаление) на задълженията	*4 898*	*(4 825)*
Увеличение/(намаление) на начислените разходи и приходите за бъдещи периоди	*(9 714)*	*(9 359)*
Бюджетен излишък от предходната година, взет като непаричен приход	*(633)*	*(2 519)*
Преоценка на задълженията, свързани с доходите на наети лица (непарично движение, което не е включено в отчета за финансовия резултат)	*1 159*	*(6 877)*
Други непарични движения	*27*	*(11)*
Инвестиционни дейности		
(Увеличение)/намаление на нематериалните активи и на имотите, машините и съоръженията	*(1 817)*	*(1 938)*
(Увеличение)/намаление на инвестициите, отчетени посредством метода на собствения капитал	*(80)*	*(52)*
(Увеличение)/намаление на недеривативните финансовите активи по справедлива стойност чрез излишъка или дефицита	*(6 246)*	*(7 329)*
*(Увеличение)/намаление на деривативните финансовите активи по справедлива стойност чрез излишъка или дефицита**	*(19)*	*(107)*
Финансова дейност		
Увеличение/(намаление) на заемите по единния подход за финансиране	*144 900*	*109 600*
НЕТНИ ПАРИЧНИ ПОТОЦИ	**23 547**	**(6 928)**
Нетно увеличение/(намаление) на паричните средства и паричните еквиваленти	*23 547*	*(6 928)*
Парични средства и парични еквиваленти в началото на годината	*39 616*	*46 544*
Парични средства и парични еквиваленти в края на годината	*63 163*	*39 616*

ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В НЕТНИТЕ АКТИВИ

(милиони евро)

	Суми, които трябва да бъдат поискани от държавите членки Натрупан излишък/(дефицит)	Други резерви	Нетни активи
САЛДО КЪМ 31.12.2022 г.	**(132 637)**	**1 312**	**(131 325)**
Преоценки на задълженията, свързани с доходите на наети лица	*(6 877)*	—	*(6 877)*
Други	*249*	*(260)*	*(11)*
Бюджетен резултат за 2022 г., предоставен на държавите членки	*(2 519)*	—	*(2 519)*
Финансов резултат за годината	*(71 437)*	—	*(71 437)*
САЛДО КЪМ 31.12.2023 г.	**(213 221)**	**1 052**	**(212 169)**
Преоценки на задълженията, свързани с доходите на наети лица	*1 159*	—	*1 159*
Други	*94*	*(66)*	*27*
Бюджетен резултат за 2023 г., предоставен на държавите членки	*(633)*	—	*(633)*
Финансов резултат за годината	*(97 208)*	—	*(97 208)*
САЛДО КЪМ 31.12.2024 Г.	**(309 810)**	**986**	**(308 824)**

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИТЕ ОТЧЕТИ

Следва да се отбележи, че в таблиците, които следват, сумите, отнасящи се до Обединеното кралство и засягащи МФР до края на 2020 г., все още са посочени в позицията „Държави членки“. Това е така, защото, въпреки че Обединеното кралство се оттегли от ЕС на 1 февруари 2020 г., в съответствие със Споразумението за оттегляне, през тези периоди то продължи да има финансови отношения с ЕС, еквивалентни на тези на държава членка.

1. **ВАЖНИ СЧЕТОВОДНИ ПОЛИТИКИ**

1.1. **ПРАВНО ОСНОВАНИЕ И ПРАВИЛА ЗА СЧЕТОВОДНА ОТЧЕТНОСТ**

Счетоводството на ЕС се води в съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза (преработен текст) ([22]), наричан по-долу „Финансовия регламент“ (ФР).

В съответствие с член 80 от Финансовия регламент ЕС изготвя своите финансови отчети въз основа на правилата за счетоводна отчетност на базата на текущо начисляване, които се основават на международните счетоводни стандарти за публичния сектор (МССПС). Тези счетоводни правила, приети от счетоводителя на Комисията, трябва да се прилагат от всички институции и органи на ЕС, попадащи в обхвата на консолидацията, за да се гарантира вътрешната съгласуваност на консолидираните отчети на ЕС.

Прилагане на нови и на изменени счетоводни правила на Европейския съюз (СПЕС)

Преразгледани СПЕС в сила за годишните периоди, започващи на или след 1 януари 2024 г.

Няма нови СПЕС, които да са влезли в сила за годишните периоди, започващи на или след 1 януари 2024 г.

Нови СПЕС, които са приети, но все още не са влезли в сила към 31 декември 2024 г.

Няма нови СПЕС, които да са приети, но все още да не са в сила към 31 декември 2024 г.

1.2. **СЧЕТОВОДНИ ПРИНЦИПИ**

Целта на финансовите отчети е да се предостави информация за финансовото състояние, резултатите и паричните потоци на даден субект, която е полезна за широк кръг ползватели. За ЕС като публичноправен субект целите по-конкретно са да бъде предоставена информация, полезна при вземането на решения, и да бъде показана отчетността на субекта за ресурсите, които са му поверени. Настоящият документ е съставен с оглед на тези цели.

Общите съображения (или счетоводни принципи), които трябва да бъдат съблюдавани при съставянето на финансовите отчети, са посочени в счетоводно правило 1 „Финансови отчети“ на ЕС и са същите като описаните в МССПС 1: честно представяне, текущо начисляване, действащо предприятие, последователно представяне, същественост, агрегиране, прихващане и сравнителна информация.

Качествените характеристики на финансовото отчитане са релевантност, достоверно представяне (надеждност), разбираемост, навременност, сравнимост и проверимост.

1.3. **КОНСОЛИДАЦИЯ**

Обхват на консолидацията

Консолидираните финансови отчети на ЕС включват всички важни контролирани субекти, съвместни договорености и асоциирани предприятия. Пълният списък на субектите, попадащи в обхвата на консолидацията, който понастоящем включва 54 контролирани субекта и 1 асоциирано предприятие (без промяна в сравнение с 2023 г.), може да бъде намерен в бележка **9**. Сред контролираните субекти са институциите на ЕС (включително Комисията, но без Европейската централна банка) и агенциите на ЕС (с изключение на тези от общата външна политика и политика на сигурност). Европейската общност за въглища и стомана в ликвидация (ЕОВС в ликв-я) също се счита за контролиран субект. Европейският инвестиционен фонд (ЕИФ) е единственото асоциирано предприятие в ЕС.

([22]) ОВ L, 2024/2509, 26.9.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

Субектите, които попадат в обхвата на консолидацията, но са несъществени за консолидираните финансови отчети на ЕС като цяло, не е необходимо да бъдат консолидирани или отчетени чрез метода на собствения капитал, когато това ще доведе до прекомерни времеви или финансови разходи за ЕС. Тези субекти се наричат „несъществени субекти“ и са посочени отделно в бележка **9**. През 2024 г. като несъществени субекти бяха определени 11 субекта (2023 г.: 10 субекта).

Контролирани субекти

За да бъде определен обхватът на консолидацията, се прилага концепцията за контрол. Контролирани субекти са субектите, при които ЕС е изложен на различни ползи или има право на различни ползи от своето участие и има способността да повлияе на естеството и размера на тези ползи чрез властта си над другия субект. Тази власт трябва да е упражняема в настоящия момент и да е свързана със съответните дейности на предприятието. Контролираните субекти се консолидират изцяло. Консолидирането започва на първата дата, на която има наличие на контрол, и приключва, когато такъв контрол вече не съществува.

Най-често използваните показатели за контрол в рамките на ЕС са: създаване на субекта с учредителни договори или вторично законодателство, финансиране на субекта от бюджета на ЕС, наличие на право на глас в ръководните органи, одит от Европейската сметна палата и освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета от Европейския парламент. Прави се индивидуална оценка на всеки субект, за да се прецени дали един или всички от изброените по-горе критерии са достатъчни, за да се породи контрол.

Всички съществени операции и салда между контролирани субекти на ЕС са изключени, докато нереализираните печалби и загуби от такива операции не са съществени и поради това не са изключени.

Съвместни договорености

Съвместната договореност е споразумение, върху което ЕС и една или повече страни упражняват съвместен контрол. Съвместният контрол е договореното споделяне на контрола върху дадена договореност посредством обвързваща договореност, който съществува само когато за вземането на решения, свързани със съответните дейности, се изисква единодушното съгласие на страните, които споделят контрола. Съвместните споразумения могат да бъдат съвместни предприятия или съвместни дейности. Съвместното предприятие представлява съвместна договореност, която е структурирана чрез отделен механизъм и при която страните, които притежават съвместен контрол върху договореността, имат права върху нетните активи на договореността. Участията в съвместни предприятия се отчитат по метода на собствения капитал (вж. бележка **1.5.4**). Съвместната дейност представлява съвместна договореност, при която страните, които притежават съвместен контрол върху договореностите, имат права върху активите и задължения по отношение на пасивите на договореността. Участията в съвместни дейности се отчитат чрез признаване във финансовите отчети на ЕС на неговите активи и пасиви, приходи и разходи, както и на неговия дял от съвместно държаните или възникнали активи, пасиви, приходи и разходи.

Асоциирани предприятия

Асоциираните предприятия са субекти, върху които ЕС има, пряко или непряко, значително влияние, но не и изключителен или съвместен контрол. Приема се, че съществува значително влияние, ако ЕС държи пряко или непряко 20 % или повече от правата на глас. Участията в асоциирани предприятия се отчитат по метода на собствения капитал (вж. бележка **1.5.4**).

Неконсолидирани субекти, чиито средства се управляват от Комисията

Средствата на общата здравноосигурителна схема за служителите на ЕС, на Европейския фонд за развитие и на Гаранционния фонд за участниците се управляват от Комисията от името на тези субекти. Тъй като обаче тези субекти не се контролират от ЕС, те не се консолидират в неговите финансови отчети.

1.4. **БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕТО**

Финансовите отчети се представят ежегодно в съответствие с член 249 от Финансовия регламент. Счетоводната година започва на 1 януари и приключва на 31 декември.

1.4.1. *Валута и база за конвертиране*

Работна и отчетна валута

Освен когато е посочено друго, финансовите отчети са представени в милиони евро — работната валута на ЕС.

Операции и салда

Операциите в чужда валута се превръщат в евро по валутните курсове, които са в сила към датата на операциите. Печалбите и загубите от курсови разлики, произтичащи от уреждането на операции в чуждестранна валута и от повторното конвертиране на паричните активи и пасиви в чуждестранна валута по обменните курсове в края на годината, се признават в отчета за финансовия резултат.

Различни методи за конвертиране се прилагат за имотите, машините и съоръженията и за нематериалните активи, които запазват стойността си в евро при курса, който се е прилагал към датата, на която са закупени.

Салдата в края на годината на паричните активи и пасиви в чуждестранна валута се конвертират в евро въз основа на обменните курсове на Европейската централна банка (ЕЦБ), прилагани на 31 декември:

Обменни курсове спрямо еврото

Валута	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.	Валута	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
BGN	**1,9558**	*1,9558*	**RON**	**4,9743**	*4,9756*
CZK	**25,1850**	*24,7240*	**SEK**	**11,459**	*11,096*
DKK	**7,4578**	*7,4529*	**CHF**	**0,9412**	*0,9260*
GBP	**0,8292**	*0,8691*	**JPY**	**163,06**	*156,3300*
HUF	**411,3500**	*382,8*	**USD**	**1,0389**	*1,105*
PLN	**4,275**	*4,3395*			

1.4.2. *Използване на приблизителни оценки*

В съответствие с МССПС и общоприетите счетоводни принципи финансовите отчети по необходимост включват суми, основани на приблизителни оценки и предположения на ръководителите, основаващи се на най-надеждната налична информация. Съществените приблизителни оценки включват, без да са ограничени до това: сумите за задълженията, свързани с доходите на наети лица, финансовия риск по вземанията и сумите, оповестени в бележките във връзка с финансовите инструменти, провизиите за обезценка на финансови активи по амортизирана стойност и на задължения по договори за финансова гаранция, начислените приходи и разходи, провизиите, степента на обезценка на нематериалните активи и на имотите, машините и съоръженията, нетната реализируема стойност на материалните запаси, условните активи и условните пасиви. Действителните резултати могат да се различават от тези приблизителни оценки. Промените в приблизителните оценки се отразяват през периода, в който те стават известни, ако промяната засяга само периода, или се отразяват през този период и бъдещи периоди, ако промяната засяга и този период, и бъдещи периоди.

1.5. **СЧЕТОВОДЕН БАЛАНС**

1.5.1. *Нематериални активи*

Нематериалният актив е разграничим непаричен актив без физическа субстанция. Даден актив е разграничим, ако е или отделим (т.е. може да бъде отделен или разделен от субекта, напр. чрез продажба, прехвърляне, лицензиране, отдаване под наем или размяна, самостоятелно или заедно със съответен договор, разграничим актив или пасив, независимо дали субектът възнамерява да направи това), или произтича от обвързващи договорености (включително права от договори или други законни права), независимо дали тези права са прехвърляеми или отделими от субекта или от други права и задължения.

Придобитите нематериални активи се посочват по историческа стойност минус натрупаната амортизация и загубите от обезценка. Вътрешно разработените нематериални активи се капитализират, когато съответните критерии на правилата за счетоводна отчетност на ЕС бъдат изпълнени и разходите са свързани единствено с етапа на разработка на актива. Капитализируемите разходи включват всички разходи, които могат директно да се припишат и които са необходими за създаването, произвеждането и подготвянето на актива за работа по предвидения от ръководството начин. Разходите, свързани с научноизследователски дейности, некапитализируемите разходи по разработката и разходите за поддръжка се признават като разходи в момента на възникването си.

Нематериалните активи се амортизират по линейния метод през очаквания си полезен живот (от 3 до 11 години). Очакваният полезен живот на нематериалните активи зависи от специфичния им икономически живот или от правния им живот, който се определя от споразумение.

1.5.2. *Имоти, машини и съоръжения*

Всички имоти, машини и съоръжения се посочват по историческа стойност минус натрупаната амортизация и загубите от обезценка. Стойността включва разходите, които могат директно да се припишат на придобиването, създаването или прехвърлянето на актива.

Последващите разходи се включват в балансовата стойност на актива или се признават като отделен актив, както е уместно, единствено когато е вероятно бъдещите икономически ползи или потенциалът за предоставяне на услуга, свързани с актива, да са по посока на ЕС и стойността на актива може да бъде надеждно оценена. Разходите за ремонт и поддръжка се включват в отчета за финансовия резултат през финансовия период, през който са били извършени.

Земята не се амортизира, тъй като се счита, че има безкраен полезен живот. Активите в процес на изграждане не се амортизират, тъй като тези активи все още не са на разположение за употреба. Амортизацията на другите активи се изчислява чрез линейния метод, за да бъде разпределена тяхната стойност минус остатъчната им стойност през очаквания им полезен живот, както следва:

Вид актив	Норма на линейна амортизация
Сгради	*от 4 % до 10 %*
Космически активи	*от 8 % до 25 %*
Машини и съоръжения	*от 10 % до 25 %*
Обзавеждане и превозни средства	*от 10 % до 25 %*
Компютърен хардуер	*от 25 % до 33 %*
Други	*от 10 % до 33 %*

Печалбите и загубите от намаленията на активи се определят чрез сравняване на приходите минус разходите по продажбата с балансовата стойност на актива, от който институцията се освобождава, и се включват в отчета за финансовия резултат.

Лизинг

Лизингът е споразумение, по силата на което лизингодателят предоставя на лизингополучателя — срещу еднократно плащане или серия от плащания — правото да използва актив за договорен срок. Лизингите се класифицират като финансови лизинги или като оперативни лизинги.

Финансовите лизинги представляват лизинги, при които по същество всички рискове и ползи, произтичащи от собствеността, се прехвърлят на лизингополучателя. При сключване на финансов лизинг като лизингополучател активите, придобити съгласно финансовия лизинг, се признават като активи, а свързаните с тях лизингови задължения се признават като пасиви, считано от началото на срока на лизинга. Активите и пасивите се признават в размер, равен на справедливата стойност на наетата собственост или, ако е по-ниска, настоящата стойност на минималните лизингови плащания, всяка от които е определена в началото на лизинга. През срока на лизинга активите, държани чрез финансов лизинг, се амортизират през по-краткия от следните периоди — полезния живот на актива и срока на лизинга. Минималните лизингови плащания се разпределят между финансовия разход (лихвата) и намаляването на оставащия пасив (главницата). Финансовият разход се разпределя за всеки период по време на срока на лизинга така, че да се получи постоянна периодична лихва за оставащата част от пасива, който се представя като текущ/нетекущ, в зависимост от случая. Условните наеми се начисляват като разход през периода, в който са извършени.

Оперативният лизинг е лизинг, различен от финансовия, т.е. лизинг, при който лизингодателят запазва по същество всички рискове и ползи, произтичащи от собствеността върху даден актив. При сключване на оперативен лизинг като лизингополучател плащанията по оперативния лизинг се признават като разход в отчета за финансовия резултат по линейния метод през срока на лизинга, като в счетоводния баланс не се посочват нито лизингов актив, нито лизингов пасив.

1.5.3. *Обезценка на нефинансови активи*

Обезценката представлява загуба на бъдещи икономически ползи или потенциал за услуга на даден актив, в допълнение към систематичното признаване на загубата на бъдещи икономически ползи или потенциал за услуга на актива чрез амортизация (ако е приложимо). Активите, имащи безкраен полезен живот, не подлежат на амортизация и се проверяват всяка година за обезценка. Активите, които подлежат на амортизация, се проверяват за обезценка, когато към отчетната дата има признаци, че даден актив може да се е обезценил. Загуба от обезценка се признава за сумата, с която балансовата стойност на актива надвишава възстановимата му стойност (на ползване). Възстановимата стойност (на ползване) е по-високата от следните две стойности — справедливата стойност на актива, намалена с разходите по продажбата му, и стойността му в употреба.

Остатъчната стойност и полезният живот на нематериалните активи и на имотите, машините и съоръженията се преразглеждат и ако е необходимо, се коригират поне веднъж годишно. Ако основанията за обезценки, признати през предходни години, вече не са валидни, загубите от обезценка съответно се сторнират.

1.5.4. *Инвестиции, отчетени по метода на собствения капитал*

Участия в асоциирани предприятия и в съвместни предприятия

Инвестициите, отчетени по метода на собствения капитал, първоначално се признават по себестойност, като първоначалната балансова стойност впоследствие се увеличава или намалява, за да се признаят допълнителните приноси, делът на ЕС от излишъка или дефицита на предприятието, в което е инвестирано, обезценките и дивидентите. Първоначалният разход заедно с всички движения дава балансовата стойност на инвестицията във финансовите отчети към датата на счетоводния баланс. Делът на ЕС от излишъка или дефицита на предприятието, в което е инвестирано, се признава в отчета за финансовия резултат, а делът му от движенията на собствения капитал на предприятието, в което е инвестирано, се признава в резервите при нетните активи. Доходите, получени от инвестицията, намаляват балансовата стойност на актива.

Ако делът на ЕС от дефицита на инвестиция, отчитана по метода на собствения капитал, е равен на дела му от инвестицията или превишава този дял, ЕС спира да признава дела си от следващите загуби („непризнати загуби“). След като делът на ЕС бъде намален до нула, допълнителните загуби се отчитат и се признава пасив само до размера, за който ЕС има правно или конструктивно задължение или е извършил плащания от името на субекта.

Ако има признаци за обезценка, трябва да се направи намаление до по-ниската възстановима стойност. Възстановимата стойност се определя, както е описано в бележка **1.5.3**. Ако след време причината за обезценката спре да бъде валидна, загубата от обезценка се сторнира до балансовата стойност, която щеше да бъде определена, ако не беше призната загуба от обезценка.

В случаите, когато ЕС държи 20 % или повече от фонд за инвестиционен капитал, той не се стреми да упражнява значително влияние. Поради това тези фондове се третират като финансови инструменти и се категоризират като финансови активи по справедлива стойност чрез излишъка или дефицита (ССИД).

Асоциираните и съвместните предприятия, класифицирани като несъществени субекти (вж. бележка **1.3**), не се отчитат по метода на собствения капитал. Приносът на ЕС към тези субекти се отчита като разход за периода.

1.5.5. *Финансови активи*

Класификация при първоначално признаване

Класификацията зависи от два критерия:

— Модела за управление на финансовите активи. Това налага да се оцени как ЕС управлява финансовите активи, за да генерира парични потоци и да постигне целите си, и как оценява резултатите от финансовите активи.

— Договорните характеристики на паричните потоци на актива. Това налага да се оцени дали договорните парични потоци са единствено плащания на главница и лихва по непогасената главница. Лихвата представлява възнаграждение за стойността на парите във времето, кредитния риск и други основни кредитни рискове и разходи.

След оценка въз основа на тези критерии финансовите активи могат да бъдат класифицирани в три категории: „финансови активи по амортизирана стойност“ (АС), „финансови активи по справедлива стойност чрез нетните активи/собствения капитал“ (ССНА) или „финансови активи по справедлива стойност чрез излишъка или дефицита“ (ССИД).

Финансови активи с договорни парични потоци, които представляват единствено главница и лихви, се класифицират в зависимост от модела на управление на субекта. Ако моделът на управление е финансовите активи да се държат с цел събиране на договорните парични потоци, финансовите активи се класифицират по АС. Ако моделът на управление е финансовите активи да се държат както с цел събиране на договорните парични потоци, така и с цел продажба на финансовите активи, класификацията е по ССНА. Ако моделът на управление се различава от тези два модела (например финансовите активи се държат за търгуване или се държат в портфейл, управляван и оценяван на база справедлива стойност), финансовите активи се класифицират като финансови активи по ССИД.

Финансови активи с договорни парични потоци, които не представляват единствено главница и лихви, а въвеждат експозиция към рискове и нестабилност, различни от тези, които са налице при основно споразумение за кредитиране (например промени в цените на собствения капитал), се класифицират по ССИД независимо от модела на управление.

При първоначалното признаване ЕС класифицира финансовите активи, както следва:

Финансови активи по амортизирана стойност

ЕС класифицира в тази категория:

— парични средства и парични еквиваленти;

— заеми (включително срочни депозити с първоначален срок до падежа над три месеца);

— вземания по операции с размяна, с изключение на вземания по договори за финансови гаранции, класифицирани като финансов актив по справедлива стойност чрез излишъка или дефицита.

Тези недеривативни финансови активи отговарят на две условия: Моделът на управление на ЕС е да ги държи, за да събира договорните парични потоци. Освен това в определени дни има договорни парични потоци, които представляват само главница и лихва по непогасената главница.

Финансовите активи, отчитани по амортизирана стойност, се включват в текущите активи, с изключение на тези, чийто срок до падежа е по-дълъг от 12 месеца от отчетната дата.

Финансови активи по справедлива стойност чрез нетните активи/собствения капитал

Тези недеривативни финансови активи имат договорни парични потоци, които представляват само главницата и лихвата по непогасената главница. Освен това моделът на управление е да се държат финансовите активи както с цел събиране на договорните парични потоци, така и с цел продажба на финансовите активи.

Активите в тази категория се класифицират като текущи активи, ако се очаква да бъдат реализирани в срок от 12 месеца от отчетната дата.

В края на настоящия отчетен период ЕС не притежава такива активи.

Финансови активи по справедлива стойност чрез излишъка или дефицита

ЕС класифицира следните финансови активи по ССИД, тъй като договорните парични потоци не представляват единствено главница и лихви по главницата:

— Деривативи;

— Капиталови инвестиции и инвестиции във фондове на паричния пазар или във фондове в групи от портфейли;

— Други инвестиции от капиталов тип (напр. операции с рисков капитал).

Освен това ЕС класифицира притежаваните от него дългови ценни книжа по ССИД, тъй като портфейлите от дългови ценни книжа се управляват и оценяват на базата на справедливата стойност на портфейла (например общия фонд „Провизии“ съгласно член 215 от Финансовия регламент).

Активите в тази категория се класифицират като текущи активи, ако се очаква да бъдат реализирани в срок от 12 месеца от отчетната дата.

Първоначално признаване и оценяване

Покупките на финансови активи по справедлива стойност чрез нетните активи/собствения капитал и по справедлива стойност чрез излишъка или дефицита се признават на датата на сделката — датата, на която ЕС се ангажира да закупи актива. Паричните еквиваленти и заемите се признават, когато паричните средства бъдат вложени във финансова институция или отпуснати на заемополучателите.

Първоначално финансовите активи се оценяват по справедлива стойност. Разходите по операции за всички финансови активи, които не са отчетени по справедлива стойност чрез излишъка или дефицита, се добавят към справедливата стойност при първоначалното признаване. За финансовите активи, отчитани по справедлива стойност чрез излишъка или дефицита, разходите по операцията се отчитат като разход в отчета за финансовия резултат.

Справедливата стойност на финансовия актив при първоначалното признаване обикновено е цената на операцията, освен ако операцията не е извършена при справедливи пазарни условия, т.е. без или с номинално възнаграждение за целите на публичната политика. В този случай разликата между справедливата стойност на финансовия инструмент и цената на операцията е компонент без размяна, който се признава като разход в отчета за финансовия резултат. При това положение справедливата стойност на финансовия актив се получава от текущите пазарни операции за пряко еквивалентен инструмент. Ако няма активен пазар за инструмента, справедливата стойност се определя чрез техника на оценяване, при която се използват налични данни от наблюдаеми пазари.

Когато бъде отпуснат дългосрочен безлихвен заем или дългосрочен заем, чиято лихва е под пазарните условия, неговата справедлива стойност може да бъде оценена като настоящата стойност на всички бъдещи парични постъпления, дисконтирани посредством преобладаващия пазарен лихвен процент за подобен инструмент с подобен кредитен рейтинг.

Заемите, отпуснати по Механизма за възстановяване и устойчивост, и заемите за финансова помощ се оценяват първоначално по номиналната им стойност, като цената на операцията се счита за справедлива стойност на заема. Това е така, защото:

— „Пазарната среда“ за отпускане на заеми от ЕС е много специфична и различна от капиталовия пазар, използван за емитиране на корпоративен или държавен дълг. Тъй като заемодателите на тези пазари имат възможността да изберат алтернативни инвестиции, тази възможност се отчита в пазарните цени. Тази възможност за алтернативни инвестиции обаче не съществува за ЕС, който няма право да инвестира пари на капиталовите пазари; той само заема средства с цел отпускане на заеми. Това означава, че за взетите назаем суми ЕС не разполага с алтернативен вариант за отпускане на заеми или за инвестиране. Ето защо не съществува алтернативен разход и следователно не съществува база за сравнение с пазарните проценти. Всъщност самата операция на ЕС по отпускане на заем представлява пазарът. По същество, тъй като алтернативният разход „вариант“ не важи, пазарната цена не отразява справедливо същността на операциите на ЕС по отпускане на заеми. Поради това не е подходящо справедливата стойност на отпускането на заеми от страна на ЕС да се определя с упоменаване на корпоративни или държавни облигации.

— Освен това, тъй като няма активен пазар или подобни операции, с които да се направи сравнение, лихвеният процент, който ЕС трябва да използва за определяне на справедливата стойност на своите операции по отпускане на заеми, следва да бъде дължимият лихвен процент.

Последващо оценяване

Финансовите активи по амортизирана стойност впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективния лихвен процент.

Финансовите активи по справедлива стойност чрез нетните активи/собствения капитал се оценяват впоследствие по справедлива стойност. Печалбите и загубите поради промени в справедливата стойност се признават в резерва по справедлива стойност, с изключение на разликите във валутния курс при превалутиране на паричните активи, които се признават в отчета за финансовия резултат.

Финансовите активи по справедлива стойност чрез излишъка или дефицита впоследствие се оценяват по справедлива стойност. Печалбите и загубите от промени в справедливата стойност (включително тези, произтичащи от превалутиране, и всички получени лихви) се включват в отчета за финансовия резултат в периода, в който възникват.

Справедлива стойност при последващо оценяване

Справедливата стойност на инвестициите, котирани на активни пазари, се основава на текущите цени „купува“. Ако пазарът за даден финансов актив не е активен (и за нерегистрирани на борсата ценни книжа и извънборсови деривативи), ЕС определя справедлива стойност с помощта на техники за оценяване. Те включват използването на скорошни операции между несвързани страни, отнасяне към други инструменти, които по същество са същите, анализ на дисконтирания паричен поток, модели на ценообразуване на опции и други техники за оценяване, обикновено използвани от участниците на пазара.

Инвестициите във фондове за рисков капитал, които нямат котирана пазарна цена на активен пазар, се оценяват по нетната стойност на активите, която може да им бъде приписана и която се счита за еквивалент на справедливата им стойност.

Обезценка на финансови активи

ЕС признава и оценява загуба от обезценка за очаквани кредитни загуби по финансови активи, които се оценяват по амортизирана стойност и по справедлива стойност чрез нетните активи/собствения капитал.

За активи по амортизирана стойност балансовата стойност на актива се намалява със сумата на загубата от обезценка, която се признава в отчета за финансовия резултат. За активите, отчитани по справедлива стойност чрез нетните активи/ собствения капитал, корективът за загуби се признава в нетните активи/собствения капитал и не намалява балансовата стойност на финансовия актив в счетоводния баланс. Ако в последващ период сумата на загубата от обезценка намалее, признатата преди това загуба от обезценка се отписва чрез отчета за финансовия резултат.

Очакваната кредитна загуба (ОКЗ) е настоящата стойност на разликата между договорните парични потоци и паричните потоци, които ЕС очаква да получи. ОКЗ включва разумна и обоснована информация, която е на разположение към отчетната дата без неоправдани разходи или усилия.

Политики за разпределяне по етапи

ОКЗ се оценява с тристепенен модел, при който се отчитат вероятностно претеглените събития, с които се нарушават поети задължения през жизнения цикъл на финансовия актив, и развитието на кредитния риск от момента на възникване на финансовия актив. За заемите моментът на възникване е датата на неотменимия кредитен ангажимент.

Разпределението по етапи зависи главно от кредитния рейтинг на контрагента. Моделът на разпределението по етапи се основава на относителна оценка на кредитния риск, т.е. ЕС може да има различни заеми с един и същ контрагент на различни етапи в зависимост от кредитния риск на контрагента при сключването им. ЕС, който има уникален институционален статут, отпуска заеми на своите държави членки или на държави в затруднение. В резултат на това ЕС прилага също качествена оценка на кредитния риск въз основа на наблюдение на икономическото състояние на кредитополучателите в затруднение.

Етап 1 — без значително увеличение на кредитния риск

Заемите на контрагенти с кредитен рейтинг в инвестиционния клас (т.е. между AAA (Aaa) и BBB- (Baa3) по рейтинговата скала на S&P/Fitch (Moody's) или с еквивалентен външен или вътрешен рейтинг) към отчетната дата се считат за заеми с нисък кредитен риск и следователно се държат на етап 1, освен ако са просрочени с повече от 30 дни (вж. етап 2). Освен това всички заеми, за които не е настъпило значително увеличение на кредитния риск, както е определено по-долу, се класифицират в етап 1. За заемите в етап 1 провизиите за обезценка се измерват на нивото на 12-месечните очаквани кредитни загуби („ОКЗ“).

Етап 2 — значително увеличение на кредитния риск (ЗУКР)

ЕС прилага комбинация от количествени и качествени оценки, за да определи дали е налице значително увеличение на кредитния риск от момента на сключване на заема и дали поради това той следва да бъде прехвърлен към етап 2:

— Всички заеми, чиито договорни плащания са просрочени с между 31 и 90 дни, се прехвърлят към етап 2;

— За контрагенти с кредитен рейтинг между AAA (Aaa) и BB- (Ba3) към датата на първоначално признаване: освен ако не става дума за заем с нисък риск (етап 1 по-горе), влошаването се счита за значително, ако разликата между рейтинга при сключването му и този към отчетната дата е 3 степени или повече;

— За контрагенти с кредитен рейтинг B+ (B1) или B (B2) към датата на първоначално признаване: влошаването се счита за значително, ако разликата между първоначалния рейтинг и текущия рейтинг е 2 степени или повече;

— За контрагенти с кредитен рейтинг B- (B3) или по-нисък (в диапазона CCC/Caa — C) към датата на първоначално признаване: влошаването се счита за значително, ако разликата между първоначалния рейтинг и текущия рейтинг към отчетната дата е 1 степен или повече; и

— Заеми, сключени преди преминаването към преразгледаното СПЕС 11 (т.е. 1 януари 2021 г.), за които не е налична информация за кредитния риск при първоначалното признаване без неоправдани разходи и усилия, се класифицират в етап 2.

За заемите в етап 2 провизиите за обезценка се оценяват на нивото на очакваните кредитни загуби през целия жизнен цикъл.

Етап 3 — заети с кредитна обезценка

Заемите се класифицират в етап 3, когато са просрочени с 90 дни или когато след сключването им настъпят едно или повече събития, които оказват неблагоприятно въздействие върху очакваните бъдещи парични потоци от този финансов актив. Например даден заем се класифицира в етап 3, ако:

— става вероятно, че заемополучателят ще бъде обявен в несъстоятелност или ще подлежи на друго финансово оздравяване;

— заемополучателят има кредитен рейтинг клас D, публикуван от външна рейтингова агенция; и

— заемополучателят не е изпълнил свое финансово задължение към ЕС, а в случай на заеми за финансова помощ — заемополучателят не е изпълнил задълженията си към друга международна организация, финансираща програмата.

За заемите в етап 3 провизиите за обезценка се оценяват на нивото на очакваните кредитни загуби през целия жизнен цикъл.

Закупени или първоначално създадени с кредитна обезценка („POCI“)

ЕС държи също така заеми POCI. Това са просрочени заеми, при които ЕС е покрил искане за плащане по гаранция на партньора по изпълнението. Всички права по тези заеми са суброгирани на ЕС. ЕС ги признава в своя баланс по справедлива стойност при първоначалното им признаване. ЕС ги класифицира като заеми POCI и изчислява провизия за обезценка на базата на ОКЗ през целия жизнен цикъл. По силата на съответните споразумения между ЕС и партньорите по изпълнението от името на ЕС се предприемат процедури за събиране на вземания с цел да се възстановят всички дължими суми.

а) *Заеми за държави*

ЕС основава своята оценка на обезценката на заемите в контекста на естеството на финансирането на ЕС и неговия уникален институционален статут.

За обезценката на заеми към държави извън ЕС Съюзът изчислява очакваните кредитни загуби, като използва външни данни за кредитното качество, но взема предвид своя статут на привилегирован кредитор, с което се намалява кредитният риск. За изчисляването на настоящата стойност дисконтовият процент е първоначалният ефективен лихвен процент по заема. Ако заемът е с променлив лихвен процент, дисконтовият процент е текущият ефективен лихвен процент, определен съгласно договора.

По отношение на заемите за държавите членки ЕС никога не е понасял загуби от обезценка, нито е бил изправен пред неизпълнение на задълженията за плащане. За тези заеми, в допълнение към статута на привилегирован кредитор, ЕС взема предвид отношенията със своите държави членки. Тези два елемента по принцип гарантират пълното възстановяване на заемите на държавите членки при настъпване на техния падеж. Поради това ЕС счита, че очакваните кредитни загуби от заеми за държави членки са незначителни, а статистическият подход за изчисляване на очакваните кредитни загуби е неподходящ за тези заеми. Затова в отчета за финансовия резултат не се признават очаквани кредитни загуби за заемите към държавите членки.

б) *Вземания*

ЕС оценява загубата от обезценка като равна на размера на ОКЗ през целия жизнен цикъл, като използва практически целесъобразни методи (напр. матрица на провизиите).

в) *Парични средства и парични еквиваленти*

ЕС държи парични средства и парични еквиваленти в разплащателни банкови сметки и срочни депозити до 3 месеца. Паричните средства се държат главно в банки с много висок кредитен рейтинг (вж. бележка **6.6**), поради което вероятността от неизпълнение е много ниска. Предвид краткия срок и ниската вероятност от неизпълнение, очакваните кредитни загуби от парични средства и парични еквиваленти са незначителни. Поради това за паричните еквиваленти не се признава провизия за обезценка.

Отписване

Финансовите инструменти се отписват, когато правата за получаване на парични потоци от инвестициите са изтекли или ЕС по същество е прехвърлил всички рискове и ползи от собствеността на друга страна. Продажбите на финансови активи по справедлива стойност чрез нетните активи/собствения капитал и чрез излишъка или дефицита се признават на датата на сделката.

1.5.6. *Материални запаси*

Материалните запаси се посочват по по-ниската от следните две стойности — себестойността и нетната реализируема стойност. Себестойността се определя посредством метода първа входяща, първа изходяща (FIFO). Себестойността на завършените стоки и на започнатата работа включва суровините, прекия труд, другите разходи, които могат директно да им се припишат, и свързаните с производството режийни разходи (въз основа на обичайния работен капацитет). Нетната реализируема стойност е очакваната продажна цена в нормалния ход на дейността минус разходите по завършване и продажба. Когато материалните запаси са държани за дистрибуция без разход или при номинален разход, те се оценяват по по-ниската от следните две стойности — себестойността и текущата възстановителна стойност. Текущата възстановителна стойност е разходът, който ЕС би направил, за да придобие актива на отчетната дата.

1.5.7. *Суми по предварително финансиране*

Предварителното финансиране е плащане, предназначено да осигури на бенефициера паричен аванс, т.е. налични средства. То може да бъде разделено на няколко плащания в съответствие с принципа на доброто финансово управление за период, определен в конкретния договор, решение, споразумение или основен акт. Наличните средства, или авансът, се използват за целта, за която са осигурени, през периода, определен в споразумението, или се връщат. Ако бенефициерът не направи допустими разходи, той е длъжен да върне предварителното финансиране на ЕС. Тъй като ЕС запазва контрола върху предварителното финансиране и има право да му бъде върната недопустимата част, сумата се представя като актив.

Първоначално предварителното финансиране се признава в счетоводния баланс, когато средствата бъдат прехвърлени на получателя. То се оценява по стойността на даденото възнаграждение. През следващите периоди предварителното финансиране се оценява по стойността, първоначално призната в счетоводния баланс, минус допустимите разходи (включително прогнозните суми, когато е необходимо), направени през периода.

Лихвата по предварителното финансиране се признава в момента на начисляването ѝ в съответствие със съответното споразумение. В края на годината се прави приблизителна оценка на начислените приходи от лихви въз основа на най-надеждната информация и тази оценка се включва в счетоводния баланс.

Другите авансови средства, предоставени на държавите членки, които произхождат от възстановяването от страна на ЕС на суми, платени авансово от държавите членки на техните бенефициери (включително финансовите инструменти под режим споделено управление), се признават като активи и се представят в позицията за предварителното финансиране. Другите авансови средства, предоставени на държавите членки, впоследствие се оценяват по стойността, първоначално призната в счетоводния баланс, минус най-точната оценка на допустимите разходи, направени от крайните бенефициери, изчислена въз основа на разумни предположения, които могат да бъдат подкрепени.

Вноските за доверителните фондове на ЕС (установени съгласно член 238 от Финансовия регламент), които не са консолидирани в Европейската комисия, или за други неконсолидирани субекти, се класифицират като предварително финансиране, тъй като целта им е да осигурят налични средства на доверителния фонд, за да може той да финансира конкретни действия, които са определени в целите на доверителния фонд. Средствата от ЕС за доверителните фондове се оценяват по първоначалната стойност на финансовия принос на ЕС минус допустимите разходи, включително прогнозните суми, когато е необходимо, направени от доверителния фонд през отчетния период и отнесени към финансовия принос на ЕС съгласно съответното споразумение.

1.5.8. *Вземания по операции с размяна и средства, подлежащи на събиране, по операции без размяна*

Счетоводните правила на ЕС изискват отделно представяне на операциите с размяна и без размяна. За да се разграничат двете категории, терминът „вземания“ е запазен за операциите с размяна, а за операциите без размяна, т.е. когато ЕС получава стойност от друг субект, без да дава директно приблизително същата стойност в замяна, се използва терминът „средства, подлежащи на събиране“ (напр. средствата, които държавите членки трябва да предоставят във връзка със собствените ресурси).

Вземанията по операции с размяна са финансови активи, оценявани по амортизирана стойност, с изключение на определени суми по вземания по договори за финансови гаранции, които се класифицират като финансови активи, отчитани по справедлива стойност чрез излишъка или дефицита (вж. бележка **1.5.5**).

Средствата, подлежащи на събиране, от операции без размяна се отчитат по справедлива стойност към датата на придобиване минус намалението за обезценка. Намаление за обезценка на средствата, подлежащи на събиране, от операции без размяна се установява, когато има обективно доказателство, че ЕС няма да може да събере всички дължими суми в съответствие с първоначалните срокове, предвидени за средствата, подлежащи на събиране, от операции без размяна. Размерът на намалението е разликата между балансовата стойност на актива и възстановимата стойност. Стойността на намалението се признава в отчета за финансовия резултат. Прави се и общо намаление, въз основа на опит от миналото, за неизпълнените нареждания за събиране на вземания, които не подлежат на специфично намаление. Вж. бележка **1.5.14** относно третирането на начислените приходи в края на годината. Сумите, посочени и оповестени като средства, подлежащи на събиране, от операции без размяна, не са финансови инструменти, тъй като не са следствие от договор, който ще доведе до финансово задължение или капиталов инструмент. При все това, когато е целесъобразно, в бележките към финансовите отчети средствата, подлежащи на събиране, от операции без размяна са оповестени заедно с вземанията от операции с размяна.

1.5.9. *Парични средства и парични еквиваленти*

Паричните средства и паричните еквиваленти представляват финансови активи по амортизирана стойност и включват парите в брой, депозитите по разплащателни или краткосрочни спестовни сметки в банки и другите краткосрочни високоликвидни инвестиции с първоначален срок до падежа от три месеца или под три месеца.

1.5.10. *Доходи на наети лица*

ЕС предоставя на служителите набор от доходи (възнаграждения и социална сигурност). За счетоводни цели те трябва да бъдат класифицирани като краткосрочни доходи и доходи след напускане.

Краткосрочни доходи на наети лица

Краткосрочните доходи на наети лица са доходите, които трябва да бъдат изплатени, преди да са изтекли дванадесет месеца след края на отчетния период, през който наетите лица са предоставили услугата. Такива доходи са например заплатите, годишният отпуск и платените отпуски по болест, както и други краткосрочни надбавки. Краткосрочните доходи на наети лица се признават като разход, когато свързаната с тях услуга бъде предоставена. Задължение за сумата, която се очаква да бъде платена, се признава, ако ЕС има настоящо правно или конструктивно задължение да плати в резултат на минала услуга, предоставена от служителя, и задължението може надеждно да бъде оценено.

Доходи след напускане

ЕС предоставя на наетите лица редица доходи след напускане, които включват пенсии за прослужено време, за инвалидност и за преживяло лице, предоставяни по линия на пенсионноосигурителната схема на европейските длъжностни лица, както и здравноосигурително покритие, предоставяно по линия на общата здравноосигурителна схема (вж. бележка **2.9**). Тези доходи се предоставят по линия на единен план — макар и разделен на две схеми — и трябва да се третират по сходен начин, за да се представи честно положението и да се отрази икономическата реалност:

— Пенсионноосигурителна схема на европейските длъжностни лица (ПСЕДЛ): Доходите, предоставяни по тази теоретично финансирана ([23]) схема, са свързани със старшинството, наличието на инвалидност и факта, че лице е преживяло смъртта на друго лице, както и със семейните надбавки, смъртта преди пенсиониране на служителите, които работят или са работили в институциите, агенциите и други органи на ЕС или са лица, преживели починали длъжностни лица или пенсионери. Една трета от очакваната стойност на тези доходи се финансира чрез удръжки от заплатите на служителите.

— Обща здравноосигурителна схема (ОЗОС): По тази схема ЕС предоставя здравноосигурително покритие за служителите на Европейската комисия, институциите, агенциите и други органи на ЕС чрез възстановяване на медицинските разходи. Доходите, изплащани на „неактивните лица“ в тази схема (т.е. пенсионери, сираци и т.н.), се класифицират като доходи след напускане.

ЕС предоставя също доходи след напускане на членове и бивши членове на институциите на ЕС посредством отделни пенсионноосигурителни схеми. Те са посочени в позицията „Други схеми за доходи след пенсиониране“. По тези схеми ЕС предоставя пенсионни доходи на членовете на Комисията, Съда, Сметната палата, Съвета, Европейския парламент, Омбудсмана и Европейския надзорен орган по защита на данните. ЕС предоставя здравно осигуряване на членовете на институциите на ЕС чрез ОЗОС.

Упоменатите по-горе доходи след напускане представляват задължения на ЕС за изплащане на дефинирани доходи и се изчисляват към всяка отчетна дата чрез оценяване на размера на бъдещите доходи, които служителите са спечелили през текущия и предходните периоди, като тази сума се дисконтира и се приспада справедливата стойност на активите на плана. Задължението за изплащане на дефинирани доходи се изчислява ежегодно, като се използва кредитният метод на прогнозираните единици. Настоящата стойност на задължението за изплащане на дефинирани доходи се определя чрез дисконтиране на очакваните бъдещи изходящи парични потоци, като се използват лихвени проценти на държавни облигации във валутата, в която ще се изплащат доходите, и които имат падежни срокове, приблизително отговарящи на сроковете на съответното пенсионно задължение.

Доходите след напускане, предоставяни на служителите на ЕС, са включени в единен план, обхващащ както пенсионноосигурителна схема (ПСЕДЛ), така и здравноосигурителна схема (ОЗОС), като правото на осигуряване по ОЗОС зависи от това дали е придобито право на осигуряване по ПСЕДЛ. Съгласно условията на този единен план, както е посочено в Правилника за персонала, някои права, като например правото на отложена и намалена пенсия по ПСЕДЛ, се придобиват след 10 години трудов стаж. При все това правата, придобити по единния план чрез последващия трудов стаж на служителя, са съществено по-високи от първоначалните права, както е видно от следващите ежегодно начислявани пенсионни права.

([23]) ПСЕДЛ е теоретичен (виртуален) фонд с дефинирани доходи, в който вноските на служителите служат за финансиране на бъдещите им пенсии. Въпреки че реално инвестиционен фонд не съществува, счита се, че сумата, която щеше да бъде събрана от такъв фонд, е инвестирана в дългосрочни облигации на държавите членки и е отразена в пенсионните задължения, записани в годишните отчети на Европейския съюз. Държавите членки гарантират съвместно изплащането на доходите съгласно член 83 от Правилника за длъжностните лица и член 4, параграф 3 от Договора за Европейския съюз (вж. COM(2018)829 за подробно описание на схемата).

Поради това, за да се онагледи икономическата същност на операцията, изисквана от свързаната с достоверното представяне качествена характеристика на финансовото отчитане, съгласно СПЕС 1 и концептуалната рамка на МССПС, направените разходи за трудов стаж се начисляват по линейния метод през прогнозния период на активна служба на служителя, т.е. периода от датата, от която трудовият стаж на служителя води за първи път до доходи по плана (независимо от това дали доходите зависят от допълнителен трудов стаж), до датата, на която следващият трудов стаж на служителя не води до допълнителни доходи със съществен размер по плана, с изключение на следващите повишения на заплатата. Този подход се прилага последователно по отношение на доходите, предвидени в единния план.

Преоценките на нетното задължение за изплащане на дефинирани доходи включват актюерските печалби и загуби и възвръщаемостта на активите на плана и се признават незабавно в нетните активи.

ЕС признава нетните разходи за (приходи от) лихви и други разходи, свързани с плановете за дефинирани доходи, в отчета за финансовия резултат в позицията „Разходи за персонал и за пенсии“.

Когато предоставяните доходи бъдат променени или намалени, произтичащата от това промяна на доходите, отнасяща се до минал трудов стаж, или печалбата или загубата от намалението се признават незабавно в отчета за финансовия резултат. Печалбите и загубите от уреждането на задължението се признават при неговото извършване. Разходите за минал трудов стаж се признават незабавно в отчета за финансовия резултат, освен когато промените зависят от това служителите да останат на служба за определен период от време.

1.5.11. *Провизии*

Провизиите се признават, когато ЕС има настоящо правно или конструктивно задължение към трети страни в резултат на минали събития, когато е по-вероятно да е необходим изходящ поток от ресурси за уреждане на задължението и когато сумата може да бъде надеждно оценена. Провизии не се признават за бъдещи оперативни загуби. Размерът на провизията е най-точната оценка на разходите, които се очаква да бъдат необходими за погасяване на настоящото задължение към отчетната дата. Когато провизията включва голям брой позиции, задължението се оценява, като бъдат претеглени всички възможни резултати чрез свързаните с тях вероятности (метод на очакваната стойност).

Провизиите за обременяващи договори се оценяват по настоящата стойност на по-ниския от следните два вида разходи: очакваните разходи за прекратяване на договора и очакваните нетни разходи за продължаване на изпълнението му.

1.5.12. *Финансови пасиви*

Финансовите пасиви се класифицират като финансови пасиви по справедлива стойност чрез излишъка или дефицита, като финансови пасиви, отчетени по амортизирана стойност, или като задължения по договори за финансови гаранции.

Получени заеми

Получените заеми се състоят от получени заеми от кредитни институции и дългове, удостоверени със сертификати (облигации на ЕС, депозити на ЕС и съкровищни бонове на ЕС). Те се признават първоначално по справедлива стойност, която представлява постъпленията от тяхното отпускане (справедливата стойност на полученото възнаграждение) след приспадане на направените трансакционни разходи, а впоследствие се отчитат по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективната лихва. Всяка разлика между постъпленията, от които са приспаднати трансакционните разходи, и погасителната стойност се признава в отчета за финансовия резултат през срока на получените заеми, като се използва методът на ефективната лихва. Трансакционните разходи, направени от ЕС и след това начислени на бенефициера на заема, са несъществени и се признават направо в отчета за финансовия резултат.

Получените заеми се класифицират като нетекущи пасиви, освен когато падежът настъпва по-малко от 12 месеца след датата на счетоводния баланс.

Финансови пасиви по справедлива стойност чрез излишъка или дефицита

Те включват деривативите, когато справедливата стойност е отрицателна. Те следват същата счетоводна обработка като финансовите активи по справедлива стойност чрез излишъка или дефицита (вж. бележка **1.5.5**).

Пасиви по договори за финансови гаранции

ЕС признава пасив по договор за финансова гаранция (ДФГ), когато сключи договор, според който ЕС трябва да извърши определени плащания, за да възстанови на титуляра на гаранцията загубата, която той е понесъл, тъй като определен длъжник не е извършил плащане, когато то е станало изискуемо съгласно първоначалните или изменените условия на дългов инструмент. Когато съгласно договора за гаранция ЕС трябва да извършва плащания в отговор на промени в цените на финансовите инструменти или промени в други базисни инструменти, договорът за гаранция е деривати, т.е. финансов пасив по справедлива стойност чрез излишъка или дефицита. Всички други договори за гаранции се отчитат като финансови провизии.

Пасивите по ДФГ първоначално се признават по справедлива стойност. Тя се равнява на нетната настояща стойност на премията, която се дължи, ако тя е при пазарни условия. Когато не се начислява гаранционна премия или когато възнаграждението не е по справедлива стойност, справедливата стойност се определя въз основа на котираните цени на активен пазар за ДФГ, пряко еквивалентни на тези, вписани в пасива по финансова гаранция, ако има такива, или чрез използване на способ за остойностяване. Ако не може да се определи надеждна справедлива стойност нито чрез пряко наблюдение на активен пазар, нито чрез друга техника за оценяване, пасивът по договор за финансова гаранция първоначално се оценява по сумата на очакваните кредитни загуби през целия жизнен цикъл.

Последващото оценяване зависи от развитието на изложеността на кредитен риск от финансовата гаранция, която се наблюдава чрез разпределяне на ДФГ по етапи. Основният показател за риска при разпределянето на ДФГ по етапи е кредитният рейтинг на гарантирания дълг. Съгласно модела на разпределението по етапи кредитният рейтинг при сключване на заема се сравнява с кредитния рейтинг към отчетната дата.

Ако няма значително увеличение на кредитния риск („етап 1“), задълженията по финансови гаранции се оценяват по по-високата от следните две стойности — 12-месечните очаквани кредитни загуби и първоначално признатата стойност, намалена, когато е уместно, с натрупаната амортизация. Ако има значително увеличение на кредитния риск („етап 2“), задълженията по финансови гаранции се оценяват по по-високата от следните две стойности — очакваните кредитни загуби през целия жизнен цикъл и първоначално признатата сума, намалена, когато е уместно, с натрупаната амортизация.

Критериите за разпределението по етапи по отношение на гарантирания дълг по договори за финансови гаранции, покриващи единичен дългов инструмент, са същите като тези за финансови активи по амортизирана стойност (вж. бележка **1.5.5**).

Критериите за разпределението по етапи по отношение на гарантирания дълг по гаранции по портфейли, следват същите критерии за разпределение като тези за финансови активи по амортизирана стойност, със следните изключения:

— по отношение на критериите за разпределението се взема предвид среднопретегленият кредитен рейтинг на гарантирания портфейл или рейтингът на гаранцията, а не рейтингът поотделно на индивидуалните дългови инструменти.

— за гаранции с кредитен рейтинг между AAA (Aa1) и BB- (Ba3) към датата на първоначално признаване: влошаването се счита за значително, ако разликата между първоначалния рейтинг и този към отчетната дата е 2 степени или повече.

— за гаранции с кредитен рейтинг между B+ (B1) или по-нисък към датата на първоначално признаване: влошаването се счита за значително, ако разликата между първоначалния рейтинг и този към отчетната дата е 1 степен или повече.

Като алтернатива, ако не е налична информация за кредитния рейтинг, но при първоначалното признаване е направена оценка на очакваните годишни претенции, действителното ниво на претенциите в сравнение с първоначално планираното също се счита за разумен показател за риска при оценка на значителното увеличение на кредитния риск (ЗУКР).

В допълнение към горепосочените критерии ЕС може да приложи качествена оценка на ЗУКР въз основа на допълнителна, разумна и обоснована налична информация.

ДФГ, сключени преди преминаването към преразгледаното СПЕС 11 (т.е. преди 1 януари 2021 г.), за които не е налична информация за кредитния риск при първоначалното признаване без неоправдани разходи и усилия, се класифицират в етап 2.

Класификацията в етап 3 и POCI не се прилага за ДФГ.

Договорите за финансови гаранции се класифицират като текущи пасиви, освен ако ЕС има безусловно право да отложи уреждането на пасива за поне 12 месеца след отчетната дата.

Вноски, получени с условия

Доверителните фондове на ЕС, които се считат за част от оперативните дейности на Комисията (т.е. доверителните фондове „Мадад“ и „Колумбия“), се отчитат в отчетите на Комисията и след това се консолидират в годишните отчети на ЕС. По тази причина средствата от други донори, предназначени за доверителните фондове на ЕС, отговарят при определени условия на критериите за приходи от операции без размяна и се представят като финансови задължения, докато условията, свързани с прехвърляните средства, бъдат изпълнени, т.е. докато доверителният фонд извърши допустими разходи. Доверителният фонд трябва да финансира конкретни проекти и да върне оставащите средства при приключването на дейността си. Към датата на счетоводния баланс задълженията по оставащите вноски се оценяват по стойността на получените вноски минус разходите, направени от доверителния фонд, включително прогнозните суми, когато е необходимо. За целите на отчитането нетните разходи се отнасят към вноските на други донори пропорционално на стойността на платените нетни вноски към 31 декември. Това отнасяне на вноските е само ориентировъчно. Когато дейността на доверителния фонд бъде прекратена, реалното разпределение на оставащите средства ще бъде определено от управителния съвет на доверителния фонд.

Същите принципи на оценяване се прилагат по отношение на външните вноски за програмите на ЕС, в случай че такива вноски са получени с условия средствата да се използват според предвиденото в споразуменията за финансов принос, или в противен случай да бъдат върнати на вносителя.

1.5.13. *Задължения*

Значителна част от задълженията на ЕС представляват неплатени декларации за направени разходи от бенефициери на безвъзмездни средства или на друго финансиране от ЕС (операции без размяна). Те се записват като задължения в размер на исканата сума при получаване на декларацията за разходи. След проверка и приемане на допустимите разходи задълженията се оценяват по допустимата стойност.

Задълженията, възникващи от закупуването на стоки и услуги, се признават при получаването на фактурата за първоначалната сума и съответните допустими разходи се вписват в сметките, когато доставките или услугите бъдат извършени и приети от ЕС.

1.5.14. *Начислени приходи и разходи и приходи и разходи за бъдещи периоди*

Операциите и събитията се признават във финансовите отчети през периода, за който се отнасят. В края на годината, ако все още не е издадена фактура, но услугата е предоставена, доставките са извършени от ЕС или съществува договорно споразумение (напр. чрез позоваване на договор), във финансовите отчети се признава начислен приход. Освен това в края на годината, ако е издадена фактура, но услугите все още не са предоставени или стоките не са доставени, приходът се отсрочва и признава през следващия отчетен период.

Разходите също се отчитат през периода, за който се отнасят. В края на отчетния период начислените разходи се признават въз основа на очакван размер на задължението за прехвърляне за периода. Изчисляването на начислените разходи се прави в съответствие с подробни оперативни и практически насоки, издадени от Комисията и насочени към гарантиране на това, че финансовите отчети дават вярна представа за икономическите и другите явления, които се предполага, че представляват. Аналогично, ако е направено предварително плащане за услуги или стоки, които все още не са получени, разходът се отсрочва и се признава през следващия отчетен период.

1.6. **ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВИЯ РЕЗУЛТАТ**

1.6.1. *Приходи*

ПРИХОДИ ОТ ОПЕРАЦИИ БЕЗ РАЗМЯНА

По-голямата част от приходите на ЕС са от операции без размяна, както следва:

Собствени ресурси на база БНД, ДДС и отпадъците от опаковки от пластмаса

Приходите се признават за периода, за който Комисията изпрати покана за внасяне на средства до държавите членки, с която изисква те да внесат своята вноска. Приходът се оценява по неговата „изискуема сума“. Тъй като собствените ресурси на база ДДС, БНД и отпадъците от опаковки от пластмаса се основават на приблизителни оценки на данните за съответната бюджетна година, те могат да бъдат променяни при настъпването на промени до публикуването на окончателните данни от държавите членки. Резултатът от промяна на приблизителна оценка се включва при определянето на нетния излишък или дефицит за периода, през който е настъпила промяната.

Традиционни собствени ресурси

Средствата, подлежащи на събиране, от операции без размяна и свързаните с тях приходи се признават, когато бъдат получени изпратените от държавите членки съответни месечни отчети „А“ (включително събраните мита и дължимите суми, които са обезпечени и не са оспорени). Към отчетната дата събраните от държавите членки приходи за периода, които все още не са платени на Комисията, се оценяват и признават като начислени приходи. Тримесечните отчети „Б“ (включително митата, които не са събрани и не са обезпечени, както и обезпечените суми, които са оспорени от длъжника), изпратени от държавите членки, се признават като приход, като от тях се изваждат разходите по събирането, на които държавите имат право. Освен това се признава намаление на стойността в размер на очакваните несъбрани суми.

Глоби

Приходите от глоби се признават, когато решението на ЕС за налагане на глоба бъде взето и адресатът бъде официално уведомен за него. След решението за налагане на глоба глобените субекти разполагат с два месеца от датата на уведомлението:

— или да приемат решението, в който случай те трябва да платят глобата в посочения срок и сумата се събира от ЕС окончателно; или

— да не приемат решението, като в този случай го оспорват съгласно правото на ЕС.

Дори когато глобата бъде обжалвана, тя трябва да бъде платена в определения тримесечен срок, тъй като обжалването няма суспензивно действие (член 278 от ДФЕС). Получените средства се използват за изчистване на подлежащата на събиране сума. Ако счетоводителят на Комисията даде съгласието си обаче, вместо да плати глобата предприятието може да представи банкова гаранция за съответната сума. В този случай глобата остава подлежаща на събиране сума. Ако не бъдат получени нито пари, нито гаранция и има съмнения по отношение на платежоспособността на предприятието, се признава намаление на стойността на вземането.

Ако предприятието обжалва решението и вече е платило глобата условно, сумата се оповестява като условен пасив или, ако изглежда вероятно, че Общият съд може да не се произнесе в полза на ЕС, се признава провизия, за да се покрие този риск. Ако вместо това е предоставена гаранция, оставащата сума, която подлежи на събиране, се намалява.

Натрупаната лихва, получена от Комисията по банковите сметки, в които се депозират получаваните плащания, се признава като приход и всеки условен пасив се увеличава в съответната степен.

От 2010 г. всички условно платени глоби се управляват от Комисията в специално създаден за целта фонд (BUFI) и се инвестират във финансови инструменти.

ПРИХОДИ ОТ ОПЕРАЦИИ С РАЗМЯНА

Приходите от продажбата на стоки и услуги се признават, когато значителните рискове и ползи от собствеността върху стоките се прехвърлят на купувача. Приходите, свързани със сделка, включваща предоставянето на услуги, се признават в зависимост от етапа на завършеност на сделката към отчетната дата.

Приходи и разходи от лихви

Приходите и разходите от лихви се признават в отчета за финансовия резултат посредством метода на ефективната лихва. Това е метод за изчисляване на амортизираната стойност на финансов актив или пасив и за разпределяне на лихвените приходи или разходи през съответния период. При изчисляване на ефективния лихвен процент ЕС оценява приблизително паричните потоци, като взема предвид всички договорни условия на финансовия инструмент (например възможностите за предплащане), но не взема предвид бъдещите кредитни загуби. Изчислението включва всички такси и лихвени пунктове, платени или получени между страните по договора и които са неразделна част от ефективния лихвен процент, трансакционните разходи и всички други премии или намаления.

Когато даден финансов актив или група от подобни финансови активи се считат за активи с кредитна обезценка („етап 3“), приходите от лихви се признават посредством лихвения процент, използван за дисконтиране на бъдещите парични потоци за целите на оценяването на загубата от обезценка.

Приходи от дивиденти

Приходите от дивиденти и от сходни доходи се признават, когато бъде установено правото за получаване на плащането.

Приходи и разходи от финансови активи чрез излишъка или дефицита

Това се отнася за печалбите (приходите) и загубите (разходите) по справедлива стойност от тези финансови активи, включително тези, произтичащи от превалутиране. За лихвоносните финансови активи това включва и лихвата. Вж. също бележка **3.9**.

Приходи от договори за финансови гаранции

Приходите от договори за финансови гаранции (гаранционна премия) се признават за времето, през което ЕС е готов да компенсира титуляра на договора за финансова гаранция за евентуално понесената от него кредитна загуба. В прилагания амортизационен план се отчитат изминалото време и обемът на гарантираната експозиция. Приходите от договори за финансови гаранции включват също така амортизация на пасива по договори за финансови гаранции в случаите, когато гаранцията е предоставена без възнаграждение или с номинално възнаграждение.

1.6.2. *Разходи*

Разходите от операции без размяна представляват основната част от разходите на ЕС. Те се отнасят до трансферите към бенефициери и могат да бъдат три вида: i) вземания, ii) трансфери по споразумения и дискреционни безвъзмездни средства, както и iii) вноски и дарения.

Трансферите се признават като разходи през периода, през който са настъпили събитията, пораждащи трансфера, при условие че естеството на трансфера се допуска от съответната нормативна уредба (Финансовия регламент, Правилника за персонала или друг регламент) или е подписано споразумение, разрешаващо трансфера, бенефициерът е изпълнил всички критерии за допустимост и може да бъде направена разумна приблизителна оценка на сумата.

Когато бъде получено искане за плащане или декларация за направени разходи, които изпълняват критериите за признаване, те се признават като разход в размер на допустимата сума. В края на годината направените допустими разходи, които се дължат на бенефициерите, но които все още не са съобщени, се оценяват и записват като начислени разходи.

Разходите от операции с размяна, възникващи от закупуването на стоки и услуги, се признават, когато доставките бъдат извършени и приети от ЕС. Те се оценяват по първоначална им фактурна стойност. Освен това към датата на счетоводния баланс разходите, свързани с предоставената през периода услуга, за която все още не е получена или приета фактура, се оценяват и се признават в отчета за финансовия резултат.

1.7. **УСЛОВНИ АКТИВИ И ПАСИВИ**

1.7.1. *Условни активи*

Условен актив е възможен актив, произтичащ от минали събития и чието съществуване ще бъде потвърдено единствено от настъпването или ненастъпването на едно или повече несигурни бъдещи събития, които не са изцяло под контрола на ЕС. Условен актив се оповестява, когато е вероятна появата на входящ поток от икономически ползи или на потенциал за предоставяне на услуга.

1.7.2. *Условни пасиви*

Условен пасив е възможно задължение, произтичащо от минали събития и чието съществуване ще бъде потвърдено единствено от настъпването или ненастъпването на едно или повече несигурни бъдещи събития, които не могат да бъдат изцяло контролирани от ЕС, или настоящо задължение, което произтича от минали събития, но не е признато или тъй като не е вероятно да бъде нужен изходящ поток от ресурси, съдържащи икономически ползи или потенциал за услуга, за да бъде погасено задължението, или в редките случаи, когато размерът на задължението не може да бъде оценен достатъчно надеждно. Условен пасив се оповестява, освен когато възможността за поява на изходящ поток от ресурси, съдържащи икономически ползи или потенциал за предоставяне на услуга, е малка.

1.8. **ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ**

Информацията за паричните потоци се използва, за да се осигури база за оценка на способността на ЕС да генерира парични средства и парични еквиваленти и нуждите му, свързани с използването на тези парични потоци.

При изготвянето на отчета за паричните потоци се използва косвеният метод. Това означава, че финансовият резултат за финансовата година се коригира с ефекта от операциите, извършвани по безналичен начин, отсрочените или начислените минали или бъдещи оперативни касови приходи или плащания и приходите или разходите, свързани с инвестирането на парични потоци.

Паричните потоци, произтичащи от операции в чуждестранна валута, се отчитат във валутата, използвана за счетоводството на ЕС (евро), като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс на еврото към чуждестранната валута към датата на паричния поток.

В отчета за паричните потоци се представят паричните потоци през периода, класифицирани по оперативни, инвестиционни и финансови дейности.

Оперативни дейности са дейностите на ЕС, различни от инвестиционни или финансови дейности. Като такива, те представляват по-голямата част от дейностите, извършвани от ЕС.

Инвестиционни дейности са придобиването на нематериални активи и имоти, машини и съоръжения и други инвестиции, които не са включени в паричните еквиваленти, и освобождаването от тях. Инвестиционните дейности не включват заеми, отпуснати на бенефициери, тъй като те са част от общите цели и следователно от ежедневните операции на ЕС. Целта е да бъдат показани реалните инвестиции на ЕС.

Дейностите по финансиране са дейности, които водят до промени в размера и състава на заемите, различни от тези, предоставени на бенефициери на принципа „бек-ту-бек“ или за придобиване на имоти, машини и съоръжения (които са включени в оперативните дейности).

2. **БЕЛЕЖКИ КЪМ СЧЕТОВОДНИЯ БАЛАНС**

АКТИВИ

2.1. **НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ**

(милиони евро)

Брутна балансова стойност към 31.12.2023 г.	*2 085*
Новопридобити активи	*331*
Намаления на активи	*(152)*
Трансфер между категориите активи	*0*
Други промени	*(7)*
Брутна балансова стойност към 31.12.2024 г.	**2 257**
Натрупана амортизация към 31.12.2023 г.	*(1 109)*
Амортизационен разход за годината	*(191)*
Отменена амортизация	*-*
Намаления на активи	*137*
Трансфер между категориите активи	*0*
Други промени	*0*
Натрупана амортизация към 31.12.2024 г.	**(1 162)**
Нетна балансова стойност към 31.12.2024 г.	**1 095**
Нетна балансова стойност към 31.12.2023 г.	*976*

Сумите по-горе се отнасят предимно до компютърния софтуер.

2.2. **ИМОТИ, МАШИНИ И СЪОРЪЖЕНИЯ**

Категорията на космическите активи обхваща оперативните дълготрайни активи, свързани с двете космически програми на ЕС: Глобалната навигационна спътникова система (ГНСС), т.е. „Галилео“ и Европейската геостационарна служба за навигационно покритие (EGNOS), и европейската програма за наблюдение на Земята „Коперник“. Активите на космическите системи, които все още не са пуснати в експлоатация, са включени в позицията „Активи в процес на изграждане“. Активите, свързани с космическите програми на ЕС, се изграждат с помощта на Европейската космическа агенция (ЕКА).

За „Галилео“ понастоящем мрежата от спътници включва 30 спътника. След приспадане на натрупаната амортизация оперативните дълготрайни активи на „Галилео“, обхващащи както спътниците, така и наземното оборудване, бяха на стойност 2 987 милиона евро към 31 декември 2024 г. (2023 г.: 2 486 милиона евро). Оставащите активи в процес на изграждане са на обща стойност 2 145 милиона евро (2023 г.: 2 479 милиона евро).

Що се отнася до „Коперник“, в експлоатация са 8 спътника, а 17 спътника и инструмента са в процес на изграждане. Общата стойност на оперативните дълготрайни активи на „Коперник“ възлиза на 492 милиона евро (2023 г.: 438 милиона евро) след приспадане на натрупаната амортизация. Още 3 520 милиона евро, свързани със спътниците на „Коперник“, са признати като активи в процес на изграждане (2023 г.: 3 078 милиона евро).

Дълготрайните активи, свързани с наземната инфраструктура на EGNOS, на стойност 160 милиона евро (2023 г.: 187 милиона евро) също са включени в позицията за космическите активи. Освен това активите на EGNOS, които са в процес на изграждане, възлизат на 345 милиона евро (2023 г.: 289 милиона евро).

На 29 април 2024 г. Европейската комисия продаде 23 от сградите си в Брюксел на SFPIM („Société Fédérale de Participations et d'Investissement“ — националния белгийски държавен фонд) за обща продажна цена от 900 милиона евро. Нетната балансова стойност на засегнатите сгради възлизаше на 432 милиона евро, което доведе до печалба в размер на 468 милиона евро, която беше изцяло призната в момента на продажбата. Постъпленията от продажбата ще бъдат реинвестирани за финансиране на нови сгради, изплащане на оставащите финансови задължения и обновяване на съществуващите сгради. Въпреки че продажбата е подписана за всичките 23 сгради, напускането им ще стане постепенно, като последните сгради ще бъдат освободени през септември 2029 г.

Имоти, машини и съоръжения

(милиони евро)

	Земя и сгради	Космически активи	Машини и съоръжения	Обзавеждане и превозни средства	Компютърен хардуер	Други	Финансови лизинги	Активи в процес на изграждане	Общо
Брутна балансова стойност към 31.12.2023 г.	*7 034*	*7 702*	*575*	*283*	*863*	*370*	*2 378*	*6 308*	*25 513*
Новопридобити активи	*57*	*4*	*25*	*31*	*83*	*22*	*6*	*1 786*	*2 014*
Намаления на активи	*(1 056)*	*(0)*	*(117)*	*(59)*	*(234)*	*(87)*	*(28)*	*(0)*	*(1 581)*
Трансфер между категориите активи	*494*	*1 351*	*0*	*—*	*2*	*3*	*(281)*	*(1 569)*	*(0)*
Други промени	*(3)*	*—*	*0*	*0*	*1*	*(1)*	*—*	*3*	*(1)*
Брутна балансова стойност към 31.12.2024 г.	**6 528**	**9 056**	**483**	**255**	**714**	**308**	**2 075**	**6 528**	**25 945**
Натрупана амортизация към 31.12.2023 г.	*(4 417)*	*(4 591)*	*(507)*	*(214)*	*(681)*	*(288)*	*(1 416)*		*(12 114)*
Амортизационен разход за годината	*(141)*	*(826)*	*(27)*	*(16)*	*(89)*	*(18)*	*(77)*		*(1 195)*
Отменена амортизация	*—*	*—*	*—*	*1*	*(0)*	*—*	*—*		*1*
Намаления на активи	*611*	*0*	*111*	*52*	*197*	*82*	*23*		*1 076*
Трансфер между категориите активи	*(159)*	*—*	*—*	*(0)*	*(2)*	*—*	*161*		*0*
Други промени	*0*	*—*	*(0)*	*(0)*	*(0)*	*(0)*	*—*		*(0)*
Натрупана амортизация към 31.12.2024 г.	**(4 106)**	**(5 417)**	**(423)**	**(177)**	**(575)**	**(225)**	**(1 309)**		**(12 232)**
НЕТНА БАЛАНСОВА СТОЙНОСТ КЪМ 31.12.2024 г.	**2 422**	**3 639**	**59**	**77**	**139**	**83**	**766**	**6 528**	**13 713**
НЕТНА БАЛАНСОВА СТОЙНОСТ КЪМ 31.12.2023 г.	*2 617*	*3 111*	*68*	*69*	*181*	*82*	*962*	*6 308*	*13 399*

2.3. **ИНВЕСТИЦИИ, ОТЧЕТЕНИ ПОСРЕДСТВОМ МЕТОДА НА СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ**

Участието на ЕС, представляван от Комисията, в Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ) се третира като асоциирано предприятие, като се използва методът на собствения капитал. ЕИФ е финансовата институция на ЕС, специализирана в предоставянето на рисков капитал и на гаранции на малките и средните предприятия (МСП). ЕИФ развива дейност като публично-частно партньорство. В него членуват Европейската инвестиционна банка (ЕИБ), ЕС и група от финансови институции.

Към 31 декември 2024 г. ЕС притежава 29,7 % участие в собствеността на ЕИФ (2023 г.: 29,7 %) и 29,7 % от правата на глас (2023 г.: 29,7 %). В съответствие със своя устав ЕИФ трябва да заделя поне 20 % от годишния си нетен резултат в нормативно предвиден резерв, докато общият размер на резерва достигне 10 % от записания капитал. Средствата в този резерв не могат да бъдат разпределяни.

В следващата таблица е показано движението на участието на ЕС в ЕИФ през текущата година.

(милиони евро)

	Европейски инвестиционен фонд
Участие към 31.12.2023 г.	**1 365**
Вноски	—
Получени дивиденти	*(7)*
Дял от нетния резултат	*83*
Дял от нетните активи	*4*
Участие към 31.12.2024 г.	**1 446**

Обобщена финансова информация за ЕИФ

(милиони евро)

	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
	Общо ЕИФ	Общо ЕИФ
Активи	*7 789*	*6 554*
Активи Пасиви	*(2 923)*	*(1 959)*
Излишък/(дефицит)	*280*	*234*

Равнението на обобщената по-горе финансова информация с балансовата стойност на дяловото участие в ЕИФ е, както следва:

(милиони евро)

	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Нетни активи на асоциираното предприятие	*4 866*	*4 595*
Дялово участие на ЕС в ЕИФ	**29,7 %**	**29,7 %**
Балансова стойност	*1 446*	*1 365*

ЕС, представляван от Комисията, е внесъл 20 % от записаните си акции в капитала на ЕИФ към 31 декември 2024 г., като непоисканата сума е, както следва:

(милиони евро)

	Общ размер на капитала на ЕИФ	Участие на ЕС
Общо акционерен капитал	*7 370*	*2 190*
Внесен	*(1 474)*	*(438)*
Непоискан	**5 896**	**1 752**

2.4. **ФИНАНСОВИ АКТИВИ**

(милиони евро)

	Бележка	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Нетекущи			
Финансови активи по амортизирана стойност	*2.4.1*	*269 903*	*242 265*
Финансови активи по справедлива стойност чрез излишъка или дефицита	*2.4.2*	*39 058*	*32 018*
		308 961	**274 283**
Текущи			
Финансови активи по амортизирана стойност	*2.4.1*	*13 677*	*4 612*
Финансови активи по справедлива стойност чрез излишъка или дефицита	*2.4.2*	*5 700*	*6 476*
		19 377	**11 088**
Общо		**328 338**	**285 370**

2.4.1. *Финансови активи по амортизирана стойност*

(милиони евро)

	Бележка	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Заеми за NextGenerationEU и финансова помощ	*2.4.1.1*	*283 114*	*246 622*
Други заеми	*2.4.1.2*	*466*	*255*
Общо		**283 580**	**246 877**
Нетекущи		*269 903*	*242 265*
Текущи		*13 677*	*4 612*

2.4.1.1. Заеми за NextGenerationEU и финансова помощ

(милиони евро)

	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Заеми за държавите членки	*251 457*	*221 883*
Заеми за трети държави	*31 656*	*24 739*
Общо към 31.12.2024 г.	**283 114**	**246 622**
Нетекущи	*269 782*	*242 144*
Текущи	*13 332*	*4 477*

Заеми за държавите членки

(милиони евро)

	NextGeneratio-nEU	SURE	ЕМФС	ПБ	ЕВРАТОМ	Общо
Общо към 31.12.2023 г.	*79 589*	*98 984*	*43 095*	*201*	*13*	*221 883*
Нови заеми (в номинално изражение)	*29 446*	—	*1 800*	—	—	*31 246*
Възстановени суми	—	—	*(2 600)*	—	*(13)*	*(2 613)*

(милиони евро)

	NextGeneratio-nEU	SURE	ЕМФС	ПБ	ЕВРАТОМ	Общо
Промени в балансовата стойност	*1 085*	*(145)*	*2*	*0*	*(0)*	*942*
Промени в обезценката	—	—	—	—	—	—
Общо към 31.12.2024 г.	**110 120**	**98 839**	**42 297**	**201**	**—**	**251 457**
Нетекущи	*108 686*	*90 539*	*39 517*	—	—	*238 742*
Текущи	*1 434*	*8 300*	*2 780*	*201*	—	*12 715*

Номиналната стойност на заемите за държавите членки към 31 декември 2024 г. е 249,2 милиарда евро (2023 г.: 220,6 милиарда евро), от които 108,7 милиарда евро се отнасят за заемите по линия на NextGenerationEU за програмите по МВУ и REPowerEU.

В тази таблица, както и в таблицата за заемите за трети държави редът „Промени в балансовата стойност“ съответства на промяната в начислените лихви и промяната в премиите/отстъпките (нови премии/отстъпки и амортизация).

Програмите по SURE, ЕМФС, Евратом и ПБ се изпълняват на принципа „бек-ту-бек“. Това означава, че отпусканите заеми се финансират чрез еквивалентни заеми, получени при същите условия. Сроковете до падежа са същите, премиите/отстъпките по емитирането и разходите се начисляват обратно на бенефициера на заема. На падежа бенефициерът на заема възстановява сумата на Комисията, а Комисията погасява взетия заем. По отношение на заемите по NextGenerationEU не съществува връзка „бек-ту-бек“ между условията на отпуснатите и получените заеми. Тези заеми се финансират по единния подход за финансиране, обяснен в бележка **2.11.1.1**.

NextGenerationEU (МВУ/REPowerEU)

МВУ е временен инструмент, създаден през 2021 г. за подпомагане на икономиките на държавите членки да се възстановят от пандемията от COVID-19 и да станат устойчиви на екологичния и цифровия преход. В рамките на Инструмента за възстановяване на ЕС (NextGenerationEU) Комисията заема средства, които се използват по линия на МВУ за финансиране на реформите и инвестициите на държавите членки. Те трябва да са в съответствие с приоритетите на ЕС и да отговарят на предизвикателствата, посочени в специфичните за всяка държава препоръки в рамките на европейския семестър за координация на икономическите и социалните политики. Финансирането може да бъде под формата на заем (подлежаща на връщане подкрепа) или на безвъзмездна помощ (неподлежаща на връщане подкрепа, вж. бележка **2.5**). Държавите членки могат да получат финансиране до размера на предварително договорените средства за заеми и безвъзмездни средства. За да се възползват от подкрепата, държавите членки трябва да представят на Европейската комисия своите национални планове за възстановяване и устойчивост. Във всеки план се посочват реформите и инвестициите, които трябва да бъдат осъществени до края на 2026 г., като се определят ясни ключови етапи и цели, които да бъдат анализирани от Европейската комисия и одобрени от Европейския съвет. Заемите по линия на МВУ могат да бъдат изплатени до 31 декември 2026 г., но само след постигането на договорените ключови етапи и цели.

През 2023 г. Регламентът за МВУ беше изменен, с което се даде възможност на държавите членки да добавят глава за REPowerEU към своите национални планове за възстановяване и устойчивост. Държавите членки могат да финансират инвестиции и реформи, за да постигнат целите на REPowerEU. Финансирането може да бъде и със заеми, като се използват ресурси от заемите по линия на МВУ, за които все още не е подадено искане от държавите членки.

Към 31 декември 2024 г. подписаните споразумения за заеми възлизаха на 290,9 милиарда евро, от които 108,7 милиарда евро вече бяха изплатени.

Подкрепа с цел смекчаване на рисковете от безработица при извънредни обстоятелства (SURE)

Чрез SURE беше предоставена финансова помощ с цел запазване на заетостта и подкрепа за работните места, засегнати от пандемията от COVID-19. Наличността на инструмента приключи на 31 декември 2022 г. Отпуснатите заеми възлизаха на 98,4 милиарда евро (номинална стойност) и няма предстоящи плащания.

Европейски механизъм за финансово стабилизиране (ЕМФС)

ЕМФС даде възможност за оказване на финансова помощ на държава членка, изпитваща финансови трудности. Програмата изтече, освен за конкретни операции, като удължаване на срока до падежа на заемите. През 2024 г. Ирландия погаси 0,8 милиарда евро от дължимата главница по заема по ЕМФС, а Португалия поиска удължаване на срока до падежа на 1,8 милиарда евро. Новият заем беше финансиран чрез дългосрочна облигация, чийто падеж настъпва през 2028 г.

Платежен баланс (ПБ)

Това е основан на политиката финансов инструмент, който осигурява средносрочна финансова помощ на държавите членки, които не са приели еврото.

Заеми от Европейската общност за атомна енергия (Евратом)

Европейската общност за атомна енергия отпуска заеми както на държави, които са членки на ЕС, така и на държави, които не са членки на ЕС, а също и на субекти от двата вида държави, с цел финансиране на проекти, свързани с енергийни съоръжения. Няма непогасени суми, свързани с държавите членки или някой от техните субекти.

Заеми за трети държави

(милиони евро)

	МФП	Механизъм за Украйна	ЕВРАТОМ	Общо
Общо към 31.12.2023 г.	*24 528*	*—*	*210*	*24 739*
Нови заеми (в номинално изражение)	*1 145*	*13 112*	*—*	*14 257*
Възстановени суми	*(600)*	*—*	*—*	*(600)*
Промени в балансовата стойност	*(19)*	*205*	*(0)*	*187*
Промени в обезценката	*(1 224)*	*(5 694)*	*(8)*	*(6 926)*
Общо към 31.12.2024 г.	**23 831**	**7 623**	**203**	**31 656**
Нетекущи	*23 420*	*7 418*	*202*	*31 040*
Текущи	*411*	*205*	*1*	*617*

Номиналната стойност на заемите за трети държави към 31 декември 2024 г. беше 47,2 милиарда евро (2023 г.: 33,5 милиарда евро).

В тази таблица редът „Промени в обезценката“ съответства на преоценката на очакваните кредитни загуби към 31 декември 2024 г. Редът „Промени в балансовата стойност“ съответства на промяната в начислените лихви и промяната в премиите/отстъпките (нови премии/отстъпки и амортизация).

Евратом функционира на принципа „бек-ту-бек“.

До края на 2022 г. заемите за МФП бяха финансирани чрез подхода „бек-ту-бек“, докато при изпълнението на програмата за МФП+ през 2023 г. новите заеми за МФП ще се осъществяват главно чрез единния подход за финансиране, обяснен в бележка **2.11.1.1**. Новите програми, като например механизмът за Украйна, също ще бъдат финансирани посредством единния подход за финансиране.

Макрофинансова помощ

МФП се отнася за заеми за финансова помощ, предоставяна на партньорски държави, които изпитват криза с платежния си баланс.

Общият номинален размер на експозицията на непогасени заеми за МФП в края на годината възлизаше на 33,7 милиарда евро, от които 29,0 милиарда евро бяха отпуснати на Украйна.

Към 31 декември 2024 г. провизиите за обезценка на заемите за МФП възлизаха на 10,2 милиарда евро (2023 г.: 9,0 милиарда евро), от които 10,1 милиарда евро се отнасят за заемите за Украйна. Въпреки че всички суми, дължими през 2024 г. от Украйна, бяха платени навреме и към момента на изготвяне на годишните отчети няма просрочени плащания, съгласно счетоводните правила обезценката отразява очакваните кредитни загуби през целия жизнен цикъл на заемите, оценени с особена предпазливост поради значителната съществуваща несигурност.

През октомври 2024 г. беше приет Регламент (ЕС) 2024/2773 за създаване на механизъм за сътрудничество по заемите за Украйна (МСЗУ) и за разрешаване на нова МФП за Украйна. Съгласно МСЗУ извънредните приходи от блокираните руски държавни активи ще се използват за предоставяне на неподлежаща на връщане подкрепа на Украйна с цел да се помогне на страната да погаси новите двустранни заеми, предоставени от партньорите от Г-7 и от ЕС в рамките на тази инициатива. През декември 2024 г. ЕС подписа споразумението за заем за МФП с Украйна на стойност 18,1 милиарда евро, които ще бъдат изплатени през 2025 г. Тъй като до края на годината Украйна изпълни всички условия на политиката за отпускането, заемът за МФП по линия на МСЗУ бе счетен за неотменяемо поето задължение, което доведе до признаване на провизия за очаквани кредитни загуби в размер на 7,1 милиарда евро към 31 декември 2024 г. (вж. също бележка **2.10**).

Освен това в края на годината условните неусвоени суми по поети ангажименти по други споразумения за заем за МФП възлизаха на 95 милиона евро (2023 г.: 95 милиона евро).

През 2024 г. ЕС предостави на Украйна лихвени субсидии в размер на 763 милиона евро за лихвите, начислени по заемите за извънредната МФП и МФП+. Това представлява промяна на условията на заема (вж. също бележки **3.15** и **6.6**) и е включено в ред „Промени в балансовата стойност“ в таблицата по-горе.

Заеми по механизма за Украйна

Регламентът за механизма за Украйна ([24]) е нов инструмент, приет през 2024 г., който предлага финансова подкрепа в размер до 50 милиарда евро за Украйна, включително до 33 милиарда евро държавни заеми, които ще бъдат изплатени до края на 2027 г. През 2024 г. на Украйна бяха отпуснати заеми в размер на 13,1 милиарда евро.

Провизиите за обезценка се изчисляват както за заемите за МФП за Украйна и възлизат на общо 5,7 милиарда евро към 31 декември 2024 г. В края на годината условните неусвоени суми по подписани споразумения за заем възлизат на 19,9 милиарда евро.

Заеми от Европейската общност за атомна енергия (Евратом)

Европейската общност за атомна енергия отпуска заеми както на държави, които са членки на ЕС, така и на държави, които не са членки на ЕС, а също и на субекти от двата вида държави, с цел финансиране на проекти, свързани с енергийни съоръжения. Общата непогасена сума се отнася за заеми за „Енергоатом“, гарантирани от украинската държава. За тези заеми е призната провизия за обезценка в размер на 98 милиона евро. Няма неусвоени суми по подписани споразумения за заем.

Гаранция от бюджета на ЕС за заеми за държави членки и за трети държави.

Бюджетът на ЕС гарантира получените от ЕС заеми, с които се финансират заемите за държавите членки и за трети държави. Ако в бъдеще има непогасени суми по заеми, може да се наложи съответните заеми да бъдат погасени от бюджета на ЕС.

— Получените заеми за NextGenerationEU, ЕМФС, ПБ, МФП+ и механизма за Украйна са гарантирани единствено от бюджета на ЕС;

— Получените заеми за SURE са гарантирани от бюджета на ЕС и са подкрепени от гаранции от държавите членки в размер на 25 милиарда евро;

— Получените средства за заеми за МФП за трети държави се покриват първо от ОФП (вж. бележка **2.4.2.1**), а след това от бюджета на ЕС, с изключение на заемите за извънредна финансова помощ под формата на МФП за Украйна в размер на 6 милиарда евро, 61 % от които са покрити от гаранции, предоставени от държавите членки, след първите 9 % от загубите, които са покрити от ОФП; и

— Получените заеми за Евратом се покриват първо от гаранциите от трети страни, след това от ОФП (вж. бележка **2.4.2.1**) и след това от бюджета на ЕС.

За повече подробности вж. бележка **6.7**.

([24]) Регламент (ЕС) 2024/792.

Задължения на Обединеното кралство, произтичащи от излизането му от ЕС

В съответствие с член 143 от Споразумението за оттеглянето Обединеното кралство носи отговорност по отношение на Съюза за своя дял от условните финансови задължения, свързани със заемите, отпускани за финансова помощ (ЕМФС, МФП, ПБ и Евратом), които са одобрени/за които е взето решение преди датата на оттеглянето — 31 януари 2020 г. Съгласно член 143 при неизпълнение на задължение за плащане по заем за финансова помощ, който е одобрен преди датата на оттеглянето, Обединеното кралство носи отговорност по отношение на Съюза за своя дял от плащанията, направени от Съюза по съответната операция, освен ако това задължение може да бъде покрито от дела на Обединеното кралство от провизиите, държани в подразделението на ОФП за Гаранционния фонд за външни дейности, когато е приложимо (т.е. заеми, отпуснати по линия на МФП и Евратом в трети държави) — вж. бележка **4.1.1**.

Към датата на оттеглянето непогасеното условно задължение на ЕС, свързано с горепосочените заеми за финансова помощ, възлизаше на 53,9 милиарда евро. След извършеното след тази дата погасяване стойността на тези заеми, покрити от гаранцията на ЕС, към 31 декември 2024 г. е 47,4 милиарда евро, а делът на Обединеното кралство от тях е 5,9 милиарда евро.

2.4.1.2. Други заеми

Те включват 3 вида заеми:

а) заеми, отпуснати от бюджетните програми на ЕС (напр. в рамките на инициативите за финансиране на селското стопанство и на електрификацията и Програмата на ЕС за заетост и социални иновации). Тези заеми възлизат на общо 75 милиона евро към 31 декември 2024 г. (2023 г.: 77 милиона евро).

б) суброгирани заеми: това са заеми, предоставени от ЕИБ и гарантирани от програмите по линия на ЕФСИ и МВК. Заемите бяха просрочени, Комисията извърши плащания по активираните гаранции и следователно държи правата за възстановяване. В резултат на това заемите вече се признават в баланса на ЕС. Към 31 декември 2024 г. Комисията държи правата за възстановяване на 1,0 милиард евро от тези заеми, включително начислените лихви (2023 г.: 0,1 милиарда евро). След като се вземат предвид очакваните кредитни загуби обаче, стойността, призната в баланса, е 51 милиона евро (2023 г.: 56 милиона евро).

в) Срочни депозити в размер на 340 милиона евро (2023 г.: 122 милиона евро) със срок до падежа над 3 месеца, които не отговарят на определението за парични еквиваленти.

2.4.2. *Финансови активи по справедлива стойност чрез излишъка или дефицита (ССИД)*

(милиони евро)

	Бележка	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Финансови активи по ССИД — недеривативи	*2.4.2.1*	*43 648*	*37 402*
Финансови активи по ССИД — деривативи	*2.4.2.2*	*1 110*	*1 091*
Общо		**44 758**	**38 493**
Нетекущи		*39 058*	*32 018*
Текущи		*5 700*	*6 476*

2.4.2.1. Финансови активи по ССИД — недеривативи

Финансови активи по ССИД — недеривативи по вид

(милиони евро)

	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Дългови ценни книжа	*34 465*	*29 703*
Фондове на паричния пазар, фондове, търгувани на организиран пазар, и инвестиции в групи от портфейли	*5 975*	*4 806*
Други капиталови инвестиции	*3 201*	*2 893*
Заеми	*8*	—
Общо	**43 648**	**37 402**

(милиони евро)

	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Нетекущи	*37 948*	*30 967*
Текущи	*5 700*	*6 435*

Дълговите ценни книжа са главно държавни и корпоративни облигации. Те се държат във фондовете (портфейлите), управлявани от Комисията (главно ОФП и Фонда за бюджетни гаранции („BUFI“) или от ЕИБ от името на ЕС (главно „Хоризонт 2020“ и Фонда за иновации). Резултатите по портфейлите се оценяват на база справедлива стойност (пазарна стойност). Към 31 декември 2024 г. пазарната стойност на ценните книжа, предоставени в заем в рамките на програмите за заемане на ценни книжа, възлиза на 5,8 милиарда евро (3,2 милиарда евро през 2023 г.). Тези предоставени в заем ценни книжа не се отписват от счетоводния баланс на ЕС, тъй като рисковете и ползите продължават да са за сметка на ЕС.

Фондовете на паричния пазар са взаимни фондове, които инвестират в краткосрочни дългови ценни книжа (напр. единният фонд на ЕИБ). Фондовете, търгувани на организиран пазар, са инвестиционни фондове, които се търгуват на фондови борси. Те проследяват индекси и в тях се държат активи като акции, облигации, валути и фючърсни договори. Инвестициите в групи от портфейли са средствата на ЕС по програмите по линия на механизма за свързване на Европа (МСЕ) и „Хоризонт 2020“, обединени заедно със средства на държавите членки по програмата „Резерв за нови участници“ (NER) 300. Те се използват за предоставяне на гаранции за финансовите и инвестиционните операции на ЕИБ.

Позицията „Други капиталови инвестиции“ се отнася главно до инвестирането на средства от бюджета на ЕС — чрез партньорите по изпълнението — във фондове за рисков капитал или други видове инвестиционни фондове за постигане на целите на политиката на ЕС: например подобряване на достъпа до финансиране за новосъздадени МСП, научни изследвания и иновации, както и за инфраструктура в ЕС и извън него.

Финансови активи по ССИД — недеривативи по програма

(милиони евро)

	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Общ фонд „Провизии“	*23 174*	*18 698*
Фонд за иновации	*10 616*	*8 754*
Инвестиции в BUFI	*2 141*	*2 268*
ЕОВС в ликвидация	*1 206*	*1 219*
ЕБВР	*188*	*188*
Пенсионен план за местния персонал на ЕСВД	*128*	*97*
„Хоризонт 2020“ и „Хоризонт Европа“	*3 968*	*3 872*
Механизъм за свързване на Европа	*716*	*731*
Капиталови механизми на ЕС за МСП	*453*	*485*
Европейски фонд за Югоизточна Европа	*243*	*233*
Фонд „Екология за растеж“	*128*	*116*
Механизъм за финансиране на енергийната ефективност	*103*	*110*
Други	*586*	*630*
Общо	**43 648**	**37 402**
Нетекущи	*37 948*	*30 967*
Текущи	*5 700*	*6 435*

Общ фонд „Провизии“ (ОФП)

ЕС предоставя гаранции на финансовите партньори за загуби от капиталови инвестиции и заеми (вж. бележка **4.1** за бюджетните гаранции на ЕС). В съответствие с правните актове бюджетът на ЕС постепенно заделя средства, за да изплати на партньорите евентуални загуби, покрити от тези гаранции. Бюджетът на ЕС също така заделя средства за погасяване на заемите в случай на неизпълнение на задълженията по заемите по линия на МФП и Евратом за държави, които не са членки на ЕС.

В съответствие с Финансовия регламент Комисията създаде ОФП, за да управлява в един общ портфейл средствата, които заделя („провизиране“). Средствата се инвестират в дългови ценни книжа, фондове на паричния пазар и фондове, търгувани на организиран пазар. Освен провизиите от бюджета на ЕС в ОФП се внасят възстановени средства от операции, при които има неизпълнение на задълженията, средства от възвръщаемостта на инвестициите на фонда и възнаграждения за ЕС от финансовите партньори. В ОФП може да се внасят също доброволни вноски от държавите членки и от други донори, с които по този начин се увеличават наличните бюджетни гаранции на ЕС.

ОФП разпределя постъпващите вноски в подразделения в зависимост от програмата, по която има принос. В правните актове на програмите се определят необходимите провизии за предоставените гаранции. Бюджетът на ЕС обединява средствата по тези индивидуално заделени провизии в ОФП, за да оптимизира управлението на активите.

Към 31 декември 2024 г. активите на ОФП се увеличиха, тъй като с гаранциите по InvestEU, по ИССРМС и гаранцията за Украйна се създават необходимите провизии, но също и поради печалби от портфейлите в размер на 0,9 милиарда евро. Общата стойност на активите беше 23,2 милиарда евро, от които 19,8 милиарда евро бяха инвестирани в дългови ценни книжа, а 3,3 милиарда евро във фондове, търгувани на организиран пазар.

Фонд за иновации (ФИ)

С Фонда за иновации се установява схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Съюза. Целта е приходите да се използват за подкрепяне на иновациите в областта на нисковъглеродните технологии и процеси в определени икономически сектори. Фондът за иновации получава приходите от постепенното осребряване на 530 милиона квоти, както и всички неизползвани средства от 300 милиона квоти, налични за програмата „Резерв за нови участници“ (NER)300 (вж. бележка **3.8**). ЕИБ управлява средствата, докато те бъдат използвани за предвидената цел, и ги инвестира в дългови ценни книжа. Увеличението през 2024 г. се дължи главно на постъпилите приходи от търгове на квоти.

Инвестиции в BUFI

Комисията създаде Фонда за бюджетни глоби („BUFI“), за да управлява средствата, получени условно за обжалвани глоби, наложени на дружества. До окончателното решение на съда за дадена глоба Комисията инвестира средствата в дългови инструменти.

ЕОВС в ликвидация

Срокът на действие на Договора за създаване на Европейската общност за въглища и стомана (ЕОВС) изтече на 23 юли 2002 г. и всички активи на ЕОВС бяха прехвърлени на Европейския съюз. Те бяха заделени за научни изследвания в секторите, свързани с въгледобивната и стоманодобивната промишленост, например революционни технологии, които водят до производство на стомана с почти нулеви въглеродни емисии. Комисията инвестира средствата в дългови ценни книжа, докато те бъдат предоставени за научни изследвания.

Европейска банка за възстановяване и развитие

ЕС държи финансова инвестиция в капитала на Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР), в който към 31 декември 2024 г. броят на държаните акции беше 90 044 (2023 г.: 90 044 акции), представляващи 2,9 % от общия записан акционерен капитал. ЕС е записал акционерен капитал на обща стойност 900 милиона евро, от които 713 милиона евро понастоящем са непоискани.

„Хоризонт 2020“ и „Хоризонт Европа“

Съгласно Регламента на ЕС за създаване на „Хоризонт 2020“ — рамковата програма за научни изследвания и иновации (2014—2020 г.), бяха създадени нови финансови инструменти, за да се подобри достъпът до финансиране за субекти, работещи в областта на научните изследвания и иновациите (НИИ). Тези инструменти са:

— *услугата за заеми и гаранции по InnovFin за научни изследвания и иновации*, по която Комисията споделя финансовия риск, свързан с портфейл с нови операции за финансиране, предприети от ЕИБ;

— *гаранцията за МСП по InnovFin и инструментът за неограничена гаранция в рамките на инициативата за МСП (SIUGI)* — механизми за гарантиране, управлявани от ЕИФ, предоставящи гаранции и насрещни гаранции за финансови посредници за нови портфейли със заеми (по SIUGI Комисията споделя финансовия риск, свързан с дадената гаранция, с държавите членки, ЕИФ и ЕИБ);

— *капиталовият механизъм по InnovFin за научни изследвания и иновации*, който отпуска инвестиции във фондове за рисков капитал, управлявани от ЕИФ; и

— Фондът на ЕСИ (Фондът на Европейския съвет по иновациите), който предоставя капиталово финансиране с цел ускоряване на действията за иновации и внедряване на пазара. Фондът на ЕСИ се финансира от програмите „Хоризонт Европа“ и „Хоризонт 2020“.

Механизъм за свързване на Европа

Съгласно Регламент (ЕС) № 1316/2013 на Европейския парламент и на Съвета ([25]) дълговият инструмент „Механизъм за свързване на Европа“ (МСЕ) беше създаден с цел да се улесни достъпът на инфраструктурните проекти до финансиране в секторите на транспорта, телекомуникациите и енергетиката. Той се управлява от ЕИБ съгласно споразумение с ЕС. Той предлага споделяне на риска за дълговото финансиране под формата на привилегирован и подчинен дълг или на гаранция, както и подкрепа за проектни облигации, гарантирани от ЕС.

Капиталови механизми на ЕС за МСП

Това са капиталови инструменти, финансирани от COSME, Програмата за конкурентоспособност и иновации, Многогодишната програма за предприятията и предприемачеството и инициативата за растеж и заетост, под попечителството на ЕИФ, които подпомагат създаването и финансирането на МСП в ЕС, намиращи се в начален етап на дейността си (етап на стартиране) и в етап на растеж, чрез инвестиране в подходящи специализирани фондове за рисков капитал.

Йерархия на справедливата стойност на недеривативните финансови активи по ССИД

(милиони евро)

Вид финансов актив	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Ниво 1: котирани цени на активни пазари	*37 559*	*31 477*
Ниво 2: наблюдаеми елементи, различни от котираните цени	*3 098*	*3 230*
Ниво 3: техники за оценяване, при които елементите не се основават на наблюдаеми пазарни данни	*2 991*	*2 695*
Общо	**43 648**	**37 402**

През периода не е имало прехвърляния между ниво 1 и ниво 2 от йерархията на справедливата стойност.

Равняване на недеривативните финансови активи, оценени с помощта на техники за оценяване, използващи елементи, които не се основават на наблюдаеми пазарни данни (ниво 3)

(милиони евро)

Движения на справедливата стойност	
Начално салдо към 1.1.2024 г.	***2 695***
Инвестиции през периода	*508*
Изплащане на главници	*(85)*
Установени приходи	*(38)*
Печалби или загуби за периода в излишъка или дефицита	*(89)*
Трансфери към ниво 3	—
Трансфери от ниво 3	—
Други	*0*
Крайно салдо към 31.12.2024 г.	**2 991**

([25]) Регламент (ЕС) № 1316/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. за създаване на Механизъм за свързване на Европа, за изменение на Регламент (ЕС) № 913/2010 и за отмяна на регламенти (ЕО) № 680/2007 и (ЕО) № 67/2010 (ОВ L 348, 20.12.2013 г., стр. 129, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1316/oj).

2.4.2.2. Финансови активи и пасиви по ССИД — деривативи

Финансови активи и пасиви по ССИД — деривативи по вид

(милиони евро)

Вид дериватив	31.12.2024 г.			31.12.2023 г.		
	Теоретична сума	Актив по справедлива стойност	Пасив по справедлива стойност	Теоретична сума	Актив по справедлива стойност	Пасив по справедлива стойност
Гаранция по капиталовия портфейл	*6 057*	*1 110*	*(60)*	*5 059*	*1 050*	*(53)*
Валутни деривативи	*2 417*	*—*	*(38)*	*1 528*	*41*	*(6)*
Общо	**8 474**	**1 110**	**(98)**	**6 587**	**1 091**	**(60)**
Нетекущи		*1 110*	*(13)*		*1 050*	*(8)*
Текущи		*—*	*(84)*		*41*	*(52)*

Гаранции по капиталови портфейли

Позицията „Гаранции по капиталови портфейли“ включва гаранции, предоставени от ЕС на финансови институции по капиталови портфейли. Тези гаранции се класифицират като деривативни финансови инструменти и се отчитат като финансов актив или финансов пасив по справедлива стойност чрез излишъка или дефицита, тъй като не отговарят на определението за задължение по финансова гаранция — вж. бележка **1.5.12**. Финансовият актив или пасив на ЕС се измерва със стойността на съответните инвестиции.

Общият размер представлява предимно гаранцията по ЕФСИ, предоставена от ЕС на групата на ЕИБ, като съответните капиталовите инвестиции, извършени от ЕИБ и ЕИФ, възлизат на 3,8 милиарда евро (2023 г.: 3,7 милиарда евро). Справедливата стойност на гаранцията от ЕС по капиталовите портфейли на ЕФСИ възлизаше на общо 1,1 милиарда евро (2023 г.: 1,0 милиард евро).

Валутни деривативи

ЕС сключва валутни форуърдни договори, за да хеджира валутния риск, свързан с дълговите ценни книжа в щатски долари, държани в ОФП. По силата на валутните форуърдни договори ЕС дава посочената в договора теоретична сума в чуждестранна валута („операция за плащане“), представена в таблицата по-горе, и ще получи теоретичната сума в евро („операция за получаване“) на датата на падежа.

В тази позиция са включени също така ефектът от дейностите за хеджиране на валутните рискове по гаранцията по InvestEU и случаите, когато ЕС гарантира валутния риск.

Йерархия на справедливите стойности на деривативните финансови активи и пасиви

(милиони евро)

Вид дериватив	31.12.2024 г.		31.12.2023 г.	
	Актив по справедлива стойност	Пасив по справедлива стойност	Актив по справедлива стойност	Пасив по справедлива стойност
Ниво 1: котирани цени на активни пазари	*—*	*—*	*—*	*—*
Ниво 2: наблюдаеми елементи, различни от котираните цени	*—*	*(27)*	*41*	*(1)*
Ниво 3: техники за оценяване, при които елементите не се основават на наблюдаеми пазарни данни	*1 110*	*(71)*	*1 050*	*(59)*
Общо	**1 110**	**(98)**	**1 091**	**(60)**

През периода нямаше трансфери между ниво 1 и ниво 2. Деривативите от ниво 3 на справедливата стойност включват основно гаранции по капиталови портфейли.

Равняване на деривативните финансови активи и пасиви, оценени с помощта на техники за оценяване, използващи елементи, които не се основават на наблюдаеми пазарни данни (ниво 3)

(милиони евро)

Движения на справедливата стойност	
Актив/(пасив) в началното салдо към 1.1.2024 г.	**992**
Изпълнени искания за плащане по гаранция	*170*
Върнати искания за плащане по гаранция	*(10)*
Приходи от уредени гаранции	*(129)*
Печалби или загуби за периода в излишъка или дефицита	*16*
Трансфери към ниво 3	—
Трансфери от ниво 3	—
Други	*0*
Крайно салдо към 31.12.2024 г.	**1 039**

2.5. ПРЕДВАРИТЕЛНО ФИНАНСИРАНЕ

(милиони евро)

	Бележка	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Нетекущи			
Предварително финансиране	*2.5.1*	*39 093*	*40 970*
Други средства, предоставени авансово на държавите членки	*2.5.2*	*1 682*	*371*
Принос към доверителните фондове		*85*	*76*
		40 861	**41 417**
Текущи			
Предварително финансиране	*2,5,1*	*35 969*	*48 478*
Други средства, предоставени авансово на държавите членки	*2.5.2*	*2 089*	*1 780*
		38 058	**50 257**
Общо		**78 919**	**91 675**

Нивото на предварителното финансиране за различните програми трябва да е достатъчно за осигуряване на средствата, необходими на бенефициера, за да започне проекта и да напредне по него, като същевременно се защитават финансовите интереси на ЕС и се вземат под внимание правните и оперативните ограничения и ограниченията, свързани с разходната ефективност.

2.5.1. *Предварително финансиране*

(милиони евро)

	Брутна сума	Изчистени чрез начисления	Нетна сума към 31.12.2024 г.	Брутна сума	Изчистени чрез начисления	Нетна сума към 31.12.2023 г.
Споделено управление						
ЕЗФРСР и други инструменти за развитие на селските райони	*3 885*	*(840)*	*3 045*	*3 614*	*(686)*	*2 928*
ЕФРР и КФ	*25 859*	*(16 476)*	*9 384*	*31 502*	*(10 125)*	*21 378*
ЕСФ	*9 437*	*(6 258)*	*3 180*	*12 105*	*(3 236)*	*8 869*
Други	*14 220*	*(4 836)*	*9 384*	*8 755*	*(5 348)*	*3 408*
	53 402	**(28 409)**	**24 992**	**55 976**	**(19 394)**	**36 582**
Пряко управление						
Изпълнено от:						
Комисията	*34 727*	*(14 289)*	*20 438*	*37 273*	*(12 782)*	*24 491*
от които за МВУ (NextGenerationEU)	*18 930*	*(3 541)*	*15 389*	*22 889*	*(3 710)*	*19 178*
Изпълнителните агенции на ЕС	*40 693*	*(25 586)*	*15 107*	*36 130*	*(21 683)*	*14 446*
Доверителни фондове	*508*	*(429)*	*79*	*639*	*(507)*	*133*
	75 928	**(40 304)**	**35 624**	**74 042**	**(34 972)**	**39 070**
Непряко управление						
Изпълнено от:						
Други агенции и органи на ЕС	*5 281*	*(2 814)*	*2 467*	*4 983*	*(2 314)*	*2 670*
Трети държави	*1 843*	*(1 103)*	*739*	*1 602*	*(1 166)*	*436*
Международни организации	*13 171*	*(8 839)*	*4 333*	*14 229*	*(9 713)*	*4 516*
Други субекти	*19 295*	*(12 389)*	*6 906*	*17 606*	*(11 432)*	*6 175*
	39 590	**(25 144)**	**14 446**	**38 421**	**(24 625)**	**13 797**
Общо	**168 920**	**(93 858)**	**75 062**	**168 439**	**(78 991)**	**89 448**
Нетекущи	*39 093*	—	*39 093*	*40 970*	—	*40 970*
Текущи	*129 826*	*(93 858)*	*35 969*	*127 469*	*(78 991)*	*48 478*

Предварителното финансиране представлява платени средства, а следователно и изпълнение на бюджетни кредити за плащания. Както бе обяснено в бележка **1.5.7**, това са авансово платени средства, поради което те все още не са отчетени като разход. Поради това, въпреки че предварителното финансиране намалява оставащите RAL (вж. бележка **5.1**), то представлява разходи, които все още не са приети и не са признати в отчета за финансовия резултат.

При споделеното управление значителното намаление на предварителното финансиране в областта на сближаването е свързано с програмния период 2014—2020 г. — тъй като периодът върви към приключване, по-големите суми са изчистени, което обяснява намалението с 18 милиарда евро.

Що се отнася до програмния период 2021—2027 г., най-значимите суми по предварителното финансиране също са свързани с областта на сближаването — 9,3 милиарда евро (2023 г.: 9 милиарда евро).

Увеличението при другото споделено управление е свързано с отпускането на 6 милиарда евро за предварително финансиране по линия на Фонда за справедлив преход на европейските региони.

При прякото управление най-големите суми по предварителното финансиране са свързаните с неподлежащата на възстановяване подкрепа, засягаща инструмента МВУ — нето 15,4 милиарда евро в края на годината (2023 г.: 19,2 милиарда евро). Намалението е свързано най-вече с уравняването на сумите, извършено в рамките на годината (7,2 милиарда евро), след като държавите членки постигнаха ключовите етапи и целите. През 2023 г. МВУ беше изменен с Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета, [26] за да се предостави допълнителна подкрепа на държавите членки чрез главите за REPowerEU за реформи и инвестиции, насърчаващи независимостта, сигурността и устойчивостта на енергийните доставки на Съюза. През 2024 г. на държавите членки бяха изплатени нови суми по предварителното финансиране (2,4 милиарда евро) във връзка с главите за REPowerEU. Други значими суми с общ размер 11,9 милиарда евро (2023 г.: 12,1 милиарда евро) се отнасят за областта на научните изследвания (основно „Хоризонт 2020“ и „Хоризонт Европа“, осъществявани от изпълнителните агенции на ЕС и Комисията).

При непрякото управление предварителното финансиране обхваща основно програми по линия на вътрешните политики, като „Еразъм+“ (4,3 милиарда евро), „Галилео“ и EGNOS (космическите програми, 2,7 милиарда евро), и Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество и неговите предшественици (2,5 милиарда евро).

Гаранции, получени по отношение на предварително финансиране

Това са гаранции, които Комисията изисква в определени случаи от бенефициерите, които не са държави членки, при извършване на авансови плащания (предварително финансиране). За този вид гаранция се оповестяват две стойности: „номиналната“ и „текущата“ стойност. При номиналната стойност пораждащото събитие е свързано със съществуването на гаранцията. При текущата стойност пораждащото събитие за гаранцията е плащането по предварителното финансиране, извършено спрямо гаранцията, което след това се намалява с последващите изчиствания. Към 31 декември 2024 г. номиналната стойност на гаранциите, получени във връзка с предварителното финансиране, възлизаше на 942 милиона евро, докато текущата стойност на тези гаранции бе 587 милиона евро (2023 г.: съответно 576 милиона евро и 525 милиона евро).

Някои суми по предварителното финансиране, изплатени по 7-ата рамкова програма за научни изследвания и технологично развитие и по програмите „Хоризонт 2020“ и „Хоризонт Европа“, успешно се покриват от Взаимозастрахователния механизъм (ВЗМ), известен преди като Гаранционния фонд за участниците (ГФУ). ВЗМ е инструмент от взаимна полза, създаден с цел покриване на рисковете, свързани с неплащането на суми от страна на бенефициерите в хода на изпълнението на непреките дейности по линия на тези програми. Всички участници в непреки действия, които получават безвъзмездни средства от ЕС, внасят 5 % от максималния размер на приноса на ЕС в капитала на ВЗМ, който се инвестира на финансовите пазари от Комисията, за да генерира лихви. Лихвите могат да се използват за покриване на дългове, които не са погасени от участници, неизпълнили задълженията си към Съюза. В края на непрякото действие вноските се изплащат обратно на участниците. ЕС (представляван от Комисията) действа като изпълнителен агент на участниците във ВЗМ, но фондът се притежава от участниците. Следователно ВЗМ е отделен субект, който не е консолидиран в настоящите годишни отчети на ЕС.

Към 31 декември 2024 г. сумите по предварителното финансиране, покрити от ВЗМ, възлизаха на общо 3,0 милиарда евро (2023 г.: 3,0 милиарда евро). Общите активи на ВЗМ, включително финансовите активи, управлявани от Комисията, възлизаха на 3,2 милиарда евро (2023 г.: 3,0 милиарда евро).

2.5.2. *Други средства, предоставени авансово на държавите членки*

(милиони евро)

	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Авансови средства, отпуснати на държавите членки, за финансовите инструменти под режим споделено управление	*1 889*	*594*
Схеми за помощ	*1 883*	*1 556*
Общо	**3 772**	**2 150**
Нетекущи	*1 682*	*371*
Текущи	*2 089*	*1 780*

[26] Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2021/241 във връзка с главите за REPowerEU в плановете за възстановяване и устойчивост и за изменение на регламенти (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) 2021/1060 и (ЕС) 2021/1755 и Директива 2003/87/ЕО (ОВ L 63, 28.2.2023 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

Авансови средства, отпуснати на държавите членки, за финансовите инструменти под режим споделено управление

В рамките на програмите по европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) е възможно да се правят авансови плащания от бюджета на ЕС към държавите членки, за да могат те да предоставят средства за финансови инструменти (т.е. заеми, капиталови инвестиции или гаранции). Тези финансови инструменти се създават и управляват под отговорността на държавите членки, не на Комисията. При все това средствата, които не са усвоени от тези инструменти към края на годината, остават собственост на ЕС (както и цялото предварително финансиране) и поради това се третират като актив в счетоводния баланс на ЕС.

Що се отнася до областта на сближаването, тъй като предишният програмен период върви към приключване, всички суми по МФР за периода 2014—2020 г. се считат за усвоени. По тази причина голямото увеличение се отнася до МФР за периода 2021—2027 г., където се счита, че от платени 1 832 милиона евро 1 803 милиона евро са останали неусвоени към 31 декември 2024 г.

Що се отнася до развитието на селските райони, към края на годината са останали неусвоени 85 милиона евро.

Схеми за помощ

Подобно на посоченото по-горе, възстановените суми, отговарящи на платените от държавите членки аванси за различни схеми за помощ (държавна помощ, пазарни мерки на ЕФГЗ или инвестиционни мерки на ЕЗФРСР), които не са усвоени към края на годината, се записват като активи (аванси) в счетоводния баланс на ЕС. Комисията е оценила стойността на тези авансови средства въз основа на предоставената от държавите членки информация. Получените суми са включени в подпозицията за схемите за помощ по-горе. През 2024 г. сума в размер на 1 685 милиона евро е свързана със селското стопанство и развитието на селските райони. По отношение на политиката на сближаване неусвоените суми в края на годината бяха оценени на 198 милиона евро и се отнасят до МФР за периода 2021—2027 г.

2.6. ВЗЕМАНИЯ ПО ОПЕРАЦИИ С РАЗМЯНА И СРЕДСТВА, ПОДЛЕЖАЩИ НА СЪБИРАНЕ, ПО ОПЕРАЦИИ БЕЗ РАЗМЯНА

(милиони евро)

	Бележка	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Нетекущи			
Средства, подлежащи на събиране, от операции без размяна	*2.6.1*	*11 541*	*13 954*
Вземания от операции с размяна	*2.6.2*	*1 731*	*2 129*
		13 272	**16 083**
Текущи			
Средства, подлежащи на събиране, от операции без размяна	*2.6.1*	*16 529*	*16 795*
Вземания от операции с размяна	*2.6.2*	*1 936*	*2 321*
		18 465	**19 116**
Общо		**31 736**	**35 199**

2.6.1. *Средства, подлежащи на събиране, от операции без размяна*

(милиони евро)

	Бележка	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Нетекущи			
Държави членки	*2.6.1.1*	*275*	*272*
Споразумение за оттеглянето на Обединеното кралство	*2.6.1.2*	*11 231*	*13 088*
Начислени приходи и разходи за бъдещи периоди	*2.6.1.4*	*10*	*567*
Други средства, подлежащи на събиране		*25*	*27*
		11 541	**13 954**

(милиони евро)

	Бележка	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Текущи			
Държави членки	*2.6.1.1*	*4 667*	*3 706*
Споразумение за оттеглянето на Обединеното кралство	*2.6.1.2*	*1 530*	*2 385*
Глоби, наложени на предприятия	*2.6.1.3*	*9 152*	*9 861*
Начислени приходи и разходи за бъдещи периоди	*2.6.1.4*	*1 085*	*787*
Други средства, подлежащи на събиране		*94*	*57*
		16 529	**16 795**
Общо		**28 070**	**30 749**

2.6.1.1. Средства, подлежащи на събиране от държавите членки

(милиони евро)

	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Сметки „А“ за ТСР	*3 277*	*2 326*
Отделни сметки за ТСР	*849*	*1 249*
Собствени ресурси за получаване	*139*	*7*
Обезценка	*(553)*	*(673)*
Други	—	—
Средства, подлежащи на събиране, в областта на собствените ресурси	**3 712**	**2 908**
Европейски фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ)	*1 534*	*1 483*
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и други инструменти за развитие на селските райони	*127*	*126*
Обезценка	*(741)*	*(683)*
Средства, подлежащи на събиране, в областта на ЕФГЗ и на развитието на селските райони	**920**	**927**
Събиране на предварително финансиране	**16**	**1**
Платен ДДС и ДДС, подлежащ на събиране	**53**	**49**
Други средства, подлежащи на събиране от държавите членки	**242**	**93**
Общо	**4 943**	**3 977**
Нетекущи	*275*	*272*
Текущи	*4 667*	*3 706*

Нетекущите суми, дължими от държавите членки, са свързани предимно с неизпълнени решения за уравняване с оглед на съответствието за Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и за Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР). Сумите, свързани с тези решения, са в процес на събиране под формата на годишни вноски.

Средства, подлежащи на събиране, в областта на собствените ресурси

Позицията за сметките „А“ е свързана с месечните отчети, в които държавите членки съобщават установения размер на традиционните собствени ресурси (ТСР). В таблицата са изброени сумите по сметки „А“, които все още не са изплатени на Комисията. ТСР са предимно мита, които се събират от държавите членки от името на Комисията.

Позицията за сметките „А“ по принцип е в диапазона между 3 и 4 милиарда евро към края на годината. След намалението, записано през предходната година (дължащо се главно на приключването на производство за антидъмпингови мита върху слънчеви панели), през 2024 г. декларираните от държавите членки суми са отново на обичайното си равнище. Освен това митата, установени през ноември и декември 2024 г., бяха по-високи в сравнение със същия период на предходната година.

Що се отнася до производството за нарушение от страна на Обединеното кралство (нарушение № 2018/2008), на 8 март 2022 г. Съдът постанови съответното решение и потвърди, че Обединеното кралство е нарушило задълженията си за защита на бюджета на Съюза. Случаят произхожда от доклад на OLAF от 2017 г., в който бе констатирано, че вносители в Обединеното кралство са избегнали заплащането на значителна сума мита, като в момента на вноса са използвали фиктивни и фалшиви фактури, както и декларации, съдържащи неправилно определена митническа стойност.

Комисията направи оценка на решението и по-специално на коментарите на Съда по отношение на определянето на дължимите суми. След подробен анализ Обединеното кралство плати сумите както по главницата, така и по лихвите за забава за периода 2022—2023 г. (1,6 милиарда евро главница и 1,4 милиарда евро лихви за забава преди намаляването на дела на Обединеното кралство).

Като са приложени същите параметри за изчисляване на очакваните загуби от ТРС поради внесени от Китай на значително занижена стойност текстил и обувки, през 2021 г и 2022 г. държавите членки платиха сума в размер на 1,9 милиарда евро, която беше поставена в резерва. След приключване на случая на занижаване на стойността по отношение на Обединеното кралство, Комисията, в сътрудничество с държавите членки, преизчисли съответните окончателни суми, дължими от тях в съответствие с решението на Съда по дело C-213/19. През 2024 г. окончателните суми, дължими за главница и лихви, бяха договорени с няколко държави членки и съответните производства бяха приключени. В момента се извършват уточнения с някои държави членки, за да се определят окончателните дължими суми. До 31 декември 2024 г. 0,9 милиарда евро, платени и поставени в резерва, остават обект на допълнителен анализ, като се очаква прилагането на допълнителни намаления с оглед на допълнителната информация, която ще бъде предоставена от засегнатите държави членки.

Лихвите за забава, които се дължат във връзка с тези случаи, понастоящем се оценяват на 0,3 милиарда евро към 31 декември 2024 г. (вж. бележка **2.6.2**).

Позицията за отделните сметки е свързана с установените вземания, които не са включени в позицията за сметките „А“, тъй като не са събрани от държавите членки и за тях не е предоставено обезпечение (т.е. гаранция) (или е предоставено обезпечение, но сумите са оспорени). Тези вземания подлежат на обезценка въз основа на информацията, предоставяна всяка година от държавите членки. Сумите за обезценка обикновено представляват подобен процент от размера на главницата в края на всяка година.

Средства, подлежащи на събиране, в областта на ЕФГЗ и на развитието на селските райони

Тази позиция включва предимно сумите, които държавите членки дължат към 31 декември 2024 г., декларирани и сертифицирани от тях към 15 октомври 2024 г. Направена е приблизителна оценка на средствата, подлежащи на събиране, които възникват след това деклариране до 31 декември 2024 г. Комисията оценява също размера на намаление за сумите, дължими от бенефициерите, които е малко вероятно да бъдат събрани. Фактът, че се прави такава корекция, не означава, че Комисията се отказва от събирането на тези суми в бъдеще. В корекцията е включено и отчисление от 20 %, което съответства на средствата, които държавите членки могат да задържат за покриване на административните си разходи.

2.6.1.2. Споразумение за оттеглянето на Обединеното кралство

В Споразумението за оттеглянето на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия от Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия (реф. номер 2019/C 384 I/01) („Споразумението за оттеглянето“ или „СО“), подписано между ЕС и Обединеното кралство, се определят различни финансови задължения за двете страни. Към 31 декември 2024 г. нетното вземане от Обединеното кралство въз основа на тези задължения възлизаше на 12 762 милиона евро (2023 г.: 15 473 милиона евро), от които 1 530 милиона евро следва да бъдат изплатени в срок от 12 месеца след отчетната дата (2023 г.: 2 385 милиона евро):

(милиони евро)

	Член 140	Член 142	Други	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
31.12.2022 г. Дължими от Обединеното кралство	*4 432*	*10 136*	*116*	*14 683*	*18 867*
Дължими на Обединеното кралство	-	—	*(1 922)*	*(1 922)*	*(3 394)*
Общо	**4 432**	**10 136**	**(1 806)**	**12 762**	**15 473**
Нетекущи	*2 469*	*9 802*	*(1 040)*	*11 231*	*13 088*
Текущи	*1 963*	*334*	*(766)*	*1 530*	*2 385*

Дял на Обединеното кралство (член 139)

В съответствие с член 139 делът на Обединеното кралство от финансовите задължения, произтичащи от СО, е процент, изчислен като съотношението между собствените ресурси, предоставени от Обединеното кралство за периода 2014—2020 г., и собствените ресурси, предоставени през този период от всички държави членки и Обединеното кралство, коригирани със сумата, съобщена на държавите членки преди 1 февруари 2022 г. Окончателният дял на Обединеното кралство беше изчислен на 12,431681219587700 %.

Плащания по споразумението за оттегляне

Механизмът за плащане, който се прилага към задълженията, предвидени между двете страни, е определен в член 148. Накратко, ЕС фактурира нетните суми, дължими от Обединеното кралство, през април и септември всяка година, а Обединеното кралство ги изплаща на месечна основа. Сумите, докладвани през април на дадена година, трябва да бъдат изплатени на четири равни месечни вноски от юни до септември на същата година. Сумите, докладване през септември, трябва да бъдат изплатени на осем равни месечни вноски от октомври същата година до май следващата година. Тъй като някои от докладваните суми неминуемо се основават на прогнози и приблизителни оценки, докладването се актуализира всяка година въз основа на действителните данни.

През 2024 г. нетната сума, докладвана на Обединеното кралство съгласно член 136 и членове 140—147, беше 377 милиона евро (2023 г.: 8 585 милиона евро), от които 1 414 милиона евро, които трябва да се платят на Обединеното кралство, бяха докладвани през април 2024 г., а 1 791 милиона евро, които Обединеното кралство трябва да плати, бяха докладвани през септември 2024 г. (2023 г.: съответно 3 572 милиона евро и 5 013 милиона евро, които Обединеното кралство трябва да плати).

Общият размер на получените през 2024 г. плащания възлизаше на 2 391 милиона евро (2023 г.: 9 450 милиона евро). От тази сума 3 133 милиона евро бяха свързани с остатъка от доклада от септември 2023 г. и бяха изплатени от Обединеното кралство на пет равни вноски през периода януари — май 2024 г. (2023 г.: 3 998 милиона евро), 1 414 милиона евро бяха свързани с доклада от април 2024 г. и бяха изплатени на Обединеното кралство на четири равни месечни вноски през периода юни — септември 2024 г. (2023 г.: 3 572 милиона евро, платени от Обединеното кралство) и 672 милиона евро бяха свързани с доклада от септември 2024 г. и бяха изпратени от Обединеното кралство на три равни вноски през периода октомври — декември 2024 г. (2023 г.: 1 880 милиона евро).

(милиони евро)

	Остатък Доклад от септември 2022 г.: (дължими и платени от януари до май 2024 г.)	Доклад от април 2024 г.: (дължими и платени от юни до септември 2024 г.)	Доклад от септември 2024 г.: (дължими и платени от октомври до декември 2024 г.)	Общо платени суми през 2024 г.
Член 136	*21*	*—*	*8*	*29*
Член 140	*3 092*	*—*	*672*	*3 763*
Член 142	*18*	*280*	*11*	*309*
Член 143	*11*	*—*	*—*	*11*
Член 147	*—*	*12*	*—*	*12*
	3 141	*292*	*690*	*4 123*
Член 136	*—*	*(1 349)*	*—*	*(1 349)*
Член 140	*—*	*(10)*	*—*	*(10)*
Член 141	*(8)*	*—*	*(19)*	*(27)*
Член 143	*—*	*(244)*	*—*	*(244)*
Член 144	*(0)*	*(59)*	*—*	*(59)*
Член 145	*—*	*(37)*	*—*	*(37)*
Член 146	*—*	*(7)*	*—*	*(7)*
	(8)	*(1 706)*	*(19)*	*(1 732)*
Общо	**3 133**	**(1 414)**	**672**	**2 391**

Освен това през юли 2024 г. Обединеното кралство плати нетна сума в размер на 4,7 милиона евро (след прихващане на дела на Обединеното кралство в размер на 0,7 милиона евро) във връзка със свързано с ДДС производство за нарушение (Съкратено обслужване на едно гише).

Сумата по фактурата от септември 2024 г., оставаща в края на годината, която възлизаше на 1 120 милиона евро, трябва да бъде платена от Обединеното кралство на пет равни месечни вноски през периода януари — май 2025 г. (2023 г.: 3 133 милиона евро).

Член 140 — Неизпълнени поети задължения

Обединеното кралство е поело ангажимент да изплати на ЕС дела си от неизпълнените бюджетни задължения към 31 декември 2020 г. („RAL във връзка с Брексит“), коригирани съгласно изискванията на член 140. Към 31 декември 2024 г. общата сума, призната като вземане, възлизаше на 4 432 милиона евро (2023 г.: 8 340 милиона евро), от които 1 963 милиона евро трябва да бъдат платени в срок от 12 месеца след края на годината. В таблицата по-долу са представени основните промени между общата сума, призната като вземане към 31 декември 2023 г., и общата сума, призната като вземане към 31 декември 2024 г.:

(милиони евро)

Сума, дължима от Обединеното кралство към 31.12.2023 г.	**8 340**
Нетни финансови корекции, свързани с програмния период 2014—2020 г. или с предходни програмни периоди (включително корекция на приспаданията за 2023 г.)	*(35)*
Нетни плащания, получени от Обединеното кралство през 2024 г.	*(3 753)*
Корекция на прогнозното неизпълнение	*(121)*
Общо	**4 432**
Нетекущи	*2 469*
Текущи	*1 963*

Намалението на годишна база на общата сума, призната като вземане, възлизаше на 3 909 милиона евро (2023 г.: 8 688 милиона евро) и се дължеше главно на плащанията, получени от Обединеното кралство през 2024 г.

Сумата, която трябва да бъде платена в рамките на 12 месеца от отчетната дата (1 963 милиона евро), включва остатъка от фактурата от септември 2024 г. (1 119 милиона евро), който Обединеното кралство трябва да плати през периода януари — май 2025 г., сумата, фактурирана през април 2025 г. (599 милиона евро), която Обединеното кралство трябва да плати през периода юни — септември 2025 г., и частта от сумата, която ще бъде фактурирана през септември 2025 г. и Обединеното кралство трябва да плати през периода октомври — декември 2025 г. (244 милиона евро). Сумата, фактурирана през април 2025 г., включва 342 милиона евро, свързани с дела на Обединеното кралство в очакваното изпълнение на RAL през 2025 г., и 257 милиона евро, свързани с корекцията на дела на Обединеното кралство в RAL поради изпълнение през 2024 г. Сумата, която ще бъде фактурирана през септември 2025 г. и трябва да бъде платена през периода октомври — декември 2025 г., включва 257 милиона евро, свързани с дела на Обединеното кралство в очакваното изпълнение на RAL през 2025 г., и отрицателна сума от 13 милиона евро, свързани с дела на Обединеното кралство в очакваните нетни финансови корекции, свързани с програмния период 2014—2020 г. или с предходни програмни периоди (включително корекция на приспаданията от 2023 г.).

Прогнозното неизпълнение е коригирано със 121 милиона евро, за да бъдат отразени действителните отменени бюджетни задължения през 2024 г., както и бъдещите отменени бюджетни задължения на оставащите RAL във връзка с Брексит, оценени в края на 2024 г.

Член 142 — Задължения на Съюза към края на 2020 г.

Обединеното кралство е поело ангажимента да плати на ЕС своя дял от задълженията на Съюза към края на 2020 г., с изключение на задълженията: а) със съответни активи и б) свързани с функционирането на бюджета и управлението на собствените ресурси (включително сумите, които вече са обхванати от неизпълнените поети задължения — вж. член 140 по-горе). Основната сума тук се отнася за задълженията на ЕС за обезщетения след напускане на работа (пенсии и здравно осигуряване), съществуващи към 31 декември 2020 г.

Неизплатени задължения за 2020 г. съгласно член 142, параграф 6

(милиони евро)

	Пенсионноосигурителна схема на европейските длъжностни лица	Обща здравноосигурителна схема	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Неизплатени задължения за 2020 г.	*72 580*	*4 948*	*77 529*	*79 709*
Дял на Обединеното кралство	**9 023**	**615**	**9 638**	**9 909**
Вноски за ПСЕДЛ/ОЗОС	**294**	**11**	**305**	**280**
Общо	**9 317**	**626**	**9 943**	**10 189**
Нетекущи	*9 023*	*615*	*9 638*	*9 909*
Текущи	*294*	*11*	*305*	*280*

Съгласно стандартния начин на плащане, определен в член 142, параграф 6, Обединеното кралство допринася годишно към нетните плащания, извършени от бюджета на Съюза през предходната година за всеки бенефициер на пенсионноосигурителната схема на европейските длъжностни лица (ПСЕДЛ), и към съответната вноска от бюджета на Съюза в общата здравноосигурителна схема (ОЗОС) за всеки бенефициер или лице, което се възползва чрез бенефициер. Вноските трябва да бъдат платени на четири месечни вноски от юни до септември на съответната година.

Делът на Обединеното кралство в нетните плащания, извършени от бюджета на Съюза през 2024 г. към бенефициерите на ПСЕДЛ и на ОЗОС, възлизаше съответно на 294 милиона евро и 11 милиона евро. Тези суми бяха съобщени на Обединеното кралство с фактурата от април 2025 г. (и следователно трябва да бъдат платени от Обединеното кралство на четири равни месечни вноски през периода юни — септември 2025 г.).

Освен това към 31 декември 2024 г. неизпълнените през 2020 г. задължения на Обединеното кралство по член 142, параграф 6, свързани с ПСЕДЛ и с ОЗОС, възлизаха съответно на 9 023 милиона евро и 615 милиона евро (2023 г.: 9 207 милиона евро и 703 милиона евро). Следва да се отбележи, че макар актюерската загуба (или печалба) от промени в актюерските предположения да оказва влияние върху настоящата стойност на неизплатените задължения за 2020 г., изчислени въз основа на МССПС 39/СПЕС 12, тя не променя нито размера на обезщетенията, които ще трябва да бъдат действително изплатени от ЕС, и следователно нито приноса на Обединеното кралство към тези плащания, които са дължими съгласно стандартния механизъм за уреждане на задълженията по член 142, параграф 6.

Неизпълнени задължения за 2020 г. съгласно член 142, параграф 5

В съответствие с член 142, параграф 5 Обединеното кралство участва в задълженията, свързани с другите пенсионни схеми, които са записани в консолидираните отчети на ЕС за 2020 финансова година, с 10 вноски, считано от 31 октомври 2021 г. (като всяка годишна вноска се изплаща на осем месечни вноски от октомври до май следващата година). Тези задължения в консолидираните годишни отчети на Съюза за 2020 финансова година възлизаха на 2 344 милиарда евро, което доведе до дял на Обединеното кралство към 31 декември 2020 г. в размер на 291 милиона евро. Като се вземат предвид сумите, получени от Обединеното кралство до края на 2024 г., възлизащи общо на 98 милиона евро, неизплатеният дял на Обединеното кралство от другите пенсионни схеми намаля на 193 милиона евро към 31 декември 2024 г., от които 29 милиона евро трябва да бъдат платени в рамките на 12-те месеца след края на годината.

За повече информация относно схемите за доходи на наети лица, вж. бележка **1.5.10** и бележка **2.9**.

Други членове

(милиони евро)

	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Дължими от Обединеното кралство:		
Член 136	*8*	—
Член 147	*107*	*115*
	116	**115**

(милиони евро)

	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Дължими на Обединеното кралство:		
Член 136	*—*	*(1 451)*
Член 141	*(1 630)*	*(1 564)*
Член 143	*(191)*	*(233)*
Член 144	*(58)*	*(59)*
Член 145	*(37)*	*(74)*
Член 146	*(7)*	*(13)*
	(1 922)	**(3 394)**
Общо	**(1 806)**	**(3 279)**
Нетекущи	*(1 040)*	*(1 602)*
Текущи	*(766)*	*(1 677)*

Член 136 — Разпоредби, приложили във връзка със собствените ресурси

В член 136 се определят разпоредбите, които се прилагат след 31 декември 2020 г. по отношение на собствените ресурси. Обединеното кралство има право да получи или е задължено да плати, според случая, своя дял, когато собствените ресурси, отнасящи се до финансовите години до 2020 г. включително, трябва да се предоставят или коригират след 31 декември 2020 г. Следователно по отношение на Обединеното кралство се прилагат всички корекции на собствените ресурси от ДДС и от БНД, които се отнасят до финансовите години до 2020 г. включително. Тези корекции на ДДС и БНД обаче ще бъдат направени само ако решението бъде взето не по-късно от 31 декември 2028 г. Актуализациите на корекциите за Обединеното кралство за 2018—2019 г. също трябва да бъдат взети предвид.

В съответствие с член 136 от Споразумението за оттегляне органите на Обединеното кралство продължават да изпращат месечни отчети за сметка „А“, в които се съдържа обобщение на сумите на традиционните собствени ресурси, дължими на бюджета на ЕС. Тези суми (минус приложимия процент на задържане) са включени в общите суми на последващата фактура, посочена в член 148, параграф 2 от Споразумението за оттегляне (вж. следващия параграф). При забавено плащане на тези суми се дължат лихви по член 12 от Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014.

Следователно Обединеното кралство трябва да плати традиционните собствени ресурси, събрани от него след 28 февруари 2021 г., но отнасящи се до 2020 г. и предходни години. Неговият дял от общата предоставена сума трябва да бъде приспаднат от тази сума. Отделната сметка за традиционните собствени ресурси ще бъде ликвидирана изцяло към 31 декември 2025 г.

Нетната непогасена сума, дължима от Обединеното кралство към 31 декември 2024 г., възлиза на 8 милиона евро (2023 г.: 1 451 милиона евро, дължими на Обединеното кралство), от които 112 милиона евро ще трябва да бъдат платени на Обединеното кралство в рамките на 12 месеца след края на годината, а 121 милиона евро ще трябва да бъдат платени от Обединеното кралство след това.

(милиони евро)

Сума, дължима на (-)/от (+) Обединеното кралство към 31.12.2023 г.	**(1 451)**
Корекция на прогнозните суми, фактурирани през септември 2024 г.	*16*
Дял на Обединеното кралство от свързано с ДДС производство за нарушение (Съкратено обслужване на едно гише)	*1*
Плащания, извършени към Обединеното кралство през 2024 г.	*1 319*
Корекции на ДДС и БНД (процедура за салдата за 2023 г.)	*(2)*
Корекции на ДДС и БНД (процедура за салдата за 2024 г.)	*121*
Лихва за просрочено плащане на традиционни собствени ресурси и собствени ресурси от ДДС от Обединеното кралство	*4*
Нетни традиционни собствени ресурси от Обединеното кралство след 28 февруари 2021 г.	*(0)*

(милиони евро)

Сума, дължима на (-)/от (+) Обединеното кралство към 31.12.2024 г.	**8**
Нетекущи	*121*
Текущи	*(112)*

Сумата, представена в „Плащания, извършени към Обединеното кралство през 2024 г.“, не включва дела на Обединеното кралство от сумата във връзка със свързано с ДДС производство за нарушение (Съкратено обслужване на едно гише).

Сумата, представена в „Корекции на ДДС и БНД (процедура за салдата за 2023 г.)“, съответства на разликата между сумата по фактурата от април 2025 г. (– 129,4 милиона евро), и прогнозната сума, която вече е включена във вземането във връзка с Брексит в края на 2023 г. (– 127,7 милиона евро).

Сумата, представена в „Корекции на ДДС и БНД (процедура за салдата за 2024 г.)“, съответства на прогнозната сума, която ще бъде фактурирана през април 2026 г.

Член 141 — Глоби

Обединеното кралство има право да получи своя дял от глобите, за които е взето решение преди 31 декември 2020 г., както и от тези, за които Съюзът е взел решение след 31 декември 2020 г. в рамките на производството, посочено в член 92, параграф 1, когато те станат окончателни. Неплатените към 31 декември 2024 г. глоби, свързани с Обединеното кралство, възлизат на 8,9 милиарда евро (2023 г.: 12,4 милиарда евро). Нетното намаление на тези глоби възлизаше на 3,4 милиарда евро (глоби в размер на 1,2 милиарда евро, наложени през 2024 г., минус глоби в размер на 4,6 милиарда евро, потвърдени и платени, намалени или отменени със съдебни решения). Делът на Обединеното кралство от неплатените към 31 декември 2024 г. глоби, свързани с Обединеното кралство, възлиза на 1,1 милиарда евро (2023 г.: 1,5 милиарда евро), от които сума в размер на 7 милиона евро ще бъде включена във фактурата от септември 2025 г. и ще бъде изплатена на Обединеното кралство през периода от октомври 2025 г. до май 2026 г. Освен това Обединеното кралство има право на своя дял от окончателните глоби, които вече не са неплатени към 31 декември 2024 г. (343 милиона евро, които бяха включени във фактурата от април 2025 г. и трябва да бъдат изплатени на Обединеното кралство през периода от юни 2025 г. до септември 2025 г., както и 146 милиона евро, които ще бъдат включени във фактурата от септември 2025 г. и платени на Обединеното кралство през периода от октомври 2025 г. до май 2026 г.), както и на своя дял от окончателните глоби, които бяха фактурирани през септември 2024 г., но все още не са платени в края на годината (31 милиона евро, платени на Обединеното кралство през периода януари — май 2025 г.). Така общият дял на Обединеното кралство от глобите възлиза на 1,6 милиарда евро (2023 г.: 1,6 милиарда евро), от които 431 милиона евро следва да бъдат изплатени в срок от 12 месеца след отчетната дата (2023 г.: 27 милиона евро).

Член 143 — Условни финансови задължения: заети за финансова помощ, ЕФСИ, ЕФУР и МВК

Съгласно този член Обединеното кралство е длъжно да финансира своя дял от условните задължения на ЕС, свързани с дейностите му по получаване на заеми, отпускане на заеми и гаранции, ако те се реализират и не са покрити от съществуващи гаранционни фондове — вж. бележка **4.1** за съответните условни задължения. ЕС ще възстанови на Обединеното кралство сумите, които Обединеното кралство вече е предоставило за гаранционните фондове и повече не са нужни. Обединеното кралство има право и на обратните потоци от операции, за които споделя отговорността. Към 31 декември 2024 г. сумата, която следва да бъде изплатена на Обединеното кралство в срок от 12 месеца, възлизаше на 190,6 милиона евро (2023 г.: 243,8 милиона евро). Тази сума включва дела на Обединеното кралство от възстановените суми и нетните приходи, събрани през 2024 г. (104,4 милиона евро), превишението на провизиите (59,7 милиона евро) и приходите от управление на активи (30,1 милиона евро). Тя включва също така - 3,6 милиона евро корекции, които бяха установени по време на договорените производства по обжалване: корекция на суми, възстановени през 2023 г. по МВК (1 302 евро), корекция на текущия процент на провизиите за МВК за 2023 г. (- 0,5 милиона евро), корекция на суми, възстановени през 2023 г. по ЕФСИ (- 3,2 милиона евро), корекция на текущия процент на провизиите за ЕФСИ за 2023 г. (0,1 милиона евро) и корекция на сумата на приходите от управление на активи във връзка с провизиите за ЕФСИ за 2023 г. (- 9 448 евро).

Член 144 — Финансови инструменти

Съгласно този член ЕС е длъжен да възстанови на Обединеното кралство неговия дял от обратните потоци, произтичащи от финансови операции, които са одобрени до датата на оттеглянето му, както и неговия дял от плащанията, извършени за финансови операции, които са одобрени след тази дата. Към 31 декември 2024 г. сумата, която следва да бъде изплатена на Обединеното кралство в срок от 12 месеца, възлизаше на 57,9 милиона евро (2023 г.: 59,4 милиона евро).

Член 145 — Европейска общност за въглища и стомана в ликвидация (ЕОВС в ликвидация)

Обединеното кралство има право да получи своя дял от нетните активи на ЕОВС в ликвидация към 31 декември 2020 г., който следва да му бъде изплатен на пет транша на 30 юни всяка година, считано от 2021 г. Нетните активи на ЕОВС в ликвидация към 31 декември 2020 г. възлизаха на 1,5 милиарда евро, от които делът на Обединеното кралство е 184 милиона евро. След плащането на четвъртата вноска от 37 милиона евро през 2024 г. непогасената сума към 31 декември 2024 г. беше 37 милиона евро (2023 г.: 74 милиона евро), като цялата сума следва да бъде изплатена в срок от 12 месеца след отчетната дата.

Член 146 — Инвестиции в Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ)

Обединеното кралство има право да получи своя дял от инвестициите на ЕС във внесения дялов капитал на ЕИФ към 31 декември 2020 г., който следва да му бъде изплатен на пет транша на 30 юни всяка година, считано от 2021 г. Инвестицията на ЕС във внесения акционерен капитал на ЕИФ към 31 декември 2020 г. беше 267 милиона евро, от които делът на Обединеното кралство е 33 милиона евро. След плащането на четвъртата вноска от 6,6 милиона евро през 2024 г. непогасената сума към 31 декември 2024 г. беше 6,6 милиона евро (2023 г.: 13,3 милиона евро), като цялата сума следва да бъде изплатена в срок от 12 месеца след отчетната дата.

Член 147 — Съдебни дела

Обединеното кралство е поело ангажимента да внесе своя дял от станалите дължими плащания от ЕС, произтичащи от съдебни дела, свързани с финансовите интереси на Съюза, при условие че обстоятелствата, представляващи предмет на тези дела, са настъпили не по-късно от 31 декември 2020 г. Като се вземат предвид провизиите и начисленията в края на годината, както и действителните плащания, извършени и получени от ЕС по съдебни дела през 2024 г., прогнозната сума, която Обединеното кралство следва да плати, е 107 милиона евро (2023 г.: 115 милиона евро), от които 69 милиона евро следва да бъдат изплатени в срок от 12 месеца след отчетната дата.

2.6.1.3. Средства, подлежащи на събиране, от глоби, наложени на предприятия

(милиони евро)

	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Брутна сума на средствата, подлежащи на събиране, от глоби	*12 247*	*13 762*
Условни и окончателни плащания	*(2 161)*	*(3 014)*
Обезценка	*(934)*	*(887)*
Общо	**9 152**	**9 861**
Нетекущи	—	—
Текущи	*9 152*	*9 861*

Глобите, налагани на предприятията, включват главно глоби в областта на конкуренцията и такси за извънредно количество емисии на CO2. Глобените предприятия, които са започнали или планират да започнат обжалване, имат възможност да направят условни плащания или да предоставят на Комисията банкова гаранция. От общия размер на неплатените глоби към края на годината, които не са покрити от условни или окончателни плащания, 7 091 милиона евро (2023 г.: 9 324 милиона евро) са получени във вид на гаранции.

Плащанията, получени от глобените предприятия, се държат или като инвестиции (вж. бележка **2.4.2.1**), или по банкови сметки в BUFI (вж. бележка **2.8**).

Сумите, намалени вследствие на обезценка, отразяват преценката на Комисията, за всеки отделен случай, на размера на неполучените глоби или глобите, които не са покрити от гаранция, които Комисията очаква да не събере, както и случаите, намалени от съдилищата.

Приходите от глоби, наложени на предприятията, за годината възлизаха общо на 3 512 милиона евро (вж. бележка **3.5**), а разходите, т.е. намаленията на глобите със съдебни решения, възлизаха общо на 1 123 милиона евро (вж. бележка **3.16**).

Оповестено е условно задължение в размер на 2 178 милиона евро поради възможността условно платените суми да трябва да бъдат върнати на глобените предприятия, които обжалват или имат право да обжалват наложените им глоби — вж. бележка **4.2.1**.

2.6.1.4. Начислени приходи и разходи за бъдещи периоди

(милиони евро)

	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Начислени приходи	*756*	*1 131*
Разходи за бъдещи периоди, свързани с операции без размяна	*339*	*223*
Общо	**1 095**	**1 354**
Нетекущи	*10*	*567*
Текущи	*1 085*	*787*

Начислените приходи включват 0,4 милиарда евро (2023 г.: 1 милиард евро), които Комисията очаква да бъдат възстановени в областта на сближаването в резултат на разглеждането и приемането на годишните отчети, представени от държавите членки.

2.6.2. *Вземания от операции с размяна*

(милиони евро)

	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Нетекущи		
Вземания по финансови гаранции	*1 324*	*1 666*
Лихви за забава	*323*	*365*
Други вземания	*84*	*98*
	1 731	**2 129**
Текущи		
Вземания по финансови гаранции	*306*	*340*
Клиенти	*302*	*286*
Обезценка на вземанията от клиенти	*(136)*	*(158)*
Разходи за бъдещи периоди, свързани с операции с размяна	*363*	*380*
Лихви за забава	*761*	*1 186*
Други	*339*	*287*
	1 936	**2 321**
Общо	**3 666**	**4 450**

Лихвите за забава се отнасят главно до случаите във връзка със собствените ресурси и за начислените лихви по глоби, покрити с гаранции, предоставени от глобени дружества. Нетекущата сума на лихвите за забава (0,3 милиарда евро) се отнася до случаите на държавите членки, посочени в бележка **2.6.1.1**.

Вземанията по договори за финансови гаранции (ДФГ) представляват бъдещото възнаграждение, което ЕС очаква да получи за предоставените гаранции. По-голямата част от гаранциите на ЕС са безвъзмездни или цената им е определена под пазарната. Поради това вземането по ДФГ е значително по-малко от задължението по ДФГ (вж. бележка **2.11.2**). От общите вземания по ДФГ, които възлизаха на 1 629 милиона евро към 31 декември 2024 г., 1 588 милиона евро са класифицирани като финансови активи по ССИД (ниво 3 на справедливата стойност). В сравнение с началното салдо към 1 януари 2023 г. в размер на 2 006 милиона евро общите вземания по ДФГ са намалели с 377 милиона евро, от които 274 милиона евро се дължаха на премии по гаранции, получени през 2024 г., а 103 милиона евро — на по-ниски премии по гаранции, които се очаква да бъдат получени в бъдеще.

2.7. **МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ**

(милиони евро)

	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Научни материали	*66*	*60*
Други	*19*	*20*
Общо	**85**	**78**

2.8. **ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ**

(милиони евро)

	Бележка	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Сметки към министерствата на финансите и в централните банки		*24 059*	*22 620*
Текущи сметки		*808*	*312*
Сметки за авансови средства		*10*	*7*
Трансфери (парични средства в движение)		—	*0*
Банкови сметки за изпълнението на бюджета	*2.8.1*	**24 877**	**22 940**
Единен подход за финансиране	*2.8.2*	**33 926**	**12 539**
Финансови инструменти	*2.8.3*	**2 758**	**2 279**
Глоби	*2.8.4*	**134**	**540**
Други институции, агенции и органи		**1 439**	**1 281**
Доверителни фондове		**30**	**37**
Общо		**63 163**	**39 616**

2.8.1. *Банкови сметки за изпълнението на бюджета*

Тази позиция обхваща средствата, които Комисията държи в банковите си сметки във всяка държава членка и държава от ЕАСТ (към министерството на финансите или в централната банка), както и в текущи сметки в търговски банки, в сметки за авансови средства и в каса.

Касовите наличности се придържат към определени циклични модели, при които разходите следват събирането на ресурсите. Вследствие на това те се колебаят в зависимост от тези противоположни потоци. По-специално касовите наличности в края на годината до голяма степен са погълнати от голямо плащане на свързани с ЕФГЗ разходи в началото на следващата година.

Малката разлика в касовите наличности в края на 2024 г. в сравнение с 2023 г. се дължеше главно на донякъде по-бавните от предвиденото темпове на някои разходи.

2.8.2. *Единен подход за финансиране*

Съгласно стратегията за прилагане на единен подход за предоставяне на финансиране част от заетите средства остават под формата на парични средства, държани по банкова сметка в ЕЦБ. Целта е да се осигури ликвидност за предстоящите задължения за плащане и да се поддържа определен ликвиден буфер, като същевременно се избягва натрупването на твърде високи наличности (вж. също бележки **6.4** и **6.6**). В хода на годината равнищата на паричните средства по тази сметка се променят. Увеличените касови наличности в края на 2024 г. се дължат на планирани за началото на 2025 г. плащания.

2.8.3. *Финансови инструменти*

Сумите в тази позиция се отнасят предимно за парични еквиваленти, управлявани от доверени лица от името на Комисията с цел изпълнение на програми за финансови инструменти, финансирани от бюджета на ЕС: 1,8 милиарда евро към 31 декември 2024 г., от които 0,5 милиарда евро са свързани с Фонд на ЕСИ — вж. бележка **2.4.2.1**. Тази сума включва също така парични еквиваленти в размер на 0,8 милиарда евро (срочни депозити и краткосрочни търговски ценни книжа), принадлежащи на фонда за иновации, управляван от ЕИБ — вж. бележка **2.4.2.1.** Тази позиция не включва свързания с ОФП ликвиден буфер (0,1 милиарда евро към 31 декември 2024 г.), който се държи в централната каса на Комисията. Средствата, предназначени за финансови инструменти, могат да се използват само за съответната програма.

2.8.4. *Глоби*

Това са парични средства, получени във връзка с глоби, наложени на предприятия от Комисията, по които случаят все още не е приключен. При обжалване или когато не е известно дали глобеното дружество ще обжалва, съответната сума се оповестява като условен пасив в бележка **4.2.1**. От 2010 г. всички условно платени глоби, наложени на предприятия, се управляват от Комисията във фонда BUFI и се инвестират във финансови инструменти, категоризирани като финансови активи по ССИД — недеривативи (вж. бележка **2.4.2**), като някои от активите във фонда са платени в края на годината.

ПАСИВИ

2.9. ПЕНСИИ И ДРУГИ ДОХОДИ НА НАЕТИ ЛИЦА

2.9.1. *Нетно задължение във връзка със схемата за доходи на наети лица*

(милиони евро)

	Пенсионноосигурителна схема на европейските длъжностни лица	Други схеми за доходи след пенсиониране	Обща здравноосигурителна схема	31.12.2024 г. Общо	31.12.2023 г. Общо
Задължение за изплащане на дефинирани доходи	*84 765*	*1 942*	*6 850*	*93 557*	*91 261*
Активи на плана	*N/A*	*(23)*	*(438)*	*(461)*	*(453)*
Нетни задължения	**84 765**	**1 919**	**6 413**	**93 096**	**90 808**

Общият размер на задължението, свързано с доходите на наети лица, остана относително стабилен, като лекото увеличение се дължеше предимно на увеличението на нетното задължение на пенсионноосигурителната схема на европейските длъжностни лица (ПСЕДЛ) — най-голямата действаща схема. Актюерските печалби, произтичащи от увеличението на реалния дисконтов процент на ПСЕДЛ през годината, бяха до голяма степен нетирани със загубите, дължащи се на актюерските предположения, свързани с промените на заплатите, като това доведе до нетни актюерски загуби от финансови предположения (вж. бележки **2.9.2** и **2.9.4**). Трябва да се отбележи обаче, че макар увеличаването или намаляването на реалния дисконтов процент да оказва влияние върху размера на задължението към края на годината, то не променя размера на доходите, които ще трябва да бъдат реално изплатени от бюджета на ЕС на бенефициерите през следващите години. Освен това намалението на нетното задължение поради актюерски печалби от опит беше нетирано с увеличението, дължащо се на годишните разходи за текущ трудов стаж и годишните разходи за лихви (намаляване на дисконтирането на задължението) (вж. бележка **2.9.2**).

Пенсионноосигурителна схема на европейските длъжностни лица

Това задължение за изплащане на дефинирани доходи представлява настоящата стойност на очакваните бъдещи плащания, които ЕС трябва да направи, за да изпълни пенсионните задължения, произтичащи от трудовия стаж на служителите през текущия и минали периоди. Тъй като схемата е текуща, всички плащания, които трябва да бъдат направени от нея на годишна основа, се включват в бюджета на ЕС всяка година.

В съответствие с член 83 от Правилника за длъжностните лица плащането на доходите, предвидени в пенсионноосигурителната схема на персонала, представлява разход за бюджета на ЕС. Схемата се финансира теоретично и държавите членки гарантират колективно изплащането на тези доходи. От основните заплати на активните членове се удържа задължителна пенсионна вноска, която понастоящем е 12,1 %. Тези вноски се третират като бюджетен приход за годината и допринасят за финансирането на разходите на ЕС като цяло — вж. също бележка **3.8**.

Задълженията на пенсионноосигурителната схема бяха оценени въз основа на броя на персонала в ПСЕДЛ (активно зает персонал, пенсионирани служители, бивш активно зает персонал, сега получаващ пенсия за инвалидност, и лица на издръжката на починали служители) към 31 декември 2024 г. и на правилата на Правилника за персонала, приложими към тази дата. Тази оценка беше извършена в съответствие със счетоводните изисквания на МССПС 39 (а следователно и на счетоводно правило 12 на ЕС).

Други схеми за доходи след пенсиониране

Тази позиция се отнася до пасива, свързан с пенсионните задължения към членовете и бившите членове на Комисията, Съда и Сметната палата, Съвета, Омбудсмана и Европейския надзорен орган по защита на данните. В тази позиция са включени също пасиви, свързани с пенсиите на членовете на Европейския парламент.

Обща здравноосигурителна схема

В допълнение към горепосочените схеми за доходи след пенсиониране се прави оценка на очакваното задължение на ЕС, що се отнася до общата здравноосигурителна схема (ОЗОС), във връзка с разходите за здравеопазване, които трябва да се плащат по време на периодите след дейността (като се приспаднат техните вноски). Както е посочено в бележка **1.5.10**, при изчисляването на това задължение се взема под внимание целият период на активна служба, като се гарантира, че както пенсионноосигурителната схема, така и здравноосигурителната схема на плана на персонала за доходи след напускане винаги се вземат предвид.

Като има предвид задължението за достоверно представяне на икономическата същност на положението, както се изисква съгласно СПЕС и МССПС, МССПС 39 не е тълкуван в по-тесен смисъл при отнасянето на доходите към периодите на служба. Ако бъдат начислени разходите за трудов стаж за ОЗОС изцяло за 10 години за всички длъжностни лица, вместо за периода на активна служба на служителя, отражението на този подход върху задължението за изплащане на дефинирани доходи към края на годината ще представлява увеличение в размер на 1,2 милиарда евро. Както вече беше посочено обаче, този по-строг подход няма да е съвместим с качествената характеристика на достоверното представяне, поради което няма да се счита, че предоставя надеждна информация в съответствие със СПЕС 1 и концептуалната рамка на МССПС. Тази оценка е силно чувствителна на промените в административния статут на настоящите служители (по-специално броя на осигурените лица, работещи на срочен договор, които се очаква да станат длъжностни лица в бъдеще).

2.9.2. *Движение на настоящата стойност на задължението за изплащане на дефинирани доходи за доходите на наети лица*

Настоящата стойност на задължението за изплащане на дефинирани доходи е дисконтираната стойност на очакваните бъдещи плащания, необходими за уреждане на задължението, произтичащо от трудовия стаж на наетите лица през текущия и миналите периоди.

По-долу е представен анализ на движението на задължението за изплащане на дефинирани доходи за текущата година:

(милиони евро)

	Пенсионноосигурителна схема на европейските длъжностни лица	Други схеми за доходи след пенсиониране	Обща здравноосигурителна схема	Общо
Настояща стойност към 31.12.2023 г.	**82 718**	**1 808**	**6 735**	**91 261**
Признати в отчета за финансовия резултат				
Разходи за текущ трудов стаж	*2 839*	*76*	*241*	*3 156*
Разходи за лихви	*2 480*	*53*	*209*	*2 742*
Разходи за минал трудов стаж	—	*(3)*	—	*(3)*
Признати в нетните активи				
Преоценки на задълженията, свързани с доходите на наети лица				
Актюерски (печалби)/загуби от опит	*(1 542)*	*138*	*(119)*	*(1 523)*
Актюерски (печалби)/загуби от демографски предположения	*308*	*3*	*18*	*329*
Актюерски (печалби)/загуби от финансови предположения	*339*	*(52)*	*(102)*	*185*
Други				
Изплатени доходи	*(2 378)*	*(82)*	*(131)*	*(2 591)*
Настояща стойност към 31.12.2024 г.	**84 765**	**1 942**	**6 850**	**93 557**

Разходите за текущ трудов стаж представляват увеличението на настоящата стойност на задължението за изплащане на дефинирани доходи, което увеличение е следствие от изработения стаж от осигурените лица през текущата година.

Разходите за лихви се отнасят до увеличението през периода на настоящата стойност на задължението за изплащане на дефинирани доходи, което увеличение е следствие от това, че доходите са с един период по-близо до своето плащане.

Актюерските печалби и загуби от опит се отнасят до последиците от разликите между очакванията съгласно направените през предходната година предположения за 2024 г. и това, което действително се е случило през 2024 г. В тази позиция е отразено също така въздействието на нововключените лица (членове на персонала, присъстващи в настоящата процедура, но не и в предходната).

Актюерските печалби и загуби вследствие на промени в стойностите на актюерските предположения (демографски променливи, като текучеството и смъртността на персонала, и финансови променливи, като дисконтовите проценти и очакваните увеличения на заплатите) възникват, когато прогнозните стойности на тези предположения бъдат актуализирани, за да бъдат отразени съответните условия.

Доходите (например пенсии или възстановени медицински разходи) се изплащат през годината съгласно правилата на схемата. Тези платени доходи водят до намаление на задължението за изплащане на дефинирани доходи.

2.9.3. *Активи на плана*

(милиони евро)

	Други схеми за доходи след пенсиониране	Обща здравноосигурителна схема	Общо
Настояща стойност към 31.12.2023 г.	**34**	**419**	**453**
Нетно движение на активите на плана	*(11)*	*19*	*8*
Настояща стойност към 31.12.2024 г.	**23**	**438**	**461**

2.9.4. *Актюерски предположения — доходи на наети лица*

Основните актюерски предположения, използвани при оценяването на двете основни схеми за доходи на наети лица на ЕС, са показани по-долу:

	2024 г.	2023 г.
Пенсионноосигурителна схема на европейските длъжностни лица		
Номинален дисконтов процент	*3,3 %*	*3,0 %*
Очаквана инфлация	*2,0 %*	*2,2 %*
Реален дисконтов процент	*1,3 %*	*0,8 %*
Очакван процент на бъдещо увеличение на заплатите	*1,3 %*	*1,1 %*
Възраст на пенсиониране	*63/64/66*	*63/64/66*
Обща здравноосигурителна схема		
Номинален дисконтов процент	*3,3 %*	*3,1 %*
Очаквана инфлация	*2,0 %*	*2,2 %*
Реален дисконтов процент	*1,3 %*	*0,8 %*
Очакван процент на бъдещо увеличение на заплатите	*1,3 %*	*1,1 %*
Промяна в медицинските разходи	*1,6 %*	*1,7 %*
Възраст на пенсиониране	*63/64/66*	*63/64/66*

Смъртността за 2024 г. се основава на актуализираната таблица „Живот“ за служителите на ЕС (EU Civil Servants Life Table — EULT 2023), в която е включена динамична тенденция за 18-годишен хоризонт.

Номиналният дисконтов процент се определя като стойността на доходността на облигациите с нулев купон в евро (със срок до падежа 18 години, считано от декември 2024 г., за ПСЕДЛ и 19 години за общата здравноосигурителна схема). Използваната инфлация е очакваната инфлация през еквивалентния период: стойността на равновесната инфлация се получава, като се сравни доходността на обвързаните с инфлацията и редовните държавни облигации на основните европейски финансови пазари. Реалният дисконтов процент се изчислява чрез номиналния дисконтов процент и очакваната инфлация в дългосрочен план.

2.9.5. *Анализ на чувствителността*

Анализът на чувствителността се основава на симулации, при които се променя, при равни други условия, стойността на съответните предположения.

Чувствителност на пенсионноосигурителната схема на европейските длъжностни лица

Промяна с десет базисни пункта (0,1 %) на предположения реален дисконтов процент води до следните последици:

(милиони евро)

	2024 г.		2023 г.	
	Увеличение с 0,1 %	Намаление с 0,1 %	Увеличение с 0,1 %	Намаление с 0,1 %
Задължение за изплащане на дефинирани доходи	*(1 516)*	*1 558*	*(1 541)*	*1 585*

Промяна с десет базисни пункта (0,1 %) в очакваните увеличения на заплатите води до следните последици:

(милиони евро)

	2024 г.		2023 г.	
	Увеличение с 0,1 %	Намаление с 0,1 %	Увеличение с 0,1 %	Намаление с 0,1 %
Задължение за изплащане на дефинирани доходи	*1 514*	*(1 476)*	*1 532*	*(1 493)*

Едногодишна промяна в предположената възраст на пенсиониране води до следните последици:

(милиони евро)

	2024 г.		2023 г.	
	Увеличение с една година	Намаление с една година	Увеличение с една година	Намаление с една година
Задължение за изплащане на дефинирани доходи	*(799)*	*1 109*	*(795)*	*1 076*

Чувствителност на общата здравноосигурителна схема

Промяна с десет базисни пункта на предположената промяна в медицинските разходи води до следните последици:

(милиони евро)

	2024 г.		2023 г.	
	Увеличение с 0,1 %	Намаление с 0,1 %	Увеличение с 0,1 %	Намаление с 0,1 %
Обща стойност на компонента на разходите за текущ трудов стаж и компонента на разходите за лихви от нетните периодични медицински разходи след напускане	*11*	*(11)*	*12*	*(12)*
Задължение за изплащане на дефинирани доходи	*166*	*(162)*	*166*	*(162)*

Промяна с десет базисни пункта (0,1 %) на предположения номинален дисконтов процент води до следните последици:

(милиони евро)

	2024 г.		2023 г.	
	Увеличение с 0,1 %	Намаление с 0,1 %	Увеличение с 0,1 %	Намаление с 0,1 %
Задължение за изплащане на дефинирани доходи	*(130)*	*133*	*(132)*	*135*

Промяна с десет базисни пункта (0,1 %) в очакваните увеличения на заплатите води до следните последици:

(милиони евро)

	2024 г.		2023 г.	
	Увеличение с 0,1 %	Намаление с 0,1 %	Увеличение с 0,1 %	Намаление с 0,1 %
Задължение за изплащане на дефинирани доходи	*(27)*	*26*	*(25)*	*25*

Едногодишна промяна в предположената възраст на пенсиониране води до следните последици:

(милиони евро)

	2024 г.		2023 г.	
	Увеличение с една година	Намаление с една година	Увеличение с една година	Намаление с една година
Задължение за изплащане на дефинирани доходи	*(185)*	*197*	*(188)*	*199*

2.10. **ПРОВИЗИИ**

(милиони евро)

	Сума към 31.12.2023 г.	Допълнителни провизии	Сторнирани неизползвани суми	Използвани суми	Трансфер между категориите	Промяна в очакваната стойност	Сума към 31.12.2024 г.
Съдебни дела:							
Селско стопанство	*1*	*204*	—	*(1)*	—	—	*204*
Други	*823*	*11*	*(197)*	*(536)*	—	*0*	*100*
Демонтаж на ядрени обекти	*1 768*	—	—	*(46)*	—	*75*	*1 796*
Финансови	*1*	*7 082*	*(1)*	—	—	*0*	*7 082*
Други	*742*	*137*	*(228)*	*(16)*	—	*(2)*	*633*
Общо	**3 334**	**7 434**	**(426)**	**(599)**	**—**	**73**	**9 816**
Нетекущи	**2 102**	**204**	**(12)**	**(23)**	**(63)**	**73**	**2 280**
Текущи	**1 233**	**7 230**	**(414)**	**(576)**	**63**	**(0)**	**7 536**

Провизиите представляват оценени по надежден начин суми, произтичащи от минали събития, които вероятно ще трябва да бъдат платени от бюджета на ЕС в бъдеще.

Финансови провизии

Допълнителните суми са провизии за ОКЗ по поети ангажименти за заеми за МФП по линия на МСЗУ (вж. бележка **2.4.1.1**). Към 31 декември 2024 г. ЕС е поел неотменяем ангажимент за изплащане на 18,1 милиарда евро на Украйна. Заемът ще бъде отпуснат през 2025 г. Съгласно приложимите счетоводни стандарти ЕС трябва да признае ОКЗ като провизия в момента на поемането на неотменяемия ангажимент.

Съдебни дела

Това са очакваните суми, които вероятно ще трябва да бъдат платени след края на годината във връзка с редица продължаващи съдебни дела. Сумите за земеделието се отнасят до правни действия, предприети от държавите членки срещу решения за уравняване с оглед на съответствието за ЕФГЗ и ЕЗФРСР.

Демонтаж на ядрени обекти

От 2017 г. основанието за провизията беше актуализирано в съответствие със стратегията за програма на JRC за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците (D&WMP) — актуализирана през 2017 г. Прегледът на стратегията, както и на бюджетните нужди и на нуждите от персонал, беше направен съвместно с независимата експертна група D&WMP. Той представлява най-добрата налична оценка на бюджета и персонала, необходими за приключване на извеждането от експлоатация на обектите на JRC в Испра, Геел, Карлсруе и Петен.

В съответствие със счетоводните правила на ЕС тази провизия се индексира с инфлацията, след което се дисконтира до нетната ѝ настояща стойност (като се използва суаповата крива в евро). Към 31 декември 2024 г. това доведе до провизия в размер на 1 796 милиона евро, разпределени между сумите, които се очаква да бъдат използвани през 2025 г. (38 милиона евро) и след това (1 758 милиона евро).

Трябва да се отбележи, че голямата несигурност, характерна за дългосрочното планиране на извеждането от експлоатация на ядрени съоръжения, може да повлияе на тази оценка, която може да се увеличи значително в бъдеще. Основните източници на несигурност са свързани с крайното състояние на изведения от експлоатация обект, ядрените материали, аспектите на управлението и обезвреждането на отпадъците, непълните или липсващите национални нормативни уредби, сложните и продължителни процеси на получаване на разрешителни и бъдещото развитие на промишления пазар за извеждане от експлоатация.

2.11. **ФИНАНСОВИ ПАСИВИ**

(милиони евро)

	Бележка	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Нетекущи			
Финансови пасиви по амортизирана стойност	*2.11.1*	*539 522*	*430 633*
Финансови пасиви по справедлива стойност чрез излишъка или дефицита	*2.4.2.2*	*13*	*8*
Задължения по финансови гаранции	*2.11.2*	*39*	*131*
		539 575	**430 771**
Текущи			
Финансови пасиви по амортизирана стойност	*2.11.1*	*55 904*	*21 424*
Финансови пасиви по справедлива стойност чрез излишъка или дефицита	*2.4.2.2*	*84*	*52*
Задължения по финансови гаранции	*2.11.2*	*6 340*	*6 137*
		62 328	**27 613**
Общо		**601 903**	**458 385**

2.11.1. *Финансови пасиви по амортизирана стойност*

(милиони евро)

	Бележка	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Получени заеми	*2.11.1.1*	*594 028*	*450 561*
Други финансови пасиви	*2,11,1,2*	*1 398*	*1 496*
Общо		**595 426**	**452 057**
Нетекущи		*539 522*	*430 633*
Текущи		*55 904*	*21 424*

2.11.1.1. Получени заеми

(милиони евро)

	Единен подход за финансиране	SURE	ЕМФС	ПБ	МФП	Евратом	Общо
Общо към 31.12.2023 г.	*292 728*	*98 984*	*43 095*	*201*	*15 238*	*314*	*450 561*
Нови заеми в номинално изражение	*194 472*	*—*	*1 800*	*—*	*145*	*—*	*196 417*
Възстановени суми	*(50 404)*	*—*	*(2 600)*	*—*	*(600)*	*(13)*	*(53 617)*
Промени в балансовата стойност	*832*	*(145)*	*2*	*0*	*(21)*	*(0)*	*667*
Общо към 31.12.2024 г.	**437 628**	**98 839**	**42 297**	**201**	**14 762**	**301**	**594 028**
Нетекущи	*393 285*	*90 539*	*39 517*	*—*	*14 624*	*300*	*538 266*
Текущи	*44 342*	*8 300*	*2 780*	*201*	*138*	*0*	*55 762*

Номиналната стойност на заетите средства към 31 декември 2024 г. е 601,3 милиарда евро (2023 г.: 458,5 милиарда евро). По-голямата част от заетите средства са дългосрочни облигации, с изключение на единния подход за предоставяне на финансиране, по който са емитирани също и съкровищни бонове на ЕС с кратък срок до падежа на стойност 23,1 милиарда евро (2023 г.: 15,2 милиарда евро). Нетните нови заеми през 2024 г. бяха на стойност 142,8 милиарда евро (в номинално изражение).

Заетите суми за SURE, ЕМФС, ПБ, Евратом и заемите за МФП, подписани преди 2023 г., представляват трансакции на принципа „бек-ту-бек“, което означава, че Комисията емитира специална облигация, за да финансира конкретно споразумение за заем при същите условия — вж. бележка **2.4.1.1**.

По „единния подход за предоставяне на финансиране“ се финансират заемите по линия на NextGenerationEU и неподлежащата на връщане подкрепа, както и заемите по механизма за Украйна и за МФП, подписани към 2023 г. Комисията използва подход на обединено финансиране, при който със заемите не се финансират директно конкретни плащания. Вместо това дългът се емитира съгласно годишен план за финансиране, с дългосрочни облигации и краткосрочни съкровищни бонове. За емитирането на тези ценни книжа Комисията използва аукциони и синдикирани сделки. След това, в съответствие с методиката за разпределяне на разходите, договорена с държавите членки, тя прехвърля разходите на бенефициерите за заемите и на бюджета на ЕС за неподлежащата на връщане подкрепа. Тази гъвкавост на финансирането изисква и ликвиден буфер с оглед на ефективното управление на ликвидността, вж. бележка **2.8.2.** В контекста на стратегията за прилагане на единен подход за предоставяне на финансиране Съюзът емитира краткосрочни съкровищни бонове на ЕС (3 до 12 месеца), които може да бъдат погасени през същата или следващата година. Редът „Възстановени суми“ се отнася за 50,2 милиарда евро такива краткосрочни заеми.

Други 0,2 милиарда евро в реда „Възстановени суми“ и в реда „Нови заеми“ се отнасят за операции по споразумения за обратно изкупуване (репо сделки), които ЕС предлага към 2024 г. на първичните дилъри с цел подобряване на ефикасността и гладкото функциониране на пазара на облигации на ЕС.

Редът „Промени в балансовата стойност“ съответства на промяната в начислените лихви и на промяната в премиите/отстъпките (нови премии/отстъпки и амортизация).

Погасяването на горепосочените получени заеми в крайна сметка се гарантира от бюджета на ЕС — вж. бележка **2.4.1.1**.

2.11.1.2. Други финансови пасиви

(милиони евро)

	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Нетекущи		
Задължения по финансов лизинг	*605*	*750*
Сгради, които се изплащат на вноски	*283*	*288*
Вноски, получени с условия	*234*	*177*
Други	*134*	*129*
	1 256	**1 343**
Текущи		
Задължения по финансов лизинг	*79*	*91*
Сгради, които се изплащат на вноски	*55*	*55*
Вноски, получени с условия	*8*	*7*
Други	—	—
	142	**153**
Общо	**1 398**	**1 496**

Задължения по финансов лизинг

(милиони евро)

	Бъдещи суми за плащане			
	< 1 година	1—5 години	> 5 години	Общо пасив
Земя и сгради	*77*	*279*	*321*	*677*
Други дълготрайни активи	*2*	*5*	—	*7*
Общо към 31.12.2024 г.	**79**	**283**	**321**	**683**
Лихвен елемент	*24*	*77*	*72*	*173*
Общо бъдещи минимални лизингови плащания към 31.12.2024 г.	**102**	**361**	**393**	**856**
Общо бъдещи минимални лизингови плащания към 31.12.2023 г.	*121*	*448*	*453*	*1 022*

Сумите за лизинг и сгради, посочени по-горе, ще трябва да бъдат финансирани от бъдещи бюджети.

Вноските, получени с условия, се отнасят за вноските от държавите членки и други донори за програмите на ЕС, по-специално за InvestEU (вж. бележка **4.1.1**), при които ЕС е задължен да върне всички неусвоени средства на вносителя.

2.11.2. *Задължения по финансови гаранции*

(милиони евро)

	31.12.2024 г.		31.12.2023 г.	
	Вземания по финансови гаранции (Бележка 2.6.2)	Задължения по финансови гаранции	Вземания по финансови гаранции (Бележка 2.6.2)	Задължения по финансови гаранции
Програми за бюджетни гаранции на ЕС				
Гаранции по мандата на ЕИБ за външно кредитиране	*19*	*1 862*	*51*	*2 170*
Гаранция от ЕФСИ	*1 345*	*1 402*	*1 789*	*1 863*
Гаранция от ЕФУР	*7*	*192*	*4*	*196*
Гаранция по InvestEU	*190*	*1 606*	*117*	*920*
Гаранция от ИССРМС на ЕС	*30*	*582*	*10*	*367*
Гаранция за Украйна	*10*	*61*	—	—
	1 600	**5 707**	**1 970**	**5 515**
Програми за финансови инструменти на ЕС				
COSME	—	*304*	*0*	*338*
„Хоризонт 2020“	*6*	*198*	*9*	*266*
Други	*23*	*171*	*27*	*149*
	29	**673**	**36**	**753**
Общо	**1 629**	**6 379**	**2 006**	**6 268**
Нетекущи	*1 324*	*39*	*1 666*	*131*
Текущи	*306*	*6 340*	*340*	*6 137*

ЕС прилага брутното представяне на договорите за финансова гаранция, при което приходите, които все още предстои да бъдат получени по гаранцията, се признават като вземане по финансови гаранции (представено в позицията „Вземания от операции с размяна“ — вж. бележка **2.6.2**), а задължение по финансова гаранция се признава като задължение на ЕС за покриване на бъдещи гаранционни вземания.

Докато задълженията по финансови гаранции по линия на МВК и ЕФСИ остават значителни, гаранциите по новите програми по настоящата МФР, и по-специално InvestEU, ИССРМС и гаранцията за Украйна, започнала през 2024 г., продължават да се увеличават поради подписването на нови операции от партньорите на ЕС по изпълнението (вж. също бележка **4.1.1**).

С изключение на гаранцията по ЕФСИ, по която ЕС има право на очаквано възнаграждение —признато като вземане по финансови гаранции, покриващо до голяма степен задължението, по останалите програми очакваните приходи покриват само малка част от гаранцията. Това се дължи на големия дял на субсидиране на тези програми от ЕС, по-специално тези, предвидени за финансиране на МСП с по-висок риск или за сектора на иновациите, както и гаранциите по проекти в развиващите се държави.

2.12. **ЗАДЪЛЖЕНИЯ**

(милиони евро)

	Брутна сума	Корекции	Нетна сума към 31.12.2024 г.	Брутна сума	Корекции	Нетна сума към 31.12.2023 г.
Декларации за разходи и фактури, получени от:						
Държави членки						

(милиони евро)

	Брутна сума	Корекции	Нетна сума към 31.12.2024 г.	Брутна сума	Корекции	Нетна сума към 31.12.2023 г.
ЕЗФРСР и други инструменти за развитие на селските райони	*269*	*(0)*	*269*	*300*	*(0)*	*300*
ЕФРР и КФ	*6 036*	*(2 258)*	*3 778*	*7 251*	*(1 995)*	*5 256*
ЕСФ	*2 156*	*(447)*	*1 708*	*2 062*	*(310)*	*1 752*
МВУ (NextGenerationEU)	*28 016*	*(724)*	*27 292*	*22 427*		*22 427*
Други	*1 824*	*(318)*	*1 506*	*1 124*	*(225)*	*899*
Частни и публични субекти	*1 957*	*(334)*	*1 623*	*1 859*	*(407)*	*1 452*
Общо получени декларации за разходи и фактури	**40 258**	**(4 082)**	**36 176**	**35 023**	**(2 937)**	**32 085**
ЕФГЗ	**15 086**	**N/A**	**15 086**	**12 503**	**N/A**	**12 503**
Задължения по собствените ресурси	—	**N/A**	—	**3 248**	**N/A**	**3 248**
Разни задължения	**3 624**	**N/A**	**3 624**	**2 277**	**N/A**	**2 277**
Други	**528**	**N/A**	**528**	**402**	**N/A**	**402**
Общо	**59 496**	**(4 082)**	**55 414**	**53 453**	**(2 937)**	**50 516**

Задълженията включват фактурите и декларациите за разходи, които са получени, но все още не са платени, към края на годината. Те се признават първоначално в момента на получаване на фактурите или декларациите за разходи за исканите суми. Впоследствие задълженията се коригират, за да отразяват само приетите суми след прегледа на разходите, както и сумите, които се считат за допустими. Сумите, за които се счита, че са недопустими, се включват в колоната „Корекции“. Най-големите суми се отнасят до дейностите по структурните фондове.

Увеличението на задълженията по МВУ с 4,9 милиарда евро сочи, че към края на годината са били получени повече искания за плащане, за които оценката на ключовите етапи и целите все още не е приключила.

Увеличението на задълженията по ЕФГЗ е свързано с разпределението на общите задължения по ЕФГЗ между задълженията и начислените разходи. Общите задължения по ЕФГЗ остават сравнително стабилни на равнище 40 672 милиона евро в сравнение с 40 843 милиона евро предходната година. През 2024 г. поисканите суми, отчетени като задължения, са по-високи в сравнение с 2023 г., а начисленията са намалели със сходна по размер сума.

В РОР (регламентите за общоприложимите разпоредби (ЕС) 1303/2013 ([27]) и (ЕС) 2021/1060 ([28]) на Европейския парламент и на Съвета), които се прилагат за структурните фондове (ЕФРР и ЕСФ), за Кохезионния фонд и за Европейския фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР), се предвижда бюджетът на ЕС да се защитава посредством систематични удръжки от извършваните междинни плащания. До февруари след края на счетоводната година по РОР (1 юли—30 юни) приключва цикълът на контрол, който се осъществява както чрез проверки на управлението, извършени от управляващите органи, така и чрез одити от страна на одитните органи. Комисията разглежда документите за получаване на увереност и отчетите, предоставени от съответните органи в държавите членки. Плащането или събирането на окончателното салдо се извършва едва след като това разглеждане приключи и отчетите бъдат приети. Удържаната в съответствие с тази разпоредба сума възлизаше към края на 2024 г. на общо 9,3 милиарда евро. Част от тази сума (1,1 милиарда евро) е оценена като недопустима въз основа на информацията, предоставена от държавите членки в техните отчети, и също е включена в колоната „Корекции“.

([27]) Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1303/oj).

([28]) Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

Искания за предварително финансиране

В допълнение към горепосочените суми, към края на 2024 г. бяха получени искания за предварително финансиране на стойност 2,1 милиарда евро, които не бяха платени към края на годината. Според счетоводните правила на ЕС тези суми не се отчитат като задължения.

Задължения по собствените ресурси

Задълженията по собствените ресурси се отнасят до вноските на държавите членки в бюджета на ЕС, които трябва да бъдат възстановени в края на годината. Коригиращите бюджети се изпълняват съгласно член 10а, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014. Голямото салдо към 31 декември 2023 г. се дължи на приемането на коригиращ бюджет № 4/2023 на 22 ноември 2023 г. Съгласно тази правна разпоредба получените в резултат суми бяха върнати на държавите членки на първия работен ден на месец януари 2024 г. През тази година нямаше подобни коригиращи бюджети, поради което не са отчетени такива задължения.

2.13. **НАЧИСЛЕНИ РАЗХОДИ И ПРИХОДИ ЗА БЪДЕЩИ ПЕРИОДИ**

(милиони евро)

	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Начислени разходи	*66 792*	*76 237*
Приходи за бъдещи периоди	*159*	*182*
Други	*140*	*386*
Общо	**67 091**	**76 805**

Разпределението на начислените разходи е, както следва:

(милиони евро)

	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
МВУ (NextGenerationEU)	*4 371*	*3 709*
ЕФГЗ	*25 586*	*28 339*
ЕЗФРСР и други инструменти за развитие на селските райони	*17 374*	*17 895*
ЕФРР и КФ	*3 101*	*11 052*
ЕСФ	*2 318*	*3 882*
Други	*14 042*	*11 360*
Общо	**66 792**	**76 237**

Начислените разходи са признатите разходи, за които Съюзът все още не е получил декларации за разходи. Най-голямото движение е свързано с политиката на сближаване — намаление с 8 милиарда евро за ЕФРР и КФ и с 1,6 милиарда евро за ЕСФ. Това се дължи на намаляващите начисления за предходния програмен период 2014—2020 г., тъй като програмите са навлезли в етапа на приключване. За намалението на начислените разходи по ЕФГЗ — вж. бележка **2.12**.

НЕТНИ АКТИВИ

2.14. **РЕЗЕРВИ**

(милиони евро)

		31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Други резерви		*986*	*1 052*
Общо		**986**	**1 052**

Сумата е свързана предимно с резервите на ЕОВС в ликвидация (593 милиона евро) за активите на Изследователския фонд за въглища и стомана, които бяха създадени в контекста на приключването на дейността на ЕОВС в ликвидация, както и с резервния фонд на Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост, гарантирайки непрекъснатостта на нейната дейност (293 милиона евро).

2.15. **СУМИ, КОИТО ТРЯБВА ДА БЪДАТ ПОИСКАНИ ОТ ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ**

(милиони евро)

Суми, които трябва да бъдат поискани от държавите членки, към 31.12.2023 г.	**213 221**
Бюджетен резултат за 2023 г., предоставен на държавите членки	*633*
Преоценки на задълженията, свързани с доходите на наети лица	*(1 159)*
Други	*(94)*
Финансов резултат за годината	*97 208*
Общ размер на сумите, които трябва да бъдат поискани от държавите членки, към 31.12.2024 г.	**309 810**

Тази сума представлява тази част от разходите, направени от ЕС до 31 декември, която трябва да бъде финансирана от бъдещи бюджети. Много разходи се признават по правилата за счетоводна отчетност на базата на текущо начисляване през годината N, въпреки че може в действителност да бъдат платени през годината N+1 (или по-късно) и поради това да бъдат финансирани от бюджета за годината N+1 (или по-късно). Включването на тези пасиви в отчетите, съчетано с факта, че съответните суми се финансират от бъдещи бюджети, води до това, че в края на годината пасивите значително надвишават активите. Най-значителните суми, които трябва да бъдат изтъкнати, се отнасят до заемите, взети във връзка с неподлежащата на връщане подкрепа по NextGenerationEU, дейностите по ЕФГЗ и задълженията, свързани с доходите на наети лица.

Следва също да се отбележи, че горното няма отражение върху бюджетния резултат — бюджетните приходи винаги трябва да са равни на бюджетните разходи или да ги превишават и всеки приходен излишък се връща на държавите членки.

Преоценките на задълженията, свързани с доходите на наети лица, са свързани с актюерските печалби и загуби, произтичащи от актюерската оценка на тези задължения.

Значителното увеличение на сумите, които трябва да бъдат поискани от държавите членки през последните години, се дължи главно на заемите във връзка с неподлежаща на връщане подкрепа, взети в рамките на NextGenerationEU през този период.

3. БЕЛЕЖКИ КЪМ ОТЧЕТА ЗА ФИНАНСОВИЯ РЕЗУЛТАТ

ПРИХОДИ

ПРИХОДИ ОТ ОПЕРАЦИИ БЕЗ РАЗМЯНА: СОБСТВЕНИ РЕСУРСИ

3.1. РЕСУРСИ ОТ БНД

Приходите от собствени ресурси са основният елемент на оперативните приходи на ЕС. Приходите от БНД (брутен национален доход) са най-съществената от четирите категории собствени ресурси. Спрямо БНД на всяка държава членка се прилага единен процент. Приходите от БНД балансират приходите и разходите, т.е. финансират частта от бюджета, която не е покрита от други източници на приходи. Намалението на приходите от БНД през 2024 г. в сравнение с 2023 г. се обяснява до голяма степен с намаляване на нуждите от бюджетни кредити за плащания.

3.2. ТРАДИЦИОННИ СОБСТВЕНИ РЕСУРСИ

Традиционните собствени ресурси са свързани главно с мита, като държавите членки задържат 25 % от сумите като разходи по събирането, поради което посочените по-горе стойности не включват това приспадане. Равнището на вносните мита отразява по същество комбинацията от колебанията в стойността на вноса от държави извън ЕС и промените в общата тарифа, която беше понижавана многократно след преговорите в рамките на Световната търговска организация (СТО), и конкретните споразумения за предоставяне на тарифни преференции на определени търговски партньори или за определени продукти. Поради тази причина равнището им зависи и от общото икономическо положение, равнището на цените в световен план и въздействието на валутните курсове.

3.3. РЕСУРСИ ОТ ДДС

Собственият ресурс от ДДС се изчислява според основите на ДДС на държавите членки, които са хармонизирани за тази цел в съответствие с правилата на ЕС. Единна изискуема ставка от 0,30 % се прилага към общата сума на приходите от ДДС, събрани от всички облагаеми доставки във всяка държава членка, разделена на среднопретеглената ставка на ДДС. Основата на ДДС е ограничена до 50 % от БНД на всяка държава членка.

3.4. СОБСТВЕНИ РЕСУРСИ НА БАЗА ОТПАДЪЦИТЕ ОТ ОПАКОВКИ ОТ ПЛАСТМАСА

За теглото на нерециклираните отпадъците от пластмасови опаковки, генерирани във всяка държава членка, се прилага единна изискуема ставка от 0,80 EUR на килограм. Отпадъците от пластмасови опаковки, които не са рециклирани през дадена година, се изчисляват като от генерираните отпадъци от пластмасови опаковки през съответната година се извадят рециклираните отпадъци от пластмасови опаковки в дадена държава членка. България, Чехия, Естония, Гърция, Испания, Хърватия, Италия, Кипър, Латвия, Литва, Унгария, Малта, Полша, Португалия, Румъния, Словения и Словакия имат право на специфични годишни еднократни намаления на съответните вноски за собствени ресурси въз основа на нерециклираните пластмасови отпадъци от опаковки. Този сравнително нов собствен ресурс беше въведен през 2021 г. с влизането в сила на новото Решение за собствените ресурси (Решение (ЕС, Евратом) 2020/2053 на Съвета) ([29]).

ПРИХОДИ ОТ ОПЕРАЦИИ БЕЗ РАЗМЯНА: ТРАНСФЕРИ

3.5. ГЛОБИ

Приходите в размер на 4 039 милиона евро (2023 г.: 1 748 милиона евро) са свързани главно с глобите, наложени от Комисията на предприятия за нарушения на правилата за конкуренция на ЕС (3 509 милиона евро), и с глобите, наложени на държави членки за нарушения на правото на ЕС (527 милиона евро).

([29]) Решение (ЕС, Евратом) 2020/2053 на Съвета от 14 декември 2020 г. относно системата на собствените ресурси на Европейския съюз и за отмяна на Решение 2014/335/ЕС, Евратом (ОВ L 424, 15.12.2020 г. стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/2053/oj).

3.6. **СЪБИРАНЕ НА РАЗХОДИ**

(милиони евро)

	2024 г.	2023 г.
Споделено управление	*755*	*691*
Пряко управление	*157*	*102*
Непряко управление	*44*	*10*
Общо	**957**	**803**

Тази позиция представлява предимно нарежданията за събиране на вземания, изготвени от Комисията, средствата по които са получени или са прихванати със (т.е. приспаднати от) следващи плащания, записани в счетоводната система на Комисията. Тези нареждания за събиране на вземания са изготвени, за да бъдат събрани разходи, изплатени по-рано от бюджета на ЕС. Събирането на вземания се основава на проверки, одити или анализ на допустимостта и следователно с тези операции бюджетът на ЕС се защитава срещу извършването на неправометни разходи.

Включват се също нарежданията за събиране на вземания, изготвени от държавите членки за бенефициери на разходи по линия на ЕФГЗ, както и промяната на очакваните начислени приходи от края на предходната година до края на настоящата година.

Сумите, включени в таблицата по-горе, представляват приходи, реализирани чрез изготвяне на нареждания за събиране на вземания. Поради това те не могат да покажат и не показват пълната степен на мерките, предприети за защита на бюджета на ЕС, особено за политиката на сближаване, където са въведени специални механизми за гарантиране на коригирането на недопустимите разходи, повечето от които механизми не включват издаването на нареждане за събиране на вземания. Бюджетът на ЕС е защитен и чрез оттегляния на разходи и чрез събраните суми предварително финансиране. Събраните суми при споделеното управление съставляват по-голямата част от общата сума:

Селско стопанство: ЕФГЗ и развитие на селските райони

В рамките на ЕФГЗ и на ЕЗФРСР сумите, отчетени в тази позиция като приходи за годината, са финансовите корекции за годината и възстановяванията, декларирани от държавите членки и събрани през годината, както и нетното увеличение на дължимите суми, декларирани от държавите членки, които трябва да бъдат събрани към края на годината във връзка с измами и нередности.

Политика на сближаване

Основните суми, свързани с политиката на сближаване, са сумите, които Комисията очаква да събере от държавите членки. Събирането ще бъде осъществено след разглеждането и приемането на годишните отчети, представени от държавите членки в началото на 2025 г. Сумите, подлежащи на събиране, представляват основно разликата между сумите, първоначално декларирани като допустими през счетоводната година, и сумите, потвърдени като допустими в годишните отчети на държавите членки. Малка сума означава, че въведените на равнището на държавите членки проверки са позволили откриването на недопустими суми на ранен етап от процеса.

3.7. **СПОРАЗУМЕНИЕ ЗА ОТТЕГЛЯНЕТО НА ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО**

Тези приходи са свързани с нетните суми, дължими от Обединеното кралство съгласно споразумението за оттегляне, подписано след излизането му от Съюза през 2020 г. (вж. бележка **2.6.1.2**), които се коригират всяка година в съответствие с изискванията на споразумението. През 2024 г. нямаше приходи, произтичащи от споразумението за оттегляне на Обединеното кралство; вместо това бяха признати разходи.

3.8. **ДРУГИ ПРИХОДИ ОТ ОПЕРАЦИИ БЕЗ РАЗМЯНА**

(милиони евро)

	2024 г.	2023 г.
Вноски от държави членки:		
Фонд за иновации	*2 297*	*1 812*
Външна помощ	*671*	*165*
InvestEU	*207*	*179*
Данъци и вноски на персонала	*1 754*	*1 565*
Вноски от други субекти за ЕО	*6 393*	*3 456*
Вноска от държавите от ЕАСТ, трети държави и присъединяващи се държави	*4 527*	*1 770*
Трансфер на активи	*307*	*280*
Бюджетни корекции	*(6 169)*	*(1 058)*
Корекция на провизиите	*426*	*407*
Други	*261*	*224*
Общо	**10 673**	**8 800**

Вноските на държавите членки във Фонда за иновации са приходи, свързани главно с продажбата на квоти за емисии, които трябва да се използват за подпомагане на иновациите в областта на нисковъглеродните технологии. Увеличението в сравнение с 2023 г. е свързано с по-големия обем продадени квоти по СТЕ, които бяха разпределени към Фонда за иновации. Вноските на държавите членки за външна помощ включват главно вноските за лихвените проценти по заемите за МФП+ за Украйна (0,6 милиарда евро).

Приходите от данъци и вноски на персонала се отнасят предимно до удръжките от заплатите на персонала. Значителните по размер суми в категорията са пенсионноосигурителните вноски и данъкът върху дохода.

Вноските от други субекти за ЕО включват предимно обратни постъпления (0,3 милиарда евро), прехвърлени от ЕИБ в рамките на инвестиционните инструменти за АКТБ (държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн) и ОСТ (отвъдморските страни и територии), както и приходи от търгове (5,9 милиарда евро), генерирани във връзка с квотите по СТЕ — източник на финансиране, използван и за предоставяне на допълнителна подкрепа на държавите членки чрез главите за REPowerEU.

Вноските от държавите от ЕАСТ са в размер на 1,1 милиарда евро, а вноските от трети държави и присъединяващи се държави включват главно финансов принос за „Хоризонт Европа“ (2,8 милиарда евро).

Бюджетната корекция е свързана главно с корекциите на собствените ресурси на база ДДС и БНД от предходни финансови години. С тази операция Комисията преразпределя общите салда по ДДС и БНД, положителни или отрицателни, към държавите членки в съответствие с техния коефициент за БНД. Намалението е свързано с по-малкия бюджетен излишък от предходната година и по-големите суми, които трябва да бъдат преразпределени за собствените ресурси на база БНД, ДДС и отпадъците от опаковки от пластмаса.

Другите приходи от операции без размяна включват вноските на държавата — домакин на ITER, и на членовете на ITER за „Термоядрен синтез за енергия“, Европейското съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (68,2 милиона евро).

ПРИХОДИ ОТ ОПЕРАЦИИ С РАЗМЯНА

3.9. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ

(милиони евро)

	2024 г.	2023 г.
Лихви върху:		
Просрочени плащания	*224*	*(121)*
Заеми	*4 129*	*2 305*
Парични средства и парични еквиваленти	*1 726*	*1 778*
Получени заеми	*228*	*229*
Други	*38*	*9*
Приходи от ДФГ	*971*	*887*
Печалби от финансови активи или пасиви по ССИД:		
Недеривативи	*1 490*	*1 695*
Деривативи	*165*	*149*
Дивиденти	*31*	*46*
Други	*4*	*6*
Общо	**9 005**	**6 983**

Приходите от лихви за забава произтичат предимно от глоби и вноски собствени ресурси, които са дължими, но не са платени в срок.

Лихвите по заеми са се увеличили главно поради МВУ/REPowerEU, МФП и механизма за Украйна. Лихвите по линия на МВУ/REPower възлизаха на 2 милиарда евро през 2024 г. в сравнение с 0,7 милиарда евро през предходната година. През 2024 г. имаше нови плащания, а за плащанията през втората половина на 2023 г. бяха начислени лихви за цяла година през 2024 г. Лихвите по заемите за МФП възлизаха на 0,8 милиарда евро в сравнение с 0,5 милиарда евро през 2023 г. Увеличението се дължи на главно на плащанията по линия на МФП+ през 2023 г., за които бяха начислени лихви за цяла година през 2024 г. Лихвите по механизма за Украйна възлизаха на 0,2 милиарда евро — това е нов механизъм, по който бяха извършени плащания през второто полугодие на 2024 г.

Приходите от лихви от парични средства и парични еквиваленти включват главно 1,2 милиарда евро лихви по държаната в ЕЦБ банкова сметка за управление на пула за ликвидност във връзка с единния подход за финансиране (вж. бележка **2.8.2**).

Приходите от лихви по заеми се отнасят главно за SURE и са вследствие на отрицателните ефективни лихвени проценти по някои минали емисии.

Приходите от договори за финансови гаранции са свързани предимно с амортизацията на задълженията за финансови гаранции. Те може да се тълкуват като освобождаване на ЕС от гаранционни задължения за периода, в който ЕС е бил готов да компенсира титулярите на гаранции за техните кредитни загуби. Поради това признаването на приходите от финансови гаранции отразява изминалото време и гарантирания обем. Амортизациите се прилагат и за двата вида гаранции — за тези, по които се начислява възнаграждение, и за тези, по които ЕС не начислява възнаграждение или начислява номинално възнаграждение (вж. бележка **2.11.2**). От гаранциите, по които се начислява възнаграждение, най-значима е гаранцията по ЕФСИ, предоставена на ЕИБ за дълговия портфейл в рамките на иновационния и инфраструктурен прозорец (ИИП), в съчетание с дълговите портфейли по InvestEU (вж. бележка **4.1.1**). През 2024 г. приходите, получени от гаранцията по ЕФСИ във връзка с тези комбинирани дългови портфейли, възлизаха на 242 милиона евро.

Приходите, свързани с договори за финансови гаранции в размер на 971 милиона евро, се компенсират от загубите от обезценка на задължения по финансови гаранции в размер на 474 милиона евро, свързани с: искания за плащане по гаранции, без възстановените суми, в размер на 462 милиона евро и нереализираните загуби от обезценка в размер на 12 милиона евро (вж. бележки **3.15** и **6.6**). Освен това ЕС субсидира програми за финансови гаранции (1 156 милиона евро), като не начислява гаранционни премии или начислява премии под пазарните стойности (бележка **3.15**). Като цяло нетният резултат от програмите за финансови гаранции е дефицит в размер на 658 милиона евро.

Печалбата от недеривативни финансови активи по ССИД се отнася главно за ОФП (0,9 милиарда евро) и Фонда за иновации (0,3 милиарда евро). Намаляването на лихвените проценти оказа положително въздействие върху справедливата стойност на ценните книжа.

3.10. **ДРУГИ ПРИХОДИ ОТ ОПЕРАЦИИ С РАЗМЯНА**

(милиони евро)

	2024 г.	2023 г.
Приходи от такси за предоставяне на услуги (агенции)	*855*	*739*
Печалби от курсови разлики	*325*	*393*
Продажба на стоки	*58*	*75*
Дял от нетния резултат на ЕИФ	*83*	*67*
Приходи, свързани с дълготрайните активи	*907*	*9*
Други	*364*	*679*
Общо	**2 592**	**1 963**

Приходите от такси за предоставяне на услуги включват предимно таксите за разрешения за търговия, събирани от Европейската агенция по лекарствата, и таксите за марки, събирани от Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост. Увеличението на приходите, свързани с дълготрайните активи, се дължи главно на продажбата на 23 сгради на Комисията в Брюксел — вж. бележка **2.2**.

РАЗХОДИ

3.11. **СПОДЕЛЕНО УПРАВЛЕНИЕ**

(милиони евро)

Изпълнено от държавите членки	2024 г.	2023 г.
Европейски фонд за гарантиране на земеделието	*40 267*	*40 716*
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони и други инструменти за развитие на селските райони	*14 779*	*14 605*
Европейски фонд за регионално развитие и Кохезионен фонд	*28 833*	*52 429*
Европейски социален фонд	*18 037*	*17 665*
Други	*3 854*	*4 251*
Общо	**105 770**	**129 667**

Намалението на разходите с 23,6 милиарда евро за ЕФРР и КФ се обяснява с преминаването от предходния програмен период 2014—2020 г. към настоящия програмен период 2021—2027 г.: декларираните разходи за периода 2014—2020 г. намаляха значително (30,4 милиарда евро), тъй като изпълнението е приключило и програмите са навлезли в етапа на приключване. Същевременно разходите, декларирани за периода 2021—2027 г., се увеличиха, но само с 6,9 милиарда евро, тъй като изпълнението на програмите вече напредва.

Другите разходи са свързани главно с Европейския фонд за морско дело и рибарство (0,8 милиарда евро), фонд „Убежище и миграция“ (1,2 милиарда евро), Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица (0,4 милиарда евро) и фонд „Солидарност“ на Европейския съюз (0,4 милиарда евро).

3.12. **ПРЯКО УПРАВЛЕНИЕ**

(милиони евро)

	2024 г.	2023 г.
Изпълнено от Комисията	*79 652*	*45 664*
от които за МВУ (NextGenerationEU)	*65 787*	*36 045*
Изпълнено от изпълнителните агенции на ЕС	*19 126*	*15 897*
Изпълнено от доверителните фондове	*194*	*326*
Общо	**98 971**	**61 888**

Увеличението на разходите при пряко управление, извършени от Комисията, е свързано главно с изпълнението на МВУ, политиката в областта на научните изследвания и външната дейност. Основните разходи се отнасят до МВУ (65,8 милиарда евро), които са се увеличили значително спрямо предходната година, тъй като държавите членки използват предоставените средства и ключовите етапи и цели са постигнати. Останалата част от сумите при прякото управление се отнасят основно до изпълнението на политиката в областта на научните изследвания (10,6 милиарда евро) и до външните дейности, които включват инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество и неговите предшественици (3,7 милиарда евро), както и неподлежащата на връщане подкрепа по механизма за Украйна (3,4 милиарда евро). Други 4,8 милиарда евро са свързани с Механизма за свързване на Европа — общия инфраструктурен фонд за изграждане на интелигентни мрежи в областта на транспорта, енергетиката и телекомуникациите.

3.13. **НЕПРЯКО УПРАВЛЕНИЕ**

(милиони евро)

	2024 г.	2023 г.
Изпълнено от други агенции и органи на ЕС	*4 388*	*4 226*
Изпълнено от трети държави	*549*	*479*
Изпълнено от международни организации	*6 090*	*5 610*
Изпълнени от други субекти	*5 599*	*4 902*
Общо	**16 626**	**15 218**

8,3 милиарда евро от разходите при непряко управление са свързани с външни дейности (главно в областите предприсъединяване, хуманитарна помощ, международно сътрудничество и съседство). Други 4 милиарда евро са предназначени за увеличаване на конкурентоспособността на Европа (в области като научните изследвания, космическите програми и образованието).

3.14. **РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ И ЗА ПЕНСИИ**

(милиони евро)

	2024 г.	2023 г.
Разходи за персонал	*9 070*	*8 481*
Разходи за пенсии	*5 896*	*5 543*
Общо	**14 966**	**14 023**

Разходите за пенсии представляват елементи на движенията, които са възникнали след актюерската оценка на задълженията, свързани с доходите на наети лица, различни от признатите в „Нетни активи“. Поради това те не представляват реалните пенсионни плащания за годината, които са значително по-ниски — 2,6 милиарда евро.

3.15. **ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ**

(милиони евро)

	2024 г.	2023 г.
Разходи за лихви:		
Получени заеми	*9 780*	*5 762*
Заеми	*159*	*160*
Финансови лизинги	*31*	*45*
Други	*32*	*21*
ДФГ — субсидирано възнаграждение	*1 156*	*762*
Нетна загуба от обезценка по:		
ДФГ	*474*	*263*
Заеми, поети кредитни ангажименти и вземания	*14 134*	*6 812*
Загуба от финансови активи или пасиви по ССИД:		
Недеривативи	*153*	*137*
Деривативи	*252*	*104*
Изменение загуба	*763*	*100*
Гарантирани разходи за финансиране	*151*	*94*
Други	*140*	*95*
Общо	**27 226**	**14 355**

Увеличението с 4 милиарда евро на разходите по получени заеми произтича от дейности по единния подход за предоставяне на финансиране, по които лихвите възлизаха на 8,4 милиарда евро в сравнение с 4,4 милиарда евро през предходната година. Причините за това са новите получени заеми през 2024 г., както и фактът, че за емисиите през второто полугодие на 2023 г. бяха начислени лихви за цяла година през 2024 г.

Разходите за лихви по заеми са резултат от някои операции по линия на SURE, при които средствата, заети при отрицателни лихвени проценти, бяха предоставени на държавите членки на принципа„бек-ту-бек“ при същите условия.

За повече подробности относно разходите, свързани с финансови гаранции (ДФГ), вж. бележка **3.9**.

Нетната загуба от обезценка по заеми, поети задължения за кредитиране и вземания се отнася главно за ОКЗ по новите заеми по механизма за Украйна и за поетите задължения за кредитиране по заема за МФП, подписан през 2024 г. по линия на МСЗУ. Вж. бележки **2.4.1.1, 2.11** и **6.6**.

Изменението загуба е свързано с лихвената субсидия, предоставена на Украйна за заемите за МФП+ (0,6 милиарда евро) и за заемите за извънредната МФП от 2022 г. (0,2 милиарда евро), вж. бележка **2.4.1.1**.

Гарантираните разходи за финансиране са разходите, поети от финансовите партньори за финансиране на капиталовите инвестиции, гарантирани от ЕС. ЕС гарантира тези разходи и свързаните с тях капиталови инвестиции въз основа на гаранционните споразумения.

За значителното намаление на загубите от недеривативни финансови активи по ССИД вж. бележка **3.9**.

3.16. **ДРУГИ РАЗХОДИ**

(милиони евро)

	2024 г.	2023 г.
Административни разходи и разходи в областта на ИТ	*2 865*	*2 687*
Корекция на провизиите	*415*	*1 065*
Разходи по дълготрайните активи	*1 929*	*1 443*

(милиони евро)

	2024 г.	2023 г.
Разходи за управление на земя и сгради	*733*	*729*
Загуби от курсови разлики	*282*	*314*
Разходи по оперативен лизинг	*560*	*448*
Намаление на глобите с решение на съда	*1 123*	*597*
Други	*1 093*	*857*
Общо	**8 999**	**8 142**

Увеличението в реда „Намаление на глобите с решение на съда“ е свързано главно с две глоби. През 2024 г. Комисията оттегли решението за налагане на глоба на Illumina/Grail в производство по сливане, което доведе до отписване на глобата в размер на 432 милиона евро. Сумата включва и 684 милиона евро, свързани с глоба, наложена на Intel през 2009 г., която беше частично отписана в годишните отчети за 2024 г. вследствие на решение на Съда, постановено през октомври 2024 г.

Общият размер на средствата за научноизследователска и развойна дейност, признати като разходи през 2024 г., е следният:

(милиони евро)

	2024 г.	2023 г.
Разходи за научни изследвания	*479*	*452*
Некапитализирани разходи за развойна дейност	*119*	*149*
Общо	**598**	**600**

3.17. **ОТЧИТАНЕ ПО СЕГМЕНТИ ПО ФУНКЦИИ ОТ МНОГОГОДИШНАТА ФИНАНСОВА РАМКА (МФР)**

(милиони евро)

	Единен пазар, иновации и цифрова сфера	Сближаване и ценности	Природни ресурси и околна среда	Миграция и управление на границите	Устойчивост, сигурност и отбрана	Съседните региони и светът	Европейска публична администрация	Неотнесени към функция от МФР [1]	Общо
Ресурси от БНД	—	—	—	—	—	—	—	*95 037*	*95 037*
Традиционни собствени ресурси	—	—	—	—	—	—	—	*20 587*	*20 587*
ДДС	—	—	—	—	—	—	—	*24 547*	*24 547*
Нови собствени ресурси	—	—	—	—	—	—	—	*8 227*	*8 227*
Глоби	—	—	—	—	—	—	—	*4 039*	*4 039*
Събиране на разходи	*82*	*(19)*	*831*	*2*	*1*	*56*	*0*	*3*	*957*
Други	*4 090*	*6 163*	*15*	*177*	—	*846*	*2 454*	*(3 070)*	*10 673*
Приходи от операции без размяна	**4 172**	**6 144**	**846**	**179**	**1**	**902**	**2 454**	**149 371**	**164 068**
Финансови приходи	*1 176*	*26*	*3*	—	*6*	*228*	*272*	*7 295*	*9 005*
Други	*197*	*(24)*	*(19)*	*(0)*	*(5)*	*18*	*1 445*	*979*	*2 592*
Приходи от операции с размяна	**1 373**	**2**	**(16)**	**(0)**	**1**	**246**	**1 717**	**8 274**	**11 597**
Общо приходи	**5 545**	**6 146**	**830**	**179**	**2**	**1 148**	**4 171**	**157 644**	**175 665**
Разходи, изпълнени от държавите членки:									
ЕФГЗ	—	—	*(40 267)*	—	—	—	—	—	*(40 267)*
ЕЗФРСР и други инструменти за развитие на селските райони	—	—	*(14 779)*	—	—	—	—	—	*(14 779)*
ЕФРР и КФ	—	*(28 763)*	—	—	—	*(88)*	—	*18*	*(28 833)*
ЕСФ	—	*(18 037)*	—	—	—	—	—	—	*(18 037)*
Други	—	*(562)*	*(938)*	*(1 844)*	*(173)*	*(106)*	—	*(231)*	*(3 854)*
Изпълнени от ЕК, изпълнителните агенции и доверителните фондове	*(15 193)*	*(71 672)*	*(969)*	*(263)*	*(1 208)*	*(8 828)*	*(3)*	*(836)*	*(98 971)*
Изпълнени от други агенции и органи на ЕС	*(3 530)*	*(595)*	*(105)*	*(1 266)*	*(254)*	*(44)*	*(111)*	*1 517*	*(4 388)*

(милиони евро)

	Единен пазар, иновации и цифрова сфера	Сближаване и ценности	Природни ресурси и околна среда	Миграция и управление на границите	Устойчивост, сигурност и отбрана	Съседните региони и светът	Европейска публична администрация	Неотнесени към функция от МФР [1]	Общо
Изпълнени от трети държави и международни организации	*(466)*	*(183)*	*(13)*	*(90)*	*(145)*	*(5 535)*	*(1)*	*(205)*	*(6 639)*
Изпълнени от други субекти	*(22)*	*(2 769)*	*(5)*	*(5)*	*(82)*	*(2 692)*	—	*(23)*	*(5 599)*
Разходи за персонал и за пенсии	*(543)*	*(24)*	*(2)*	*(1)*	*(1)*	*(181)*	*(12 350)*	*(1 865)*	*(14 966)*
Финансови разходи	*(1 858)*	*(11)*	*(72)*	*(0)*	*(0)*	*(196)*	*(78)*	*(25 010)*	*(27 226)*
Споразумение за оттеглянето на Обединеното кралство	—	—	—	—	—	—	—	*(315)*	*(315)*
Други разходи	*(2 221)*	*(239)*	*(272)*	*(6)*	*(86)*	*(287)*	*(4 271)*	*(1 616)*	*(8 999)*
Общо разходи	**(23 834)**	**(122 856)**	**(57 422)**	**(3 475)**	**(1 949)**	**(17 957)**	**(16 815)**	**(28 566)**	**(272 873)**
Финансов резултат за годината	**(18 290)**	**(116 710)**	**(56 592)**	**(3 296)**	**(1 947)**	**(16 809)**	**(12 643)**	**129 079**	**(97 208)**

[1] Позицията „Неотнесени към функция от МФР“ включва изпълнението на бюджета от консолидираните субекти и консолидационните изключвания, извънбюджетните операции и неразпределените програми с несъществени суми на индивидуална база.

Посочването на приходите и разходите по функции от МФР се основава на приблизителна оценка, тъй като не всички поети задължения са свързани с функция от МФР.

4. **УСЛОВНИ ПАСИВИ И АКТИВИ**

Условните пасиви са възможни бъдещи задължения за плащане на ЕС, които могат да възникнат вследствие на минали събития или поети правнообвързващи задължения, но които зависят от бъдещи събития, които не са изцяло под контрола на ЕС. Те са свързани главно с предоставените гаранции и с правните рискове. **Всички условни пасиви, с изключение на свързаните с глоби, с гаранции и с финансови инструменти до равнището, до което са покрити от фондове (вж. бележка 2.4.2.1), ще бъдат финансирани, ако станат дължими, от бюджета на ЕС (и следователно от държавите — членки на ЕС) през идните години.**

4.1. ГАРАНЦИИ, ПРЕДОСТАВЕНИ ОТ БЮДЖЕТА НА ЕС

4.1.1. *Гаранции, предоставени по програмите за бюджетни гаранции на ЕС (в номинално изражение)*

(милиони евро)

	31.12.2024 г.			
	Предоставени гаранции			Провизирани активи ([1])
	Таван	Подписани	Изплатени	
Гаранции по мандата на ЕИБ за външно кредитиране	*25 772*	*25 772*	*19 184*	*3 400*
Гаранция от ЕФСИ	*25 373*	*22 998*	*21 033*	*8 941*
Гаранция от ЕФУР	*759*	*667*	*521*	*785*
Гаранция по InvestEU	*27 042*	*11 769*	*3 468*	*6 802*
ИССРМС — гаранция за външна дейност	*30 173*	*11 228*	*1 341*	*2 943*
Гаранция за Украйна	*790*	*172*	*132*	*202*
Общо	**109 909**	**72 606**	**45 678**	**23 073**

([1]) *Активите в размер на 3,4 милиарда евро, провизирани за гаранциите по МВК на ЕИБ, обхващат също наследените заеми и свързани с тях заети средства по линия на МФП и Евратом (вж. бележка 2.4.1.1).*

(милиони евро)

	31.12.2023 г.			
	Предоставени гаранции			Провизирани активи ([1])
	Таван	Подписани	Изплатени	
Гаранции по мандата на ЕИБ за външно кредитиране	*27 729*	*27 729*	*19 856*	*2 962*
Гаранция от ЕФСИ	*25 591*	*23 635*	*21 551*	*9 175*
Гаранция от ЕФУР	*1 077*	*548*	*478*	*765*
Гаранция по InvestEU	*25 767*	*6 592*	*1 433*	*3 736*
ИССРМС — гаранция за външна дейност	*28 115*	*7 660*	*634*	*2 222*
Общо	**108 279**	**66 163**	**43 953**	**18 860**

([1]) *Активите в размер на 3,0 милиарда евро, провизирани за гаранциите по МВК на ЕИБ, обхващат също наследените заеми и свързани с тях заети средства по линия на МФП и Евратом (вж. бележка 2.4.1.1).*

Таблиците по-горе показват експозицията на бюджета на ЕС спрямо евентуални бъдещи плащания, свързани с гаранции, предоставени на групата на ЕИБ или на други финансови институции. Изплатените суми са сумите, които вече са предоставени на крайните бенефициери, докато подписаните суми включват тези изплатени суми плюс вече подписаните с бенефициери или финансови посредници споразумения, средствата по които все още не са изплатени към края на годината (26,9 милиарда евро). Таванът представлява общият размер на гаранцията, която бюджетът на ЕС, а следователно и държавите членки са поели задължението да финансират, тъй като, за да се оповести максималната експозиция на ЕС към 31 декември 2024 г., трябва да бъдат включени и операциите, които е разрешено да бъдат подписани, но все още не са подписани (37,3 милиарда евро).

Програмите за бюджетни гаранции са обезпечени с провизии, които се натрупват постепенно от бюджета и се съхраняват в общия фонд „Провизии“ (ОФП) като ликвиден резерв за покриване на бъдещи искания за плащане по гаранции (вж. бележка **2.4.2.1**). Вж. бележка **6.2** за мерките, въведени, за да се гарантира, че провизиите са достатъчни, за да се покрият исканията за плащане по гаранции в средносрочен план. Всички загуби, възникнали в рамките на програмите за бюджетна гаранция, надхвърлящи заделените провизии, при всички случаи ще трябва да бъдат покрити от бъдещите бюджети. За раздел „Държави членки“ на InvestEU ЕС получава и насрещни гаранции от държавите членки и държавите от ЕИП (вж. по-долу).

Гаранции по мандата на ЕИБ за външно кредитиране

Бюджетът на ЕС гарантира заемите, които ЕИБ е подписала и отпуснала от собствените си ресурси на трети държави. Към 31 декември 2024 г. общият размер на непогасените заеми, които са покрити от гаранцията на ЕС, възлизаше на 19 184 милиона евро. Гаранции от бюджета на ЕС:

— 18 960 милиона евро чрез подразделението на ОФП за Гаранционния фонд за външни дейности; и

— 224 милиона евро директно за заеми, отпуснати на държави членки преди присъединяването.

В гаранциите, предоставени към 31 декември 2024 г., са включени 2,1 милиарда евро подписани, но неизплатени заеми, бъдещите плащания по които зависят от одобрение от ЕС.

Гаранцията на ЕС по МВК, свързана със заемите, отпуснати от ЕИБ, е ограничена до 65 % от непогасените средства за споразуменията, подписани след 2007 г. (мандати за периодите 2007—2013 г. и 2014—2021 г.). За споразуменията отпреди 2007 г. гаранцията на ЕС е ограничена до процент от тавана на разрешените кредитни линии, като в повечето случаи този процент е 65 %, но може да бъде също 70 %, 75 % или 100 %. Когато таванът не е достигнат, гаранцията на ЕС покрива цялата сума.

С Решение (ЕС) 2018/412 на Европейския парламент и на Съвета ([30]) беше установен мандат за кредитиране на частния сектор за проекти, насочени към дългосрочната икономическа устойчивост на бежанците и мигрантите, на приемащите общности и на общностите на транзитно преминаване, в рамките на Инициативата на ЕИБ за устойчивост („ИИУ“). Бюджетът на Съюза получава възнаграждение за поетия риск във връзка с гаранциите, предоставени за операциите по финансиране, извършвани от ЕИБ в рамките на мандата за кредитиране на частния сектор по ИИУ, което обяснява премията, дължима за гаранцията за МВК, която иначе е гаранция, за която не се получава възнаграждение (вж. бележка **2.11.2**).

МВК за 2014—2020 г., който изтече през 2021 г., беше последният мандат по линия на Гаранционния фонд за външни дейности. Новият мандат на ЕИБ се покрива от гаранцията за външна дейност, създадена с Регламента за ИССРМС.

Плащанията по гаранциите на ЕС се извършват от подразделението на ОФП за Гаранционния фонд за външни дейности. През 2024 г. са изплатени 11 милиона евро по искания за плащане по гаранции, без възстановените суми (2023 г.: 67 милиона евро).

Гаранция на Европейския фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ)

ЕФСИ е инициатива, предприета с цел повишаване на капацитета за поемане на риск на групата на ЕИБ чрез предоставяне на възможност на ЕИБ да увеличи инвестициите си в ЕС. Целта на ЕФСИ е да подпомогне допълнителните инвестиции в ЕС и достъпа до финансиране за малките предприятия. Бюджетът на ЕС предоставя гаранция в размер до 26 милиарда евро („гаранция от ЕС по линия на ЕФСИ“) по споразумение между ЕС и ЕИБ, наричано по-нататък „Споразумението за ЕФСИ“, с цел ЕИБ да се предпази от потенциални загуби, които е възможно тя да понесе вследствие на своите операции по финансиране и инвестиране.

([30]) Решение (ЕС) 2018/412 на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2018 г. за изменение на Решение № 466/2014/ЕС за предоставяне на гаранция от ЕС на Европейската инвестиционна банка за загуби по операции по финансиране на инвестиционни проекти извън Съюза (ОВ L 76, 19.3.2018 г., стр. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/412/oj).

Операциите на ЕФСИ се осъществяват в рамките на два прозореца: инфраструктурния и иновационен прозорец (ИИП), прилаган от ЕИБ (гаранция от ЕС по линия на ЕФСИ в размер на 19 250 милиона евро), и прозореца за МСП (ПМСП), прилаган от ЕИФ (гаранция от ЕС по линия на ЕФСИ в размер на 6 750 милиона евро), като и двата прозореца имат дългов портфейл и капиталов портфейл. ЕИФ действа съгласно споразумение с ЕИБ въз основа на гаранция на ЕИБ, която гаранция на свой ред е гарантирана от гаранцията от ЕС по линия на ЕФСИ съгласно Споразумението за ЕФСИ. За да се увеличи ефективността на гаранцията на ЕС и да се повиши нейният капацитет за поемане на риск, през 2022 г. влезе в сила комбинация от два дългови портфейла на ЕФСИ с InvestEU. Всички искания за плащане по гаранции, възстановени суми и приходи се разпределят между ЕФСИ и гаранцията по InvestEU въз основа на действащи гарантирани разпределения.

ЕС и ЕИБ имат различни роли в рамките на ЕФСИ. ЕФСИ е създаден в рамките на ЕИБ, която финансира операциите (дългови и капиталови инвестиции). За тази цел тя взема назаем необходимите средства на капиталовите пазари. Групата на ЕИБ взема инвестиционните решения независимо и управлява операциите в съответствие със своите правила и процедури. ЕС предоставя гаранцията за тези операции и покрива загубите, понесени от ЕИБ, до тавана на тази гаранция.

Тъй като критериите за контрол и счетоводните изисквания за консолидирането съгласно счетоводните правила на ЕС (и МССПС) не са изпълнени, съответните гарантирани активи не са отчетени в консолидираните годишни отчети на ЕС.

Гаранцията на ЕС, предоставена на групата на ЕИБ по линия на ЕФСИ, се отчита като задължение по финансова гаранция по отношение на дълговия портфейл на ИИП и дълговия портфейл на ПМСП (вж. бележка **2.11.2**) и като дериватив (финансов актив или финансов пасив по справедлива стойност чрез излишъка или дефицита) за двата капиталови портфейла (вж. бележка **2.4.2.2**). Предоставената гаранция от ЕФСИ включва операции по линия на програмите COSME, „Хоризонт 2020“, CCS LGF и ЗиСИ за частта, която попада в обхвата на гаранцията от ЕС по линия на ЕФСИ в рамките на дълговия портфейл на ПМСП.

През 2024 г. от подразделението „Гаранционен фонд на ЕФСИ“ на ОФП бяха изплатени 151 милиона евро по нетни искания за плащане по гаранции, включително по някои искания за плащане по гаранции, подадени през предходни години, но временно покрити от приходите на ЕС, държани по сметката за сетълмент на ЕФСИ в ЕИБ (2023 г.: 193 милиона евро).

Европейски фонд за устойчиво развитие (ЕФУР)

Европейският фонд за устойчиво развитие (ЕФУР), създаден с Регламента за ЕФУР, е инициатива за подкрепа на инвестициите в Африка и държавите, обхванати от европейската политика за съседство, като начин да се допринесе за устойчивото развитие и да се преодолеят специфичните социално-икономически първопричини за миграцията. Съгласно Регламента за ЕФУР на ЕС беше разрешено да предостави гаранции в размер на 1,5 милиарда евро (увеличен допълнително с външно финансиране) на партньорите по изпълнението за техните операции по инвестиране и финансиране, за да се намалят инвестиционните им рискове. Гаранцията от ЕФУР е осигурена от ОФП — вж. бележка **2.4.2.1**.

За едно от споразуменията за гаранция от ЕФУР (по което ЕС гарантира капиталовата адекватност на фонд за валутно хеджиране в размер на 145 милиона евро) в случай на искане за плащане по гаранцията ЕС притежава право на възстановяване под форма на получаване на дялове от фонда, чиято стойност е равна на платената сума.

ИССРМС — гаранция за външна дейност

С Регламент (ЕС) 2021/947 на Европейския парламент и на Съвета ([31]) се създаде Инструментът за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество — Глобална Европа („Инструментът“), който включва Европейския фонд за устойчиво развитие плюс („ЕФУР+“) и Гаранцията за външна дейност, за срока на МФР за периода 2021—2027 г. Целта на ЕФУР+ е да се насърчат устойчивите инвестиции в партньорските държави на ЕС.

Гаранцията за външна дейност подпомага операциите по ЕФУР+, обхванати от бюджетни гаранции, макрофинансовата помощ и заемите за трети държави. Тя е осигурена от ОФП — вж. бележка **2.4.2.1**.

Към 31 декември 2024 г. бяха в сила споразумения за бюджетни гаранции с общ неизплатен размер на тавана 30,2 милиарда евро, от които 26,0 милиарда евро са свързани с гаранционно споразумение, подписано с ЕИБ като наследник на програмата по линия на МВК.

([31]) Регламент (ЕС) 2021/947 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юни 2021 г. за създаване на Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество — Глобална Европа, за изменение и отмяна на Решение № 466/2014/ЕС на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) 2017/1601 на Европейския парламент и на Съвета и на Регламент (ЕО, Евратом) № 480/2009 на Съвета (ОВ L 209, 14.6.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj).

Гаранция по InvestEU

Чрез програмата InvestEU Комисията може да предоставя гаранции в размер до 26,2 милиарда евро в подкрепа на инвестициите с обезпечение от бюджета на ЕС. С тази гаранция на ЕС се подкрепят частни и публични инвестиции в четири области на политиката: устойчива инфраструктура, научни изследвания, иновации и цифровизация, малки и средни предприятия и социални инвестиции и умения. Гаранцията на ЕС получават няколко финансови партньори, като например националните насърчителни банки. Те подкрепят инвестициите, като предоставят заеми, гаранции или собствен капитал. Например финансовите партньори могат да предоставят заеми на МСП, да участват във фондове за капиталови инвестиции или да предоставят гаранции на търговски банки за заеми, които те отпускат. Комисията може също така да разпредели бюджета на ЕС от други програми на ЕС към фонда InvestEU, например от HERA Invest (здравеопазване), космическата програма на ЕС или Catalyst (иновации).

За да създаде капиталов буфер за загубите от инвестициите, за които има гаранция, Комисията постепенно заделя в ОФП средства („провизиране“) от бюджета на ЕС. С Регламента за InvestEU се определя размер на провизиите от 40 % от гаранцията на ЕС.

Гаранцията на ЕС може да бъде увеличена в допълнение към сумата от 26,2 милиарда евро, посочена по-горе, с обезпечение от държавите членки и държавите от ЕИП. Те могат да участват със средства от своята политика на сближаване, фондовете по МВУ или националните бюджети. За държавите членки размерът на провизиите се определя за всеки отделен случай, докато допълнителната гаранция на ЕС, обезпечена от държавите от ЕИП, се провизира в размер на 40 % с парични вноски. Паричните средства от държавите членки и държавите от ЕИП се държат в ОФП. Непровизираната сума е покрита с насрещни гаранции от държавите членки и държавите от ЕИП. Към 31 декември 2024 г. имаше споразумения със седем държави членки и две държави от ЕИП, въз основа на които Комисията може да предостави допълнителна гаранция на ЕС в размер на 2,8 милиарда евро на финансовите партньори, от които 2,2 милиарда евро трябва да бъдат обезпечени с парични вноски, а 0,6 милиарда евро — с насрещни гаранции. В действителност до 31 декември 2024 г. такива гаранционни споразумения на стойност 2,8 милиарда евро бяха подписани с няколко партньори по изпълнението.

Гаранция за Украйна

След Регламента за механизма за Украйна ЕС създаде гаранцията за Украйна за осигуряване на максимален гаранционен капацитет от 7,8 милиарда евро, за да стимулира инвестициите за възстановяването и реконструкцията на Украйна.

Към 31 декември 2024 г. бяха подписани и в сила четири споразумения за бюджетни гаранции за общо покритие с лимит от 0,8 милиарда евро.

Задължения на Обединеното кралство, произтичащи от излизането му от ЕС

В съответствие с член 143 от Споразумението за оттеглянето Обединеното кралство носи отговорност по отношение на Съюза за своя дял от условните финансови задължения, свързани с ЕФСИ, ЕФУР и операциите на ЕИБ по мандата за външно кредитиране, одобрени към датата на оттеглянето — 31 януари 2020 г. Съгласно член 143 при задействане на гаранции за финансови операции, които са одобрени преди датата на оттеглянето, Обединеното кралство носи отговорност по отношение на Съюза за своя дял от плащанията, направени от Съюза по тези операции, освен ако това задължение може да бъде покрито от дела на Обединеното кралство от провизиите, държани в гаранционния фонд, когато е приложимо.

По отношение на МВК към датата на оттеглянето стойността на бюджетната гаранция на ЕС за одобрените до датата на оттеглянето операции възлизаше на 33,7 милиарда евро. Към 31 декември 2024 г. тази стойност се е променила на 20,6 милиарда евро (2023 г.: 22,2 милиарда евро). Следователно делът на Обединеното кралство от това условно задължение към 31 декември 2024 г. възлиза на 2,6 милиарда евро (31 декември 2023 г.: 2,8 милиарда евро). Както е посочено по-горе обаче, всяко неизпълнено задължение за плащане по тези заеми първо се покрива от подразделението на ОФП за Гаранционния фонд за външни дейности и от Обединеното кралство ще бъде поискано да предостави средства само ако предоставените от него провизии за този фонд, които към 31 декември 2024 г. са в размер на 260 милиона евро, не са достатъчни.

Що се отнася до операциите на ЕФСИ, към датата на оттеглянето стойността на бюджетната гаранция на ЕС за одобрените до тази дата операции е била 23,5 милиарда евро. Към 31 декември 2024 г. тази стойност се е променила на 17 милиарда евро (2023 г: 18,6 милиарда евро). Следователно делът на Обединеното кралство от това условно задължение към 31 декември 2024 г. възлиза на 2,1 милиарда евро. Всички задействания на гаранции по ЕФСИ се покриват първо от подразделението на ОФП за Гаранционния фонд на ЕФСИ и от Обединеното кралство ще бъде поискано да предостави средства само ако предоставените от него провизии за този фонд, които към 31 декември 2024 г. бяха в размер на 584 милиона евро, не са достатъчни.

Тъй като преди датата на оттеглянето партньорите по изпълнението не са одобрили нито една операция по гаранцията от ЕФУР, Обединеното кралство няма задължения във връзка с това.

Делът на Обединеното кралство в плащанията, извършени през 2024 г. за операциите, одобрени на или след датата на оттегляне и до 31 декември 2020 г., възлизаше на 74 милиона евро (69 милиона евро за ЕФСИ и 5 милиона евро за МВК), като съответно се намаляват провизиите за Обединеното кралство. Сумата, дължима на Обединеното кралство през 2025 г., е в размер на 190,6 милиона евро (вж. бележка **2.6.1.2**).

4.1.2. *Гаранции, предоставени по програми за финансови инструменти на ЕС (в номинално изражение)*

(милиони евро)

	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
„Хоризонт 2020“	*2 145*	*2 352*
Механизъм за свързване на Европа	*649*	*649*
COSME	*378*	*526*
Други	*471*	*511*
Общо	**3 642**	**4 037**

Сумите в горната таблица отразяват непогасените номинални стойности на гаранциите, предоставени по линия на програмите на ЕС за финансови инструменти.

Както е посочено в член 210, параграф 1 от ФР, бюджетните разходи, свързани с даден финансов инструмент, и финансовата отговорност на ЕС **в никакъв случай не могат да надвишават размера на съответното бюджетно задължение, поето за този финансов инструмент**, като по този начин се избягват условни задължения за бюджета. На практика това означава, че тези задължения имат насрещен запис при активите в счетоводния баланс или са покрити от неизпълнените бюджетни задължения, които все още не са отчетени като разход.

Механизмът за гарантиране на заеми (МГЗ) по COSME се състои предимно от ограничени гаранции за портфейли от високорисково дългово финансиране (главно заеми), предлагани от финансови посредници на МСП. МГЗ по COSME се изпълнява от ЕИФ от името на ЕС.

За повече подробности относно „Хоризонт 2020“ и Механизма за свързване на Европа вж. също бележка **2.4.2.1**.

Задължения на Обединеното кралство, произтичащи от излизането му от ЕС

Що се отнася до условните задължения на ЕС за одобрените до датата на оттеглянето суми във връзка с финансовите инструменти на ЕС, включително посочените по-горе, ако тези условни задължения се реализират, те ще бъдат покрити от бюджета на ЕС чрез средства, държани в доверителни сметки. Следователно по принцип от Обединеното кралство няма да бъдат искани други суми, освен неговия дял от бюджетните RAL, както е посочено в член 140 от СО — вж. бележка **2.6.1.2**.

4.2. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ, СВЪРЗАНИ СЪС СЪДЕБНИ ДЕЛА

4.2.1. *Съдебни дела, отнасящи се за глоби*

Към 31 декември 2024 г. условните задължения, свързани с глоби, възлизаха на 2 178 милиона евро (2023 г.: 2 231 милиона евро). Тази сума включва глоби, наложени на предприятия (1 451 милиона евро, вж. бележка **2.6.1.3**), и глоби, наложени на държави членки (727 милиона евро), които са платени условно и по отношение на които или е подадена жалба, или не е известно дали ще бъде подадена такава. Условният пасив се запазва до произнасяне на решение на Съда на ЕС по делото или до изтичане на срока за подаване на жалба. Лихвата, натрупана върху условните плащания, се включва във финансовия резултат за годината, а също и като условен пасив, за да се отрази несигурността на правото на собственост на Комисията върху тези суми. Ако ЕС загуби някое от делата за наложени глоби, условно получените суми ще бъдат върнати на предприятията или на държавите членки, без това да се отрази на бюджета. Размерът на глобите се признава като бюджетен приход едва когато глобите станат окончателни (член 107 от ФР).

4.2.2. *Други съдебни дела*

(милиони евро)

	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Селско стопанство	*77*	*84*
Други	*67*	*73*
Общо	**144**	**157**

Селско стопанство

Това са условни задължения към държавите членки, свързани с решенията с оглед на съответствието по ЕФГЗ и развитието на селските райони, по които Съдът все още не се е произнесъл. Определянето на окончателния размер на пасива и годината, през която резултатът от успешните обжалвания ще бъде вписан като разход за бюджета, зависят от продължителността на процедурата пред Съда.

Други съдебни дела

Тази позиция се отнася до делата за обезщетения, понастоящем заведени срещу ЕС, други съдебни спорове и очакваните съдебни разноски. Следва да се отбележи, че при дело за обезщетения по член 340 от ДФЕС ищецът трябва да докаже наличието на достатъчно сериозно нарушение от страна на институцията на законова разпоредба, предназначена да предостави права на лица, реална вреда, претърпяна от ищеца, и пряка причинно-следствена връзка между неправомерното действие и вредата.

Задължения на Обединеното кралство, произтичащи от излизането му от ЕС

Съгласно член 147 от СО Обединеното кралство носи отговорност за своя дял от плащанията, необходими за изпълняване на условните задължения на Съюза, които стават дължими във връзка със съдебни дела, свързани с финансовите интереси на Съюза, при условие че фактите, формиращи предмета на тези дела, са настъпили не по-късно от 31 декември 2020 г. Очакваната максимална експозиция на Обединеното кралство в това отношение е 15 милиона евро (2023 г.: 18 милиона евро). По отношение на съдебните дела, за които се счита за вероятно сумите да бъдат платени от бюджета на ЕС (вж. бележка **2.10**), дялът на Обединеното кралство е включен като част от общата сума, дължима от Обединеното кралство — вж. по-подробна информация в бележка **2.6.1.2**.

4.3. **УСЛОВНИ АКТИВИ**

(милиони евро)

	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Получени гаранции:		
Гаранции за добро изпълнение	*275*	*249*
Други гаранции	*5*	*6*
Други условни активи	*15*	*15*
Общо	**295**	**270**

Гаранциите за добро изпълнение се изискват, за да се гарантира, че бенефициерите на средства от ЕС изпълняват задълженията по своите договори с ЕС.

5. **БЮДЖЕТНИ И ПРАВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ**

В тази бележка се предоставя информация за бюджетния процес и за бъдещите нужди от финансиране, а не за съществуващите към 31 декември 2024 г. пасиви.

В многогодишната финансова рамка (МФР), договорена от държавите членки, се определят програмите и се фиксират таваните на функциите за бюджетните кредити за поети задължения и общият размер на бюджетните кредити за плащания, в рамките на които ЕС може да поема бюджетни и правни задължения и в крайна сметка да извършва плащания в продължение на период от 7 години — вж. таблица **3.2** в бележките към докладите за изпълнението на бюджета.

Правните задължения съответстват на програми, проекти, споразумения или договори, които са подписани от ЕС и следователно го обвързват в правен аспект. Правното задължение е актът, чрез който разпоредителят с бюджетни кредити поема или установява задължение (за ЕС), което води до разход (член 2, точка 37 от ФР).

Бюджетното задължение по принцип се поема преди правното задължение, но за някои многогодишни програми/проекти е обратното — съответните бюджетни задължения се поемат под формата на годишни траншове в продължение на няколко години, когато това е предвидено в основния акт. Например, що се отнася до сближаването, в член 86 от Регламента за общоприложимите разпоредби (РОР) (Регламент (ЕС) 2021/1060) се предвижда, че решението на Комисията, с което се приема дадена програма, представлява правно задължение по смисъла на Финансовия регламент, но че бюджетните задължения на Съюза по отношение на всяка програма се поемат под формата на годишни траншове за всеки фонд през периода между 1 януари 2021 г. и 31 декември 2027 г. Други правни основания могат да съдържат сходни разпоредби. По тази причина има суми, за които ЕС е поел правно задължение да ги плати, но съответното бюджетно задължение все още не е поето — вж. бележка **5.2** по-долу.

Ако бюджетното задължение е поето, но последващите плащания все още не са извършени, размерът на неизпълнените поети задължения се нарича Reste à Liquider (RAL — неизпълнени поети задължения). Тази сума може да представлява подписани програми или проекти (често многогодишни), по които плащанията ще бъдат извършени едва през следващите години. То представлява задължения за плащане за бъдещи години. Тъй като финансовите отчети се изготвят на базата на текущо начисляване, докато докладите за изпълнението на бюджета се изготвят на базата на касова отчетност, част от общия размер на неплатените средства (RAL) вече е отчетена като разход и е призната като пасив в счетоводния баланс (вж. бележки **2.12** и **2.13**). Изчисляването на тези разходи се прави въз основа на получените декларации за направени разходи/получените фактури или въз основа на прогнозното изпълнение на програма или проект, когато ЕС все още не е получил декларации за направени разходи до отчетната дата. Когато плащанията, свързани с RAL, бъдат направени, пасивът в счетоводния баланс се отписва. Частта от RAL, която все още не е отчетена като разход, не е включена в пасивите, а вместо това е оповестена по-долу — вж. бележка **5.1**.

Оповестените по-долу суми следователно представляват сумите към 31 декември 2024 г., които ЕС се е ангажирал да плати въз основа на изпълнението на договорните споразумения и които поради това следва да бъдат финансирани от бъдещи бюджети на ЕС.

(милиони евро)

	Бележка	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Неизпълнени бюджетни задължения, които все още не са отчетени като разход	*5,1*	*428 588*	*466 467*
Съществени правни задължения	*5,2*	*257 256*	*329 939*
Общо		**685 844**	**796 407**

5.1. НЕИЗПЪЛНЕНИ БЮДЖЕТНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ, КОИТО ВСЕ ОЩЕ НЕ СА ОТЧЕТЕНИ КАТО РАЗХОД

(милиони евро)

	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Неизпълнени бюджетни задължения, които все още не са отчетени като разход	*428 588*	*466 467*

Сумата, оповестена по-горе, представлява бюджетните RAL (Reste à Liquider — неизпълнени поети задължения) на стойност 507 378 милиона евро (вж. таблица **6.4** в докладите за изпълнението на бюджета) минус свързаните с тях суми, които са включени като пасиви в счетоводния баланс и като разходи в отчета за финансовия резултат. Бюджетните RAL са сума, която представлява неприключените поети задължения, за които плащанията и/или отмените все още не са извършени. Това е нормално следствие от съществуването на многогодишни програми.

Следва да се отбележи, че към 31 декември 2024 г. неприключените аванси по предварително финансиране възлизаха на общо 78,9 милиарда евро — вж. бележка **2.5**. Това са бюджетни задължения, които са платени, като плащането им е довело до намаляване на неизпълнените поети задължения (RAL), но при които платените суми все още се считат за собственост на ЕС, а не на бенефициера, до изпълнението на съответните договорни задължения. Следователно, подобно на оповестените по-горе RAL, те все още не са отчетени като разход.

5.2. СЪЩЕСТВЕНИ ПРАВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

(милиони евро)

	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Икономическо, социално и териториално сближаване	*177 459*	*239 903*
Природни ресурси и околна среда	*46 659*	*62 365*
Миграция и управление на границите	*4 153*	*5 932*
Сигурност и отбрана [1]	*520*	*743*
ITER	*9 898*	*6 926*
Механизъм за свързване на Европа	*7 313*	*5 570*
Космическа програма и Програма на Съюза за сигурна свързаност	*3 303*	*2 886*
Механизъм за Украйна	*2 270*	—
Задължения за неподлежаща на връщане подкрепа по МВУ	*558*	*357*

(милиони евро)

	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Фонд за иновации	*521*	*—*
Хоризонт ЕС	*519*	*589*
Споразумения в областта на рибарството	*234*	*166*
ЕВРАТОМ	*166*	*252*
RescEU	*106*	*253*
Задължения по оперативен лизинг	*2 721*	*2 528*
Други договорни задължения	*856*	*968*
Фонд „Солидарност“ на ЕС	*—*	*502*
Общо	**257 256**	**329 939**

([1]) *Считано от 2023 г., сумите за „Сигурност и отбрана“ (включително сравнителните данни) се представят отделно от тези за „Миграция и управление на границите“.*

Тези суми отразяват дългосрочните правни задължения, които не са били покрити от бюджетни кредити за поети задължения в бюджета към края на годината. Тези обвързващи задължения ще бъдат отразени в бюджета и платени през бъдещи години.

Някои важни програми (вж. по-долу) могат да бъдат изпълнени чрез годишни траншове съгласно член 112, параграф 2 от ФР. Това позволява на ЕС да поема правни задължения (да подписва споразумения за предоставяне на безвъзмездни средства, споразумения за делегиране и договори за възлагане на поръчки), които надвишават наличните бюджетни кредити за поети задължения за дадена година. Поради това може вече да са поети задължения за значителна част от общата отпусната сума за настоящата МФР. Това важи по-специално за програмите, описани по-долу:

Фондове под споделено управление

Това са правни задължения, съгласно които ЕС се е ангажирал да плаща, когато приема оперативните програми, свързани със споделеното управление. Решението на Комисията, с което тя приема оперативна програма, представлява решение за финансиране по смисъла на член 110 от ФР, а след като за него бъде уведомена засегната държава членка то представлява правно задължение по смисъла на посочения регламент.

Член 86, параграф 2 от Регламента за общоприложимите разпоредби (РОР) за фондовете при споделено управление гласи:

„Поемането на бюджетни задължения от страна на Съюза по отношение на всяка програма се извършва от Комисията на годишни вноски за всеки от фондовете в периода между 1 януари 2021 г. и 31 декември 2027 г.“.

Сумите, оповестени в първите четири реда на таблицата по-горе, се отнасят за функция 2A (Икономическо, социално и териториално сближаване), функция 3 (Природни ресурси и околна среда), функция 4 (Миграция и управление на границите) и функция 5 (Сигурност и отбрана) от МФР за периода 2021—2027 г. Те представляват неизплатените суми, за които ЕС ще поеме бюджетни задължения и след това ще плати след 31 декември 2024 г.

ITER — международен експериментален термоядрен реактор

Тези задължения са предназначени за покриване на бъдещи нужди от финансиране на съоръженията на ITER. Финансовият принос от ЕС (Евратом) за Международната организация ITER се предоставя чрез Агенцията за термоядрен синтез за енергия и включва и финансовия принос на държавите членки и на Швейцария. ITER бе създадено, за да управлява и насърчава експлоатацията на съоръженията на ITER, за да насърчава обществото разбиране и приемане на термоядрената енергия и за да извършва всякакви други дейности, необходими за постигането на неговата цел. В ITER участват ЕС и различни други държави.

Механизъм за свързване на Европа (МСЕ 2)

МСЕ 2 предоставя финансова помощ за трансевропейските мрежи, за да се подпомогнат проекти от общ интерес в секторите на транспортните, телекомуникационните и енергийните инфраструктури. Правните задължения по линия на програмата МСЕ обхващат периода на изпълнение от 2021 г. до 2027 г. за направлението „енергетика“ на МСЕ (с възможност за удължаване). Правното основание за тези задължения е член 4, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/1153 на Европейския парламент и на Съвета ([32]), в който се посочва, че „Бюджетните задължения за действия, които надхвърлят една финансова година, могат да се разпределят под формата на годишни траншове за период от две или повече години“.

Космическа програма и Програма на Съюза за сигурна свързаност

Космическата програма (2 672 милиона евро) включва следните компоненти: „Галилео“, EGNOS, „Коперник“, Govsatcom и „Осведоменост за ситуацията в космоса“. Най-важните от тях са „Галилео“, която разработва европейската глобална навигационна спътникова система, и „Коперник“, която е свързана с европейското наблюдение на Земята. Тези задължения са поети за периода до 2027 г. Въз основа на Регламент (ЕС) 2021/696 на Европейския парламент и на Съвета ([33]) Комисията подписа споразумения за финансов принос с Европейската космическа агенция (ЕКА), EUMETSAT, „Меркатор“ и Европейския център за средносрочна прогноза за времето. Член 11, параграф 6 от Регламент (ЕС) 2021/696 разрешава използването на годишни траншове.

Програмата за сигурна свързаност (631 милиона евро) има за цел да се подобрят комуникационните услуги на ЕС чрез разработване и експлоатация на многоорбитална инфраструктура за свързаност, основана на модела на партньорства в рамките на публичния сектор. Тя ще гарантира предоставянето на сигурни, гъвкави и устойчиви услуги за спътникови комуникации на Съюза и правителствените образувания на държавите членки в световен мащаб. В това отношение, въз основа на Регламент (ЕС) 2023/588 на Европейския парламент и на Съвета ([34]) беше сключен концесионен договор с група дружества.

Поети задължения за неподлежаща на връщане подкрепа по механизма за Украйна

Механизмът за Украйна беше създаден, за да се подкрепи Украйна да преодолее недостига на финансиране и да посрещне нуждите от възстановяване, реконструкция и модернизация на страната. Той беше създаден с Регламент (ЕС) 2024/792 на Европейския парламент и на Съвета за периода 2024—2027 г. Съгласно член 6, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2024/792 ресурсите за изпълнението на механизма са налични посредством резерва за Украйна, като се мобилизират в рамките на годишната бюджетна процедура в съответствие с член 10б от Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093. Чрез този бюджетен кредит се финансира подкрепа по трите стълба (плана за Украйна, инвестиционната рамка за Украйна, помощта за присъединяване към Съюза и съответните мерки за подкрепа) в съответствие с индикативното разпределение, посочено в регламента.

([32]) Регламент (ЕС) 2021/1153 на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2021 г. за създаване на Механизъм за свързване на Европа и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1316/2013 и (ЕС) № 283/2014 (ОВ L 249, 14.7.2021 г., стр. 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj).

([33]) Регламент (ЕС) 2021/696 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 година за създаване на космическа програма на Съюза и Агенция на Европейския съюз за космическата програма и за отмяна на регламенти (ЕС) № 912/2010, (ЕС) № 1285/2013 и (ЕС) № 377/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 69, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/696/oj).

([34]) Регламент (ЕС) 2023/588 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2023 г. за създаване на Програма на Съюза за сигурна свързаност за периода 2023—2027 г. (ОВ L 179, 17.3.2023 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/588/oj).

Задължения за неподлежаща на връщане подкрепа по МВУ

МВУ е ключова програма на инструмента на ЕС за възстановяване NextGenerationEU. Той беше създаден с Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета ([35]), като с него се финансират реформите и инвестициите в държавите членки от началото на пандемията от COVID-19 през февруари 2020 г. до 2026 г. Член 23 от Регламент (ЕС) № 241/2021 разрешава използването на годишни траншове. През 2023 г. МВУ беше изменен с Регламент (ЕС) 2023/435, за да се предостави допълнителна подкрепа на държавите членки чрез главите за REPowerEU за реформи и инвестиции, насърчаващи независимостта, сигурността и устойчивостта на енергийните доставки на Съюза.

Фонд за иновации

В член 10, параграф 8 от Директива 2023/959 на Европейския парламент и на Съвета ([36]) за изменение на Директива 2003/87/ЕО за установяване на система за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Съюза и Решение (ЕС) 2015/1814 относно създаването и функционирането на резерв за стабилност на пазара за системата на Съюза за търговия с емисии на парникови газове се предвижда, че „Бюджетните задължения за действия, които надхвърлят една финансова година, могат да се разпределят под формата на годишни траншове за няколко години“. Тази разпоредба е приложима за новите действия, подписани от 2024 г. нататък, включително за действията, финансирани чрез покани за представяне на предложения или в рамките на механизъм за състезателно наддаване.

„Хоризонт Европа“

Това са сумите, заделени за програмата „Хоризонт Европа“ за сигурна свързаност, дейности нагоре и надолу по веригата за различните космически компоненти. Тези задължения са поети за периода до 2027 г. Въз основа на Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета ([37]) Комисията подписа споразумение за финансов принос с ЕКА. С член 12, параграф 8 от регламента се разрешава използването на годишни траншове.

Споразумения в областта на рибарството

Те представляват задължения, поети с трети държави, за операции по международни споразумения в областта на рибарството до 2030 г. Поетите задължения се основават на решения на Съвета за всяка трета държава (например споразумението между ЕС и правителството на Гренландия и правителството на Дания ([38]) и протокола за изпълнение към него ([39]) и се считат за специфични международни договори с многогодишни права и задължения.

ЕВРАТОМ

ЕВРАТОМ е програма, която се основава на Регламент (Евратом) 2021/765 на Съвета ([40]). С член 4 от регламента се предвижда използването на годишни траншове.

Общата цел на програмата е да се осъществяват научноизследователски дейности и дейности по обучение в ядрената област с акцент върху постоянното подобряване на ядрената сигурност, безопасност и радиационна защита, както и да се допълва постигането на целите на „Хоризонт Европа“, наред с другото в контекста на енергийния преход. По програмата на Евратом се предоставят безвъзмездни средства за научни изследвания чрез конкурентни покани за представяне на предложения и на посочени бенефициери.

([35]) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([36]) Директива (ЕС) 2023/959 на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 2023 г. за изменение на Директива 2003/87/ЕО за установяване на система за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Съюза и Решение (ЕС) 2015/1814 относно създаването и функционирането на резерв за стабилност на пазара за системата на Съюза за търговия с емисии на парникови газове (ОВ L 130, 16.5.2023 г., стр. 134, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/959/oj).

([37]) Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013 (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj).

([38]) Решение (ЕС) 2024/3202 на Съвета от 5 декември 2024 година за подписване от името на Съюза и за временно прилагане на Протокола за прилагане на Споразумението за партньорство в областта на устойчивото рибарство между Европейския съюз, от една страна, и правителството на Гренландия и правителството на Дания, от друга страна (2025—2030 г.) (ОВ L, 2024/3202, 30.12.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/3202/oj).

([39]) Протокол за изпълнение на Споразумението за партньорство в областта на устойчивото рибарство между Европейския съюз, от една страна, и правителството на Гренландия и правителството на Дания, от друга страна (2025—2030 г.) (ОВ L, 2024/3203, 30.12.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/prot/2024/3203/oj).

([40]) Регламент (Евратом) 2021/765 на Съвета от 10 май 2021 г. за създаване на Програма за научни изследвания и обучение на Европейската общност за атомна енергия за периода 2021—2025 г. в допълнение към Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ и за отмяна на Регламент (Евратом) 2018/1563 (ОВ L 167I, 12.5.2021 г., стр. 81, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/765/oj).

RESCEU

RescEU е европейски резерв от активи и способности за реагиране, създаден по линия на Механизма за гражданска защита на Съюза като част от законодателното преразглеждане от 2019 г. на Решение № 1313/2013/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ([41]). Резервът RescEU беше създаден за реагиране в краен случай, когато националните способности и способностите, заделени в Европейския резерв за гражданска защита, не са в състояние да осигурят ефективно реагиране при различните видове бедствия. Европейският съюз финансира тези способности за реагиране като мярка за готовност, за да ги предостави в случай на необходимост от операции за реагиране по линия на Механизма за гражданска защита на Съюза. Приоритетните области за развитие на способностите в рамките на RescEU са гасенето на горски пожари от въздуха, химичните, биологичните, радиологичните и ядрените инциденти, спешната медицинска помощ, както и транспортът и логистиката.

Задължения по оперативен лизинг

Минималните суми, за които е поето задължение за плащане съгласно съответните договори през оставащия срок на тези лизингови договори, са, както следва:

(милиони евро)

	Минимални лизингови плащания			
	< 1 година	1—5 години	> 5 години	Общо
Сгради	*519*	*1 062*	*1 087*	*2 668*
Материали, свързани с ИТ, и друго оборудване	*14*	*36*	*3*	*53*
Общо	**532**	**1 099**	**1 090**	**2 721**

През март 2019 г. в контекста на нотификацията от Обединеното кралство за намерението му да се оттегли от ЕС и вследствие на Регламент (ЕС) 2018/1718 на Европейския парламент и на Съвета ([42]) седалището на Европейската агенция по лекарствата (ЕМА) бе преместено от Лондон в Амстердам. На 2 юли 2019 г. Агенцията постигна споразумение със своя наемодател и оттогава преотдава под наем помещенията си на поднаемател при условия, съответстващи на условията по основния договор за наем, включително относно срока на преотдаване под наем, който изтича с изтичането на основния договор за наем на помещенията на ЕМА през юни 2039 г.

Сумите, оповестени в таблицата по-горе, включват 369 милиона евро, които все още са дължими по основния договор за наем.

Други договорни задължения

Включените в тази позиция суми съответстват на сумите, за които е поето задължение за изплащане по време на срока на договорите. Най-съществената сума, включена в тази позиция, е свързана с договор за строителство (JMO2) на Комисията в Люксембург (422 милиона евро).

6. **УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК**

Оповестената информация във връзка с управлението на финансовия риск на ЕС обхваща няколко области от ключово значение:

— дейностите на Комисията по получаване и отпускане на заеми за финансова помощ чрез програми като NextGenerationEU, ЕМФС, ПБ, МФП, SURE, механизма за Украйна и Евратом;

— касовите операции, които Комисията извършва с цел изпълняване на бюджета на ЕС;

— активите, държани във фондове като ОФП, ЕОВС в ликвидация и портфейл BUFI;

— финансови инструменти, финансирани от бюджета на ЕС;

— програми за бюджетни гаранции на ЕС.

([41]) Решение № 1313/2013/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно Механизъм за гражданска защита на Съюза (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 924, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2013/1313/oj).

([42]) Регламент (ЕС) 2018/1718 на Европейския парламент и на Съвета от 14 ноември 2018 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 726/2004 по отношение на местонахождението на седалището на Европейската агенция по лекарствата (ОВ L 291, 16.11.2018 г., стр. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1718/oj).

6.1. **ВИДОВЕ ФИНАНСОВ РИСК**

ЕС е изложен на финансови рискове, произтичащи от неговите финансови инструменти:

Пазарен риск: Това е колебанието на инвестиционната стойност поради промени в пазарните цени. Той включва рискове като:

— *Валутен риск*: Операциите и инвестициите на ЕС могат да бъдат засегнати от промени в обменните курсове.

— *Лихвен риск*: По-високите лихвени проценти могат да доведат до намаляване на стойността на някои инвестиции като облигации.

— *Друг ценови риск*: Това включва различни фактори (различни от лихвени проценти и обменни курсове), които могат да засегнат инвестиционните стойности, като например промени в пазарните цени или фактори, които са специфични за отделните инвестиции.

Кредитен риск: Това е рискът даден заемополучател да не изплати заем или да не изпълни друго договорно задължение, което да доведе до събития, с които се нарушават поетите задължения, като просрочени плащания или несъстоятелност.

Ликвиден риск: Това е рискът, че даден субект на ЕС няма да разполага с достатъчно средства или активи, за да изпълни своите финансови задължения.

6.2. **ПОЛИТИКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА**

Оценяване на финансовите инструменти

Следните класове финансови активи и пасиви не се оценяват по справедлива стойност: парични средства и парични еквиваленти, заеми по амортизирана стойност, вземания от размяна, различни от вземания по договори за финансови гаранции, когато са класифицирани като финансови активи по ССИД, заети средства, договори за финансови гаранции и други финансови пасиви, оценявани по амортизирана стойност. Балансовата стойност на тези финансови активи и пасиви се счита за разумно приближение до справедливата им стойност.

Управление на риска по отношение на операциите по получаване на заеми и управление на дълга, както и на свързаните операции по отпускане на заеми

Рамката за управление на риска на ЕС има за цел да се защитят финансовите и репутационните интереси на Съюза, като същевременно се гарантира доброто управление на неговите операции по получаване и отпускане на заеми. Въпреки че Европейската комисия не е финансова институция, тя използва най-новите практики за управление на риска, съобразени с единствената по рода си структура на ЕС и нуждите на програмите. Основната цел на рамката е опазване на финансовите интереси на Съюза и запазване на почтеността, прозрачността и надеждността на неговите операции, особено свързаните с програмата NextGenerationEU.

Рамката, първоначално разработена от главния отговорник по управлението на риска, включва основни политики, като например политиката на високо равнище по отношение на риска и съответствието, политиката по отношение на ликвидния риск на пазара и финансирането и политиката за управление на оперативния риск. Главният отговорник по управлението на риска определя задължителни и незадължителни ограничения, както и ключови показатели за риска с цел оценка и наблюдение на рисковете.

Чрез редовни доклади за риска се гарантира спазването на ограниченията, посочват се рисковите експозиции и се предлагат стратегии за намаляване на риска. Посредством модел за управление на риска на „трите линии на защита“ се укрепва управлението чрез разделение на правомощията, определяне на йерархията и уточняване на ролите за управлението и контрола на риска.

Главният отговорник по управлението на риска с подкрепата на Комитета по риска и съответствието прилага рамката за управление на риска чрез вътрешни политики и процедури. Комитетът съветва главния отговорник по управлението на риска по въпросите, свързани с риска, особено по отношение на операциите по NextGenerationEU.

С приемането на решения за изпълнение (ЕС, Евратом) 2022/2544 ([43]) и (ЕС, Евратом) 2023/2825 на Комисията ([44]) отговорностите на главния отговорник по управлението на риска бяха разширени, така че да включват надзора върху:

— операциите по получаване на заеми в рамките както на единния подход за финансиране, така и на метода на финансиране „бек-ту-бек“ за програмите за финансова помощ.

— оценката на кредитния риск за заемите за държавите членки и за трети държави по линия на NextGenerationEU, МФП, МФП+ за Украйна и други подобни програми.

— операциите по управление на дълга.

— операциите по управление на ликвидността.

Главният отговорник по управлението на риска се ползва с автономност при изпълнението на своите задачи и отговорности и докладва на члена на колегиума, отговарящ за бюджета, съгласно Решение за изпълнение (ЕС, Евратом) 2023/2825 на Комисията. Това гарантира независимост при изпълнението на възложените му задачи и отговорности.

Дейности по получаване и отпускане на заеми за финансова помощ и NextGenerationEU

С изключение на заемите, свързани с програмата NextGenerationEU, Комисията не взема заеми за финансиране на оперативните си разходи.

Операциите по получаване и отпускане на заеми на ЕС се управляват в съответствие със съответните регламенти, решения и вътрешни насоки. Дейностите по получаване и отпускане на заеми се ръководят от подробни наръчници, а съответните отдели непрекъснато оценяват финансовия и оперативния риск и осигуряват съответствието.

В исторически план операциите по отпускане на заеми на ЕС се финансираха със заеми „бек-ту-бек“, чрез които отворените лихвени или валутни рискове се свеждаха до минимум. От 2021 г. обаче ЕС взема заеми и съгласно единен подход за финансиране.

Първоначално разработен за NextGenerationEU, единният подход за финансиране използва различни инструменти и техники за финансиране, за да се посрещнат както дългосрочните, така и краткосрочните нужди от финансиране. Това включва емитирането на облигации на ЕС, които заменят предишната практика на отделно емитиране по всяка програма. Тази стратегия беше разширена и от декември 2022 г. обхвана също заемите за МФП+ за Украйна, през 2023 г. програмата по механизма за Украйна, а от 2024 г. и другите заеми за МФП. Чрез използване на единния подход за финансиране се подобряват гъвкавостта и ефективността на разходите.

Каса

Правилата и принципите за управлението на касовите операции на Комисията са посочени в Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014 на Съвета, изменен с регламенти (ЕС, Евратом) 2016/804 ([45]) и (ЕС, Евратом) 2022/615 на Съвета ([46]) (наричан по-долу „Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014 на Съвета“), и във Финансовия регламент.

Прилагат се следните основни принципи:

— Собствените ресурси се внасят от държавите членки в сметки, открити за тази цел на името на Комисията към министерството на финансите или националната централна банка.

— Собствените ресурси се плащат от държавите членки в националната им валута, докато плащанията на Комисията са предимно в евро.

([43]) Решение за изпълнение (ЕС, Евратом) 2022/2544 на Комисията от 19 декември 2022 г. за установяване на договорености за администрирането и изпълнението на операциите на ЕС по получаване на заеми и управление на дълга в рамките на диверсифицираната стратегия за финансиране и свързаните операции по отпускане на заеми (ОВ L 328, 22.12.2022 г., стр. 109, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/2544/oj).

([44]) Решение за изпълнение (ЕС, Евратом) 2023/2825 на Комисията от 12 декември 2023 г. за установяване на договорености за администрирането и изпълнението на операциите на Съюза по получаване на заеми и управление на дълга в рамките на диверсифицираната стратегия за финансиране и свързаните операции по отпускане на заеми (ОВ L, 2023/2825, 18.12.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/2825/oj).

([45]) Регламент (ЕС, Евратом) 2016/804 на Съвета от 17 май 2016 г. за изменение на Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014 относно методите и процедурата за предоставяне на традиционните собствени ресурси, собствените ресурси на база ДДС и на база БНД и относно мерките за удовлетворяване на потребностите от парични средства (ОВ L 132, 21.5.2016 г., стр. 85, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/804/oj).

([46]) Регламент (ЕС, Евратом) 2022/615 на Съвета от 5 април 2022 г. за изменение на Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014 с цел подобряване на предвидимостта за държавите членки и изясняване на процедурите за уреждане на спорове при предоставяне на традиционните собствени ресурси и собствените ресурси на база ДДС и на база БНД (ОВ L 115, 13.4.2022 г., стр. 51, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/615/oj).

— Не може по банковите сметки, открити на името на Комисията, да се теглят суми, надвишаващи наличните, освен в специфични случаи като неизпълнение на задълженията по заеми или ако нуждите от парични средства надвишават наличностите по сметките.

— Средствата в банкови сметки във валути, различни от еврото, се използват за плащания в тези валути или периодично се конвертират в евро.

Освен сметките за собствените ресурси Комисията открива и други банкови сметки към централните банки и търговските банки с цел извършване на плащания и получаване на приходи, различни от вноските на държавите членки в бюджета.

Касовите и платежните операции са силно автоматизирани и разчитат на модерни информационни системи. Прилагат се процедури, за да се гарантира сигурността на системата, да се осигури разделението на задълженията и да се гарантира съответствие с ФР, стандартите за вътрешен контрол и принципите на одита.

Насоки и процедури уреждат управлението на касовите и платежните операции на Комисията с цел ограничаване на оперативния и финансовия риск и осигуряване на подходящ контрол. Насоките обхващат области като извършване на плащанията, управление на паричните средства, прогнозиране на паричните потоци, непрекъснатост на дейността. Спазването им се проверява редовно.

Управление на активите

Контролът на различните рискове, свързани с дейностите по управление на активите, се основава на специални процедури за управление и работа, приети след сравнителен анализ на най-високите стандарти, въведени от международни партньорски институции. С тези процедури, които бяха предмет на различни вътрешни и външни одити, се осигурява постигането на добро управление на активите.

Комисията е въвела подходящо управление за преглед и одобряване на техническите и стратегическите решения във връзка с операциите по управление на активите. Операциите по управление на активите се контролират от два комитета: Комитета по риска, съставен от представители на ГД „Бюджет“, и Съвета за управление на активите, съставен от представители на ГД „Бюджет“, ГД „Икономически и финансови въпроси“ и ГД „Финансова стабилност, финансови услуги и съюз на капиталовите пазари“. Техническите решения се обсъждат и одобряват в Комитета по риска, а стратегическите решения се одобряват от Комитета по риска и Съвета за управление на активите преди окончателното им одобряване от Генералния директор на ГД „Бюджет“, съгласувано със счетоводителя.

Дейностите по управление на активи гарантират ясно делегиране на вземането на решения и отчетност, както и подходящо разделяне на задълженията между фронт-офиса, звеното за управление на риска и бекофиса. Процедурите за съответствие осигуряват рамка за подходящи правила, които да залегнат в кодексите за поведение, така че да се управляват потенциални лични конфликти на интереси, както и правила за управление на рисковете, свързани със злоупотреба с вътрешна информация.

С насоките за управлението на активите и с вътрешните ограничения по отношение на инвестициите се осигурява солидна рамка за вътрешен контрол, за да се гарантира защитата на активите. Ценните книжа се съхраняват при нашите попечители в съответствие с най-добрите пазарни практики, а паричните средства и депозитите се държат във финансови институции с висок рейтинг. Защитата на финансовите активи се осигурява и чрез разделяне на задълженията между екипа, който отговаря за инициирането на сделки с ценни книжа, и екипа от бекофиса, който отговаря за техния сетълмент и за равнението на банковите сметки. Допълнително ниво на контрол се осигурява от счетоводния екип по време на месечното равняване при приключване, при което портфейлът от ценни книжа се равнява с извлечението на попечителя. Всички несъответствия в сетълмента и забавени плащания, причинени от контрагенти, се проследяват от екипа за равнение на банковите сметки и бекофиса.

За наблюдението на спазването на рамката за контрол периодично на съответните заинтересовани страни се докладва по изчерпателен набор от показатели за ефективност и риск за управляваните активи.

В насоките за управлението на активите, в стратегията за риска и в инвестиционната стратегия се определят някои лимити и ограничения, за да се ограничи излагането на кредитен риск на портфейла, който е ограничен до инвестиционен рейтинг, с изключение на експозицията на държавите — членки на ЕС.

Общ фонд „Провизии“

ОФП се управлява съгласно насоките за управление на активите, определени от Комисията, в съответствие с Решение C(2020)1896 от 25 март 2020 г. ([47]) Генералният директор на ГД „Бюджет“ е отговорен за управлението на финансовите активи на ОФП.

Целта на ОФП е да се осигури необходимата ликвидност, за да се посрещнат напълно и своевременно всички изходящи потоци, като например искания за плащане по гаранции, и да се осигури запазване на капитала през инвестиционния хоризонт на фонда с високо ниво на доверие.

Портфейлът на ОФП се проектира така, че да се осигури висока степен на диверсификация по различни класове активи, географски райони, емитенти и падежи в съответствие с насоките за управление на активите. Към 31 декември 2024 г. портфейлът включваше инвестиции в инструменти на паричния пазар, облигации и корпоративни и капиталови фондове, търгувани на организиран пазар.

Тъй като единственият контрагент за всички неприключени валутни форуърди към 31 декември 2024 г. е Banque de France, от тази дата не са използвани кредитни подобрения, като например обезпечения, споразумения за нетиране или гаранции. Максималното излагане на кредитен риск за валутните деривативи, които имат положителна справедлива стойност към края на отчетния период, е равно на сумата, посочена в счетоводния баланс.

Глоби

Условно платени глоби: портфейл BUFI

Наложените и условно платени глоби се инвестират в портфейла на BUFI.

Комисията управлява портфейла на BUFI в съответствие с вътрешните насоки и процедури за управление на активите. Целите на дейностите по управление на активите са:

— да се гарантира, че средствата са лесно достъпни, когато са нужни;

— да се намалят рисковете, свързани с финансовите пазари; да се цели постигане на възвръщаемост, която съответства на референтната възвръщаемост на BUFI, като се запазва номиналният размер на глобите.

Инвестициите в портфейла на BUFI се ограничават до:

— срочни депозити в централните банки на държавите членки, в агенции за държавния дълг, в изцяло държавни или гарантирани от държавата банки или в наднационални институции;

— облигации, менителници и депозитни сертификати, издадени от суверенни или наднационални институции.

Получени финансови гаранции

Гаранции със значителна стойност, издадени от финансови институции, се държат от Комисията във връзка с глобите, налагани на предприятията, нарушаващи правилата на ЕС (вж. бележка **2.6.1.3**). Тези гаранции се предоставят от глобените предприятия като алтернатива на условните плащания.

Комисията управлява тези гаранции в съответствие със своята вътрешна политика за управление на риска. Тази политика гарантира, че финансовият и оперативният риск се идентифицират и оценяват редовно, както и че редовно се проверява съблюдаването на вътрешните политики и процедури.

Програми за бюджетни гаранции на ЕС

Във ФР са предвидени няколко предпазни мерки за защита на бюджета на ЕС от финансовите рискове, породени от бюджетните гаранции. Тези предпазни мерки могат да бъдат групирани в четири основни категории:

а) *Мерки за ограничаване на условните пасиви*

Гаранцията на ЕС е ограничена по ясно определен начин и финансовият пасив не може да надвишава размера на бюджетната гаранция, разрешен от основния акт. Условният пасив, създаден от бюджетна гаранция, може да надхвърля финансовите активи, предоставени за покриване на финансовия пасив на ЕС, единствено ако това е предвидено в основния акт, на който се основава бюджетната гаранция, и при посочените в него условия.

Желаният рисков профил на операциите/финансовите продукти, гарантирани от ЕС, се определя предварително, т.е. преди подписването на гаранционните споразумения.

([47]) Решение на Комисията от 25 март 2020 г. относно насоките за управление на активите на общия фонд „Провизии“ (2020/C 131/03, ОВ C 131, 22.4.2020 г., стр. 3).

б) *Мерки във връзка с подбора на партньори по изпълнението*

Програмите за бюджетна гаранция се изпълняват с надеждни партньори, оценени по стълбове. Тези партньори се ангажират да използват собствени ресурси, с което се осигурява сближаване на техните интереси с интересите на Съюза.

в) *Мерки за осигуряване на адекватен предварителен бюджетен капацитет за изпълнение на искания за плащане по гаранции*

Програмите за бюджетни гаранции се подкрепят от провизирани активи, които се държат в ОФП. Процентът на провизиране се определя в основния акт на всяка програма, за да може програмирането на бюджетните кредити да представлява провизия, която би позволила покриване на загубите без нарушаване на бюджета. Комисията гарантира ежегодно, че процентът на провизиране е подходящ и е в съответствие с принципите на Финансовия регламент и на финансовото програмиране.

г) *Мерки за справяне с реализирани загуби, надвишаващи предварителната оценка*

ФР включва два прага за ранно предупреждение (т.е. когато остават на разположение 50 % и 30 % от размера на провизиите). Тези прагове позволяват на Комисията да предвиди евентуално изчерпване на провизиите и да прецени дали следва да предложи допълнителни провизии. В случай че временно е необходима допълнителна ликвидност, съществуват процедури, включително трансфери между подразделенията на ОФП, използване на ликвидност от централната каса и използване на наличното бюджетно пространство.

Освен това през 2020 г. беше създаден Управителен комитет по условните задължения, който да надзирава бюджетните гаранции и финансовата помощ, които създават условни задължения към бюджета. Комитетът взима отношение по въпроси, свързани с управлението на риска, стандартните споразумения и интегрираното докладване с цел да се установят институционални изисквания за устойчиво управление на условните задължения.

Програми за финансови инструменти

От много години бюджетът на ЕС разчита на програми за финансови инструменти. Тези програми се използват за финансиране на по-рискови бенефициери, които се изправят пред трудности при получаването на финансиране от търговски заемодатели. Комисията делегира изпълнението на тези програми на групата на ЕИБ или на други финансови институции въз основа на споразумения с Комисията. Вж. бележка **2.4.2.1** за примери за такива програми.

Когато бъде поето задължение за финансов принос в полза на финансов инструмент, необходимите средства се прехвърлят в доверителна сметка, открита от финансовата институция на нейно име, но от името на Комисията. Финансовата институция може да използва тези средства, за да отпуска заеми, да емитира дългови инструменти, да инвестира в капиталови инструменти или да покрива искания за плащане по гаранции.

Рискът, свързан с тези финансови инструменти, е ограничен до тавана, посочен в съответните споразумения, който представлява предвидените в бюджета средства за инструмента. Тъй като Комисията често поема първата загуба, може да се очаква, че бюджетът на ЕС ще понесе известни загуби.

Споразуменията на Комисията с финансовите институции включват строги условия и задължения, за да се гарантират правилното управление на средствата на ЕС, както и правилното докладване за тях. Приходите от финансовите инструменти по правило се връщат на бюджета на ЕС.

6.3. ВАЛУТЕН РИСК

Експозиция на ЕС, свързана с финансовите инструменти, по отношение на валутния риск към края на годината — нетна позиция

(милиони евро)

	31.12.2024 г.						
	USD	RON	PLN	SEK	Други	EUR	Общо
Финансови активи							
Финансови активи по АС ([1])	*40*	*5*	*—*	*—*	*7*	*414*	*466*
Финансови активи по ССИД							
Недеривативи	*2 148*	*—*	*—*	*45*	*120*	*41 336*	*43 648*
Деривативи	*—*	*—*	*—*	*—*	*—*	*1 110*	*1 110*
Вземания ([2])	*72*	*1*	*17*	*1*	*111*	*3 039*	*3 240*
Парични средства и парични еквиваленти	*111*	*258*	*573*	*314*	*966*	*60 941*	*63 163*
	2 371	**264**	**590**	**360**	**1 204**	**106 839**	**111 628**

(милиони евро)

	31.12.2024 г.						
	USD	RON	PLN	SEK	Други	EUR	Общо
Финансови пасиви							
Задължения по финансови гаранции	*(518)*	*(36)*	*(59)*	*(12)*	*(112)*	*(5 643)*	*(6 379)*
Финансови пасиви по ССИД	*(1 712)*	*285*	*76*	*75*	*138*	*1 040*	*(98)*
	(2 230)	**248**	**17**	**63**	**26**	**(4 603)**	**(6 477)**
Общо	**141**	**512**	**607**	**423**	**1 230**	**102 237**	**105 151**

(милиони евро)

	31.12.2023 г.						
	USD	RON	PLN	SEK	Други	EUR	Общо
Финансови активи							
Финансови активи по АС ([1])	*39*	*5*	*—*	*—*	*11*	*200*	*255*
Финансови активи по ССИД							
Недеривативи	*1 568*	*—*	*—*	*20*	*129*	*35 686*	*37 402*
Деривативи	*(1 142)*	*17*	*21*	*74*	*65*	*2 055*	*1 091*
Вземания ([2])	*123*	*2*	*28*	*1*	*120*	*3 757*	*4 032*
Парични средства и парични еквиваленти	*145*	*474*	*1 076*	*654*	*1 657*	*35 608*	*39 616*
	734	**499**	**1 126**	**749**	**1 982**	**77 306**	**82 396**
Финансови пасиви							
Задължения по финансови гаранции	*(591)*	*(32)*	*(38)*	*(15)*	*(105)*	*(5 488)*	*(6 268)*
Финансови пасиви по ССИД	*(1)*	*152*	*—*	*(3)*	*(6)*	*(201)*	*(60)*
	(593)	**120**	**(38)**	**(18)**	**(111)**	**(5 689)**	**(6 328)**
Общо	**142**	**619**	**1 088**	**731**	**1 871**	**71 618**	**76 068**

([1]) *Без заемите за МВУ (NextGenerationEU) и за финансова помощ.*
([2]) *С изключение на разходите за бъдещи периоди.*

В сравнение с годишните отчети на ЕС за 2023 г. в годишните отчети на ЕС за 2024 г. за риска от валутна експозиция и анализа на чувствителността беше добавена валутата RON, а GBP беше премахната. Причината за това е намаляване на експозицията в GBP, тъй като през 2020 г. Обединеното кралство напусна ЕС, и непрекъснато увеличаване на експозицията в RON.

Ако еврото беше поскъпнало или се беше обезценило с 10 % спрямо другите валути, ефектът върху финансовия резултат щеше да е следният:

(милиони евро)

Увеличение (+)/ намаление (-) на обменния курс	2024 г.			
	USD	RON	PLN	SEK
+10 %	*(13)*	*(47)*	*(55)*	*(38)*
-10 %	*16*	*57*	*67*	*47*

(милиони евро)

Увеличение (+)/ намаление (-) на обменния курс	2023 г.			
	USD	RON	PLN	SEK
+10 %	*(13)*	*(56)*	*(99)*	*(66)*
-10 %	*16*	*69*	*121*	*81*

Дейности по получаване и отпускане на заеми за NextGenerationEU и за финансова помощ

Тъй като всички финансови активи и пасиви на ЕС понастоящем са в евро, ЕС не е изложен на валутен риск.

Каса

Собствените ресурси, плащани от държавите членки във валути, различни от еврото, се държат в сметките за собствени ресурси. Когато тези средства са необходими за плащания, те се конвертират в евро. В някои случаи те се използват директно за плащания в тези валути.

Комисията също държи сметки в търговски банки във валути на ЕС, различни от еврото, като например USD, GBP и CHF, с цел извършване на плащания в същите тези валути. Тези сметки се захранват, когато това е необходимо, което намалява валутния риск.

При получаване на разните приходи във валути, различни от еврото, те се прехвърлят в сметки на Комисията в същите валути или се конвертират в евро и се прехвърлят в сметки в евро.

Сметките за авансови средства във валути, различни от еврото, се захранват в зависимост от очакваните краткосрочни нужди от плащания и се поддържат в рамките на съответните тавани.

Глоби

Всички глоби, които се налагат, плащат или покриват условно, са в евро, което премахва валутния риск, когато се държат във фонда BUFI.

Бюджетни гаранции

Бюджетните гаранции обикновено са ограничени до максимален размер в евро. Някои основни операции обаче може да бъдат деноминирани в други валути като щатски долари или местни валути.

Комисията взема предвид валутния риск при определяне на нуждите от провизии за бюджетни гаранции.

Общ фонд „Провизии“

ОФП функционира в евро и в щатски долари. С цел управление на валутния риск ОФП сключва валутни форуърдни договори за хеджиране на пазарната стойност на инвестициите си в щатски долари, като ограничението за максимална нехеджирана валутна експозиция е 1 % от общата стойност на портфейла в рамките на референтната стойност и годишните стратегически средства, определени в съответните финансови инструменти. Вж. бележка **2.4.1.2** за допълнителна информация.

ОФП използва тази стратегия за хеджиране, за да коригира или обърне хеджираната позиция по съответния начин, когато това е необходимо. ОФП обаче не хеджира валутния риск за суброгираните заеми (вж. бележка **2.4.1.2**), които се извършват в първоначалната им валута, поради което излагат ЕС на валутен риск. Що се отнася до суброгираните заеми, поради несигурността, свързана с графика за погасяване на заемите, не се извършват дейности за компенсиране на промените в чуждестранните валути.

6.4. **ЛИХВЕН РИСК**

В следващата таблица е показано как 1 % промяна в лихвените проценти (+/- 100 базисни пункта) би засегнала финансовия резултат на ЕС по отношение на дълговите ценни книжа и фондовете, търгувани на организиран пазар.

(милиони евро)

	Увеличение (+)/намаление (-) в базисни пунктове	Финансов резултат
2024 г.: Финансови активи по ССИД	*+ 100*	*(1 172)*
	- 100	*1 246*
2023 г.: Финансови активи по ССИД	*+ 100*	*(960)*
	- 100	*1 021*

Чувствителността на портфейлите от облигации към промени в лихвените проценти се увеличава с техния срок. Сроковете на основните портфейли от активи, управлявани от Комисията, са посочени по-долу.

Дейности по получаване и отпускане на заеми за NextGenerationEU и за финансова помощ

Поради естеството на дейностите си по получаване и отпускане на заеми ЕС има значителни лихвоносни активи и пасиви. За инструментите за финансова помощ, с изключение на получените заеми по единния подход за финансиране, обаче не съществува лихвен риск, тъй като получените заеми се компенсират от еквивалентни заеми, отпуснати при същите условия („бек-ту-бек“).

По отношение на единния подход за финансиране лихвеният риск се покрива чрез прилагане на процедури и механизми, които водят до неговото намаляване. Принципът, на който се опира единният подход за финансиране, е разходите за финансирането и свързаните с него разходи да се разпределят между бенефициерите на заеми и бюджета на ЕС по прозрачен, икономически най-ефективен и справедлив начин въз основа на ежедневни изчисления на лихвите. Единният подход за предоставяне на финансиране се основава на принципа на цялостно разпределяне на разходите, така че разходите за лихви, произтичащи от инструментите за получаване на заеми, паричните наличности или другите инвестиционни инструменти, напълно се преразпределят и фактурират на бенефициерите на заеми като разходи за финансиране или разходи за управление на ликвидността.

Разходите за финансиране се разпределят на бенефициерите на заеми въз основа на размера на непогасените заеми. Разходите за финансиране, които не са разпределени към заеми или неподлежаща на връщане подкрепа, се фактурират на бенефициерите на заеми и бюджета на ЕС под формата на разходи за управление на ликвидността, които могат да бъдат положителни или отрицателни в зависимост от промените в лихвените проценти, прилагани по отношение на касовите наличности.

При единния подход за финансиране паричните средства се държат в пруденциален пул за финансиране на ЕС, за да се поддържа определен буфер за сигурност, като същевременно се избягва натрупването на прекалено големи наличности. Паричните средства се държат в ЕЦБ, като от 4 април 2022 г. за всяка остатъчна касова наличност се прилага краткосрочният лихвен процент на паричния пазар в евро минус 20 базисни пункта. Приходите от паричните наличности и другите инвестиционни инструменти, като например срочните депозити на паричния пазар, участват във фактурирането на разходите за управление на ликвидността.

Каса

Комисията е въвела мерки, с които да се гарантира, че лихвите, които се начисляват по нейните банкови сметки, редовно отразяват пазарните лихвени проценти, както и тяхното евентуално колебание.

Сметките за собствените ресурси са защитени от всякакви разходи, тъй като по тях не се начисляват такси или лихви в съответствие с член 9, параграф 1 от Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014 на Съвета.

Сметките, открити към министерствата на финансите на държавите членки за постъпленията от собствени ресурси, не носят лихва и по тях не се начисляват такси. Сметките в националните централни банки (за собствените ресурси и др.) могат да генерират доход по официалните ставки, прилагани от всяка институция.

Комисията адаптира процедурите за управление на паричните средства в съответствие с текущите пазарни условия във връзка с лихвените проценти. През 2023 г. положителните лихвени проценти улесниха прилагането на модела на централната сметка. По централните депозитни сметки се поддържа касов буфер за сигурност въз основа на ежеседмично финансиране от сметките за собствените ресурси, за да се покрият нуждите от плащания за изпълнението на бюджета, като същевременно се избягва натрупването на твърде високи наличности.

Върху овърнайт наличностите в сметки в търговски банки и в централната банка всеки ден се начислява лихва, която се основава на променливи пазарни лихвени проценти, за които се прилага договорен марж (положителен или отрицателен).

Глоби

Условно платените глоби се инвестират в портфейл с дългосрочни облигации със среден срок на портфейла от 1,55 години.

Общ фонд „Провизии“

Портфейлът на ОФП е с общ среден срок от 3,42 години.

ЕОВС в ликвидация

Сумите на ЕОВС в ликвидация се инвестират в портфейл с дългосрочни облигации със среден срок от 3,31 години.

6.5. ДРУГ ЦЕНОВИ РИСК

Към 31 декември 2024 г. ЕС е изложен на риск от капиталови инструменти, произтичащ от различни инвестиции, включително:

— некотирани капиталови инвестиции (например във фондове за рисков капитал и други инвестиционни фондове);

— фондове на паричния пазар (като например Унитарния фонд на ЕИБ);

— фондове, търгувани на организиран пазар;

— инвестиции в групи от портфейли (вж. бележка **2.4.2.1**).

ЕС е изложен на риск от капиталови инструменти също и чрез гаранции, покриващи некотирани капиталови и квазикапиталови инвестиции, третирани като деривативи по справедлива стойност чрез излишъка или дефицита (вж. бележка **2.4.2.2**).

Ценовият риск на собствения капитал е рискът справедливата стойност на капиталовите инвестиции да се промени вследствие на колебанията на цените на акциите и/или на стойността на гарантираните капиталови инвестиции.

Ефектът върху излишъка или дефицита, изразяващ се в 10 % увеличение или намаление на стойността на гореспоменатите инструменти, би бил следният:

(милиони евро)

	10 %	(10) %
Капиталови инвестиции	*320*	*(320)*
Фондове на паричния пазар, фондове, търгувани на организиран пазар, и инвестиции в групи от портфейли	*598*	*(598)*
Гаранции по капиталови портфейли ([1])	*606*	*(606)*
Общо към 31.12.2024 г.	**1 523**	**(1 523)**
Капиталови инвестиции	*289*	*(289)*
Фондове на паричния пазар, фондове, търгувани на организиран пазар, и инвестиции в групи от портфейли	*481*	*(481)*
Гаранции по капиталови портфейли ([1])	*506*	*(506)*
Общо към 31.12.2023 г.	**1 276**	**(1 276)**

([1]) *Рискът от гаранциите по капиталови портфейли се основава на условната сума, която е покрита от гаранцията.*

ЕС инвестира в некотирани активи или гарантира такива активи, чиято стойност не е публично достъпна. Тези активи обикновено се изпълняват от оправомощени субекти, които са експерти в бранша и редовно оценяват и наблюдават тяхната стойност.

6.6. КРЕДИТЕН РИСК

Максимална експозиция на кредитен риск

(милиони евро)

	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Финансови активи		
Заети	*283 580*	*246 877*
Парични средства и парични еквиваленти	*63 163*	*39 616*

(милиони евро)

	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Други вземания ([1])	*3 240*	*4 032*
Финансови активи по ССИД — дългови ценни книжа	*34 465*	*29 703*
Финансови активи по ССИД — деривативи	*1 110*	*1 091*
Предоставени гаранции и кредитни ангажименти		
ДФГ	*60 857*	*57 066*
Кредитни ангажименти	*18 193*	*40*
Общо	**464 607**	**378 426**

([1]) *С изключение на разходите за бъдещи периоди.*

Освен това ЕС е косвено изложен на кредитен риск чрез своите инвестиции във фондове на паричния пазар, фондове за корпоративни облигации, търгувани на организиран пазар, и групи от портфейли от дългови ценни книжа (вж. бележка **2.4.2.1**), което може да повлияе на цените им (вж. бележка **6.5**).

Заеми: кредитно качество

(милиони евро)

31.12.2024 г.					
	Етап 1	Етап 2	Етап 3	POCI	Общо
Кредитен рейтинг					
Нискорисков и висок рейтинг	*35 593*	—	—	—	*35 593*
Горен среден рейтинг	*87 005*	—	—	—	*87 005*
Долен среден рейтинг	*129 200*	—	—	—	*129 200*
Неинвестиционен рейтинг (вкл. неизпълнение)	*3 593*	*44 139*	*14*	*27*	*47 773*
Брутна балансова стойност	**255 391**	**44 139**	**14**	**27**	**299 571**
Минус коректив за загуби	*(31)*	*(15 969)*	*(14)*	*24*	*(15 991)*
Нетна балансова стойност	**255 360**	**28 170**	**(1)**	**51**	**283 580**

(милиони евро)

31.12.2023 г.					
	Етап 1	Етап 2	Етап 3	POCI	Общо
Кредитен рейтинг					
Нискорисков и висок рейтинг	*36 302*	—	—	—	*36 302*
Горен среден рейтинг	*72 051*	—	—	—	*72 051*
Долен среден рейтинг	*113 652*	—	—	—	*113 652*
Неинвестиционен рейтинг (вкл. неизпълнение)	*2 130*	*31 762*	*25*	*38*	*33 955*
Брутна балансова стойност	**224 134**	**31 762**	**25**	**38**	**255 960**
Минус коректив за загуби	*(54)*	*(9 024)*	*(23)*	*18*	*(9 083)*
Нетна балансова стойност	**224 081**	**22 738**	**2**	**56**	**246 877**

Рисковите категории, посочени по-горе, по принцип се основават на рейтинговите скали на външни агенции за кредитен рейтинг. Тези категории съответстват на:

— Нискорисков и висок рейтинг: Moody's P-1, Aaa – Aa3; S&P A-1+, A-1, AAA – AA -; Fitch F1+, F1, AAA – AA- и еквивалентен на него;

— Горен среден рейтинг: Moody's P-2, A1 – A3; S&P A-2, A+ – A-; Fitch F2, A+ – A- и еквивалентен на него;

— Долен среден рейтинг: Moody's P-3, Baa1 – Baa3, S&P A-3, BBB+ - BBB-; Fitch F3, BBB+ – BBB- и еквивалентен на него;

— Неинвестиционен рейтинг: Moody не нискорисков, Ba1 – C; S&P B, C, D, BB+ – D; Fitch B, C, D, BB+ – D и еквивалентен на него.

ЕС използва рейтинговите категории като отправна точка за финансовите инструменти и за търговските банки. След като направи собствен анализ на отделните случаи обаче, ЕС може да държи средства в конкретна рискова категория, въпреки че дадена агенция за кредитен рейтинг е понижила кредитния рейтинг на контрагента.

Заемите с неинвестиционен рейтинг са главно заеми за финансова помощ за партньорски държави, изпитващи финансови трудности. Всички заеми за държавите членки са с инвестиционен рейтинг и са на етап 1. В етап 2 са включени заеми по линия на МФП, МФП+, механизма за Украйна и Евратом за Украйна. Заемите POCI са суброгираните заеми от програмите по линия на МВК.

Дейности по получаване и отпускане на заеми за NextGenerationEU и за финансова помощ

В случай на неизпълнение на задълженията от страна на длъжниците и за да обслужва всички свързани с тях дължими задължения, Комисията може да използва активите, държани в ОФП, по-специално за заеми по линия на МФП и Евратом за трети държави (с изключение на МФП+).

Заемите, предоставени на Украйна по програмата за извънредна МФП (6 милиарда евро, изплатени през 2022 г.), първо се покриват от предназначеното за тях подразделение в ОФП, а след това и от допълнителни гаранции на държавите членки в размер на 3,7 милиарда евро, които се считат за кредитно подобрение за тези заеми и по този начин провизията за обезценка, призната във връзка с тези заеми, се намалява на 337 милиона евро (от цялата провизия за обезценка в размер на 10,1 милиарда евро, покриваща общите заеми за МФП и МФП+ за Украйна) към 31 декември 2024 г.

Комисията управлява експозицията на кредитен риск по отношение на заемите по линия на Евратом чрез получаване на държавни гаранции, които са на обща стойност 300 милиона евро към 31 декември 2024 г. (2023 г.: 314 милиона евро).

Заемите, предоставени на държавите членки по линия на инструмента SURE, са подкрепени от система от доброволни гаранции от държавите членки в размер на 25 % от максималната сума, налична за съответната финансова помощ.

За всички кредитни загуби във връзка със заемите за държавите членки, МФП+ и механизма за Украйна Комисията може да привлече ресурси от държавите членки, като спазва таваните на собствените ресурси („бюджетния марж"); вж. бележка **6.7**).

Заеми: Движение на коректива за загуби от обезценка

(милиони евро)

	Етап 1	Етап 2	Етап 3	POCI	Общо
Коректив за загуби към 1.1.2024 г.	*54*	*9 024*	*23*	*(18)*	*9 083*
Прехвърляне към етап 1	*23*	*(23)*	—	—	—
Прехвърляне към етап 2	*(0)*	*0*	—	—	—
Прехвърляне към етап 3	—	—	—	—	—
Нови заеми	*14*	*5 694*	—	—	*5 708*
Отписвания — възстановени суми	*(1)*	*(25)*	*(8)*	—	*(34)*
Отписвания — отписани задължения	—	—	—	*(12)*	*(12)*
Преоценка на коректива за загуби	*(59)*	*1 299*	*(1)*	*6*	*1 245*
Други	*0*	*0*	*0*	—	*0*
Коректив за загуби към 31.12.2024 г.	**31**	**15 969**	**14**	**(24)**	**15 991**

Допълнителният коректив за загуби от обезценка на заеми в етап 2 се дължи главно на новите заеми за Украйна, отпуснати по механизма за Украйна (вж. бележка **2.4.1.1**).

През 2024 г. ЕС предостави на Украйна лихвени субсидии в размер на 763 милиона евро за лихвите, начислени по някои от заемите за извънредната МФП и МФП+. Амортизираната стойност преди изменението беше на стойност 17,3 милиарда евро. Това изменение на договорните условия беше отчетено като изменение загуба в отчета за финансовия резултат (вж. бележка **3.15**). Лихвената субсидия не оказа значително въздействие върху оценката на кредитния риск, като към 31 декември 2024 г. заемите продължиха да бъдат класифицирани като заеми в етап 2.

Вж. бележка **1.5.5** относно политиките на ЕС за разпределяне по етапи на заемите.

Заеми: Оценка на ОКЗ

За оценка на очакваните кредитни загуби ЕС използва вероятностно-претеглена оценка. Това включва оценка на разликата между договорните парични потоци и очакваните парични потоци.

ЕС използва три параметра на кредитния риск за тази оценка:

— Вероятност от неизпълнение (PD): това е процент, който представлява вероятността контрагент да не изпълни своето финансово задължение или през следващите 12 месеца, или през оставащия срок на задължението.

— Загуба при неизпълнение (LGD): това е процент, който показва очаквания недостиг на парични средства, като се вземат предвид възстановяванията и обезпеченията.

— Експозиция при неизпълнение (EAD): това е непогасената експозиция (сума) към момента на неизпълнение.

За да оцени LGD за експозиции към държавни дългови инструменти, ЕС взема предвид своя статут на де факто привилегирован кредитор.

Очакваните парични потоци през очаквания жизнен цикъл на финансовия актив се дисконтират с ефективния лихвен процент.

ЕС взема предвид разумна и обоснована информация за бъдещето, налична без неоправдани разходи и усилия, и коригира параметрите на модела, когато е необходимо.

Парични средства и парични еквиваленти: кредитно качество

(милиони евро)

	31.12.2024 г.	31.12.2023 г.
Кредитен рейтинг		
Нискорисков и висок рейтинг	*57 251*	*35 687*
Горен среден рейтинг	*4 161*	*3 114*
Долен среден рейтинг	*1 722*	*786*
Неинвестиционен рейтинг	*28*	*28*
Брутна балансова стойност	**63 163**	**39 616**
Минус коректив за загуби	-	—
Нетна балансова стойност	**63 163**	**39 616**

Каса

По-голямата част от касовите ресурси на Комисията се държат в сметките, открити от държавите членки за плащане на техните вноски към собствените ресурси, основно БНД, ДДС и ТСР. Тези сметки са към министерствата на финансите на държавите членки или в националните централни банки, което носи най-ниския кредитен риск (или риск на контрагента) за Комисията.

За частта от касовите ресурси на Комисията, които се държат в търговски банки, захранването на тези сметки се извършва съгласно принципа „точно навреме“ и се управлява автоматично от системата за управление на касата. Във всяка сметка в търговска банка се държат минимални наличности, като се гарантира, че общата наличност по тези сметки в търговски банки в края на деня остава постоянно малка (като цяло средно под 100 милиона евро).

За подбора на търговски банки се прилагат специални насоки с цел допълнително минимизиране на риска на контрагента, на който е изложена Комисията. Тези насоки включват:

— Подбор на търговските банки чрез покани за представяне на предложения, като минималният дългосрочен кредитен рейтинг е S&P A- или негов еквивалент.

— Наблюдение на рейтингите и определяне на максимална експозиция за всяка финансова институция, като се вземат предвид кредитоспособността и капитализацията на предприятието от финансовия сектор.

— Държане на сметки за авансови средства в местни банки, подбрани чрез опростена тръжна процедура, в делегациите извън ЕС, като изискванията във връзка с рейтинга зависят от местната ситуация. За да се ограничи излагането на риск, наличностите по сметките за авансови средства са възможно най-малки, захранват редовно, а прилаганите тавани се преразглеждат ежегодно.

Касови наличности, държани в съответствие с единния подход за предоставяне на финансиране

При единния подход за финансиране се държат достатъчно касови наличности, за да се посрещнат всички предстоящи нужди от плащания и да се поддържа определен буфер за сигурност, като същевременно се избягва натрупването на прекалено големи наличности. Паричните средства се държат в банкова сметка в ЕЦБ, поради което кредитният риск е много нисък.

Вземания: кредитно качество

(милиони евро)

	С ненастъпил падеж	Просрочени 0—30 дни	Просрочени 31—90 дни	Просрочени 91 дни—1 година	Просрочени > 1 година	Общо
Брутна балансова стойност	1 508	15	33	27	207	*1 789*
Минус коректив за загуби	(5)	(2)	(3)	(13)	(115)	*(138)*
Нетна балансова стойност към 31.12.2024 г.	**1 502**	**13**	**30**	**14**	**92**	***1 652***
Брутна балансова стойност	1 819	23	10	40	304	*2 195*
Минус коректив за загуби	(2)	(2)	(4)	(12)	(140)	*(159)*
Нетна балансова стойност към 31.12.2023 г.	**1 817**	**21**	**6**	**28**	**164**	**2 036**

Сумите в тази таблица не включват отсрочените разходи и вземанията по ДФГ, оценени по ССИД (вж. бележка 2.6.2), тъй като те не подлежат на изискванията за обезценка.

Финансови активи по ССИД — дългови ценни книжа: кредитно качество

Общ фонд „Провизии“

Среднопретегленият кредитен рейтинг на портфейла на ОФП е A (S&P или негов еквивалент).

Условно платени глоби: портфейл BUFI

Среднопретегленият кредитен рейтинг на портфейла е A (S&P или негов еквивалент).

Получени финансови гаранции

Политиката за управление на риска, която се прилага за приемането на финансови гаранции, осигурява високо качество на кредитите за Комисията. Тази политика включва:

— Определяне на максимална кредитна експозиция въз основа на кредитния рейтинг и размера на капитала на дадено предприятие от финансовия сектор, отчетен в неговите финансови отчети съгласно международните стандарти за финансово отчитане (МСФО).

— Редовен преглед на съответствието на получените гаранции с приложимите изисквания на политиката.

ЕОВС в ликвидация

Среднопретегленият кредитен рейтинг на портфейла е A- (S&P или негов еквивалент).

Финансови активи по ССИД — деривативи: кредитно качество

Деривативните активи на ЕС са свързани главно с гаранции по капиталови портфейли. Кредитният риск се ограничава до риска от контрагента. Гаранцията по капиталови портфейли ще бъде уредена основно с групата на ЕИБ, която има рейтинг ААА, като по този начин се намалява кредитният риск.

Единственият контрагент за всички неприключени валутни форуърди към 31 декември 2024 г. е Banque de France. По тази причина не са необходими кредитни подобрения, като например обезпечения или гаранции.

Договори за финансова гаранция: кредитно качество

(милиони евро)

	31.12.2024 г.			31.12.2023 г.		
	Етап 1	Етап 2	Общо	Етап 1	Етап 2	Общо
Дългосрочен рейтинг						
Нискорисков и висок рейтинг	*1*	*—*	***1***	*2*	*—*	***2***
Горен среден рейтинг	*5*	*—*	***5***	*5*	*0*	***5***
Долен среден рейтинг	*137*	*—*	***137***	*29*	*—*	***29***
Неинвестиционен рейтинг	*34 912*	*25 746*	***60 658***	*30 310*	*26 697*	***57 007***
Управлявани на колективна основа / без присъден рейтинг	*10*	*47*	***56***	*13*	*10*	***23***
Общо	**35 064**	**25 793**	**60 857**	**30 360**	**26 707**	**57 066**

Договори за финансова гаранция: Движение на коректива за загуби

(милиони евро)

	Етап 1	Етап 2	Общо
Коректив за загуби към 1.1.2024 г.	*1 430*	*2 397*	*3 826*
Прехвърляне към етап 2 ([1])	*(54)*	*54*	*—*
Прехвърляне към етап 1 ([1])	*8*	*(8)*	*—*
Новопридобити активи	*292*	*34*	*326*
Освобождаване на обезпечението	*(26)*	*(4)*	*(30)*
Преоценка	***280***	***(398)***	***(117)***
Коректив за загуби към 31.12.2024 г.	***1 930***	***2 075***	***4 005***
Балансова стойност на задължението за финансова гаранция към 31.12.2024 г.	**4 109**	**2 271**	**6 379**

([1]) *Прехвърлянията от и към етап 1/етап 2 се оценяват по провизиите за обезценка на началното салдо, а промените в сумата, произтичащи от промяната на етапа (т.е. оценка по 12-месечна ОКЗ или по ОКЗ през целия жизнен цикъл), са част от преоценката.*

Увеличението на коректива за загуби за гаранции в етап 1 през 2024 г. се дължеше главно на новите операции, подписани по гаранциите по InvestEU и ИССРМС (вж. бележка **4.1.1**).

От останалите ОКЗ за гаранции в етап 2 в размер на 2,1 милиарда евро към 31 декември 2024 г. 1,7 милиарда евро се отнасят за гаранциите по МВК (вж. бележка **4.1.1**). Те включват ОКЗ през целия живот в размер на 0,9 милиарда евро за експозицията на ЕИБ към Украйна (3,7 милиарда евро непогасени заеми от ЕИБ за контрагенти в Украйна), гарантирана от ЕС. Намалението на ОКЗ за гаранциите в етап 2 е свързано главно с преоценката на ОКЗ за гарантирания портфейл по МВК поради неговата амортизация, както и с промяна в приблизителните оценки.

Вж. бележка **1.5.12** относно политиките на ЕС за договорите за финансова гаранция.

Бюджетни гаранции

Съюзът е изложен на кредитен риск главно чрез операциите, които гарантира. Когато кредитното качество на основните операции се влоши, възникването на събития, с които се нарушават поети задължения, става по-вероятно и исканията за плащане по гаранции от ЕС могат да се увеличат.

За да наблюдава и управлява този риск, Комисията разчита на модел на кредитния риск за оценка на потенциалните загуби. Моделът използва входни данни от партньорите по изпълнението, които се комбинират с експертна преценка, за да се получи оценка на риска, която е в съответствие със същността на операцията и със съответните икономически обстоятелства.

6.7. **ЛИКВИДЕН РИСК**

Анализ на срока на недеривативните финансови пасиви по оставащия срок по договора

(милиони евро)

	Несконтирани договорни парични потоци				Балансова стойност
	< 1 година	1—5 години	> 5 години	Общо	
Получени заеми	*(61 589)*	*(201 152)*	*(468 669)*	*(731 410)*	*(594 028)*
Задължения	*(55 414)*	—	—	*(55 414)*	*(55 414)*
Други	*(168)*	*(560)*	*(850)*	*(1 578)*	*(1 398)*
Общо към 31.12.2024 г.	**(117 171)**	**(201 711)**	**(469 519)**	**(788 401)**	**(650 839)**
Получени заеми	*(24 526)*	*(147 211)*	*(367 296)*	*(539 033)*	*(450 561)*
Задължения	*(50 516)*	—	—	*(50 516)*	*(50 516)*
Други	*(195)*	*(661)*	*(867)*	*(1 723)*	*(1 496)*
Общо към 31.12.2023 г.	**(75 237)**	**(147 872)**	**(368 164)**	**(591 272)**	**(502 572)**

Анализ на срока на деривативните финансови пасиви по оставащия срок по договора

(милиони евро)

	Несконтирани договорни парични потоци				Балансова стойност
	< 1 година	1—5 години	> 5 години	Общо	
Деривативна операция за плащане	*(1 779)*	*(7)*	*(4)*	*(1 790)*	
Деривативна операция за получаване	*1 691*	—	—	*1 691*	
Нетни парични потоци към 31.12.2024 г.	**(88)**	**(7)**	**(4)**	**(99)**	**(98)**
Деривативна операция за плащане	*(1 203)*	*(6)*	—	*(1 209)*	
Деривативна операция за получаване	*1 186*	—	—	*1 186*	
Нетни парични потоци към 31.12.2023 г.	**(17)**	**(6)**	**—**	**(23)**	**(21)**

Анализ на падежите на договорите за финансови гаранции, издадени по най-ранния период, през който гаранцията може да бъде усвоена

(милиони евро)

	Максимален размер на обезпечението				Балансова стойност
	< 1 година	1—5 години	> 5 години	Общо	
ДФГ към 31.12.2024 г.	*(64 115)*	*(2 211)*	*(10 271)*	*(76 597)*	*(6 379)*
ДФГ към 31.12.2023 г.	*(65 661)*	*(2 995)*	*(7 043)*	*(75 699)*	*(6 268)*

Анализ на срока на неусвоения заемен ангажимент

(милиони евро)

	Максимален размер на неусвоения заемен ангажимент				Балансова стойност
	< 1 година	1—5 години	> 5 години	Общо	
Неусвоени заемни ангажименти към 31.12.2024 г.	*18 152*	*41*	*—*	*18 193*	*7 082*
Неусвоени заемни ангажименти към 31.12.2023 г.	*20*	*20*	*—*	*40*	*1*

Дейности по заемане на средства за NextGenerationEU и за финансова помощ

Първото средство на ЕС за погасяване на заемите за финансова помощ и NextGenerationEU е своевременното събиране на свързаните с тях плащания по заеми за финансова помощ и за NextGenerationEU. Съществуват обаче допълнителни предпазни мерки в случай на неизпълнение или забавяне на плащанията от страна на заемополучателите.

Комисията създаде краткосрочна временна мярка, наречена „бюджетно покритие“, която осигурява ликвидност за покриване на плащането на задължения, произтичащи от програми за финансова помощ по метода „бек-ту-бек“.

За заемите по линия на МФП и Евратом за трети държави в подразделението на ОФП за Гаранционния фонд за външни дейности се предвижда ликвиден резерв. Този резерв се използва за погасяване на съответните заеми, но само след като се прибегне до гарантите от трети страни за Евратом (вж. бележка **6.6**).

Ако наличните активи в резерва са недостатъчни за покриване на действителните загуби, Комисията ще предприеме мерки за осигуряване на допълнителни ресурси, като например временно използване на ликвидност от касата на Комисията, временни трансфери или допълнителни разходи от бюджета на ЕС.

Заемите, предоставени на Украйна по програмата за извънредна МФП, се покриват от създаденото за тях подразделение на ОФП, както и от допълнителните гаранции от държавите членки (вж. бележка **2.4.1.1**).

За отпуснатите заеми и получените заеми в рамките на единния подход за финансиране, Комисията може да използва активно управление на паричните средства и краткосрочно заемане на средства, за да обслужва дълговете на ЕС. Управлението на ликвидния риск по единния подход за предоставяне на финансиране изисква прилагането на процедури за управление на ликвидността и специални инструменти за ежедневен мониторинг и активно управление на ликвидността.

Комисията може също така да привлече ресурси от държавите членки до тавана на собствените ресурси, за да обслужва дълговете на ЕС. В решението за собствените ресурси таванът на собствените ресурси за покриване на годишните бюджетни кредити за плащания е определен на 1,40 % от брутния национален доход (БНД) на държавите членки, плюс допълнително временно увеличение от 0,6 процентни пункта само за NextGenerationEU. Бюджетът за 2024 г. включваше собствени ресурси за финансиране на разходите в размер общо на 0,79 % от БНД на ЕС. Това означава, че към 31 декември 2024 г. имаше наличен марж от 1,21 % за покриване на задълженията.

И накрая, заемите, предоставени на държавите членки по линия на инструмента SURE, са подкрепени от система от доброволни гаранции от държавите членки в размер на 25 % от максималната сума, налична за съответната финансова помощ. Преди да поиска плащане по тези гаранции, от Комисията се очаква да разгледа възможността за използване на съществуващия марж под тавана на собствените ресурси за бюджетни кредити за плащания.

Неусвоените заемни ангажименти към 31 декември 2024 г. са свързани главно със заема за МФП по линия на МСЗУ в размер на 18,1 милиарда евро (вж. бележка **2.4.1.1**). Този заем ще бъде изплатен през 2025 г. и финансиран от получени заеми.

Каса

Принципите на бюджета на ЕС гарантират, че общите парични наличности за дадена година са винаги достатъчни за извършването на всички плащания.

Общият размер на вноските на държавите членки заедно с разните приходи е равен на размера на бюджетните кредити за плащания за бюджетната година. Вноските на държавите членки обаче се получават под формата на дванадесет месечни вноски през цялата година и въз основа на приетия бюджет, докато плащанията зависят от оперативните нужди.

Вноските на държавите членки, свързани с коригиращите бюджети, одобрени през даден месец (N), стават налични едва на първия работен ден на месец N+1 или N+2, докато свързаните с тях бюджетни кредити за плащания са налични незабавно.

За да се гарантира, че наличните касови ресурси винаги са достатъчни за покриване на плащанията, които трябва да бъдат извършени през даден месец, са въведени процедури за редовно прогнозиране на паричните средства. Ако е необходимо, от държавите членки могат да бъдат поискани предварително собствени ресурси или допълнителни средства в определени граници и при определени условия, предвидени в Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014 на Съвета.

Като част от ежедневните касови операции на Комисията, освен тези процедури, автоматизирани инструменти за управление на паричните средства гарантират, че във всяка от банковите сметки на Комисията има достатъчни парични наличности.

Глоби

Фонд BUFI се управлява, така че да се поддържа достатъчна степен на ликвидност и на мобилизация, за да се посрещнат поетите краткосрочни задължения. Портфейлът е съставен предимно от високоликвидни ценни книжа, които могат лесно да бъдат продадени с цел финансиране на изходящи парични потоци. Делът на паричните средства, паричните еквиваленти и ценните книжа, чийто падеж настъпва в рамките на една година, е около 61 %.

Бюджетни гаранции

Анализът на ЕС на падежите на финансовите гаранции използва предпазливият подход, като максималната сума на предоставената гаранция се разпределя към най-ранния период, в който гаранцията може да бъде усвоена. Вероятността обаче от ЕС да бъде поискано да плати цялата сума през първия период е малка, а очакваната загуба често е по-малка от тавана на гаранцията. По тази причина ликвидният риск трябва да се разглежда във връзка с балансовата стойност на задълженията по гаранцията.

Основна цел на рамката за управление на риска е да се гарантира, че бюджетът на ЕС може да изпълни задълженията си, без да се наруши нормалното изпълнение на бюджета. Това включва намаляване на ликвидния риск, свързан с бюджетните гаранции — риска да не разполага с достатъчно средства, за да изпълни своевременно задълженията за плащане.

За справяне с този риск всяка бюджетна гаранция е обезпечена с достатъчно провизии, внесени в ОФП, за да се гарантира изплащане на исканията по гаранции. ЕС редовно наблюдава адекватността на процента на провизиране на всяка програма за бюджетна гаранция и докладва всяка година дали сумите са достатъчни за покриване на риска за следващите пет години с определено ниво на сигурност.

Освен това ЕС има въведени допълнителни предпазни процедури, включително временни прехвърляния между подразделенията на ОФП и използване на ликвидни средства от централната каса, за да се гарантира при необходимост наличието на достатъчно ликвидни средства.

Общ фонд „Провизии“

ОФП се управлява, така че да се гарантира, че активите имат достатъчна степен на ликвидност и на мобилизация, за да се посрещнат поетите краткосрочни задължения. Портфейлът е съставен от ликвидни активи, които лесно могат да бъдат продадени с цел финансиране на изходящи парични потоци, ако е необходимо. Делът на паричните средства, паричните еквиваленти и ценните книжа, чийто падеж настъпва в рамките на една година, в портфейла е около 12 %.

Сетълментът на деривативните договори е брутен и се базира на техния предвиден в договора срок. Ако е необходимо, задълженията се изпълняват чрез продажбата на активи в щатски долари и/или суапова сделка, които може да доведат до възникване на изходящ паричен поток вследствие на валутни разлики.

7. **ОПОВЕСТЯВАНЕ НА СВЪРЗАНИ ЛИЦА**

7.1. **СВЪРЗАНИ ЛИЦА**

Свързаните лица на ЕС са консолидираните субекти на ЕС, асоциираните предприятия и ключовият управленски персонал на тези субекти. Операциите между тези субекти се осъществяват като част от обичайните операции на ЕС и тъй като случаят е такъв, не са необходими специални изисквания от гледна точка на оповестяването за тези операции в съответствие със счетоводните правила на ЕС.

7.2. **ФИНАНСОВИ ПРАВА НА СЛУЖИТЕЛИТЕ НА КЛЮЧОВА РЪКОВОДНА ДЛЪЖНОСТ**

За целите на представянето на информация за операциите на свързани лица във връзка с ключовия ръководен персонал на ЕС, тук тези лица са представени в пет категории:

Категория 1: председателите на Европейския съвет, на Комисията и на Съда на Европейския съюз

Категория 2: заместник-председателят на Комисията и върховен представител на ЕС по въпросите на външните работи и политиката на сигурност и другите заместник-председатели на Комисията

Категория 3: генералният секретар на Съвета, членовете на Комисията, съдиите и генералните адвокати на Съда на Европейския съюз, председателят и членовете на Общия съд, Омбудсманът и Европейският надзорен орган по защита на данните

Категория 4: председателят и членовете на Европейската сметна палата

Категория 5: най-висшестоящите служители в институциите и агенциите

Техните финансови права са обобщени по-долу, а допълнителна информация може да бъде намерена в Правилника за персонала, публикуван на уебсайта Europa и представляващ официалният документ, в който са описани правата и задълженията на всички служители на ЕС. Служителите на ключова ръководна длъжност не са получавали никакви заеми при преференциални условия от ЕС.

ФИНАНСОВИ ПРАВА НА СЛУЖИТЕЛИТЕ НА КЛЮЧОВА РЪКОВОДНА ДЛЪЖНОСТ

евро

Финансово право (на служител)	Категория 1	Категория 2	Категория 3	Категория 4	Категория 5
Основна заплата (на месец)	*34 419,66*	*31 177,23 — 32 424,31*	*24 941,78 — 28 059,50*	*26 937,12 — 28 683,05*	*15 859,33 — 24 941,78*
Квартирна надбавка/надбавка за експатриране	*15 %*	*15 %*	*15 %*	*15 %*	*0-4 %-16 %*
Семейни надбавки:					
Домакинство (% от заплатата)	*2 % + 231,51*	*2 % + 231,51*	*2 % + 231,51*	*2 % + 231,51*	*2 % + 231,51*
Дете на издръжка	*505,87*	*505,87*	*505,87*	*505,87*	*505,87*
Предучилищно образование	*123,59*	*123,59*	*123,59*	*123,59*	*123,59*
Образование или	*343,24*	*343,24*	*343,24*	*343,24*	*343,24*
образование извън мястото на работа	*686,48*	*686,48*	*686,48*	*686,48*	*686,48*
Надбавка за председателстващи съдии	*N/A*	*N/A*	*799,35*	*N/A*	*N/A*
Надбавка за представителство	*1 865,24*	*1 198,77*	*799,35*	*N/A*	*N/A*

евро

Финансово право (на служител)	Категория 1	Категория 2	Категория 3	Категория 4	Категория 5
Годишни пътни разноски	*N/A*	*N/A*	*N/A*	*N/A*	*Възстановяват се*
Трансфери към държава членка:					
Надбавка за образование ([1])	*Да*	*Да*	*Да*	*Да*	*Да*
% от заплатата ([1])	*5 %*	*5 %*	*5 %*	*5 %*	*5 %*
% от заплатата без кк	*Макс. 25 %*	*Макс. 25 %*	*Макс. 25 %*	*Макс. 25 %*	*Макс. 25 %*
Представителни разходи	*Възстановяват се*	*Възстановяват се*	*Възстановяват се*	*N/A*	*N/A*
При встъпване в длъжност:					
Разходи за настаняване	*68 839,32*	*62 354,46 — 64 848,62*	*49 883,56 — 56 119,00*	*53 874,24 — 57 366,10*	*Възстановяват се*
Семейни пътни разноски	*Възстановяват се*	*Възстановяват се*	*Възстановяват се*	*Възстановяват се*	*Възстановяват се*
Разходи за преместване	*Възстановяват се*	*Възстановяват се*	*Възстановяват се*	*Възстановяват се*	*Възстановяват се*
При напускане на длъжността:					
Разходи за пренастаняване	*34 419,66*	*31 177,23 — 32 424,31*	*24 941,78 — 28 059,50*	*26 937,12 — 28 683,05*	*Възстановяват се*
Семейни пътни разноски	*Възстановяват се*	*Възстановяват се*	*Възстановяват се*	*Възстановяват се*	*Възстановяват се*
Разходи за преместване	*Възстановяват се*	*Възстановяват се*	*Възстановяват се*	*Възстановяват се*	*Възстановяват се*
Преход (% от заплатата) ([2])	*40 % - 65 %*	*40 % - 65 %*	*40 % - 65 %*	*40 % - 65 %*	*N/A*
Здравно осигуряване	*Покриват се*	*Покриват се*	*Покриват се*	*Покриват се*	*Покриват се*
Пенсия (% от заплатата, преди облагане с данък)	*Макс. 70 %*	*Макс. 70 %*	*Макс. 70 %*	*Макс. 70 %*	*Макс. 70 %*
Удръжки:					
данък в полза на Европейските общности	*8 % - 45 %*	*8 % - 45 %*	*8 % - 45 %*	*8 % - 45 %*	*8 % - 45 %*
Здравно осигуряване (% от заплатата)	*1,7 %*	*1,7 %*	*1,7 %*	*1,7 %*	*1,7 %*
Специален налог върху заплатата	*7 %*	*7 %*	*7 %*	*7 %*	*6-7 %*
Удръжка за пенсия	*N/A*	*N/A*	*N/A*	*N/A*	*12,10 %*
Брой лица към края на годината	***3***	***8***	***93***	***27***	***112***

([1]) *с приложен корекционен коефициент (кк)*
([2]) *изплащат се през първите 3 години след напускане*

8. **СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА СЧЕТОВОДНИЯ БАЛАНС**

Към датата на подписване на настоящите отчети счетоводителят на Комисията не беше забелязал и не му бяха съобщени съществени въпроси, които да се нуждаят от отделно оповестяване в този раздел. Годишните отчети и свързаните с тях бележки бяха изготвени въз основа на последната налична информация и това е отразено в представената по-горе информация.

9. **ОБХВАТ НА КОНСОЛИДАЦИЯТА**

A. **КОНТРОЛИРАНИ СУБЕКТИ (54)**

1. **Институции и консултативни органи (11)**

Съвет на Европейския съюз	*Европейски надзорен орган по защита на данните*
Съд на Европейския съюз	*Европейски икономически и социален комитет*
Европейска комисия	*Европейска служба за външна дейност*
Европейски комитет на регионите	*Европейски омбудсман*
Европейски съвет	*Европейски парламент*
Европейска сметна палата	

2. **Агенции И други органи на ЕС (41)**

2.1. ***Изпълнителни агенции (6)***

Европейска изпълнителна агенция за климата, инфраструктурата и околната среда (CINEA)	*Изпълнителна агенция за Европейския съвет по иновациите и за МСП (EISMEA)*
Европейска изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA)	*Изпълнителна агенция на Европейския научноизследователски съвет (ERCEA)*
Европейска изпълнителна агенция за здравеопазването и цифровизацията (HADEA)	*Европейска изпълнителна агенция за научни изследвания (REA)*

2.2. ***Децентрализирани агенции и други органи на ЕС (35)***

Агенция за подкрепа на Органа на европейските регулатори в областта на електронните съобщения (Служба на ОЕРЕС)	*Европейска прокуратура (EPPO)*
Служба на Общността за сортовете растения (CPVO)	*Европейски орган за ценни книжа и пазари (ESMA)*
Европейска агенция за безопасност и здраве при работа (EU-OSHA)	*Европейска фондация за обучение (ETF)*
Европейски банков орган (ЕБО)	*Агенция на Европейския съюз в областта на убежището (EUAA)*
Европейска агенция за гранична и брегова охрана (Frontex)	*Агенция на Европейския съюз за сътрудничество в областта на наказателното правосъдие (Евроюст)*
Европейски център за профилактика и контрол върху заболяванията (ECDC)	*Агенция на Европейския съюз за киберсигурност (ENISA)*
Европейски център за развитие на професионалното обучение (CEDEFOP)	*Агенция на Европейския съюз за основните права (FRA)*
Европейска агенция по химикали (ECHA)	*Агенция на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол)*
Европейска агенция за околната среда (EEA)	*Агенция на Европейския съюз за обучение в областта на правоприлагането (CEPOL)*
Европейска агенция за контрол на рибарството (EFCA)	*Агенция за железопътен транспорт на Европейския съюз (ERA)*
Европейски орган за безопасност на храните (EFSA)	*Агенция на Европейския съюз за сътрудничество между регулаторите на енергия (ACER)*

Европейска фондация за подобряване на условията на живот и труд (Eurofound)	*Агенция на Европейския съюз за оперативното управление на широкомащабни информационни системи в пространството на свобода, сигурност и правосъдие (eu-LISA)*
Европейски институт за равенство между половете (EIGE)	*Агенция на Европейския съюз за космическата програма (EUSPA)*
Европейски орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване (EIOPA)	*Агенция за авиационна безопасност на Европейския съюз (EASA)*
Европейско съвместно предприятие за ITER и развитие на термоядрената енергетика („Термоядрен синтез за енергия“)	*Агенция на Европейския съюз по наркотиците (EUDA)*
Европейски орган по труда (ЕОТ)	*Служба на Европейския съюз за интелектуална собственост (EUIPO)*
Европейска агенция по морска безопасност (EMSA)	*Център за преводи за органите на Европейския съюз (CdT)*
Европейска агенция по лекарствата (EMA)	
3. **Други контролирани субекти (2)**	
Европейска общност за въглища и стомана в ликвидация (ЕОВС в ликвидация)	*Европейски институт за иновации и технологии (EIT)*
Б. **АСОЦИИРАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ (1)**	
Европейски инвестиционен фонд (ЕИФ)	

НЕСЪЩЕСТВЕНИ СУБЕКТИ

Посочените по-долу субекти не са консолидирани посредством метода на собствения капитал в консолидираните финансови отчети на ЕС за 2024 г., тъй като са несъществени:

НЕСЪЩЕСТВЕНИ СУБЕКТИ (11)

Съвместно предприятие „Интегрални схеми“ (Chip)

Съвместно предприятие „Кръгова биотехнологична Европа“ (CBE)

Съвместно предприятие „Чисто въздухоплаване“ (CA)

Съвместно предприятие „Чист водород“ (Clean H2)

Съвместно предприятие „Европейски железопътен транспорт“ (EU-RAIL)

Европейски център за промишлени, технологични и изследователски експертни познания в областта на киберсигурността (ECCC)

Съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии (СП EuroHPC)

Съвместно предприятие „Глобално здравеопазване EDCTP3“ (СП GHED)

Съвместно предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“ (IHI)

Съвместно предприятие „Изследване на УВД в единното европейско небе 3“ (SESAR 3)

Съвместно предприятие „Интелигентни мрежи и услуги“ (СП ИМУ)

Годишните отчети на горепосочените субекти са публично достъпни на техните уебсайтове.

ДОКЛАДИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА И ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ ([48])

СЪДЪРЖАНИЕ

		СТР.
1.	РЕЗУЛТАТ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА НА ЕС	137
2.	СЪПОСТАВКИ НА БЮДЖЕТНИТЕ С РЕАЛНИТЕ СУМИ	138
3.	БЕЛЕЖКИ КЪМ ДОКЛАДИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА	140
3.1.	РАМКА НА БЮДЖЕТА НА ЕС	140
3.2.	МНОГОГОДИШНА ФИНАНСОВА РАМКА ЗА 2021—2027 Г.	141
3.3.	ПОДРОБНИ ФУНКЦИИ НА МФР (ПРОГРАМИ)	143
3.4.	NextGenerationEU	144
3.5.	ГОДИШЕН БЮДЖЕТ	144
3.6.	ПРИХОДИ	145
3.7.	ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА БЮДЖЕТНИЯ РЕЗУЛТАТ	147
3.8.	РАВНЯВАНЕ НА ФИНАНСОВИЯ РЕЗУЛТАТ С БЮДЖЕТНИЯ РЕЗУЛТАТ	148
4.	ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА НА ЕС ЗА 2024 Г.	149
5.	ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРИХОДИТЕ В БЮДЖЕТА НА ЕС	150
5.1.	ОБОБЩЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРИХОДИТЕ В БЮДЖЕТА НА ЕС	150
6.	ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РАЗХОДИТЕ В БЮДЖЕТА НА ЕС	151
6.1.	МФР: РАЗБИВКА И ПРОМЕНИ НА БЮДЖЕТНИТЕ КРЕДИТИ ЗА ПОЕТИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ЗА ПЛАЩАНИЯ	151
6.2.	МФР: ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТНИТЕ КРЕДИТИ ЗА ПОЕТИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	152
6.3.	МФР: ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТНИТЕ КРЕДИТИ ЗА ПЛАЩАНИЯ	154
6.4.	МФР: ДВИЖЕНИЯ НА НЕИЗПЪЛНЕНИТЕ ПОЕТИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ (RAL)	155
6.5.	МФР: НЕИЗПЪЛНЕНИ ПОЕТИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ГОДИНИ НА ВЪЗНИКВАНЕ	156
6.6.	МФР: НЕИЗПЪЛНЕНИ ПОЕТИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ВИДОВЕ БЮДЖЕТНИ КРЕДИТИ	157
6.7.	ПОДРОБНА МФР: РАЗБИВКА И ПРОМЕНИ НА БЮДЖЕТНИТЕ КРЕДИТИ ЗА ПОЕТИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ЗА ПЛАЩАНИЯ	158
6.8.	ПОДРОБНА МФР: ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТНИТЕ КРЕДИТИ ЗА ПОЕТИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	168
6.9.	ПОДРОБНА МФР: ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТНИТЕ КРЕДИТИ ЗА ПЛАЩАНИЯ	177
6.10.	ПОДРОБНА МФР: ДВИЖЕНИЯ НА НЕИЗПЪЛНЕНИТЕ ПОЕТИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ (RAL)	188
6.11.	ПОДРОБНА МФР: НЕИЗПЪЛНЕНИ ПОЕТИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ГОДИНИ НА ВЪЗНИКВАНЕ	197
6.12.	ПОДРОБНА МФР: НЕИЗПЪЛНЕНИ ПОЕТИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ВИДОВЕ БЮДЖЕТНИ КРЕДИТИ	203
7.	ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА ПО ИНСТИТУЦИИ	212
7.1.	ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТНИТЕ ПРИХОДИ	212
7.2.	ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТНИТЕ КРЕДИТИ ЗА ПОЕТИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	213
7.3.	ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТНИТЕ КРЕДИТИ ЗА ПЛАЩАНИЯ	214
8.	ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТИТЕ НА АГЕНЦИИТЕ	215
8.1.	БЮДЖЕТНИ ПРИХОДИ	215
8.2.	БЮДЖЕТНИ КРЕДИТИ ЗА ПОЕТИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ЗА ПЛАЩАНИЯ ПО АГЕНЦИИ	216

([48]) Следва да се отбележи, че поради закръглянето на цифрите в милиони евро някои финансови данни в таблиците по-долу може да изглеждат грешни.

1. **РЕЗУЛТАТ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА НА ЕС**

(милиони евро)

Бележка		2024 г.	2023 г.
а	Приходи за финансовата година	250 609	248 361
б	Плащания спрямо бюджетните кредити за текущата година	(244 309)	(236 739)
в	Бюджетни кредити за плащания, пренесени за година N+1	(3 848)	(3 014)
г	Отмяна на неусвоени бюджетни кредити, пренесени от година N-1	334	4
д	Промяна на целевите приходи (Б) – (А)	(1 486)	(8 055)
	Неизползвани бюджетни кредити към края на текущата година (А)	*24 692*	*23 207*
	Неизползвани бюджетни кредити към края на предходната година (Б)	*23 206*	*15 152*
е	Курсови разлики за годината	44	78
ж	**Бюджетен резултат**	**1 345**	**635**

Бюджетният резултат на ЕС се връща на държавите членки през следващата година чрез приспадането му от дължимите от тях суми за тази година. Той се изчислява в съответствие с член 1, параграф 1 от Регламент (ЕС, Евратом) № 608/2014 на Съвета за определяне на мерки за прилагане на системата на собствените ресурси. Повече информация може да бъде намерена в раздел 3.7 — Изчисляване на бюджетния резултат.

а. Приходи за финансовата година: таблица 5.1 „Обобщение на изпълнението на приходите в бюджета на ЕС“, колона 8 „Общо приходи“.

б. Плащания спрямо бюджетните кредити за текущата година: таблица 6.3 „МФР — Изпълнение на бюджетните кредити за плащания“, колона 2 „Плащания, извършени от приетия бюджет“ и колона 4 „Плащания, извършени от целеви приходи“.

в. Бюджетни кредити за плащания, пренесени за година N+1: таблица 6.3 „МФР — Изпълнение на бюджетните кредити за плащания“, колона 7 „Автоматични пренасяния“ и колона 8 „Пренасяния с решение“.

г. Отмяна на неусвоени бюджетни кредити за плащания, пренесени от година N-1: вземат се под внимание размерът на пренесените бюджетни кредити за плащания (автоматично и с решение) в края на предходната година и плащанията, извършени от пренасяния, за текущата година, посочени в колона 3 на таблица 6.3 „МФР — Изпълнение на бюджетните кредити за плащания“.

д. Промяна на общите бюджетни кредити от целеви приходи към края на годината: изчислява се разликата между сумата на бюджетните кредити от целеви приходи към края на предходната година (със знак плюс) и сумата на бюджетните кредити от целеви приходи към края на текущата година (в колона 8 на таблица 6.3 „МФР — Изпълнение на бюджетните кредити за плащания“ — със знак минус), за да се получи нетната промяна на целевите приходи през текущата година.

е. Курсовите разлики включват реализираните и нереализираните курсови разлики.

2. **СЪПОСТАВКИ НА БЮДЖЕТНИТЕ С РЕАЛНИТЕ СУМИ**

Бюджетни приходи

(милиони евро)

		Първоначален приет бюджет	Окончателен приет бюджет	Установени вземания	Приходи
1	Собствени ресурси	136 499	141 170	141 082	141 047
	11 *Налози върху захарта*	*0*	*0*	*(0)*	—
	12 *Мита*	*24 620*	*20 119*	*20 102*	*20 066*
	13 *ДДС*	*23 616*	*23 463*	*23 438*	*23 438*
	14 *БНД*	*81 169*	*90 449*	*90 334*	*90 334*
	16 *Намаление на вноската на база БНД, предоставено на някои държави членки*	—	—	*23*	*23*
	17 *Отпадъци от пластмасови опаковки*	*7 094*	*7 140*	*7 185*	*7 185*
2	Излишъци, салда и корекции	0	633	669	669
3	Административни приходи	2 124	2 124	3 942	3 897
4	Финансови приходи, лихви за забава и глоби	149	3 478	17 926	4 774
5	Бюджетни гаранции, операции по получаване и отпускане на заеми	0	0	73 376	73 332
6	Приходи, вноски и възстановени суми във връзка с политики на Съюза	3 858	2 340	29 884	26 890
	Общо	**142 630**	**149 744**	**266 879**	**250 609**
	от които NextGenerationEU (NGEU)	—	—	*73 536*	*73 535*

Бюджетни разходи: поети задължения по функции от многогодишната финансова рамка (МФР)

(милиони евро)

	Функция от МФР	Първоначален приет бюджет	Окончателен приет бюджет	Общо налични бюджетни кредити	Поети задължения
1	Единен пазар, иновации и цифрова сфера	21 493	21 492	29 209	25 962
2	Сближаване, устойчивост и ценности	74 561	74 583	86 683	84 193
	2а. *Икономическо, социално и териториално сближаване*	*64 665*	*64 665*	*72 701*	*71 416*
	2б. *Устойчивост и ценности*	*9 895*	*9 917*	*13 982*	*12 778*
3	Природни ресурси и околна среда	57 339	57 307	59 874	57 964
	от които: разходи, свързани с пазара, и преки плащания	*40 517*	*40 517*	*41 745*	*40 810*

(милиони евро)

	Функция от МФР	Първоначален приет бюджет	Окончателен приет бюджет	Общо налични бюджетни кредити	Поети задължения
4	Миграция и управление на границите	3 893	3 893	4 232	4 039
5	Сигурност и отбрана	2 321	2 699	2 778	2 770
6	Съседните региони и светът	16 230	17 303	19 569	18 283
7	Европейска публична администрация	11 988	12 057	14 502	13 351
	от които: административни разходи на институциите	*4 955*	*4 956*	*5 470*	*5 291*
O	Извън МФР	—	4 768	8 941	5 552
S	Механизми за солидарност в рамките на Съюза и извън него (специални инструменти)	1 561	1 178	1 899	1 546
	Общо	**189 385**	**195 279**	**227 687**	**213 661**
	от които NextGenerationEU (NGEU)	—	—	*721*	*490*

Бюджетни разходи: плащания по функции от многогодишната финансова рамка (МФР)

(милиони евро)

	Функция от МФР	Първоначален приет бюджет	Окончателен приет бюджет	Общо налични бюджетни кредити	Извършени плащания
1	*Единен пазар, иновации и цифрова сфера*	*20 828*	*20 900*	*32 504*	*25 864*
2	Сближаване, устойчивост и ценности	33 716	35 980	121 796	116 525
	2а. *Икономическо, социално и териториално сближаване*	*24 156*	*26 493*	*54 441*	*51 949*
	2б. *Устойчивост и ценности*	*9 560*	*9 487*	*67 355*	*64 576*
3	Природни ресурси и околна среда	54 151	56 110	67 233	64 448
	от които: разходи, свързани с пазара, и преки плащания	*40 505*	*40 474*	*41 702*	*40 762*
4	Миграция и управление на границите	3 249	3 261	3 727	3 405
5	Сигурност и отбрана	2 035	2 084	2 142	2 123
6	Съседните региони и светът	15 291	14 454	16 241	15 395
7	Европейска публична администрация	11 988	12 057	15 516	13 266
	от които: административни разходи на институциите	*4 955*	*4 956*	*6 091*	*5 224*
O	Извън МФР	—	3 755	14 261	3 987
S	Механизми за солидарност в рамките на Съюза и извън него (специални инструменти)	1 371	1 144	2 347	1 975
	Общо	**142 630**	**149 744**	**275 769**	**246 988**
	от които NextGenerationEU (NGEU)	—	—	*76 628*	*73 080*

Бюджетни разходи: неизпълнени поети задължения по функции от многогодишната финансова рамка (МФР)

(милиони евро)

	Функция от МФР	Неизпълнени поети задължения, пренесени от 2023 г.	Ликвидация на неизпълнени поети задължения, пренесени от 2023 г.	Нови неизпълнени поети задължения от 2024 г.	Общо неизпълнени поети задължения
		1	2	3	4=1+2+3
1	Единен пазар, иновации и цифрова сфера	51 926	(18 682)	17 920	51 164
2	Сближаване, устойчивост и ценности	376 757	(103 313)	70 644	344 088
	2а. *Икономическо, социално и териториално сближаване*	*154 864*	*(48 569)*	*67 875*	*174 170*
	2б. *Устойчивост и ценности*	*221 893*	*(54 744)*	*2 769*	*169 918*
3	Природни ресурси и околна среда	57 477	(23 526)	16 916	50 867
	от които: разходи, свързани с пазара, и преки плащания	*358*	*(137)*	*150*	*371*
4	Миграция и управление на границите	5 121	(2 130)	2 763	5 754
5	Сигурност и отбрана	3 803	(1 383)	2 025	4 445
6	Съседните региони и светът	39 987	(11 212)	13 321	42 097
7	Европейска публична администрация	1 004	(1 004)	1 011	1 011
	от които: административни разходи на институциите	*608*	*(608)*	*623*	*623*
O	Извън МФР	6 447	(375)	1 827	7 899
S	Механизми за солидарност в рамките на Съюза и извън него (специални инструменти)	482	(429)	0	53
	Общо	**543 003**	**(162 054)**	**126 428**	**507 378**
	от които NextGenerationEU (NGEU)	*238 611*	*(68 834)*	*(3 481)*	*166 296*
	от които без NextGenerationEU	*304 393*	*(93 220)*	*129 909*	*341 081*

3. **БЕЛЕЖКИ КЪМ ДОКЛАДИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА**

3.1. **РАМКА НА БЮДЖЕТА НА ЕС**

Бюджетното счетоводство се води в съответствие с Финансовия регламент (ФР). Общият бюджет е инструментът, чрез който се предвиждат и разрешават приходите и разходите на Съюза всяка година в рамките на таваните и другите разпоредби, определени в многогодишната финансова рамка (МФР) в съответствие със законодателните актове във връзка с многогодишните програми, приемани съгласно тази рамка.

3.2. **МНОГОГОДИШНА ФИНАНСОВА РАМКА ЗА 2021—2027 Г.**

(Милиони евро по текущи цени)

	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	Общо
1. Единен пазар, иновации и цифрова сфера	20 919	21 878	21 727	21 598	21 596	21 230	20 991	149 939
2. Сближаване, устойчивост и ценности	6 364	67 806	70 137	73 289	75 697	66 404	70 128	429 825
2а. Икономическо, социално и териториално сближаване	1 769	61 345	62 939	64 683	66 361	56 593	58 484	372 174
2б. Устойчивост и ценности	4 595	6 461	7 198	8 606	9 336	9 811	11 644	57 651
3. Природни ресурси и околна среда	56 841	56 965	57 295	57 449	57 336	57 100	57 316	400 302
В т.ч.: разходи, свързани с пазара, и преки плащания	40 368	40 639	40 693	40 603	40 529	40 542	40 496	283 870
4. Миграция и управление на границите	1 791	3 360	3 814	4 020	4 871	4 858	5 619	28 333
5. Сигурност и отбрана	1 696	1 896	1 946	2 380	2 617	2 810	3 080	16 425
6. Съседните региони и светът	16 247	16 802	16 329	16 331	16 303	15 614	16 071	113 697
7. Европейска публична администрация	10 635	11 058	11 419	11 773	12 124	12 506	12 959	82 474
В т.ч.: административни разходи на институциите	8 216	8 528	8 772	9 006	9 219	9 464	9 786	62 991
ОБЩО БЮДЖЕТНИ КРЕДИТИ ЗА ПОЕТИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	**114 493**	**179 765**	**182 667**	**186 840**	**190 544**	**180 522**	**186 164**	**1 220 995**
ОБЩО БЮДЖЕТНИ КРЕДИТИ ЗА ПЛАЩАНИЯ	**163 496**	**166 534**	**162 053**	**170 543**	**175 378**	**180 586**	**184 198**	**1 202 788**
като % от БНД	1,18 %	1,12 %	0,99 %	0,96 %	0,95 %	0,95 %	0,93 %	1,01 %

Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093 на Съвета за определяне на МФР за годините 2021—2027 беше приет на 17 декември 2020 г. ([49]) В горната таблица са показани таваните на МФР по текущи цени, приети в техническата корекция на МФР за периода 2021—2027 г. за 2025 г. ([50]), в съответствие с фиксирания годишен дефлатор от 2 %, посочен в член 4, параграф 2 от Регламента за МФР. Както е предвидено в Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093 на Съвета за определяне на МФР за периода 2021—2027 г., за бюджетните кредити за поети задължения сумите са разделени по функция; за бюджетните кредити за плащания таваните се прилагат към общия размер. 2024 г. бе четвъртата финансова година от МФР за периода 2021—2027 г.

След политическото споразумение по междинното преразглеждане на МФР за периода 2021—2027 г., постигнато в Европейския съвет на 1 февруари и с Европейския парламент на 6 февруари 2024 г., преразгледаният Регламент за МФР ([51]) беше приет на 29 февруари. С междинното преразглеждане бюджетът на ЕС за периода 2024—2027 г. беше увеличен с 64,6 милиарда евро, от които 33 милиарда евро за заеми в редица приоритетни области, включително подкрепата за Украйна, създаването на платформата за стратегически технологии за Европа (STEP), създаването на механизъм за покриване на допълнителните разходи за финансиране на инструмента на ЕС за възстановяване NextGenerationEU, произтичащи от по-високите лихвени проценти, както и допълнителното финансиране на управлението на миграцията и международните партньорства, и засилване на някои специални инструменти. Към 1 януари 2024 г. резервът за солидарност и спешна помощ (SEAR) е разделен на два отделни инструмента (резерв за европейска солидарност и резерв за спешна помощ). За да се включи въздействието на междинното преразглеждане върху годишния бюджет за 2024 г., беше приет коригиращ бюджет 1/2024 ([52]).

Общият таван на бюджетните кредити за поети задължения за 2024 г. беше 186 840 милиона евро, а съответният таван на бюджетните кредити за плащания — 170 543 милиона евро.

В съответствие с член 312, параграф 3 от ДФЕС МФР определя размера на годишните тавани на бюджетните кредити за поети задължения по категории разходи („функции“), както и на годишните тавани на бюджетните кредити за плащания. Функциите на МФР съответстват на основните сектори на дейност на Съюза. По-долу е дадено обяснение на различните функции на МФР за периода 2021—2027 г.

МФР за периода 2021—2027 г. възлиза на 1 221 милиарда евро (1 081 милиарда евро по цени от 2018 г.), включително Европейския фонд за развитие (ЕФР). Освен това NextGenerationEU осигурява допълнителна сума в размер на 806,9 милиарда евро (750 милиарда евро по цени от 2018 г.) до 2023 г. под формата на поети задължения и до 2026 г. под формата на плащания. Тази първоначална сума беше коригирана на 712 милиарда евро, тъй като общата налична подкрепа под формата на заеми не беше поискана в пълен размер от държавите членки.

За годишната бюджетна процедура бюджетната номенклатура е допълнително структурирана по „клъстери“ на политиките, което осигурява допълнителна яснота за това как отделните разходни програми допринасят за постигането на целите на политиката на Съюза.

Функция 1 — Единен пазар, иновации и цифрова сфера

Тази функция включва ключови програми на ЕС в подкрепа на научните изследвания и иновациите, цифровата трансформация, стратегическата инфраструктура, укрепването на единния пазар и стратегическите космически проекти. Програмите в тази функция включват „Хоризонт Европа“, фонда InvestEU, Механизма за свързване на Европа, програмата „Единен пазар“ и космическата програма на Европейския съюз.

Програми, получаващи вноски по линия на NextGenerationEU (външни целеви приходи) по тази функция: „Хоризонт Европа“ и фонд InvestEU.

Функция 2 — Устойчив растеж: природни ресурси

Тази функция е разделена на две подфункции: „Икономическо, социално и териториално сближаване“ (2а) и „Устойчивост и ценности“ (2б).

Разходите по тази функция са насочени към укрепване на устойчивостта и сближаването между държавите — членки на ЕС. Финансирането спомага за намаляване на различията в регионите на ЕС и между тях, както и в рамките на държавите членки и между тях, и насърчава устойчивото териториално развитие (Европейски фонд за регионално развитие, Кохезионен фонд,

([49]) Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093 на Съвета от 17 декември 2020 г. за определяне на многогодишната финансова рамка за годините 2021—2027 (ОВ L 433I, 22.12.2020 г., стр. 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj).

([50]) Техническа корекция на финансовата рамка за 2025 г. в съответствие с член 4 от Регламент (ЕС, Евратом) 2021/365 на Съвета за определяне на многогодишната финансова рамка за годините 2021—2027 (COM(2024) 320 final, 18.6.2024 г.

([51]) Последно изменен с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/765 на Съвета от 29 февруари 2024 година за изменение на Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093 за определяне на многогодишната финансова рамка за годините 2021—2027 (ОВ L, 2024/765, 29.2.2024 г., стр 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/765/oj).

([52]) Окончателно приемане (ЕС, Евратом) 2024/1430 на коригиращ бюджет № 1 на Европейския съюз за финансовата 2024 година (ОВ L, 2024/1430, 5.6.2024 г, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget_suppl_amend/2024/1430/oj).

Европейски социален фонд плюс). То също така подкрепя солидарността и сътрудничеството на Съюза в областта на готовността и реакцията при бедствия (Механизъм за гражданска защита на Съюза и RescEU). Освен това целта на програмите по тази функция е ЕС да стане по-устойчив на настоящите и бъдещите предизвикателства чрез инвестиции в екологичния и цифровия преход, младите хора (Еразъм), здравеопазването (EU4Health) и действията за защита на ценностите на ЕС (Правосъдие, права и ценности) и насърчаване на културното многообразие (Творческа Европа).

Тази функция включва МВУ, който се захранва с по-голямата част от финансирането, предоставено от NextGenerationEU през периода 2021—2023 г. Други програми, получаващи вноски по линия на NextGenerationEU (външни целеви приходи) по тази функция: REACT-EU, Механизъм за гражданска защита на Съюза (RescEU). За по-подробен преглед на дейностите по линия на МВУ вж. раздели **2** и **3** относно NextGenerationEU от Финансовите акценти за годината.

Функция 3 — Природни ресурси и околна среда

Разходите по тази функция са насочени към устойчивото земеделие (Обща селскостопанска политика), рибарството и морската политика (Европейски фонд за морско дело, рибарство и аквакултури), както и към програми, посветени на опазването на околната среда и действията в областта на климата (програма LIFE, Фонда за справедлив преход).

Програми, получаващи вноски по линия на NextGenerationEU (външни целеви приходи) по тази функция: развитие на селските райони, Фонд за справедлив преход.

Функция 4 — Миграция и управление на границите

Програмите (фонд „Убежище, миграция и интеграция“,Фонд за интегрирано управление на границите) и децентрализираните агенции (като Европейската агенция за гранична и брегова охрана (Frontex) и Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището), финансирани по тази функция, имат за цел да се преодолеят предизвикателствата, свързани с миграцията и управлението на външните граници на ЕС, както и с опазването на системата за предоставяне на убежище в ЕС.

Функция 5 — Сигурност и отбрана

Тази функция отразява нарасналата необходимост от сътрудничество на равнището на Съюза за справяне със заплахите за сигурността и за увеличаване на стратегическата автономност на ЕС. Тя включва програми, чиято роля е да се подобрят сигурността и безопасността на европейските граждани (фонд „Вътрешна сигурност“), да се укрепи отбранителният капацитет на Европа (Европейски фонд за отбрана) и да се осигурят необходимите инструменти за реагиране на предизвикателствата пред вътрешната и външната сигурност.

Функция 6 — Съседните региони и светът

Програмите в тази функция засилват социално-икономическото въздействие на ЕС в съседните му страни, в развиващите се страни и в останалия свят. Новият инструмент ИССРМС — Глобална Европа обединява няколко бивши инструмента на ЕС за външно финансиране, включително сътрудничеството със страните от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (АКТБ), финансирано преди това от Европейския фонд за развитие. В тази функция се включва и помощта за страните, които се подготвят за присъединяване към ЕС (предприсъединителната помощ), както и програмата на Съюза за хуманитарна помощ.

Функция 7 — Европейска публична администрация

Тази функция обхваща административните разходи за всички институции, пенсиите и европейските училища.

S — Специални инструменти

Механизмите за гъвкавост в бюджета на ЕС дават възможност на ЕС да мобилизира необходимите средства, за да реагира на непредвидени събития, като кризисни ситуации, природни бедствия и извънредни ситуации. Техният обхват, финансови средства и начини на функциониране са предвидени в Регламента за МФР и в Междуинституционалното споразумение. Те гарантират, че бюджетните ресурси могат да реагират на променящите се приоритети, за да се използва всяко евро там, където то е най-необходимо.

В годишната бюджетна номенклатура и изпълнението на бюджета те са посочени като специални инструменти (S), тъй като могат да бъдат мобилизирани над таваните на разходите по МФР както по отношение на бюджетните кредити за поети задължения, така и по отношение на бюджетните кредити за плащания.

3.3. ПОДРОБНИ ФУНКЦИИ НА МФР (ПРОГРАМИ)

Функциите в МФР са разбити допълнително на подробни подфункции, съответстващи на основните разходни програми (напр. „Хоризонт 2020“, „Еразъм+“ и т.н.). Съответните правни основания за изпълнението на бюджета се приемат на това равнище на програмите. Програмите са обичайно използваната структура за докладване за изпълнението и резултатите.

Таблици за всяка програма са представени в докладите за изпълнението на бюджета (вж. таблици **6.7**—**6.12** по-долу).

3.4. NEXTGENERATIONEU

С бюджет от 420,8 милиарда евро за неподлежаща на връщане подкрепа NextGenerationEU има голямо въздействие върху общите годишни бюджети на ЕС за периода 2021—2026 г. и върху тяхното изпълнение. През 2021 г. тази сума е записана изцяло като бюджетни кредити от целеви приходи. Всички поети задължения за неподлежащата на връщане подкрепа бяха вписани до 31 декември 2023 г. и ще бъдат изпълнени чрез плащания до 31 декември 2026 г. в съответствие с член 3, параграфи 4 и 9 от Регламента EURI ([53]).

За цялостен преглед на дейностите по линия на NextGenerationEU вж. раздели **2** и **3** от Финансовите акценти за годината.

3.5. ГОДИШЕН БЮДЖЕТ

Процедурата за приемането на бюджета е определена в член 314 от Договора за функционирането на ЕС. На диаграмата по-долу са представени сроковете и етапите, свързани с приемането на бюджета.

График съгласно Договора[1]

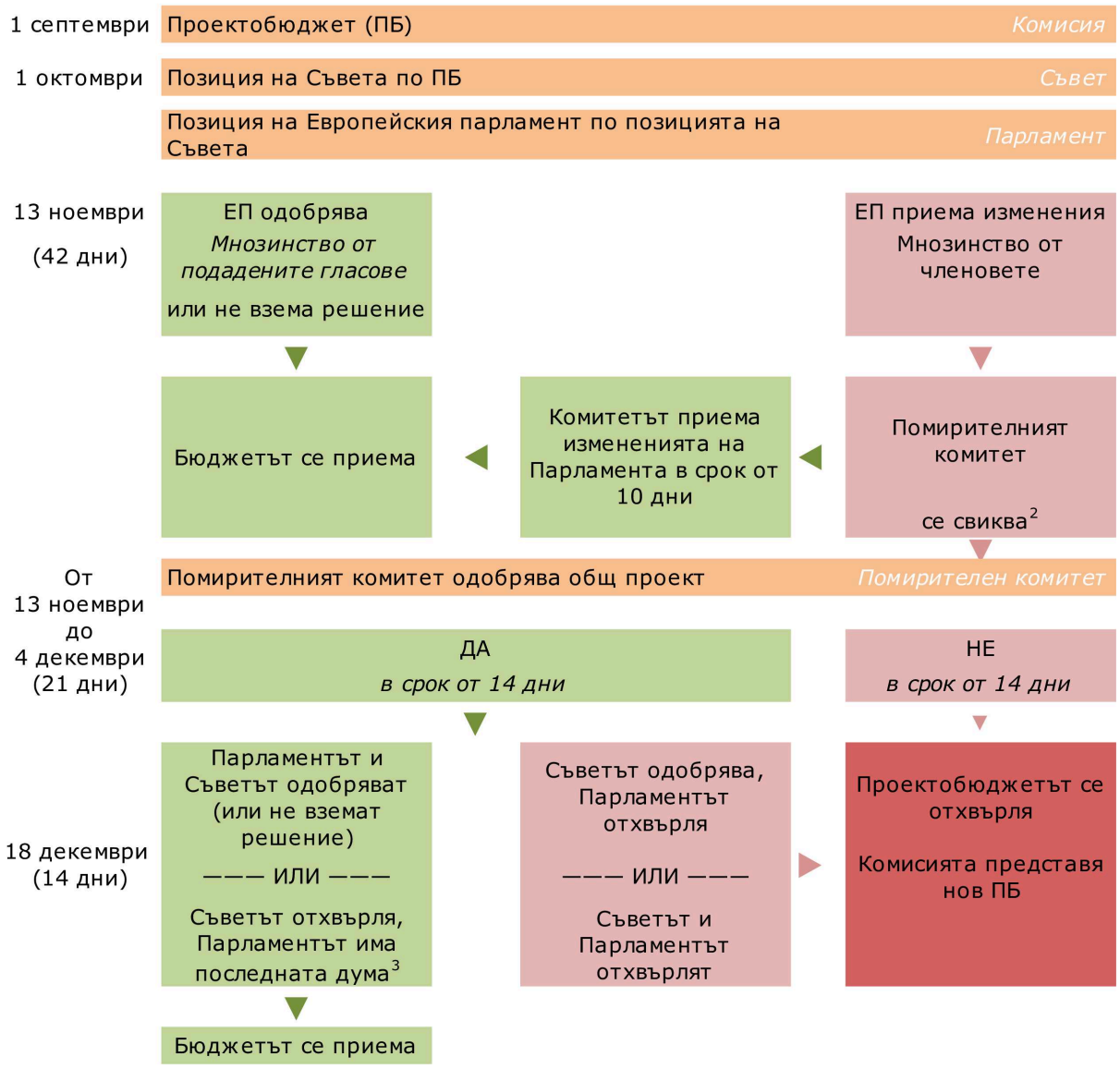

([53]) Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата с COVID-19. (ОВ L 433I, 22.12.2020 г., стр. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2094/oj).

1) На практика трите институции се стремят да представят съответните си документи по-рано през годината, за да се улесни процесът.

2) Помирителният комитет се състои от членовете на Съвета или техни представители и от равен брой членове, представляващи Европейския парламент. Комисията участва в работата на помирителния комитет и предприема всички необходими инициативи, за да подпомогне сближаването на позициите на Европейския парламент и на Съвета.

3) Европейският парламент одобрява общия проект и след това, в срок от 14 дни от отхвърлянето от Съвета, решава (с мнозинство от съставляващите го членове и 3/5 от подадените гласове) да потвърди всички или някои от своите изменения.

За Комисията бюджетната структура се състои от бюджетни кредити за административни разходи и от бюджетни кредити за оперативни разходи. Другите институции имат само бюджетни кредити за административни разходи. Освен това в бюджета се прави разграничение между два вида бюджетни кредити: едногодишни и многогодишни. Едногодишните бюджетни кредити се използват за финансиране на операции с годишен характер (които са в съответствие с принципа на ежегодност на бюджета). Многогодишните бюджетни кредити се използват, за да бъде съгласуван принципът на ежегодност с необходимостта от управление на многогодишни операции. Многогодишните бюджетни кредити се разделят на бюджетни кредити за поети задължения и бюджетни кредити за плащания:

— бюджетни кредити за поети задължения: обхващат всички разходи по правните задължения, поети за текущата финансова година за операции, протичащи в рамките на няколко години. Въпреки това бюджетните задължения за дейности, които надхвърлят една финансова година, могат да се разделят за няколко години под формата на годишни траншове, когато това е предвидено в основния акт;

— бюджетни кредити за плащания: обхващат разходите, възникващи от задължения, поети през текущата финансова година и/или предходни финансови години.

В отчетите видовете финансиране са групирани в две основни позиции:

— бюджетни кредити в окончателния приет бюджет; и

— допълнителни бюджетни кредити, съдържащи:

— пренасяния от предходната година (Финансовият регламент допуска в ограничен брой случаи неизразходваните суми да се пренасят от предходната за текущата година); и

— целеви приходи, произтичащи от възстановени средства, вноски от трети страни/държави за програми на ЕС и работа, извършена за трети страни; те се разпределят директно за съответните разходни бюджетни редове и представляват третият стълб на финансиране.

Заедно всички видове финансиране образуват наличните бюджетни кредити.

3.6. **ПРИХОДИ**

3.6.1. *Приходи от собствени ресурси*

Основната част от приходите идват от собствени ресурси, които се състоят от следните категории:

1) Традиционни собствени ресурси (ТСР): съставляват около 14 % от приходите от собствени ресурси през 2024 г.

2) Ресурс на база данъка върху добавената стойност (ДДС): съставляват около 17 % от приходите от собствени ресурси през 2024 г.

3) Ресурс на база нерециклирани отпадъци от пластмасови опаковки: съставляват около 5 % от приходите от собствени ресурси през 2024 г.

4) Ресурс на база брутния национален доход (БНД): съставляват около 64 % от приходите от собствени ресурси през 2024 г.

С Решение (ЕС, Евратом) 2020/2053 на Съвета от 14 декември 2020 г. относно системата на собствените ресурси на ЕС (Решение за собствените ресурси от 2020 г.) се определят категориите собствени ресурси и методите за тяхното изчисляване. Това решение влезе в сила на 1 юни 2021 г. и бе приложено със задна дата от 1 януари 2021 г.

В Решението за собствените ресурси от 2020 г. се постановява, че общият размер на собствените ресурси, предоставени на Съюза за покриване на годишните бюджетни кредити за плащания, не може да превишава 1,40 % от сумата от БНД на всички държави членки. Освен това с решението Комисията се оправомощава по изключение да взема временни заеми в размер до 750 милиарда евро по цени от 2018 г. на капиталовите пазари от името на Съюза за преодоляване на последиците от пандемията от COVID-19 чрез инструмента за възстановяване NextGenerationEU. Таванът на собствените ресурси за бюджетните кредити за плащания ще бъде временно увеличен с 0,6 процентни пункта, за да се покрият всички задължения, произтичащи от този заем.

Считано от 2021 г. „другите приходи“ в бюджета на ЕС включват финансовите вноски на Обединеното кралство, произтичащи от финансовото споразумение по Споразумението за оттегляне на Обединеното кралство.

3.6.2. *Традиционни собствени ресурси (ТСР)*

ТСР се състоят от мита, начислявани върху вноса от трети държави, които се събират от държавите членки от името на ЕС. Държавите членки обаче задържат 25 % за покриване на разходите си по събирането. Всички установени суми по традиционните собствени ресурси трябва да бъдат записани в една от следните сметки, водени от компетентните органи:

в обикновените сметки, предвидени в член 6, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014 на Съвета: всички събрани или обезпечени суми.

в отделните сметки, предвидени в същия член: всички суми, които все още не са събрани и/или не са обезпечени; сумите, които са обезпечени, но са оспорени, също могат да бъдат записани в тази сметка.

Държавите членки трябва да осчетоводят ТСР по сметката на Комисията към министерството на финансите на съответната държава или нейната централна банка най-късно на първия работен ден след 19-ия ден на втория месец след месеца, през който вземането е било установено (или в случая на отделната сметка — събрано).

3.6.3. *Данък върху добавената стойност (ДДС)*

Собственият ресурс от ДДС се изчислява според основите на ДДС на държавите членки, които са хармонизирани за тази цел в съответствие с правилата на ЕС. Единна изискуема ставка от 0,30 % се прилага към общата сума на приходите от ДДС, събрани от всички облагаеми доставки във всяка държава членка, разделена на среднопретеглената ставка на ДДС. Основата на ДДС е ограничена до 50 % от БНД на всяка държава членка.

3.6.4. *Нерециклирани отпадъци от пластмасови опаковки*

За теглото на нерециклираните отпадъците от пластмасови опаковки, генерирани във всяка държава членка, се прилага единна изискуема ставка от 0,80 EUR на килограм. Отпадъците от пластмасови опаковки, които не са рециклирани през дадена година, се изчисляват като от генерираните отпадъци от пластмасови опаковки през съответната година се извадят рециклираните отпадъци от пластмасови опаковки в дадена държава членка. България, Чехия, Естония, Гърция, Испания, Хърватия, Италия, Кипър, Латвия, Литва, Унгария, Малта, Полша, Португалия, Румъния, Словения и Словакия имат право на специфични годишни еднократни намаления на съответните вноски за собствени ресурси въз основа на нерециклираните пластмасови отпадъци от опаковки.

3.6.5. *Брутен национален доход (БНД)*

Ресурсът на база брутен национален доход (БНД) се използва за финансиране на тази част от бюджета, която не е покрита от други източници на приходи. Спрямо БНД на всяка държава членка се прилага единна изискуема ставка, която се определя в съответствие с разпоредбите на ЕС.

3.6.6. *Брутно намаление*

За периода 2021—2027 г. от брутно намаление на годишните вноски на база БНД се ползват следните държави членки: 565 милиона евро за Австрия, 377 милиона евро за Дания, 3 671 милиона евро за Германия, 1 921 милиона евро за Нидерландия и 1 069 милиона евро за Швеция. Тези брутни намаления се измерват в цени за 2020 г. и се финансират от всички държави членки.

3.6.7. *Корекции на собствените ресурси от предходни финансови години*

Ресурсите на база ДДС и БНД се определят въз основа на прогнози за съответните бази, направени при изготвянето на проектобюджета. Тези прогнози впоследствие се преразглеждат и актуализират през съответната бюджетна година посредством коригиращ бюджет. Комисията изисква от държавите членки за първия работен ден на месец март на третата година, следваща съответната бюджетна година, разликите, били те положителни или отрицателни, между дължимите от държавите членки суми въз основа на реалните бази и реално платените суми въз основа на (преразгледаните) прогнози. Реалните бази за ДДС и за БНД могат да се коригират през следващите четири години, освен ако не бъде изразена резерва. Тези резерви представляват потенциални искания към държавите членки за неопределени суми, тъй като финансовото им отражение не може да бъде оценено с точност. Когато е възможно да бъде определен точният размер, съответните ресурси на база ДДС и БНД се изискват или във връзка с процедурата за салдата по ДДС и по БНД, или посредством индивидуални покани за внасяне на средства. По подобен начин се коригира и прогнозата за собствените ресурси въз основа на нерециклираните пластмасови отпадъци от опаковки. Комисията обаче изисква от държавите членки за първия работен ден на месец юни на третата година, следваща съответната бюджетна година, разликите, били те положителни или отрицателни, между дължимите от държавите членки суми въз основа на годишните им отчети, съдържащи данни за изпълнението на бюджета, и реално платените суми въз основа на (преразгледаните) прогнози. Реалните бази могат да се коригират през следващите пет години, освен ако не бъде изразена резерва.

3.7. **ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА БЮДЖЕТНИЯ РЕЗУЛТАТ**

Бюджетният резултат на ЕС се връща на държавите членки през следващата година чрез приспадането му от дължимите от тях суми за тази година.

Сумите на собствените ресурси, записани в отчетите, са сумите, кредитирани в течение на годината в сметките, открити на името на Комисията от правителствата на държавите членки. Приходите включват също, в случай на излишък, бюджетния резултат за предходната финансова година. Другите приходи, записани в отчетите, са действително получената в хода на годината сума.

За целите на изчисляването на бюджетния резултат за годината разходите се състоят от плащанията, направени спрямо бюджетните кредити за плащания за годината, плюс всички бюджетни кредити за тази година, които са пренесени за следващата година. Под плащания, извършени спрямо бюджетните кредити за плащания за годината, се разбират плащанията, които са извършени от счетоводителя до 31 декември на финансовата година. Що се отнася до ЕФГЗ, плащанията са тези плащания, които са извършени от държавите членки между 16 октомври на година N-1 и 15 октомври на година N, при условие че счетоводителят е бил уведомен за поетото задължение и за разрешението до 31 януари на година N+1. Разходите по ЕФГЗ могат да бъдат предмет на решение с оглед на съответствието след провеждането на проверки в държавите членки.

В съответствие с член 1, параграф 1 от Регламент № 608/2014 за определяне на мерки за прилагане на системата на собствените ресурси бюджетният резултат представлява разликата между:

— общия размер на приходите, получени за финансовата година; и

— общия размер на плащанията, извършени спрямо бюджетните кредити за текущата година, плюс общия размер на бюджетните кредити за тази година, пренесени за следващата година.

Към така получената цифра се добавя или от нея се приспада следното:

— нетното салдо на отменените бюджетни кредити за плащания, пренесени от предходни години, и всички плащания, които поради колебанията на курса на еврото надвишават едногодишните бюджетни кредити, пренесени от предходната година;

— промяната на целевите приходи; и

— нетните печалби или загуби от валутния курс, записани през годината.

Бюджетните кредити, пренесени от предходната финансова година, във връзка с вноските от трети страни и работата за трети страни, които по дефиниция никога не губят сила, се включват като допълнителни бюджетни кредити за финансовата година. Това обяснява разликата между пренесените от предходната година суми в докладите за изпълнението на бюджета за година N и сумите, пренесени за следващата година, в докладите за изпълнението на бюджета за година N-1. При изчисляването на бюджетния резултат не се вземат предвид бюджетните кредити за поети задължения, предоставени отново след възстановяването на предплати.

Пренесените бюджетни кредити за плащания включват автоматични пренасяния и пренасяния с решение. Отмяната на неизползвани бюджетни кредити за плащания, пренесени от предходната година, включва отмените на бюджетни кредити, пренесени автоматично и с решение.

3.8. **РАВНЯВАНЕ НА ФИНАНСОВИЯ РЕЗУЛТАТ С БЮДЖЕТНИЯ РЕЗУЛТАТ**

(милиони евро)

	2024 г.	2023 г.
ФИНАНСОВ РЕЗУЛТАТ ЗА ГОДИНАТА	**(97 208)**	**(71 437)**
Приходи		
Вземания, установени през текущата година, но все още несъбрани	*(6 773)*	*(5 714)*
Вземания, установени през предходни години и събрани през текущата година	*9 925*	*10 046*
Събрани вземания, които не трябва да се третират като приходи във финансовия резултат	*83 953*	*73 209*
Начислени приходи (нетни)	*(723)*	*(923)*
	86 382	**76 618**
Разходи		
Начислени разходи (нетни)	*10 599*	*14 090*
Разходи от предходната година, платени през текущата година	*(2 220)*	*(1 638)*
Нетен ефект от предварителното финансиране	*(11 678)*	*(12 575)*
Бюджетни кредити за плащания, пренесени за следващата година	*(4 031)*	*(3 208)*
Плащания, извършени с пренесени суми, и отпяна на неизползвани бюджетни кредити за плащания	*1 711*	*(5 409)*
Движение на провизиите	*9 948*	*3 752*
Други	*7 757*	*240*
	12 086	**(4 748)**
Финансов резултат на агенциите и ЕОВС в ликвидация	**85**	**202**
БЮДЖЕТЕН РЕЗУЛТАТ ЗА ГОДИНАТА	**1 344**	**635**

В съответствие с Финансовия регламент финансовият резултат за годината се изчислява въз основа на принципите на счетоводната отчетност на базата на текущо начисляване (и на счетоводните правила на ЕС), а бюджетният резултат се основава на модифицирани правила за касова отчетност. Тъй като финансовият и бюджетният резултат обхващат едни и същи операции — с изключение на другите (небюджетни) източници на приходи и разходи на агенциите и ЕОВС в ликвидация, които са включени само във финансовия резултат — равняването на финансовия резултат за годината с бюджетния резултат за годината е полезна проверка за съответствие.

Позиции за равняване — Приходи

Реалните бюджетни приходи за дадена финансова година съответстват на събраните приходи от вземанията, установени в хода на годината, и на събраните суми от вземанията, установени през предходни години. Поради това вземанията, установени през текущата година, но все още несъбрани, трябва да бъдат приспаднати от финансовия резултат за целите на равняването, тъй като не представляват част от бюджетните приходи. Обратно, вземанията, установени през предходни години и събрани през текущата година, трябва да бъдат добавени към финансовия резултат за целите на равняването. Някои събрани вземания не би следвало да се третират като приходи във финансовия резултат, но също трябва да бъдат добавени за целите на равняването. Те са свързани най-вече с финансирането по линия на NextGenerationEU.

Начислените приходи се състоят главно от суми, свързани с финансови корекции, собствени ресурси, лихви и дивиденти. Взема се под внимание само нетният ефект, т.е. начислените приходи за текущата година минус сторнираните начислени приходи от предходната година.

Позиции за равняване — Разходи

Начислените разходи се състоят предимно от начисленията, направени за целите на разделянето на финансовите периоди в края на годината, т.е. допустимите разходи, направени от бенефициерите на средства от ЕС, но за които все още не е съобщено на Комисията. Взема се под внимание само нетният ефект, т.е. начислените разходи за текущата година минус сторнираните начислени разходи от предходната година. Плащанията, извършени през текущата година и свързани с фактури, регистрирани през предходни години, са част от бюджетните разходи за текущата година, поради което трябва да бъдат добавени към финансовия резултат за целите на равняването.

Нетният ефект от предварителното финансиране е комбинация от 1) новите суми по предварително финансиране, платени през текущата година и признати като бюджетни разходи за годината, и 2) изчистването на предварителното финансиране чрез допустимите разходи, приети през текущата година. Последните представляват разход от гледна точка на начисляването, но не и в бюджетните сметки, тъй като плащането на първоначалната сума по предварителното финансиране вече е било счетено за бюджетен разход в момента на извършването на плащането.

Както плащанията, извършени спрямо бюджетните кредити за годината, бюджетните кредити за тази година, които са пренесени за следващата година, също трябва да бъдат взети предвид при изчисляването на бюджетния резултат за годината (в съответствие с член 1, параграф 1 от Регламент (ЕС, Евратом) № 608/2014). Същото важи и за бюджетните плащания, извършени през текущата година от пренесени суми от предходни години, и за отменените неизползвани бюджетни кредити за плащания.

Движението на провизиите е свързано с приблизителните оценки в края на годината, направени във финансовите отчети (основно на доходите на наети лица), които нямат отражение върху бюджетните сметки. Други суми за равняване включват различни елементи, като амортизацията/обезценката на активи, придобиването на активи, плащанията по финансов лизинг и финансовите участия, за които бюджетното третиране и счетоводното отчитане на базата на текущо начисляване се различават.

Позиция за равняване — Финансов резултат на агенциите и ЕОВС в ликвидация

Бюджетният резултат за годината е неконсолидирана стойност и не включва другите (небюджетни) източници на приходи и разходи на консолидираните агенции и ЕОВС в ликвидация (вж. бележка **6**). С цел равняване на финансовия резултат за годината — който е консолидирана стойност, включваща тези суми — с бюджетния резултат за годината целият консолидиран финансов резултат на агенциите и ЕОВС в ликвидация е представен като позиция за равняване.

4. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА НА ЕС ЗА 2024 Г.

За обяснителни бележки относно изпълнението на бюджета за 2024 г. по отношение на приходите и разходите, неизпълнените задължения и бюджетния резултат вж. раздел 6 „Обобщение на изпълнението на бюджета“ от Финансовите акценти за годината.

5.1. ОБОБЩЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРИХОДИТЕ В БЮДЖЕТА НА ЕС

(милиони евро)

	Дял	Бюджетни кредити от приходи		Установени вземания			Приходи			Приходи като % от бюджета	Дъл-жими
		Първоначален приет бюджет	Окончателен приет бюджет	Текуща година	Пренесени	Общо	От вземания за текущата година	От пренесени вземания	Общо		
		1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9=8/2	10=5-8
1	Собствени ресурси	136 499	141 170	141 280	(197)	141 082	141 202	(155)	141 047	100 %	36
	11 — Налози върху захарта	*0*	*0*	—	*(0)*	*(0)*	—	—	—	—	*(0)*
	12 — Мита	*24 620*	*20 119*	*20 299*	*(197)*	*20 102*	*20 222*	*(155)*	*20 066*	*100 %*	*36*
	13 — ДДС	*23 616*	*23 463*	*23 438*	—	*23 438*	*23 438*	—	*23 438*	*100 %*	—
	14 — БНД	*81 169*	*90 449*	*90 334*	—	*90 334*	*90 334*	—	*90 334*	*100 %*	—
	16 — Начисление на вноската на база БНД, предоставено на някои държави членки	—	—	*23*	—	*23*	*23*	—	*23*	—	—
	17 — Отпадъци от пластмасови опаковки	*7 094*	*7 140*	*7 185*	—	*7 185*	*7 185*	—	*7 185*	*101 %*	—
2	Излишъци, салда и корекции	0	633	662	7	669	662	7	669	106 %	—
3	Административни приходи	2 124	2 124	3 906	36	3 942	3 877	20	3 897	183 %	45
4	Финансови приходи, лихви за забава и глоби	149	3 478	3 245	14 681	17 926	(739)	5 513	4 774	137 %	13 152
5	Бюджетни гаранции, операции по получаване и отпускане на заеми	0	0	73 376	—	73 376	73 332	—	73 332	-	44
6	Приходи, вноски и възстановени суми във връзка с политики на Съюза	3 858	2 340	25 115	4 769	29 884	22 345	4 545	26 890	1 149 %	2 994
	Общо	**142 630**	**149 744**	**247 584**	**19 295**	**266 879**	**240 680**	**9 929**	**250 609**	**167 %**	**16 270**

6.1. МФР: РАЗБИВКА И ПРОМЕНИ НА БЮДЖЕТНИТЕ КРЕДИТИ ЗА ПОЕТИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ЗА ПЛАЩАНИЯ

(милиони евро)

	Функция от МФР	Бюджетни кредити за поети задължения						Бюджетни кредити за плащания					
		Бюджетни кредити			Допълнителни бюджетни кредити		Общо налични бюджетни кредити	Бюджетни кредити			Допълнителни бюджетни кредити		Общо налични бюджетни кредити
		Първоначален приет бюджет	Коригиращи бюджети и трансфери	Окончателен приет бюджет	Пренасяния	Целеви приходи		Първоначален приет бюджет	Коригиращи бюджети и трансфери	Окончателен приет бюджет	Пренасяния	Целеви приходи	
		1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
1	Единен пазар, иновации и цифрова сфера	21 493	(1)	21 492	95	7 621	29 209	20 828	72	20 900	109	11 495	32 504
2	Сближаване, устойчивост и ценности	74 561	22	74 583	12	12 088	86 683	33 716	2 264	35 980	813	85 003	121 796
	2а. Икономическо, социално и териториално сближаване	*64 665*	—	*64 665*	*12*	*8 023*	*72 701*	*24 156*	*2 337*	*26 493*	*1*	*27 947*	*54 441*
	2б. Устойчивост и ценности	*9 895*	*22*	*9 917*	*0*	*4 065*	*13 982*	*9 560*	*(73)*	*9 487*	*812*	*57 056*	*67 355*
3	Природни ресурси и околна среда	57 339	(32)	57 307	316	2 252	59 874	54 151	1 959	56 110	324	10 799	67 233
	от които: разходи, свързани с пазара, и преки плащания	*40 517*	*(0)*	*40 517*	*316*	*912*	*41 745*	*40 505*	*(32)*	*40 474*	*316*	*912*	*41 702*
4	Миграция и управление на границите	3 893	1	3 893	—	338	4 232	3 249	12	3 261	3	463	3 727
5	Сигурност и отбрана	2 321	378	2 699	—	79	2 778	2 035	48	2 084	8	51	2 142
6	Съседните региони и светът	16 230	1 073	17 303	483	1 783	19 569	15 291	(838)	14 454	161	1 626	16 241
7	Европейска публична администрация	11 988	69	12 057	1	2 445	14 502	11 988	69	12 057	1 004	2 456	15 516
	от които: административни разходи на институциите	*4 955*	*1*	*4 956*	*1*	*513*	*5 470*	*4 955*	*1*	*4 956*	*613*	*522*	*6 091*
O	Извън МФР	—	4 768	4 768	—	4 174	8 941	—	3 755	3 755	—	10 506	14 261

(милиони евро)

Функция от МФР		Бюджетни кредити за поети задължения						Бюджетни кредити за плащания					
		Бюджетни кредити			Допълнителни бюджетни кредити		Общо налични бюджетни кредити	Бюджетни кредити			Допълнителни бюджетни кредити		Общо налични бюджетни кредити
		Първоначален приет бюджет	Коригиращи бюджети и трансфери	Окончателен приет бюджет	Пренасяния	Целеви приходи		Първоначален приет бюджет	Коригиращи бюджети и трансфери	Окончателен приет бюджет	Пренасяния	Целеви приходи	
		1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
S	Механизми за солидарност в рамките на Съюза и извън него (специални инструменти)	1 561	(383)	1 178	407	314	1 899	1 371	(227)	1 144	728	475	2 347
	Общо	**189 385**	**5 894**	**195 279**	**1 314**	**31 094**	**227 687**	**142 630**	**7 114**	**149 744**	**3 150**	**122 875**	**275 769**

6.2. **МФР: ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТНИТЕ КРЕДИТИ ЗА ПОЕТИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ**

(милиони евро)

Функция от МФР		Общо налични бюджетни кредити	Поети задължения					Бюджетни кредити, пренесени към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
			от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
1	Единен пазар, иновации и цифрова сфера	29 209	21 489	95	4 378	25 962	89 %	0	3 243	3 244	3	—	0	3
2	Сближаване, устойчивост и ценности	86 683	73 513	12	10 668	84 193	97 %	0	1 335	1 335	1 070	—	85	1 155
	2a. Икономическо, социално и териториално сближаване	*72 701*	*63 596*	*12*	*7 808*	*71 416*	*98 %*	—	*131*	*131*	*1 070*	—	*85*	*1 154*

(милиони евро)

	Функция от МФР	Общо налични бюджетни кредити	Поети задължения					Бюджетни кредити, пренесени към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
			от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	2б. Устойчивост и ценности	*13 982*	*9 917*	*0*	*2 860*	*12 778*	*91 %*	*0*	*1 204*	*1 204*	*0*	—	*0*	*1*
3	Природни ресурси и околна среда	59 874	57 243	—	721	57 964	97 %	366	1 296	1 663	13	—	234	247
	от които: разходи, свързани с пазара, и преки плащания	*41 745*	*40 465*	—	*345*	*40 810*	*98 %*	*366*	*567*	*933*	*2*	—	—	*2*
4	Миграция и управление на границите	4 232	3 892	—	147	4 039	95 %	—	191	191	1	—	0	1
5	Сигурност и отбрана	2 778	2 699	—	71	2 770	100 %	—	8	8	0	—	0	0
6	Съседните региони и светът	19 569	16 646	421	1 217	18 283	93 %	657	566	1 224	0	62	0	62
7	Европейска публична администрация	14 502	12 003	1	1 348	13 351	92 %	—	1 097	1 097	54	—	0	54
	от които: административни разходи на институциите	*5 470*	*4 911*	*1*	*379*	*5 291*	*97 %*		*134*	*134*	*45*	—	*0*	*45*
O	Извън МФР	8 941	4 737	—	815	5 552	62 %	30	3 359	3 389	0	—	—	0
S	Механизми за солидарност в рамките на Съюза и извън него (специални инструменти)	1 899	842	407	297	1 546	81 %	310	7	318	25	—	10	35
	Общо	**227 687**	**193 064**	**937**	**19 661**	**213 661**	**94 %**	**1 365**	**11 103**	**12 468**	**1 166**	**62**	**330**	**1 558**

6.3. **МФР: ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТНИТЕ КРЕДИТИ ЗА ПЛАЩАНИЯ**

(милиони евро)

	Функция от МФР	Общо налични бюджетни кредити	Извършени плащания					Бюджетни кредити, пренесени към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
			от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+ 11+12
1	Единен пазар, иновации и цифрова сфера	32 504	20 778	98	4 988	25 864	80 %	113	6 504	6 617	9	11	3	23
2	Сближаване, устойчивост и ценности	121 796	34 082	811	81 633	116 525	96 %	1 898	3 368	5 266	0	2	2	5
	2а. Икономическо, социално и териториално сближаване	*54 441*	*26 490*	*1*	*25 458*	*51 949*	*95 %*	*2*	*2 489*	*2 491*	*0*	*1*	*0*	*1*
	2б. Устойчивост и ценности	*67 355*	*7 591*	*810*	*56 175*	*64 576*	*96 %*	*1 896*	*879*	*2 775*	*0*	*2*	*2*	*4*
3	Природни ресурси и околна среда	67 233	56 043	8	8 398	64 448	96 %	376	2 401	2 777	7	0	0	8
	от които: разходи, свързани с пазара, и преки плащания	*41 702*	*40 416*	*0*	*345*	*40 762*	*98 %*	*367*	*567*	*934*	*6*	*0*	—	*6*
4	Миграция и управление на границите	3 727	3 231	2	171	3 405	91 %	28	292	320	2	0	0	2
5	Сигурност и отбрана	2 142	2 073	7	42	2 123	99 %	6	8	14	5	1	0	5
6	Съседните региони и светът	16 241	14 346	153	897	15 395	95 %	107	729	836	1	9	0	10
7	Европейска публична администрация	15 516	11 114	926	1 226	13 266	85 %	889	1 229	2 118	54	78	1	133
	от които: административни разходи на институциите	*6 091*	*4 329*	*557*	*338*	*5 224*	*86 %*	*582*	*183*	*766*	*45*	*55*	*1*	*100*

(милиони евро)

	Функция от МФР	Общо налични бюджетни кредити	Извършени плащания					Бюджетни кредити, пренесени към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
			от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+ 11+12
O	Извън МФР	14 261	3 634	—	353	3 987	28 %	121	10 154	10 274	(0)	—	—	(0)
S	Механизми за солидарност в рамките на Съюза и извън него (специални инструменти)	2 347	834	675	466	1 975	84 %	310	7	318	0	53	2	55
	Общо	**275 769**	**146 134**	**2 680**	**98 175**	**246 988**	**90 %**	**3 848**	**24 692**	**28 540**	**78**	**154**	**8**	**240**

6.4. **МФР: ДВИЖЕНИЯ НА НЕИЗПЪЛНЕНИТЕ ПОЕТИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ (RAL)**

(милиони евро)

	Функция от МФР	Неизпълнени поети задължения към края на предходната година				Поети задължения за текущата година				Общо неизпълнени поети задълж. към края на годината
		Задължения, пренесени от предходната година	Отменени задълж./ преоценки/ отмени	Плащания	Неизпълнени поети задължения към края на годината	Задължения, поети през годината	Плащания	Отмяна на поетите задължения, които не могат да бъдат пренесени	Неизпълнени поети задължения към края на годината	
		1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
1	Единен пазар, иновации и цифрова сфера	51 926	(853)	(17 829)	33 244	25 962	(8 035)	(7)	17 920	51 164
2	Сближаване, устойчивост и ценности	376 757	(336)	(102 977)	273 444	84 193	(13 548)	(1)	70 644	344 088
	2а. Икономическо, социално и териториално сближаване	*154 864*	*(161)*	*(48 409)*	*106 295*	*71 416*	*(3 540)*	*(1)*	*67 875*	*174 170*
	2б. Устойчивост и ценности	*221 893*	*(176)*	*(54 568)*	*167 149*	*12 778*	*(10 008)*	*(0)*	*2 769*	*169 918*
3	Природни ресурси и околна среда	57 477	(125)	(23 401)	33 950	57 964	(41 048)	(0)	16 916	50 867

(милиони евро)

	Функция от МФР	Неизпълнени поети задължения към края на предходната година				Поети задължения за текущата година				Общо неизпълнени поети задълж. към края на годината
		Задължения, пренесени от предходната година	Отменени задълж./ преоценки/ отмени	Плащания	Неизпълнени поети задължения към края на годината	Задължения, поети през годината	Плащания	Отмяна на поетите задължения, които не могат да бъдат пренесени	Неизпълнени поети задължения към края на годината	
		1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
	от които: разходи, свързани с пазара, и преки плащания	*358*	*(35)*	*(102)*	*221*	*40 810*	*(40 660)*	—	*150*	*371*
4	Миграция и управление на границите	5 121	(1)	(2 129)	2 991	4 039	(1 276)	(0)	2 763	5 754
5	Сигурност и отбрана	3 803	(4)	(1 378)	2 420	2 770	(744)	(0)	2 025	4 445
6	Съседните региони и светът	39 987	(779)	(10 433)	28 776	18 283	(4 962)	(0)	13 321	42 097
7	Европейска публична администрация	1 004	(76)	(927)	0	13 351	(12 339)	(2)	1 011	1 011
	от които: административни разходи на институциите	*608*	*(51)*	*(557)*	—	*5 291*	*(4 668)*	*(1)*	*623*	*623*
O	Извън МФР	6 447	(114)	(261)	6 072	5 552	(3 726)	(0)	1 827	7 899
S	Механизми за солидарност в рамките на Съюза и извън него (специални инструменти)	482	(0)	(429)	53	1 546	(1 546)	—	0	53
	Общо	**543 003**	**(2 288)**	**(159 765)**	**380 950**	**213 661**	**(87 223)**	**(10)**	**126 428**	**507 378**

6.5. **МФР: НЕИЗПЪЛНЕНИ ПОЕТИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ГОДИНИ НА ВЪЗНИКВАНЕ**

(милиони евро)

		<2018 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	Общо
1	Единен пазар, иновации и цифрова сфера	957	639	2 663	4 496	4 309	7 314	11 086	19 700	51 164
2	Сближаване, устойчивост и ценности	1 587	273	588	1 478	3 357	42 094	54 161	240 550	344 088
3	Природни ресурси и околна среда	136	201	178	222	372	3 544	663	45 551	50 867
4	Миграция и управление на границите	40	3	18	421	139	313	1 580	3 241	5 754
5	Сигурност и отбрана	18	46	74	188	506	612	909	2 094	4 445

(милиони евро)

		<2018 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	Общо
6	Съседните региони и светът	1 336	1 149	1 651	1 948	4 056	8 352	9 878	13 726	42 097
7	Европейска публична администрация	—	—	—	—	—	0	0	1 011	1 011
O	Извън МФР	—	—	—	—	65	2 586	3 421	1 827	7 899
S	Механизми за солидарност в рамките на Съюза и извън него (специални инструменти)	—	—	—	—	—	—	53	0	53
	Общо	**4 074**	**2 312**	**5 172**	**8 752**	**12 804**	**64 814**	**81 750**	**327 700**	**507 378**

В резултат на преразпределянето на поети задължения в рамките на миграцията към новата счетоводна система (SUMMA) е извършено прехвърляне на непогасена сума (201 274 милиона евро) от една година в друга. Общият размер на неизпълнените поети задължения остава непроменен.

6.6. МФР: НЕИЗПЪЛНЕНИ ПОЕТИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ВИДОВЕ БЮДЖЕТНИ КРЕДИТИ

(милиони евро)

		От бюджетни кредити					От бюджетни кредити от целеви приходи					Общо неизпълнени поети задължения към края на 2024 г.
		Поети задължения, пренесени от 2023 г.	Корекции	Поети задължения	Извършени плащания	Оставаща за плащане сума	Поети задължения, пренесени от 2023 г.	Корекции	Поети задължения	Извършени плащания	Оставаща за плащане сума	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
1	Единен пазар, иновации и цифрова сфера	43 318	(629)	21 584	20 969	43 304	8 608	(230)	4 378	4 895	7 860	51 164
2	Сближаване, устойчивост и ценности	129 392	825	73 525	31 113	172 629	247 365	(1 163)	10 668	85 412	171 459	344 088
	2а. Икономическо, социално и териториално сближаване	*123 345*	*982*	*63 608*	*22 751*	*165 184*	*31 520*	*(1 144)*	*7 808*	*29 198*	*8 986*	*174 170*
	2б. Устойчивост и ценности	*6 048*	*(157)*	*9 917*	*8 363*	*7 445*	*215 846*	*(19)*	*2 860*	*56 214*	*162 473*	*169 918*
3	Природни ресурси и околна среда	41 606	109	57 243	56 066	42 891	15 871	(234)	721	8 382	7 976	50 867
	от които: разходи, свързани с пазара, и преки плащания	*358*	*(35)*	*40 465*	*40 420*	*368*	*0*	—	*345*	*342*	*3*	*371*
4	Миграция и управление на границите	4 949	24	3 892	3 239	5 627	172	(25)	147	166	127	5 754

(милиони евро)

		От бюджетни кредити					От бюджетни кредити от целеви приходи					Общо неизпълнени поети задължения към края на 2024 г.
		Поети задължения, пренесени от 2023 г.	Корекции	Поети задължения	Извършени плащания	Оставаща за плащане сума	Поети задължения, пренесени от 2023 г.	Корекции	Поети задължения	Извършени плащания	Оставаща за плащане сума	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
5	Сигурност и отбрана	3 748	(2)	2 699	2 066	4 379	55	(2)	71	57	66	4 445
6	Съседните региони и светът	39 345	(701)	17 067	14 618	41 093	642	(78)	1 217	777	1 004	42 097
7	Европейска публична администрация	886	(32)	12 004	11 969	888	118	(46)	1 348	1 297	123	1 011
	от които: административни разходи на институциите	*567*	*(10)*	*4 912*	*4 886*	*582*	*42*	*(42)*	*379*	*338*	*40*	*623*
O	Извън МФР	—	(0)	4 737	3 634	1 103	6 447	(114)	815	353	6 795	7 899
S	Механизми за солидарност в рамките на Съюза и извън него (специални инструменти)	321	(0)	1 249	1 517	53	161	—	297	458	—	53
	Общо	**263 564**	**(405)**	**194 000**	**145 192**	**311 967**	**279 440**	**(1 893)**	**19 661**	**101 797**	**195 410**	**507 378**

6.7. ПОДРОБНА МФР: РАЗБИВКА И ПРОМЕНИ НА БЮДЖЕТНИТЕ КРЕДИТИ ЗА ПОЕТИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ЗА ПЛАЩАНИЯ

(милиони евро)

	Програма	Бюджетни кредити за поети задължения						Бюджетни кредити за плащания					
		Бюджетни кредити			Допълнителни бюджетни кредити		Общо налични бюджетни кредити	Бюджетни кредити			Допълнителни бюджетни кредити		Общо налични бюджетни кредити
		Първоначален приет бюджет	Коригиращи бюджети и трансфери	Окончателен приет бюджет	Пренасяния	Целеви приходи		Първоначален приет бюджет	Коригиращи бюджети и трансфери	Окончателен приет бюджет	Пренасяния	Целеви приходи	
		1	2	3=1+2	4	5	6=3+ 4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+ 10+11
1	„Хоризонт Европа“	12 897	1	12 898	95	4 458	17 451	11 833	196	12 028	67	7 104	19 199
	Евратом	281	(1)	280	—	58	337	333	40	372	15	107	494
	Експериментален термоядрен реактор (ITER)	436	—	436	—	3	440	509	54	563	1	3	568

(милиони евро)

Програма	Бюджетни кредити за поети задължения						Бюджетни кредити за плащания					
	Бюджетни кредити			Допълнителни бюджетни кредити		Общо налични бюджетни кредити	Бюджетни кредити			Допълнителни бюджетни кредити		Общо налични бюджетни кредити
	Първоначален приет бюджет	Коригиращи бюджети и трансфери	Окончателен приет бюджет	Пренасяния	Целеви приходи		Първоначален приет бюджет	Коригиращи бюджети и трансфери	Окончателен приет бюджет	Пренасяния	Целеви приходи	
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+ 4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+ 10+11
Други действия	—	—	—	—	712	712	—	—	—	—	446	446
Пилотни проекти и подготвителни действия	24	—	24	—	0	25	27	(5)	22	—	0	22
Фонд InvestEU	348	—	348	—	1 672	2 019	347	(89)	258	1	2 945	3 203
МСЕ — Транспорт	1 757	0	1 758	—	48	1 806	2 119	(49)	2 070	1	40	2 112
МСЕ — Енергетика	885	(1)	885	—	3	888	741	39	781	2	2	784
МСЕ — Цифрови технологии	87	—	87	—	4	91	151	(11)	140	1	4	145
„Цифрова Европа“	1 266	(1)	1 265	—	75	1 340	1 150	(115)	1 034	7	71	1 112
Децентрализирани агенции	213	4	217	—	11	228	213	7	220	—	11	231
Други действия	—	1	1	—	170	171	—	1	1	—	170	171
Пилотни проекти и подготвителни действия	14	—	14	—	—	14	14	6	20	—	—	20
Действия в рамките на прерогативите на Комисията	24	—	24	—	4	29	21	2	22	—	5	28
Единен пазар	602	1	604	—	48	651	601	(21)	580	8	68	657
Борба с измамите в ЕС	26	—	26	—	1	27	23	(1)	22	—	1	22
Данъчно облагане	38	—	38	—	1	39	30	4	35	0	1	36
Митници	136	—	136	—	9	144	105	27	132	0	9	141

(милиони евро)

	Програма	Бюджетни кредити за поети задължения						Бюджетни кредити за плащания					
		Бюджетни кредити			Допълнителни бюджетни кредити		Общо налични бюджетни кредити	Бюджетни кредити			Допълнителни бюджетни кредити		Общо налични бюджетни кредити
		Първоначален приет бюджет	Коригиращи бюджети и трансфери	Окончателен приет бюджет	Пренасяния	Целеви приходи		Първоначален приет бюджет	Коригиращи бюджети и трансфери	Окончателен приет бюджет	Пренасяния	Целеви приходи	
		1	2	3=1+2	4	5	6=3+ 4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+ 10+11
	Децентрализирани агенции	136	(4)	132	—	15	147	136	(4)	132	—	15	147
	Други действия	9	(3)	6	—	1	7	9	(1)	8	—	1	8
	Пилотни проекти и подготвителни действия	12	—	12	—	—	12	11	(4)	7	—	—	7
	Европейска космическа програма	2 088	(0)	2 088	—	327	2 415	2 183	(4)	2 179	5	489	2 673
	Децентрализирани агенции	78	1	79	—	4	83	78	4	82	—	4	86
	Пилотни проекти и подготвителни действия	17	—	17	—	—	17	4	(4)	—	—	—	—
	Сигурна свързаност на Съюза	117	—	117	—	—	117	190	—	190	0	—	190
	Общо за функция 1: Единен пазар, иновации и цифрова сфера	21 493	(1)	21 492	95	7 621	29 209	20 828	72	20 900	109	11 495	32 504
2	Регионално развитие (ЕФРР)	39 434	(4)	39 431	12	4 932	44 375	13 079	2 825	15 904	0	14 623	30 528
	Кохезионен фонд	6 842	—	6 842	—	1 127	7 969	2 264	8	2 273	0	1 815	4 088
	Принос на Кохезионния фонд към МСЕ — Транспорт	1 606	—	1 606	—	12	1 618	1 952	286	2 238	—	11	2 248
	Пилотни проекти и подготвителни действия	—	4	4	—	0	4	5	(2)	3	—	0	3
	Европейски социален фонд плюс (ЕСФ+)	16 783	—	16 783	—	1 953	18 736	6 856	(781)	6 075	1	11 498	17 574
	Подкрепа за общността на кипърските турци	34	—	34	—	8	42	32	5	37	0	7	44
	Европейски механизъм за възстановяване и устойчивост	123	—	123	—	2 784	2 907	105	(5)	100	2	55 240	55 342
	„Перикъл IV“	1	—	1	—	0	1	1	(0)	1	0	0	1
	Възстановяване на ЕС	3 340	—	3 340	—	51	3 391	3 340	—	3 340	651	51	4 042
	RescEU	240	—	240	0	27	268	260	0	260	125	476	862

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

ОВ C, 13.10.2025 г.

(милиони евро)

Програма	Бюджетни кредити за поети задължения						Бюджетни кредити за плащания					
	Бюджетни кредити			Допълнителни бюджетни кредити		Общо налични бюджетни кредити	Бюджетни кредити			Допълнителни бюджетни кредити		Общо налични бюджетни кредити
	Първоначален приет бюджет	Коригиращи бюджети и трансфери	Окончателен приет бюджет	Пренасяния	Целеви приходи		Първоначален приет бюджет	Коригиращи бюджети и трансфери	Окончателен приет бюджет	Пренасяния	Целеви приходи	
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+ 4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+ 10+11
EU4Health	754	(0)	753	—	43	796	689	(146)	544	5	31	580
Спешна подкрепа в рамките на Съюза (ESI)	—	—	—	—	8	8	2	(2)	—	—	36	36
Децентрализирани агенции	249	13	263	—	50	312	245	10	256	—	49	305
Пилотни проекти и подготвителни действия	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Действия в рамките на прерогативите на Комисията	12	0	12	—	0	13	12	0	12	—	0	12
Заетост и социални иновации	94	—	94	—	11	104	85	(3)	82	1	12	95
„Еразъм+“	3 796	—	3 796	—	993	4 789	3 522	43	3 565	16	1 051	4 631
Европейски корпус за солидарност (ЕКС)	144	—	144	—	49	193	139	(7)	131	5	56	192
„Творческа Европа“	335	—	335	—	21	356	366	33	398	4	25	428
Правосъдие	42	—	42	—	1	43	39	9	48	1	1	50
„Права и ценности“	219	(0)	219	—	3	222	226	(28)	197	1	2	201
Децентрализирани агенции	295	9	303	—	9	313	286	12	299	—	10	308
Други действия	8	—	8	—	0	8	7	2	9	—	0	9
Пилотни проекти и подготвителни действия	26	—	26	—	0	26	39	(8)	30	—	0	31
Действия в рамките на прерогативите на Комисията	183	—	183	—	7	190	167	11	178	—	7	185
Общо за функция 2: Сближаване, устойчивост и ценности	74 561	22	74 583	12	12 088	86 683	33 716	2 264	35 980	813	85 003	121 796

(милиони евро)

	Програма	Бюджетни кредити за поети задължения						Бюджетни кредити за плащания					
		Бюджетни кредити			Допълнителни бюджетни кредити		Общо налични бюджетни кредити	Бюджетни кредити			Допълнителни бюджетни кредити		Общо налични бюджетни кредити
		Първоначален приет бюджет	Коригиращи бюджети и трансфери	Окончателен приет бюджет	Пренасяния	Целеви приходи		Първоначален приет бюджет	Коригиращи бюджети и трансфери	Окончателен приет бюджет	Пренасяния	Целеви приходи	
		1	2	3=1+2	4	5	6=3+ 4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+ 10+11
3	Гарантиране на земеделието	40 517	(0)	40 517	316	912	41 745	40 505	(32)	40 474	316	912	41 702
	Други програми в областта на природните ресурси и околната среда	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Земеделски фонд за развитие на селските райони	13 156	—	13 156	—	420	13 576	11 992	1 774	13 765	0	2 712	16 478
	Морско дело и рибарство	1 070	—	1 070	—	154	1 224	781	199	979	1	175	1 155
	Рибарство (споразумение за партньорство в областта на устойчивото рибарство и РОУР)	163	(33)	130	—	—	130	143	(29)	114	—	—	114
	Децентрализирани агенции	30	0	30	—	2	32	30	0	30	—	2	32
	Други действия	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Пилотни проекти и подготвителни действия	9	—	9	—	—	9	5	(2)	3	—	—	3
	Околна среда и климат (LIFE)	765	3	768	—	5	773	571	29	600	7	4	612
	Фонд за справедлив преход	1 490	—	1 490	—	246	1 736	3	2	5	—	6 465	6 470
	Заем по механизма за справедлив преход	50	—	50	—	504	554	35	25	60	—	521	582
	Децентрализирани агенции	68	(2)	66	—	8	74	68	(2)	66	—	8	74
	Пилотни проекти и подготвителни действия	6	—	6	—	—	6	12	(3)	9	—	—	9
	Специфични действия	16	—	16	—	—	16	7	(3)	4	—	—	4
	Общо за функция 3: Природни ресурси и околна среда	57 339	(32)	57 307	316	2 252	59 874	54 151	1 959	56 110	324	10 799	67 233
4	Убежище, миграция и интеграция	1 508	(5)	1 503	—	10	1 513	1 359	1	1 360	2	10	1 372
	Децентрализирани агенции	169	(17)	152	—	18	170	169	(17)	152	—	18	170
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

ОВ C, 13.10.2025 г.

(милиони евро)

	Програма	Бюджетни кредити за поети задължения						Бюджетни кредити за плащания					
		Бюджетни кредити			Допълнителни бюджетни кредити		Общо налични бюджетни кредити	Бюджетни кредити			Допълнителни бюджетни кредити		Общо налични бюджетни кредити
		Първоначален приет бюджет	Коригиращи бюджети и трансфери	Окончателен приет бюджет	Пренасяния	Целеви приходи		Първоначален приет бюджет	Коригиращи бюджети и трансфери	Окончателен приет бюджет	Пренасяния	Целеви приходи	
		1	2	3=1+2	4	5	6=3+ 4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+ 10+11
	Управление на границите (ФИУГ) — Управление на границите и визи	1 023	(19)	1 004	—	182	1 186	524	42	565	1	307	873
	Управление на границите ФИУГ — Митническо оборудване	144	—	144	—	0	144	157	(16)	141	0	0	141
	Децентрализирани агенции	1 048	42	1 090	—	128	1 218	1 040	3	1 043	—	128	1 171
	Общо за функция 4: Миграция и управление на границите	3 893	1	3 893	—	338	4 232	3 249	12	3 261	3	463	3 727
5	Фонд „Вътрешна сигурност“ (ФВС)	322	1	323	—	2	325	238	(27)	211	2	2	215
	Извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения	75	(7)	67	—	—	67	152	(10)	142	—	—	142
	Ядрена безопасност и извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения	62	(2)	61	—	0	61	72	6	78	1	0	79
	Децентрализирани агенции	251	1	252	—	17	269	251	(3)	249	—	17	266
	Пилотни проекти и подготвителни действия	—	—	—	—	—	—	1	(0)	1	—	—	1
	Действия в рамките на прерогативите на Комисията	23	9	32	—	0	32	21	15	36	—	0	36
	Европейски фонд за отбрана (научни изследвания)	218	125	344	—	12	355	211	(5)	206	1	7	215
	Европейски фонд за отбрана (ненаучна дейност)	420	260	680	—	23	703	540	8	547	2	21	570
	Военна мобилност	251	—	251	—	—	251	262	73	335	1	—	335
	Инструмент за съвместни поръчки в областта на отбраната	260	(10)	250	—	9	259	100	(100)	—	—	—	—
	Инструмент за укрепване на отбранителната промишленост	343	—	343	—	16	359	79	91	170	1	3	173

(милиони евро)

	Програма	Бюджетни кредити за поети задължения						Бюджетни кредити за плащания					
		Бюджетни кредити			Допълнителни бюджетни кредити		Общо налични бюджетни кредити	Бюджетни кредити			Допълнителни бюджетни кредити		Общо налични бюджетни кредити
		Първоначален приет бюджет	Коригиращи бюджети и трансфери	Окончателен приет бюджет	Пренасяния	Целеви приходи		Първоначален приет бюджет	Коригиращи бюджети и трансфери	Окончателен приет бюджет	Пренасяния	Целеви приходи	
		1	2	3=1+2	4	5	6=3+ 4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+ 10+11
	Програма за европейската отбранителна промишленост	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Пилотни проекти и подготвителни действия	—	—	—	—	—	—	0	(0)	—	—	0	0
	Сигурна свързаност на Съюза	96	—	96	—	—	96	110	—	110	—	—	110
	Общо за функция 5: Сигурност и отбрана	2 321	378	2 699	—	79	2 778	2 035	48	2 084	8	51	2 142
6	Съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество	11 524	(10)	11 514	461	966	12 940	10 764	(1 510)	9 254	71	828	10 153
	Инструмент за ядрена безопасност (EINS)	42	—	42	0	21	63	27	6	33	1	21	55
	Хуманитарна помощ (HUMA)	1 911	584	2 495	—	26	2 521	1 897	528	2 426	6	26	2 458
	Обща външна политика и политика на сигурност (ОВППС)	385	—	385	—	22	406	385	(0)	385	0	12	397
	Отвъдморски страни и територии (ОСТ)	71	—	71	1	35	107	72	(21)	51	8	21	79
	МФП+	5	—	5	—	569	574	5	—	5	—	525	530
	Други действия	81	(2)	79	—	1	80	81	(31)	50	—	1	51
	Пилотни проекти и подготвителни действия	—	—	—	—	0	0	—	0	0	—	0	0
	Действия в рамките на прерогативите на Комисията	95	(0)	95	—	0	95	86	2	88	—	0	88
	Предприсъединителна помощ (IPA III)	2 116	—	2 116	21	143	2 281	1 975	163	2 138	75	192	2 405
	Инструмент за Западните Балкани	—	501	501	—	—	501	—	24	24	—	—	24
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

ОВ C, 13.10.2025 г.

(милиони евро)

	Програма	Бюджетни кредити за поети задължения						Бюджетни кредити за плащания					
		Бюджетни кредити			Допълнителни бюджетни кредити		Общо налични бюджетни кредити	Бюджетни кредити			Допълнителни бюджетни кредити		Общо налични бюджетни кредити
		Първоначален приет бюджет	Коригиращи бюджети и трансфери	Окончателен приет бюджет	Пренасяния	Целеви приходи		Първоначален приет бюджет	Коригиращи бюджети и трансфери	Окончателен приет бюджет	Пренасяния	Целеви приходи	
		1	2	3=1+2	4	5	6=3+ 4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+ 10+11
	Общо за функция 6: Съседните региони и светът	16 230	1 073	17 303	483	1 783	19 569	15 291	(838)	14 454	161	1 626	16 241
7	Пенсии на персонала	2 515	74	2 589	—	280	2 870	2 515	74	2 589	—	280	2 870
	(Пенсии на бивши членове) ЕП	15	0	15	—	—	15	15	0	15	—	—	15
	(Пенсии на бивши членове) ЕСС	1	(0)	1	—	—	1	1	(0)	1	—	—	1
	(Пенсии на бивши членове) Комисия	10	(1)	9	—	—	9	10	(1)	9	—	—	9
	(Пенсии на бивши членове) Съд на Европейския съюз	17	(2)	15	—	—	15	17	(2)	15	—	—	15
	(Пенсии на бивши членове) Европейска сметна палата	7	(0)	7	—	—	7	7	(0)	7	—	—	7
	(Пенсии на бивши членове) Омбудсман	0	(0)	0	—	—	0	0	(0)	0	—	—	0
	(Пенсии на бивши членове) ЕНОЗД	0	0	0	—	—	0	0	0	0	—	—	0
	Европейски училища	246	—	246	—	29	275	246	—	246	1	29	276
	Възнаграждения на редовния персонал	2 898	6	2 903	—	124	3 027	2 898	6	2 903	0	124	3 027
	Възнаграждения на външния персонал	288	(23)	265	—	120	386	288	(23)	265	32	121	419
	Членове — Заплати и надбавки	18	0	18	—	0	18	18	0	18	0	0	18
	Членове — Временни надбавки	1	—	1	—	—	1	1	—	1	—	—	1
	Разходи за набиране на персонал	32	(1)	31	—	0	31	32	(1)	31	2	0	33

(милиони евро)

Програма	Бюджетни кредити за поети задължения						Бюджетни кредити за плащания					
	Бюджетни кредити			Допълнителни бюджетни кредити		Общо налични бюджетни кредити	Бюджетни кредити			Допълнителни бюджетни кредити		Общо налични бюджетни кредити
	Първоначален приет бюджет	Коригиращи бюджети и трансфери	Окончателен приет бюджет	Пренасяния	Целеви приходи		Първоначален приет бюджет	Коригиращи бюджети и трансфери	Окончателен приет бюджет	Пренасяния	Целеви приходи	
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+ 4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+ 10+11
Прекратяване на служебното правоотношение	8	(0)	7	—	—	7	8	(0)	7	—	—	7
Разходи за обучение	16	1	17	—	7	25	16	1	17	11	7	35
Социални разходи и разходи за мобилност	21	2	24	—	30	53	21	2	24	11	30	65
Информационни и комуникационни технологии	281	6	287	—	227	514	281	6	287	171	228	685
Наеми и закупуване	312	14	326	—	962	1 287	312	14	326	7	962	1 294
Разходи, свързани със сградите	133	(26)	107	—	43	150	133	(26)	107	63	43	214
Сигурност	64	10	74	—	13	87	64	10	74	38	13	125
Командировки и представителство	43	11	54	—	3	57	43	11	54	11	3	69
Срещи, комитети, конференции	19	(4)	15	—	3	17	19	(4)	15	6	3	24
Официален вестник	7	(4)	3	—	0	3	7	(4)	3	1	0	4
Публикации	10	1	12	—	4	16	10	1	12	6	4	22
Придобиване на информация	7	(0)	7	—	1	7	7	(0)	7	2	1	9
Проучвания и разследвания	5	1	6	—	0	6	5	1	6	5	0	10
Общо оборудване, превозни средства, обзавеждане	15	1	16	—	8	24	15	1	16	12	8	36
Външни езикови услуги	29	(1)	27	—	51	79	29	(1)	27	2	51	81
Други административни разходи	18	1	19	—	26	45	18	1	19	10	26	55
Пилотни проекти и подготвителни действия	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Административни разходи на другите институции	4 955	1	4 956	1	513	5 470	4 955	1	4 956	613	522	6 091

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

(милиони евро)

	Програма	Бюджетни кредити за поети задължения						Бюджетни кредити за плащания					
		Бюджетни кредити			Допълнителни бюджетни кредити		Общо налични бюджетни кредити	Бюджетни кредити			Допълнителни бюджетни кредити		Общо налични бюджетни кредити
		Първоначален приет бюджет	Коригиращи бюджети и трансфери	Окончателен приет бюджет	Пренасяния	Целеви приходи		Първоначален приет бюджет	Коригиращи бюджети и трансфери	Окончателен приет бюджет	Пренасяния	Целеви приходи	
		1	2	3=1+2	4	5	6=3+ 4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+ 10+11
	Общо за функция 7: Европейска публична администрация	11 988	69	12 057	1	2 445	14 502	11 988	69	12 057	1 004	2 456	15 516
O	Фонд за иновации (ФИ)	—	—	—	—	3 886	3 886	—	—	—	—	10 218	10 218
	Механизъм за Украйна	—	4 768	4 768	—	157	4 924	—	3 755	3 755	—	157	3 912
	Други действия	—	—	—	—	131	131	—	—	—	—	132	132
	Общо за функция O: Извън МФР	—	4 768	4 768	—	4 174	8 941	—	3 755	3 755	—	10 506	14 261
S	Солидарност и спешна помощ (SEAR)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Резерв за европейска солидарност	1 351	(207)	1 144	400	—	1 544	1 351	(207)	1 144	400	—	1 544
	Резерв за спешна помощ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Европейски фонд за приспособяване към глобализацията (ЕФПГ)	209	(176)	34	—	17	51	20	(20)	0	0	17	18
	Резерв за приспособяване във връзка с последиците от Брексит	—	—	—	7	297	304	—	—	—	328	458	786
	Общо за функция S: Механизми за солидарност в рамките на Съюза и извън него (специални инструменти)	1 561	(383)	1 178	407	314	1 899	1 371	(227)	1 144	728	475	2 347
	Общо	**189 385**	**5 894**	**195 279**	**1 314**	**31 094**	**227 687**	**142 630**	**7 114**	**149 744**	**3 150**	**122 875**	**275 769**

6.8. **ПОДРОБНА МФР: ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТНИТЕ КРЕДИТИ ЗА ПОЕТИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ**

(милиони евро)

	Програма	Общо налични бюджетни кредити	Поети задължения					**Пренесени бюджетни кредити** към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
			от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо
		1	2	3	4	5=2+3 +4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
1	„Хоризонт Европа“	17 451	12 898	95	2 087	15 081	86 %	—	2 370	2 370	0	—	(0)	0
	Евратом	337	280	—	7	287	85 %	—	51	51	0	—	0	0
	Експериментален термоядрен реактор (ITER)	440	436	—	1	438	100 %	—	2	2	—	—	—	—
	Други действия	712	—	—	222	222	31 %	—	490	490	—	—	—	—
	Пилотни проекти и подготвителни действия	25	24	—	—	24	97 %	—	0	0	1	—	—	1
	Фонд InvestEU	2 019	348	—	1 603	1 950	97 %	—	69	69	—	—	0	0
	МСЕ — Транспорт	1 806	1 758	—	23	1 780	99 %	—	26	26	—	—	—	—
	МСЕ — Енергетика	888	885	—	—	885	100 %	—	3	3	—	—	—	—
	МСЕ — Цифрови технологии	91	87	—	1	88	97 %	—	3	3	0	—	—	0
	„Цифрова Европа“	1 340	1 264	—	49	1 313	98 %	—	26	26	1	—	0	1
	Децентрализирани агенции	228	217	—	9	227	99 %	—	1	1	—	—	—	—
	Други действия	171	1	—	69	70	41 %	—	101	101	—	—	0	0
	Пилотни проекти и подготвителни действия	14	14	—	—	14	100 %	—	—	—	0	—	—	0
	Действия в рамките на прерогативите на Комисията	29	24	—	4	28	99 %	—	0	0	—	—	(0)	(0)
	Единен пазар	651	604	—	22	626	96 %	—	25	25	0	—	0	0
	Борба с измамите в ЕС	27	24	—	1	25	93 %	0	0	0	1	—	0	1
	Данъчно облагане	39	38	—	0	39	98 %	—	1	1	0	—	—	0
	Митници	144	136	—	1	137	95 %	—	7	7	—	—	—	—

(милиони евро)

	Програма	Общо налични бюджетни кредити	Поети задължения					**Пренесени бюджетни кредити** към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
			от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо
		1	2	3	4	5=2+3 +4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Децентрализирани агенции	147	132	—	10	142	97 %	—	5	5	—	—	—	—
	Други действия	7	6	—	0	6	92 %	—	1	1	—	—	—	—
	Пилотни проекти и подготвителни действия	12	12	—	—	12	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	Европейска космическа програма	2 415	2 088	—	265	2 353	97 %	—	62	62	—	—	(0)	(0)
	Децентрализирани агенции	83	79	—	3	82	99 %	—	1	1	—	—	—	—
	Пилотни проекти и подготвителни действия	17	17	—	—	17	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	Сигурна свързаност на Съюза	117	117	—	—	117	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	Общо за функция 1: Единен пазар, иновации и цифрова сфера	29 209	21 489	95	4 378	25 962	89 %	0	3 243	3 244	3	—	0	3
2	Регионално развитие (ЕФРР)	44 375	38 656	12	4 798	43 466	98 %	—	106	106	775	—	27	803
	Кохезионен фонд	7 969	6 600	—	1 095	7 695	97 %	—	0	0	242	—	32	274
	Принос на Кохезионния фонд към МСЕ — Транспорт	1 618	1 606	—	2	1 608	99 %	—	9	9	—	—	—	—
	Пилотни проекти и подготвителни действия	4	4	—	—	4	97 %	—	0	0	—	—	—	—
	Европейски социален фонд плюс (ЕСФ+)	18 736	16 731	—	1 913	18 643	100 %	—	15	15	52	—	25	77
	Подкрепа за общността на кипърските турци	42	34	—	7	41	99 %	—	0	0	—	—	(0)	(0)
	Европейски механизъм за възстановяване и устойчивост	2 907	123	—	2 230	2 353	81 %	—	554	554	0	—	0	0

(милиони евро)

Програма	Общо налични бюджетни кредити	Поети задължения					**Пренесени бюджетни кредити** към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
		от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо
	1	2	3	4	5=2+3 +4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
„Перикъл IV“	1	1	—	0	1	98 %	—	0	0	—	—	—	—
Възстановяване на ЕС	3 391	3 340	—	2	3 342	99 %	—	49	49	—	—	—	—
RescEU	268	240	0	14	254	95 %	0	13	14	(0)	—	—	(0)
EU4Health	796	753	—	41	795	100 %	—	1	1	0	—	0	0
Спешна подкрепа в рамките на Съюза (ESI)	8	—	—	—	—	—	—	8	8	—	—	—	—
Децентрализирани агенции	312	263	—	38	301	96 %	—	12	12	0	—	—	0
Пилотни проекти и подготвителни действия	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Действия в рамките на прерогативите на Комисията	13	12	—	0	13	100 %	—	—	—	—	—	—	—
Заетост и социални иновации	104	93	—	7	101	96 %	—	4	4	0	—	0	0
„Еразъм+“	4 789	3 796	—	477	4 273	89 %	—	516	516	0	—	—	0
Европейски корпус за солидарност (ЕКС)	193	144	—	16	160	83 %	—	34	34	—	—	—	—
„Творческа Европа“	356	335	—	15	350	98 %	—	6	6	—	—	0	0
Правосъдие	43	42	—	1	42	99 %	—	0	0	—	—	—	—
„Права и ценности“	222	219	—	1	220	99 %	—	1	1	0	—	—	0
Децентрализирани агенции	313	303	—	5	308	99 %	—	5	5	0	—	—	0
Други действия	8	8	—	0	8	100 %	—	—	—	—	—	—	—
Пилотни проекти и подготвителни действия	26	26	—	0	26	99 %	—	0	0	—	—	0	0
Действия в рамките на прерогативите на Комисията	190	183	—	6	189	100 %	—	0	0	0	—	0	0

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

(милиони евро)

	Програма	Общо налични бюджетни кредити	Поети задължения					**Пренесени бюджетни кредити** към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
			от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо
		1	2	3	4	5=2+3 +4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Общо за функция 2: Сближаване, устойчивост и ценности	86 683	73 513	12	10 668	84 193	97 %	0	1 335	1 335	1 070	—	85	1 155
3	Гарантиране на земеделието	41 745	40 465	—	345	40 810	98 %	366	567	933	2	—	—	2
	Други програми в областта на природните ресурси и околната среда	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Земеделски фонд за развитие на селските райони	13 576	13 155	—	1	13 156	97 %	—	189	189	0	—	230	231
	Морско дело и рибарство	1 224	1 070	—	127	1 196	98 %	—	23	23	0	—	4	4
	Рибарство (споразумение за партньорство в областта на устойчивото рибарство и РОУР)	130	130	—	—	130	100 %	—	—	—	0	—	—	0
	Децентрализирани агенции	32	30	—	1	31	96 %	—	1	1	—	—	—	—
	Други действия	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Пилотни проекти и подготвителни действия	9	8	—	—	8	99 %	—	—	—	0	—	—	0
	Околна среда и климат (LIFE)	773	768	—	4	771	100 %	—	2	2	0	—	0	0
	Фонд за справедлив преход	1 736	1 479	—	160	1 640	94 %	—	86	86	11	—	0	11
	Заем по механизма за справедлив преход	554	50	—	76	126	23 %	—	428	428	—	—	—	—
	Децентрализирани агенции	74	66	—	8	73	99 %	—	0	0	—	—	0	0
	Пилотни проекти и подготвителни действия	6	6	—	—	6	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	Специфични действия	16	16	—	—	16	100 %	—	—	—	0	—	—	0
	Общо за функция 3: Природни ресурси и околна среда	59 874	57 243	—	721	57 964	97 %	366	1 296	1 663	13	—	234	247

(милиони евро)

	Програма	Общо налични бюджетни кредити	Поети задължения					**Пренесени бюджетни кредити** към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
			от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо
		1	2	3	4	5=2+3 +4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
4	Убежище, миграция и интеграция	1 513	1 502	—	6	1 508	100 %	—	5	5	1	—	0	1
	Децентрализирани агенции	170	152	—	13	165	97 %	—	6	6	—	—	0	0
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Управление на границите (ФИУГ) — Управление на границите и визи	1 186	1 004	—	53	1 057	89 %	—	129	129	1	—	—	1
	Управление на границите ФИУГ — Митническо оборудване	144	144	—	—	144	100 %	—	0	0	—	—	—	—
	Децентрализирани агенции	1 218	1 090	—	76	1 166	96 %	—	52	52	—	—	—	—
	Общо за функция 4: Миграция и управление на границите	4 232	3 892	—	147	4 039	95 %	—	191	191	1	—	0	1
5	Фонд „Вътрешна сигурност“ (ФВС)	325	323	—	1	324	99 %	—	2	2	0	—	—	0
	Извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения	67	67	—	—	67	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	Ядрена безопасност и извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения	61	60	—	0	61	100 %	—	0	0	0	—	0	0
	Децентрализирани агенции	269	252	—	11	263	98 %	—	6	6	0	—	0	0
	Пилотни проекти и подготвителни действия	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Действия в рамките на прерогативите на Комисията	32	32	—	—	32	100 %	—	0	0	0	—	—	0
	Европейски фонд за отбрана (научни изследвания)	355	344	—	12	355	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	Европейски фонд за отбрана (ненаучна дейност)	703	680	—	23	703	100 %	—	—	—	—	—	—	—

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

ОВ C, 13.10.2025 г.

(милиони евро)

	Програма	Общо налични бюджетни кредити	Поети задължения					**Пренесени бюджетни кредити** към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
			от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо
		1	2	3	4	5=2+3 +4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Военна мобилност	251	251	–	–	251	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Инструмент за съвместни поръчки в областта на отбраната	259	250	–	9	259	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Инструмент за укрепване на отбранителната промишленост	359	343	–	16	359	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Програма за европейската отбранителна промишленост	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Пилотни проекти и подготвителни действия	–	–	–	–	–	-	–	–	–	–	–	–	–
	Сигурна свързаност на Съюза	96	96	–	–	96	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Общо за функция 5: Сигурност и отбрана	2 778	2 699	–	71	2 770	100 %	–	8	8	0	–	0	0
6	Съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество	12 940	11 032	400	525	11 956	92 %	482	441	923	(0)	61	0	61
	Инструмент за ядрена безопасност (EINS)	63	42	0	1	43	68 %	0	20	20	0	0	–	0
	Хуманитарна помощ (HUMA)	2 521	2 495	–	17	2 512	100 %	–	9	9	0	–	0	0
	Обща външна политика и политика на сигурност (ОВППС)	406	385	–	21	406	100 %	–	0	0	0	–	(0)	0
	Отвъдморски страни и територии (ОСТ)	107	71	1	–	72	67 %	1	35	36	(0)	0	–	0
	МФП+	574	5	–	569	574	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Други действия	80	79	–	0	80	99 %	–	0	0	0	–	–	0
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	–	–	–	–	–	–	0	0	–	–	0	0

(милиони евро)

	Програма	Общо налични бюджетни кредити	Поети задължения					**Пренесени бюджетни кредити** към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
			от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо
		1	2	3	4	5=2+3 +4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Действия в рамките на прерогативите на Комисията	95	95	–	0	95	100 %	–	0	0	0	–	–	0
	Предприсъединителна помощ (IPA III)	2 281	2 043	20	83	2 146	94 %	73	60	133	–	1	(0)	1
	Инструмент за Западните Балкани	501	400	–	–	400	80 %	101	–	101	–	–	–	–
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Общо за функция 6: Съседните региони и светът	19 569	16 646	421	1 217	18 283	93 %	657	566	1 224	0	62	0	62
7	Пенсии на персонала	2 870	2 589	–	273	2 862	100 %	–	7	7	–	–	0	0
	(Пенсии на бивши членове) ЕП	15	15	–	–	15	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Пенсии на бивши членове) ЕСС	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Пенсии на бивши членове) Комисия	9	9	–	–	9	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Пенсии на бивши членове) Съд на Европейския съюз	15	15	–	–	15	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Пенсии на бивши членове) Европейска сметна палата	7	7	–	–	7	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Пенсии на бивши членове) Омбудсман	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Пенсии на бивши членове) ЕНОЗД	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Европейски училища	275	246	–	23	269	98 %	–	6	6	0	–	–	0

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

ОВ C, 13.10.2025 г.

(милиони евро)

Програма	Общо налични бюджетни кредити	Поети задължения					**Пренесени бюджетни кредити** към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
		от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо
	1	2	3	4	5=2+3 +4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Възнаграждения на редовния персонал	3 027	2 897	–	60	2 957	98 %	–	64	64	6	–	–	6
Възнаграждения на външния персонал	386	265	–	45	310	80 %	–	75	75	0	–	0	0
Членове — Заплати и надбавки	18	17	–	0	17	95 %	–	0	0	1	–	–	1
Членове — Временни надбавки	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Разходи за набиране на персонал	31	30	–	0	31	98 %	–	0	0	0	–	–	0
Прекратяване на служебното правоотношение	7	7	–	–	7	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Разходи за обучение	25	17	–	4	22	88 %	–	3	3	0	–	0	0
Социални разходи и разходи за мобилност	53	23	–	15	38	72 %	–	15	15	0	–	0	0
Информационни и комуникационни технологии	514	287	–	134	420	82 %	–	93	93	0	–	0	0
Наеми и закупуване	1 287	326	–	314	639	50 %	–	648	648	0	–	–	0
Разходи, свързани със сградите	150	107	–	22	129	86 %	–	21	21	0	–	–	0
Сигурност	87	74	–	9	83	96 %	–	3	3	0	–	0	0
Командировки и представителство	57	54	–	2	55	97 %	–	2	2	0	–	0	0
Срещи, комитети, конференции	17	15	–	1	16	92 %	–	1	1	0	–	0	0
Официален вестник	3	3	–	0	3	100 %	–	0	0	–	–	–	–
Публикации	16	12	–	3	14	90 %	–	2	2	0	–	–	0
Придобиване на информация	7	7	–	0	7	94 %	–	0	0	0	–	–	0

(милиони евро)

	Програма	Общо налични бюджетни кредити	Поети задължения					**Пренесени бюджетни кредити** към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
			от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо
		1	2	3	4	5=2+3 +4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Проучвания и разследвания	6	6	–	0	6	99 %	–	0	0	0	–	–	0
	Общо оборудване, превозни средства, обзавеждане	24	16	–	6	23	94 %	–	1	1	0	–	0	0
	Външни езикови услуги	79	27	–	36	63	80 %	–	16	16	–	–	0	0
	Други административни разходи	45	19	–	21	41	89 %	–	5	5	0	–	0	0
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Административни разходи на другите институции	5 470	4 911	1	379	5 291	97 %	0	134	134	45	–	0	45
	Общо за функция 7: Европейска публична администрация	14 502	12 003	1	1 348	13 351	92 %	–	1 097	1 097	54	–	0	54
O	Фонд за иновации (ФИ)	3 886	–	–	603	603	16 %	–	3 283	3 283	–	–	–	–
	Механизъм за Украйна	4 924	4 737	–	150	4 887	99 %	30	7	37	0	–	0	0
	Други действия	131	–	–	62	62	48 %	–	68	68	–	–	–	–
	Общо за функция O: Извън МФР	8 941	4 737	–	815	5 552	62 %	30	3 359	3 389	0	–	0	0
S	Солидарност и спешна помощ (SEAR)	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Резерв за европейска солидарност	1 544	834	400	–	1 234	80 %	310	–	310	–	–	–	–
	Резерв за спешна помощ	–	–	–	–	–	-	–	–	–	–	–	–	–
	Европейски фонд за приспособяване към глобализацията (ЕФПГ)	51	8	–	–	8	16 %	–	7	7	25	–	10	35

(милиони евро)

Програма	Общо налични бюджетни кредити	Поети задължения					**Пренесени бюджетни кредити** към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
		от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо
	1	2	3	4	5=2+3 +4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Резерв за приспособяване във връзка с последиците от Брексит	304	–	7	297	304	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Общо за функция S: Механизми за солидарност в рамките на Съюза и извън него (специални инструменти)	1 899	842	407	297	1 546	81 %	310	7	318	25	–	10	35
Общо	**227 687**	**193 064**	**937**	**19 661**	**213 661**	**94 %**	**1 365**	**11 103**	**12 468**	**1 166**	**62**	**330**	**1 558**

6.9. ПОДРОБНА МФР: ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТНИТЕ КРЕДИТИ ЗА ПЛАЩАНИЯ

(милиони евро)

	Програма	Общо налични бюджетни кредити	Извършени плащания					Пренесени бюджетни кредити към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
			от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо
		1	2	3	4	5=2+ 3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+ 11+12
1	„Хоризонт Европа“	19 199	11 956	59	1 789	13 803	72 %	72	5 314	5 386	0	8	2	10
	Евратом	494	354	14	36	405	82 %	18	71	89	0	1	–	1
	Експериментален термоядрен реактор (ITER)	568	561	1	1	563	99 %	2	2	4	(0)	0	–	0
	Други действия	446	–	–	86	86	19 %	–	361	361	–	–	–	–
	Пилотни проекти и подготвителни действия	22	21	–	–	21	94 %	–	0	0	1	–	–	1

(милиони евро)

Програма	Общо налични бюджетни кредити	Извършени плащания					Пренесени бюджетни кредити към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
		от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо
	1	2	3	4	5=2+ 3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+ 11+12
Фонд InvestEU	3 203	253	1	2 836	3 090	96 %	1	109	109	4	0	0	4
МСЕ — Транспорт	2 112	2 069	1	37	2 107	100 %	1	4	5	0	0	–	0
МСЕ — Енергетика	784	780	2	–	782	100 %	1	2	3	0	0	–	0
МСЕ – Цифрови технологии	145	140	1	2	143	98 %	0	2	3	0	0	–	0
„Цифрова Европа“	1 112	1 027	7	41	1 075	97 %	6	29	35	1	0	0	2
Децентрализирани агенции	231	220	–	9	230	99 %	–	1	1	0	–	–	0
Други действия	171	1	–	10	11	6 %	–	161	161	0	–	–	0
Пилотни проекти и подготвителни действия	20	20	–	–	20	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Действия в рамките на прерогативите на Комисията	28	22	–	4	27	97 %	–	1	1	0	–	0	0
Единен пазар	657	573	8	22	603	92 %	7	46	53	0	1	0	1
Борба с измамите в ЕС	22	20	–	0	20	90 %	–	0	0	2	–	0	2
Данъчно облагане	36	35	0	0	35	97 %	0	1	1	0	0	–	0
Митници	141	132	0	1	133	95 %	0	7	7	0	0	–	0
Децентрализирани агенции	147	132	–	10	141	96 %	–	5	5	0	–	–	0
Други действия	8	8	–	0	8	96 %	–	0	0	–	–	–	–
Пилотни проекти и подготвителни действия	7	7	–	–	7	96 %	–	–	–	0	–	–	0
Европейска космическа програма	2 673	2 175	5	101	2 280	85 %	4	388	392	0	0	0	0

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

ОВ C, 13.10.2025 г.

(милиони евро)

	Програма	Общо налични бюджетни кредити	Извършени плащания					Пренесени бюджетни кредити към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
			от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо
		1	2	3	4	5=2+ 3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+ 11+12
	Децентрализирани агенции	86	82	–	3	85	99 %	–	1	1	–	–	–	–
	Пилотни проекти и подготвителни действия	–	–	–	–	–	-	–	–	–	–	–	–	–
	Сигурна свързаност на Съюза	190	190	–	–	190	100 %	0	–	0	–	0	–	0
	Общо за функция 1: Единен пазар, иновации и цифрова сфера	32 504	20 778	98	4 988	25 864	80 %	113	6 504	6 617	9	11	3	23
2	Регионално развитие (ЕФРР)	30 528	15 903	0	13 357	29 261	96 %	1	1 266	1 267	0	0	–	0
	Кохезионен фонд	4 088	2 272	0	1 815	4 087	100 %	0	0	1	(0)	0	0	0
	Принос на Кохезионния фонд към МСЕ — Транспорт	2 248	2 238	–	8	2 246	100 %	–	3	3	0	–	(0)	0
	Пилотни проекти и подготвителни действия	3	3	–	–	3	97 %	–	0	0	–	–	–	–
	Европейски социален фонд плюс (ЕСФ+)	17 574	6 074	0	10 278	16 352	93 %	1	1 221	1 221	0	0	0	1
	Подкрепа за общността на кипърските турци	44	37	0	7	44	99 %	0	–	0	0	0	–	0
	Европейски механизъм за възстановяване и устойчивост	55 342	98	2	55 189	55 288	100 %	2	52	54	0	0	0	0
	„Перикъл IV“	1	1	0	0	1	95 %	–	0	0	0	–	–	0
	Възстановяване на ЕС	4 042	1 477	651	1	2 128	53 %	1 863	51	1 914	–	0	–	0
	RescEU	862	260	125	372	757	88 %	–	105	105	–	–	0	0

(милиони евро)

Програма	Общо налични бюджетни кредити	Извършени плащания					Пренесени бюджетни кредити към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
		от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо
	1	2	3	4	5=2+ 3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+ 11+12
EU4Health	580	540	4	29	573	99 %	4	2	5	0	1	0	1
Спешна подкрепа в рамките на Съюза (ESI)	36	–	–	9	9	24 %	–	27	27	–	–	1	1
Децентрализирани агенции	305	256	–	38	294	96 %	–	12	12	0	–	–	0
Пилотни проекти и подготвителни действия	–	–	–	–	–	-	–	–	–	–	–	–	–
Действия в рамките на прерогативите на Комисията	12	12	–	0	12	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Заетост и социални иновации	95	81	1	5	87	92 %	1	6	8	0	0	0	0
„Еразъм+“	4 631	3 547	16	478	4 041	87 %	18	572	590	(0)	0	0	1
Европейски корпус за солидарност (ЕКС)	192	128	5	18	151	78 %	3	38	42	(0)	0	0	0
„Творческа Европа“	428	396	4	17	417	97 %	2	9	11	0	0	0	0
Правосъдие	50	47	1	1	49	98 %	1	0	1	0	0	–	0
„Права и ценности“	201	196	1	1	199	99 %	1	1	2	0	0	–	0
Децентрализирани агенции	308	299	–	5	304	98 %	–	5	5	0	–	0	0
Други действия	9	9	–	0	9	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Пилотни проекти и подготвителни действия	31	30	–	0	31	99 %	–	0	0	0	–	–	0
Действия в рамките на прерогативите на Комисията	185	178	–	6	184	99 %	–	1	1	0	–	–	0

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

ОВ C, 13.10.2025 г.

(милиони евро)

	Програма	Общо налични бюджетни кредити	Извършени плащания					Пренесени бюджетни кредити към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
			от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо
		1	2	3	4	5=2+ 3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+ 11+12
	Общо за функция 2: Сближаване, устойчивост и ценности	121 796	34 082	811	81 633	116 525	96 %	1 898	3 368	5 266	0	2	2	5
3	Гарантиране на земеделието	41 702	40 416	0	345	40 762	98 %	367	567	934	6	0	–	6
	Други програми в областта на природните ресурси и околната среда	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Земеделски фонд за развитие на селските райони	16 478	13 765	0	1 704	15 469	94 %	0	1 008	1 008	0	0	–	1
	Морско дело и рибарство	1 155	978	1	173	1 152	100 %	1	2	3	0	0	0	0
	Рибарство (споразумение за партньорство в областта на устойчивото рибарство и РОУР)	114	114	–	–	114	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Децентрализирани агенции	32	30	–	1	31	96 %	–	1	1	–	–	–	–
	Други действия	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Пилотни проекти и подготвителни действия	3	3	–	–	3	100 %	–	–	–	0	–	–	0
	Околна среда и климат (LIFE)	612	592	7	3	603	99 %	8	1	8	0	0	0	1
	Фонд за справедлив преход	6 470	5	–	6 145	6 150	95 %	–	320	320	–	–	0	0
	Заем по механизма за справедлив преход	582	60	–	19	79	14 %	–	503	503	–	–	–	–

(милиони евро)

	Програма	Общо налични бюджетни кредити	Извършени плащания					Пренесени бюджетни кредити към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
			от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо
		1	2	3	4	5=2+ 3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+ 11+12
	Децентрализирани агенции	74	66	–	8	73	99 %	–	0	0	–	–	0	0
	Пилотни проекти и подготвителни действия	9	9	–	–	9	99 %	–	–	–	0	–	–	0
	Специфични действия	4	4	–	–	4	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Общо за функция 3: Природни ресурси и околна среда	67 233	56 043	8	8 398	64 448	96 %	376	2 401	2 777	7	0	0	8
4	Убежище, миграция и интеграция	1 372	1 357	1	8	1 366	100 %	2	3	5	1	0	–	1
	Децентрализирани агенции	170	152	–	13	165	97 %	–	6	6	–	–	0	0
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Управление на границите (ФИУГ) — Управление на границите и визи	873	563	1	75	639	73 %	1	231	233	1	0	–	1
	Управление на границите ФИУГ — Митническо оборудване	141	117	0	0	117	83 %	24	–	24	–	0	–	0
	Децентрализирани агенции	1 171	1 043	–	76	1 119	96 %	–	52	52	–	–	–	–
	Общо за функция 4: Миграция и управление на границите	3 727	3 231	2	171	3 405	91 %	28	292	320	2	0	0	2

(милиони евро)

	Програма	Общо налични бюджетни кредити	Извършени плащания					Пренесени бюджетни кредити към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
			от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо
		1	2	3	4	5=2+ 3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+ 11+12
5	Фонд „Вътрешна сигурност“ (ФВС)	215	209	1	1	211	99 %	1	2	3	0	0	–	0
	Извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения	142	142	–	–	142	100 %	–	–	–	0	–	–	0
	Ядрена безопасност и извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения	79	75	1	0	76	97 %	2	–	2	1	0	0	1
	Децентрализирани агенции	266	247	–	11	257	97 %	–	6	6	2	–	0	2
	Пилотни проекти и подготвителни действия	1	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	1
	Действия в рамките на прерогативите на Комисията	36	35	–	–	35	98 %	–	0	0	1	–	–	1
	Европейски фонд за отбрана (научни изследвания)	215	205	1	7	214	99 %	1	–	1	0	0	–	0
	Европейски фонд за отбрана (ненаучна дейност)	570	545	2	21	568	100 %	2	–	2	(0)	0	0	0
	Военна мобилност	335	335	1	–	335	100 %	0	–	0	0	0	–	0
	Инструмент за съвместни поръчки в областта на отбраната	–	–	–	–	–	-	–	–	–	–	–	–	–
	Инструмент за укрепване на отбранителната промишленост	173	170	1	3	173	100 %	–	–	–	–	0	0	0
	Програма за европейската отбранителна промишленост	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0	0

(милиони евро)

	Програма	Общо налични бюджетни кредити	Извършени плащания					Пренесени бюджетни кредити към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
			от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо
		1	2	3	4	5=2+ 3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+ 11+12
	Сигурна свързаност на Съюза	110	110	–	–	110	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Общо за функция 5: Сигурност и отбрана	2 142	2 073	7	42	2 123	99 %	6	8	14	5	1	0	5
6	Съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество	10 153	9 192	64	346	9 603	95 %	62	482	544	0	7	0	7
	Инструмент за ядрена безопасност (EINS)	55	33	1	8	41	75 %	1	13	13	0	0	–	0
	Хуманитарна помощ (HUMA)	2 458	2 419	6	17	2 442	99 %	6	9	16	0	0	–	1
	Обща външна политика и политика на сигурност (ОВППС)	397	383	0	9	393	99 %	1	3	4	0	0	–	0
	Отвъдморски страни и територии (ОСТ)	79	47	8	–	55	69 %	4	21	25	(0)	0	–	0
	МФП+	530	5	–	416	421	79 %	–	109	109	–	–	–	–
	Други действия	51	50	–	0	51	99 %	–	0	0	0	–	–	0
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	0	–	–	0	37 %	–	0	0	–	–	0	0
	Действия в рамките на прерогативите на Комисията	88	88	–	0	88	100 %	–	0	0	0	–	–	0
	Предприсъединителна помощ (IPA III)	2 405	2 128	74	100	2 301	96 %	10	92	102	0	2	–	2
	Инструмент за Западните Балкани	24	1	–	–	1	3 %	23	–	23	–	–	–	–

(милиони евро)

	Програма	Общо налични бюджетни кредити	Извършени плащания					Пренесени бюджетни кредити към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
			от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо
		1	2	3	4	5=2+ 3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+ 11+12
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Общо за функция 6: Съседните региони и светът	16 241	14 346	153	897	15 395	95 %	107	729	836	1	9	0	10
7	Пенсии на персонала	2 870	2 589	–	273	2 862	100 %	–	7	7	–	–	0	0
	(Пенсии на бивши членове) ЕП	15	15	–	–	15	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Пенсии на бивши членове) ЕСС	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Пенсии на бивши членове) Комисия	9	9	–	–	9	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Пенсии на бивши членове) Съд на Европейския съюз	15	15	–	–	15	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Пенсии на бивши членове) Европейска сметна палата	7	7	–	–	7	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Пенсии на бивши членове) Омбудсман	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Пенсии на бивши членове) ЕНОЗД	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Европейски училища	276	246	1	20	266	96 %	0	10	10	0	–	–	0
	Възнаграждения на редовния персонал	3 027	2 897	0	60	2 957	98 %	0	64	64	6	0	–	6
	Възнаграждения на външния персонал	419	243	29	44	316	75 %	22	77	98	0	4	0	4

(милиони евро)

Програма	Общо налични бюджетни кредити	Извършени плащания					Пренесени бюджетни кредити към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
		от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо
	1	2	3	4	5=2+ 3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+ 11+12
Членове — Заплати и надбавки	18	16	0	0	16	89 %	1	0	1	1	0	–	1
Членове — Временни надбавки	1	0	–	–	0	30 %	0	–	0	–	–	–	–
Разходи за набиране на персонал	33	27	1	0	29	87 %	3	0	4	0	0	–	1
Прекратяване на служебното правоотношение	7	7	–	–	7	99 %	0	–	0	–	–	–	–
Разходи за обучение	35	8	10	2	20	56 %	10	5	15	0	1	0	1
Социални разходи и разходи за мобилност	65	16	9	11	36	56 %	7	20	27	0	1	0	1
Информационни и комуникационни технологии	685	167	170	89	425	62 %	120	139	259	0	1	0	1
Наеми и закупуване	1 294	295	7	313	615	48 %	30	649	679	0	0	–	0
Разходи, свързани със сградите	214	63	58	17	138	65 %	44	26	70	0	5	–	5
Сигурност	125	49	36	2	87	70 %	25	10	35	0	3	0	3
Командировки и представителство	69	44	8	2	54	78 %	10	2	12	0	3	0	3
Срещи, комитети, конференции	24	10	3	1	14	58 %	5	2	7	0	3	0	3
Официален вестник	4	2	1	–	2	66 %	1	0	1	–	0	–	0
Публикации	22	6	6	1	14	63 %	5	3	8	0	0	–	0
Придобиване на информация	9	5	2	0	7	74 %	2	0	2	0	0	–	0
Проучвания и разследвания	10	1	5	–	5	52 %	5	0	5	0	0	0	0

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

(милиони евро)

	Програма	Общо налични бюджетни кредити	Извършени плащания					Пренесени бюджетни кредити към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
			от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо
		1	2	3	4	5=2+ 3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+ 11+12
	Общо оборудване, превозни средства, обзавеждане	36	7	12	5	24	66 %	9	3	12	0	0	0	0
	Външни езикови услуги	81	26	2	35	63	78 %	2	16	18	–	0	0	0
	Други административни разходи	55	14	9	14	38	69 %	5	12	17	0	1	0	1
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Административни разходи на другите институции	6 091	4 329	557	338	5 224	86 %	582	183	766	45	55	1	100
	Общо за функция 7: Европейска публична администрация	15 516	11 114	926	1 226	13 266	85 %	889	1 229	2 118	54	78	1	133
O	Фонд за иновации (ФИ)	10 218	–	–	292	292	3 %	–	9 926	9 926	–	–	–	–
	Механизъм за Украйна	3 912	3 634	–	3	3 637	93 %	121	153	274	(0)	–	–	(0)
	Други действия	132	–	–	57	57	44 %	–	74	74	–	–	–	–
	Общо за функция O: Извън МФР	14 261	3 634	–	353	3 987	28 %	121	10 154	10 274	(0)	–	–	(0)
S	Солидарност и спешна помощ (SEAR)	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Резерв за европейска солидарност	1 544	834	400	–	1 234	80 %	310	–	310	–	–	–	–
	Резерв за спешна помощ	–	–	–	–	–	-	–	–	–	–	–	–	–

(милиони евро)

Програма	Общо налични бюджетни кредити	Извършени плащания					Пренесени бюджетни кредити към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
		от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо
	1	2	3	4	5=2+ 3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+ 11+12
Европейски фонд за приспособяване към глобализацията (ЕФПГ)	18	0	0	8	8	47 %	0	7	7	0	0	2	2
Резерв за приспособяване във връзка с последиците от Брексит	786	–	275	458	733	93 %	–	–	–	–	53	–	53
Общо за функция S: Механизми за солидарност в рамките на Съюза и извън него (специални инструменти)	2 347	834	675	466	1 975	84 %	310	7	318	0	53	2	55
Общо	**275 769**	**146 134**	**2 680**	**98 175**	**246 988**	**90 %**	**3 848**	**24 692**	**28 540**	**78**	**154**	**8**	**240**

6.10. **ПОДРОБНА МФР: ДВИЖЕНИЯ НА НЕИЗПЪЛНЕНИТЕ ПОЕТИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ (RAL)**

(милиони евро)

	Програма	Неизпълнени поети задължения към края на предходната година				Поети задължения за текущата година				Общо неизпълнени поети задълж. към края на годината
		Задължения, пренесени от предходната година	Отменени задълж./ преоценки/ отмени	Плащания	Неизпълнени поети задължения към края на годината	Задължения, поети през годината	Плащания	Отмяна на поетите задължения, които не могат да бъдат пренесени	Неизпълнени поети задължения към края на годината	
		1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
1	„Хоризонт Европа“	27 939	(566)	(9 905)	17 468	15 081	(3 898)	(5)	11 178	28 646
	Евратом	357	(5)	(249)	103	287	(156)	–	131	234
	Експериментален термоядрен реактор (ITER)	1 576	(0)	(484)	1 093	438	(80)	(1)	356	1 449
	Други действия	135	(8)	(55)	72	222	(30)	–	191	263
	Пилотни проекти и подготвителни действия	48	(1)	(16)	31	24	(4)	–	20	50

(милиони евро)

Програма	Неизпълнени поети задължения към края на предходната година				Поети задължения за текущата година				Общо неизпълнени поети задълж. към края на годината
	Задължения, пренесени от предходната година	Отменени задълж./ преоценки/ отмени	Плащания	Неизпълнени поети задължения към края на годината	Задължения, поети през годината	Плащания	Отмяна на поетите задължения, които не могат да бъдат пренесени	Неизпълнени поети задължения към края на годината	
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
Фонд InvestEU	5 834	(31)	(1 474)	4 329	1 950	(1 616)	–	334	4 663
МСЕ — Транспорт	6 503	(88)	(2 093)	4 322	1 780	(13)	–	1 767	6 089
МСЕ — Енергетика	3 873	(42)	(778)	3 053	885	(4)	–	881	3 934
МСЕ – Цифрови технологии	650	(39)	(137)	474	88	(6)	–	83	556
„Цифрова Европа“	2 116	(3)	(830)	1 283	1 313	(245)	(0)	1 068	2 351
Децентрализирани агенции	39	–	(39)	–	227	(191)	–	36	36
Други действия	2	(0)	(1)	1	70	(10)	–	60	61
Пилотни проекти и подготвителни действия	34	(2)	(10)	22	14	(10)	–	4	26
Действия в рамките на прерогативите на Комисията	36	(1)	(21)	13	28	(6)	–	23	36
Единен пазар	949	(58)	(461)	430	626	(141)	(0)	484	914
Борба с измамите в ЕС	29	(0)	(11)	18	25	(9)	–	16	34
Данъчно облагане	42	(1)	(26)	14	39	(9)	–	30	44
Митници	146	(2)	(97)	47	137	(36)	–	101	148
Децентрализирани агенции	0	(0)	–	–	142	(141)	–	0	0
Други действия	7	(0)	(7)	0	6	(1)	–	5	5
Пилотни проекти и подготвителни действия	21	(1)	(6)	14	12	(1)	–	11	25
Европейска космическа програма	1 413	(4)	(953)	457	2 353	(1 327)	–	1 026	1 483
Децентрализирани агенции	20	–	(20)	–	82	(65)	–	17	17
Пилотни проекти и подготвителни действия	–	–	–	–	17	–	–	17	17
Сигурна свързаност на Съюза	156	(0)	(156)	–	117	(34)	–	83	83

(милиони евро)

	Програма	Неизпълнени поети задължения към края на предходната година				Поети задължения за текущата година				Общо неизпълнени поети задълж. към края на годината
		Задължения, пренесени от предходната година	Отменени задълж./ преоценки/ отмени	Плащания	Неизпълнени поети задължения към края на годината	Задължения, поети през годината	Плащания	Отмяна на поетите задължения, които не могат да бъдат пренесени	Неизпълнени поети задължения към края на годината	
		1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
	Общо за функция 1: Единен пазар, иновации и цифрова сфера	51 926	(853)	(17 829)	33 244	25 962	(8 035)	(7)	17 920	51 164
2	Регионално развитие (ЕФРР)	91 069	(86)	(27 087)	63 896	43 466	(2 173)	(1)	41 292	105 188
	Кохезионен фонд	12 460	(19)	(3 288)	9 153	7 695	(799)	(0)	6 896	16 048
	Принос на Кохезионния фонд към МСЕ — Транспорт	6 080	(40)	(2 234)	3 806	1 608	(12)	–	1 596	5 402
	Пилотни проекти и подготвителни действия	3	(0)	(1)	2	4	(2)	–	1	4
	Европейски социален фонд плюс (ЕСФ+)	45 251	(15)	(15 798)	29 438	18 643	(554)	(0)	18 090	47 528
	Подкрепа за общността на кипърските турци	100	(3)	(39)	59	41	(5)	(0)	36	95
	Европейски механизъм за възстановяване и устойчивост	214 518	(13)	(51 488)	163 017	2 353	(3 800)	–	(1 447)	161 570
	„Перикъл IV“	1	(0)	(0)	0	1	(1)	–	0	0
	Възстановяване на ЕС	651	(0)	(651)	–	3 342	(1 477)	–	1 865	1 865
	RescEU	1 707	(11)	(659)	1 036	254	(97)	(0)	157	1 193
	EU4Health	1 301	(15)	(403)	883	795	(171)	–	624	1 507
	Спешна подкрепа в рамките на Съюза (ESI)	40	(3)	(9)	28	–	–	–	–	28
	Децентрализирани агенции	43	(0)	(12)	31	301	(282)	–	19	50
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	–	–	0	–	–	–	–	0
	Действия в рамките на прерогативите на Комисията	10	(1)	(8)	1	13	(4)	–	9	10
	Заетост и социални иновации	184	(12)	(65)	107	101	(23)	–	78	185

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

(милиони евро)

	Програма	Неизпълнени поети задължения към края на предходната година				Поети задължения за текущата година				Общо неизпълнени поети задълж. към края на годината
		Задължения, пренесени от предходната година	Отменени задълж./ преоценки/ отмени	Плащания	Неизпълнени поети задължения към края на годината	Задължения, поети през годината	Плащания	Отмяна на поетите задължения, които не могат да бъдат пренесени	Неизпълнени поети задължения към края на годината	
		1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
	„Еразъм+“	2 083	(64)	(661)	1 358	4 273	(3 380)	–	893	2 251
	Европейски корпус за солидарност (ЕКС)	166	(27)	(42)	97	160	(108)	–	52	149
	„Творческа Европа“	427	(6)	(220)	201	350	(197)	–	153	354
	Правосъдие	67	(7)	(24)	36	42	(25)	–	18	53
	„Права и ценности“	272	(5)	(119)	147	220	(80)	–	140	288
	Децентрализирани агенции	49	(0)	(7)	41	308	(296)	–	12	53
	Други действия	16	(2)	(9)	5	8	(1)	–	7	13
	Пилотни проекти и подготвителни действия	65	(2)	(31)	32	26	–	–	26	58
	Действия в рамките на прерогативите на Комисията	195	(4)	(122)	69	189	(61)	–	128	197
	Общо за функция 2: Сближаване, устойчивост и ценности	376 757	(336)	(102 977)	273 444	84 193	(13 548)	(1)	70 644	344 088
3	Гарантиране на земеделието	358	(35)	(102)	221	40 810	(40 660)	–	150	371
	Други програми в областта на природните ресурси и околната среда	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Земеделски фонд за развитие на селските райони	37 891	(61)	(15 431)	22 399	13 156	(38)	(0)	13 118	35 517
	Морско дело и рибарство	3 299	(2)	(1 092)	2 204	1 196	(59)	(0)	1 137	3 341
	Рибарство (споразумение за партньорство в областта на устойчивото рибарство и РОУР)	23	(1)	(14)	8	130	(100)	–	30	38
	Децентрализирани агенции	–	–	–	–	31	(31)	–	–	–
	Други действия	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Пилотни проекти и подготвителни действия	4	(0)	(2)	2	8	(1)	–	8	10
	Околна среда и климат (LIFE)	2 547	(25)	(565)	1 957	771	(37)	–	734	2 691

(милиони евро)

	Програма	Неизпълнени поети задължения към края на предходната година				Поети задължения за текущата година				Общо неизпълнени поети задълж. към края на годината
		Задължения, пренесени от предходната година	Отменени задълж./ преоценки/ отмени	Плащания	Неизпълнени поети задължения към края на годината	Задължения, поети през годината	Плащания	Отмяна на поетите задължения, които не могат да бъдат пренесени	Неизпълнени поети задължения към края на годината	
		1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
	Фонд за справедлив преход	13 276	(0)	(6 149)	7 127	1 640	(1)	–	1 638	8 765
	Заем по механизма за справедлив преход	57	–	(36)	21	126	(43)	–	83	104
	Децентрализирани агенции	–	–	–	–	73	(73)	–	–	–
	Пилотни проекти и подготвителни действия	18	(0)	(9)	9	6	–	–	6	15
	Специфични действия	4	(0)	(1)	3	16	(3)	–	13	16
	Общо за функция 3: Природни ресурси и околна среда	57 477	(125)	(23 401)	33 950	57 964	(41 048)	(0)	16 916	50 867
4	Убежище, миграция и интеграция	2 720	(0)	(1 291)	1 428	1 508	(74)	(0)	1 433	2 862
	Децентрализирани агенции	13	–	–	13	165	(165)	–	–	13
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Управление на границите (ФИУГ) — Управление на границите и визи	1 798	(0)	(585)	1 213	1 057	(54)	(0)	1 002	2 215
	Управление на границите ФИУГ — Митническо оборудване	278	(0)	(71)	207	144	(46)	–	98	305
	Децентрализирани агенции	312	–	(182)	130	1 166	(937)	–	230	359
	Общо за функция 4: Миграция и управление на границите	5 121	(1)	(2 129)	2 991	4 039	(1 276)	(0)	2 763	5 754
5	Фонд „Вътрешна сигурност“ (ФВС)	524	(0)	(205)	319	324	(6)	(0)	317	636
	Извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения	405	(0)	(142)	263	67	(0)	–	67	331
	Ядрена безопасност и извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения	312	(1)	(66)	246	61	(10)	–	50	296
	Децентрализирани агенции	–	–	–	–	263	(257)	–	6	6
	Пилотни проекти и подготвителни действия	1	–	–	1	–	–	–	–	1

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

(милиони евро)

	Програма	Неизпълнени поети задължения към края на предходната година				Поети задължения за текущата година				Общо неизпълнени поети задълж. към края на годината
		Задължения, пренесени от предходната година	Отменени задълж./ преоценки/ отмени	Плащания	Неизпълнени поети задължения към края на годината	Задължения, поети през годината	Плащания	Отмяна на поетите задължения, които не могат да бъдат пренесени	Неизпълнени поети задължения към края на годината	
		1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
	Действия в рамките на прерогативите на Комисията	26	(2)	(16)	8	32	(19)	–	13	22
	Европейски фонд за отбрана (научни изследвания)	646	(0)	(198)	448	355	(16)	(0)	339	788
	Европейски фонд за отбрана (ненаучна дейност)	1 323	(0)	(454)	869	703	(114)	–	589	1 458
	Военна мобилност	376	(1)	(218)	157	251	(117)	–	134	291
	Инструмент за съвместни поръчки в областта на отбраната	–	–	–	–	259	–	–	259	259
	Инструмент за укрепване на отбранителната промишленост	157	(0)	(49)	107	359	(124)	–	235	343
	Програма за европейската отбранителна промишленост	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	–	–	0	–	–	–	–	0
	Сигурна свързаност на Съюза	30	–	(30)	–	96	(80)	–	16	16
	Общо за функция 5: Сигурност и отбрана	3 803	(4)	(1 378)	2 420	2 770	(744)	(0)	2 025	4 445
6	Съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество	30 682	(639)	(7 791)	22 252	11 956	(1 811)	(0)	10 145	32 397
	Инструмент за ядрена безопасност (EINS)	140	(5)	(33)	102	43	(8)	–	34	137
	Хуманитарна помощ (HUMA)	1 063	(6)	(557)	500	2 512	(1 885)	(0)	627	1 127
	Обща външна политика и политика на сигурност (ОВППС)	108	(25)	(40)	43	406	(352)	–	54	96
	Отвъдморски страни и територии (ОСТ)	129	(0)	(27)	102	72	(27)	–	44	147
	МФП+	–	–	–	–	574	(421)	–	153	153

(милиони евро)

	Програма	Неизпълнени поети задължения към края на предходната година				Поети задължения за текущата година				Общо неизпълнени поети задълж. към края на годината
		Задължения, пренесени от предходната година	Отменени задълж./ преоценки/ отмени	Плащания	Неизпълнени поети задължения към края на годината	Задължения, поети през годината	Плащания	Отмяна на поетите задължения, които не могат да бъдат пренесени	Неизпълнени поети задължения към края на годината	
		1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
	Други действия	28	(0)	(28)	0	80	(23)	–	57	57
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	(0)	(0)	0	–	–	–	–	0
	Действия в рамките на прерогативите на Комисията	153	(9)	(57)	87	95	(31)	–	64	151
	Предприсъединителна помощ (IPA III)	7 684	(95)	(1 899)	5 689	2 146	(402)	–	1 744	7 434
	Инструмент за Западните Балкани	–	–	–	–	400	(1)	–	399	399
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Общо за функция 6: Съседните региони и светът	39 987	(779)	(10 433)	28 776	18 283	(4 962)	(0)	13 321	42 097
7	Пенсии на персонала	–	–	–	–	2 862	(2 862)	–	–	–
	(Пенсии на бивши членове) ЕП	–	–	–	–	15	(15)	–	–	–
	(Пенсии на бивши членове) ЕСС	–	–	–	–	1	(1)	–	–	–
	(Пенсии на бивши членове) Комисия	–	–	–	–	9	(9)	–	–	–
	(Пенсии на бивши членове) Съд на Европейския съюз	–	–	–	–	15	(15)	–	–	–
	(Пенсии на бивши членове) Европейска сметна палата	–	–	–	–	7	(7)	–	–	–
	(Пенсии на бивши членове) Омбудсман	–	–	–	–	0	(0)	–	–	–
	(Пенсии на бивши членове) ЕНОЗД	–	–	–	–	0	(0)	–	–	–
	Европейски училища	1	–	(1)	–	269	(265)	–	4	4

(милиони евро)

Програма	Неизпълнени поети задължения към края на предходната година				Поети задължения за текущата година				Общо неизпълнени поети задълж. към края на годината
	Задължения, пренесени от предходната година	Отменени задълж./ преоценки/ отмени	Плащания	Неизпълнени поети задължения към края на годината	Задължения, поети през годината	Плащания	Отмяна на поетите задължения, които не могат да бъдат пренесени	Неизпълнени поети задължения към края на годината	
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
Възнаграждения на редовния персонал	0	(0)	(0)	–	2 957	(2 957)	(0)	0	0
Възнаграждения на външния персонал	33	(4)	(29)	0	310	(287)	(0)	23	23
Членове — Заплати и надбавки	0	(0)	(0)	–	17	(16)	–	1	1
Членове — Временни надбавки	–	–	–	–	1	(0)	(0)	–	–
Разходи за набиране на персонал	2	(0)	(1)	–	31	(27)	–	3	3
Прекратяване на служебното правоотношение	–	–	–	–	7	(7)	(0)	–	–
Разходи за обучение	11	(1)	(10)	–	22	(10)	–	12	12
Социални разходи и разходи за мобилност	13	(3)	(10)	0	38	(26)	–	12	12
Информационни и комуникационни технологии	172	(1)	(171)	–	420	(255)	–	166	166
Наеми и закупуване	7	(0)	(7)	–	639	(608)	–	31	31
Разходи, свързани със сградите	63	(5)	(58)	–	129	(80)	–	49	49
Сигурност	38	(3)	(36)	–	83	(51)	–	32	32
Командировки и представителство	11	(3)	(8)	–	55	(45)	–	10	10
Срещи, комитети, конференции	7	(3)	(3)	–	16	(10)	–	6	6
Официален вестник	1	(0)	(1)	–	3	(2)	–	1	1
Публикации	6	(0)	(6)	–	14	(8)	–	7	7
Придобиване на информация	2	(0)	(2)	–	7	(5)	–	2	2
Проучвания и разследвания	5	(0)	(5)	–	6	(1)	–	5	5

(милиони евро)

	Програма	Неизпълнени поети задължения към края на предходната година				Поети задължения за текущата година				Общо неизпълнени поети задълж. към края на годината
		Задължения, пренесени от предходната година	Отменени задълж./ преоценки/ отмени	Плащания	Неизпълнени поети задължения към края на годината	Задължения, поети през годината	Плащания	Отмяна на поетите задължения, които не могат да бъдат пренесени	Неизпълнени поети задължения към края на годината	
		1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
	Общо оборудване, превозни средства, обзавеждане	12	(0)	(12)	–	23	(12)	–	11	11
	Външни езикови услуги	2	(0)	(2)	–	63	(61)	–	2	2
	Други административни разходи	10	(1)	(9)	–	41	(29)	–	12	12
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Административни разходи на другите институции	608	(51)	(557)	–	5 291	(4 668)	(1)	623	623
	Общо за функция 7: Европейска публична администрация	1 004	(76)	(927)	0	13 351	(12 339)	(2)	1 011	1 011
O	Фонд за иновации (ФИ)	6 443	(111)	(261)	6 071	603	(31)	–	572	6 643
	Механизъм за Украйна	–	–	–	–	4 887	(3 637)	(0)	1 250	1 250
	Други действия	4	(3)	(0)	1	62	(57)	–	5	6
	Общо за функция O: Извън МФР	6 447	(114)	(261)	6 072	5 552	(3 726)	(0)	1 827	7 899
S	Солидарност и спешна помощ (SEAR)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Резерв за европейска солидарност	–	–	–	–	1 234	(1 234)	–	–	–
	Резерв за спешна помощ	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Европейски фонд за приспособяване към глобализацията (ЕФПГ)	0	(0)	(0)	–	8	(8)	–	0	0
	Резерв за приспособяване във връзка с последиците от Брексит	482	–	(429)	53	304	(304)	–	–	53

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

(милиони евро)

Програма	Неизпълнени поети задължения към края на предходната година				Поети задължения за текущата година				Общо неизпълнени поети задълж. към края на годината
	Задължения, пренесени от предходната година	Отменени задълж./ преоценки/ отмени	Плащания	Неизпълнени поети задължения към края на годината	Задължения, поети през годината	Плащания	Отмяна на поетите задължения, които не могат да бъдат пренесени	Неизпълнени поети задължения към края на годината	
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
Общо за функция S: Механизми за солидарност в рамките на Съюза и извън него (специални инструменти)	482	(0)	(429)	53	1 546	(1 546)	–	0	53
Общо	**543 003**	**(2 288)**	**(159 765)**	**380 950**	**213 661**	**(87 223)**	**(10)**	**126 428**	**507 378**

6.11. ПОДРОБНА МФР: НЕИЗПЪЛНЕНИ ПОЕТИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ГОДИНИ НА ВЪЗНИКВАНЕ

(милиони евро)

	Програма	<2018 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	Общо
1	„Хоризонт Европа“	346	434	880	1 964	2 704	3 826	5 777	12 715	28 646
	Евратом	24	5	6	14	16	17	21	131	234
	Експериментален термоядрен реактор (ITER)	–	–	–	–	–	610	482	356	1 449
	Други действия	–	–	0	2	5	4	61	191	263
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	1	0	0	2	9	18	20	50
	Фонд InvestEU	182	74	102	133	60	1 203	2 571	337	4 663
	МСЕ — Транспорт	83	71	984	1 289	696	403	797	1 767	6 089
	МСЕ — Енергетика	274	43	659	902	381	551	242	881	3 934
	МСЕ – Цифрови технологии	1	0	1	7	102	175	188	83	556
	„Цифрова Европа“	–	–	–	0	281	356	429	1 285	2 351
	Децентрализирани агенции	–	–	–	–	–	–	–	36	36
	Други действия	–	–	–	–	–	–	1	60	61
	Пилотни проекти и подготвителни действия	–	–	0	10	5	4	3	4	26
	Действия в рамките на прерогативите на Комисията	–	–	–	0	1	2	9	23	36
	Единен пазар	49	9	25	27	32	97	169	506	914

(милиони евро)

	Програма	<2018 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	Общо
	Борба с измамите в ЕС	0	–	0	1	5	5	7	16	34
	Данъчно облагане	–	–	0	0	3	4	7	30	44
	Митници	–	0	0	0	3	13	31	101	148
	Децентрализирани агенции	–	–	–	–	–	–	–	0	0
	Други действия	–	–	–	–	0	–	0	5	5
	Пилотни проекти и подготвителни действия	–	–	–	1	0	8	5	11	25
	Европейска космическа програма	0	2	5	144	12	28	267	1 026	1 483
	Децентрализирани агенции	–	–	–	–	–	–	–	17	17
	Пилотни проекти и подготвителни действия	–	–	–	–	–	–	–	17	17
	Сигурна свързаност на Съюза	–	–	–	–	–	–	–	83	83
	Общо за функция 1: Единен пазар, иновации и цифрова сфера	957	639	2 663	4 496	4 309	7 314	11 086	19 700	51 164
2	Регионално развитие (ЕФРР)	686	1	0	26	77	506	159	103 733	105 188
	Кохезионен фонд	84	0	0	0	0	17	18	15 928	16 048
	Принос на Кохезионния фонд към МСЕ — Транспорт	523	261	547	1 163	450	462	401	1 596	5 402
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	1	–	0	0	1	–	1	4
	Европейски социален фонд плюс (ЕСФ+)	279	0	2	1	6	15	45	47 180	47 528
	Подкрепа за общността на кипърските турци	0	0	1	5	9	16	27	36	95
	Европейски механизъм за възстановяване и устойчивост	–	–	0	0	2 298	39 792	51 627	67 853	161 570
	„Перикъл IV“	–	–	–	–	–	–	0	0	0
	Възстановяване на ЕС	–	–	–	–	–	–	–	1 865	1 865
	RescEU	–	–	3	98	75	264	595	157	1 193
	EU4Health	1	0	5	6	122	346	366	661	1 507
	Спешна подкрепа в рамките на Съюза (ESI)	–	–	–	0	9	19	–	–	28
	Децентрализирани агенции	0	0	0	0	2	11	16	19	50
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	–	–	–	–	–	–	–	0
	Действия в рамките на прерогативите на Комисията	–	–	–	–	–	0	1	9	10
	Заетост и социални иновации	3	1	8	10	12	22	52	78	185

(милиони евро)

	Програма	<2018 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	Общо
	„Еразъм+“	0	1	3	115	216	439	584	893	2 251
	Европейски корпус за солидарност (ЕКС)	0	–	5	33	21	20	18	52	149
	„Творческа Европа“	–	0	2	5	18	75	101	153	354
	Правосъдие	4	2	3	2	5	10	10	18	53
	„Права и ценности“	5	3	3	3	9	45	74	145	288
	Децентрализирани агенции	–	–	–	0	19	9	13	12	53
	Други действия	0	–	0	0	–	2	3	7	13
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	1	1	4	3	8	15	26	58
	Действия в рамките на прерогативите на Комисията	1	3	5	6	6	15	33	128	197
	Общо за функция 2: Сближаване, устойчивост и ценности	1 587	273	588	1 478	3 357	42 094	54 161	240 550	344 088
3	Гарантиране на земеделието	–	8	13	18	31	59	91	150	371
	Други програми в областта на природните ресурси и околната среда	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Земеделски фонд за развитие на селските райони	0	–	0	6	0	2 995	9	32 507	35 517
	Морско дело и рибарство	22	0	1	3	11	19	42	3 242	3 341
	Рибарство (споразумение за партньорство в областта на устойчивото рибарство и РОУР)	–	–	–	–	–	0	8	30	38
	Децентрализирани агенции	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Други действия	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Пилотни проекти и подготвителни действия	–	–	–	–	–	1	1	8	10
	Околна среда и климат (LIFE)	113	193	164	194	329	457	489	753	2 691
	Фонд за справедлив преход	–	–	–	–	0	1	4	8 760	8 765
	Заем по механизма за справедлив преход	–	–	–	–	–	10	11	83	104
	Децентрализирани агенции	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	0	–	1	0	3	4	6	15
	Специфични действия	–	–	–	–	–	–	3	13	16

(милиони евро)

	Програма	<2018 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	Общо
	Общо за функция 3: Природни ресурси и околна среда	136	201	178	222	372	3 544	663	45 551	50 867
4	Убежище, миграция и интеграция	20	2	18	235	21	95	725	1 746	2 862
	Децентрализирани агенции	–	–	–	–	–	13	–	–	13
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Управление на границите (ФИУГ) — Управление на границите и визи	20	0	0	186	46	140	655	1 168	2 215
	Управление на границите ФИУГ — Митническо оборудване	–	–	–	–	72	64	70	98	305
	Децентрализирани агенции	–	–	–	–	–	–	130	230	359
	Общо за функция 4: Миграция и управление на границите	40	3	18	421	139	313	1 580	3 241	5 754
5	Фонд „Вътрешна сигурност“ (ФВС)	5	5	3	32	8	27	171	385	636
	Извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения	3	1	13	65	42	99	41	67	331
	Ядрена безопасност и извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения	10	39	44	74	39	12	27	50	296
	Децентрализирани агенции	–	–	–	–	–	–	–	6	6
	Пилотни проекти и подготвителни действия	–	–	–	1	–	–	–	–	1
	Действия в рамките на прерогативите на Комисията	0	–	0	1	1	2	5	13	22
	Европейски фонд за отбрана (научни изследвания)	–	–	–	–	110	160	178	339	788
	Европейски фонд за отбрана (ненаучна дейност)	–	–	14	14	232	286	322	589	1 458
	Военна мобилност	–	–	–	–	74	26	57	134	291
	Инструмент за съвместни поръчки в областта на отбраната	–	–	–	–	–	–	–	259	259
	Инструмент за укрепване на отбранителната промишленост	–	–	–	–	–	–	107	235	343
	Програма за европейската отбранителна промишленост	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Пилотни проекти и подготвителни действия	–	0	–	–	–	–	–	–	0
	Сигурна свързаност на Съюза	–	–	–	–	–	–	–	16	16
	Общо за функция 5: Сигурност и отбрана	18	46	74	188	506	612	909	2 094	4 445
6	Съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество	1 044	825	993	1 407	2 985	6 785	8 133	10 224	32 397
	Инструмент за ядрена безопасност (EINS)	2	4	8	11	23	20	34	34	137
	Хуманитарна помощ (HUMA)	–	–	6	7	28	127	333	627	1 127
	Обща външна политика и политика на сигурност (ОВППС)	1	–	12	0	7	6	18	54	96

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

(милиони евро)

	Програма	<2018 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	Общо
	Отвъдморски страни и територии (ОСТ)	–	–	1	–	2	46	53	44	147
	МФП+	–	–	–	–	–	–	–	153	153
	Други действия	–	–	–	–	–	–	0	57	57
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	–	–	–	–	–	–	–	0
	Действия в рамките на прерогативите на Комисията	–	0	0	4	13	26	42	66	151
	Предприсъединителна помощ (IPA III)	290	320	630	519	998	1 342	1 266	2 069	7 434
	Инструмент за Западните Балкани	–	–	–	–	–	–	–	399	399
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Общо за функция 6: Съседните региони и светът	1 336	1 149	1 651	1 948	4 056	8 352	9 878	13 726	42 097
7	Пенсии на персонала	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Пенсии на бивши членове) ЕП	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Пенсии на бивши членове) ЕСС	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Пенсии на бивши членове) Комисия	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Пенсии на бивши членове) Съд на Европейския съюз	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Пенсии на бивши членове) Европейска сметна палата	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Пенсии на бивши членове) Омбудсман	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Пенсии на бивши членове) ЕНОЗД	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Европейски училища	–	–	–	–	–	–	–	4	4
	Възнаграждения на редовния персонал	–	–	–	–	–	–	–	0	0
	Възнаграждения на външния персонал	–	–	–	–	–	–	0	23	23
	Членове — Заплати и надбавки	–	–	–	–	–	–	–	1	1
	Членове — Временни надбавки	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Разходи за набиране на персонал	–	–	–	–	–	–	–	3	3
	Прекратяване на служебното правоотношение	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Разходи за обучение	–	–	–	–	–	–	–	12	12
	Социални разходи и разходи за мобилност	–	–	–	–	–	0	0	12	12
	Информационни и комуникационни технологии	–	–	–	–	–	–	–	166	166
	Наеми и закупуване	–	–	–	–	–	–	–	31	31

(милиони евро)

	Програма	<2018 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	Общо
	Разходи, свързани със сградите	–	–	–	–	–	–	–	49	49
	Сигурност	–	–	–	–	–	–	–	32	32
	Командировки и представителство	–	–	–	–	–	–	–	10	10
	Срещи, комитети, конференции	–	–	–	–	–	–	–	6	6
	Официален вестник	–	–	–	–	–	–	–	1	1
	Публикации	–	–	–	–	–	–	–	7	7
	Придобиване на информация	–	–	–	–	–	–	–	2	2
	Проучвания и разследвания	–	–	–	–	–	–	–	5	5
	Общо оборудване, превозни средства, обзавеждане	–	–	–	–	–	–	–	11	11
	Външни езикови услуги	–	–	–	–	–	–	–	2	2
	Други административни разходи	–	–	–	–	–	–	–	12	12
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Административни разходи на другите институции	0	0	0	0	0	0	0	623	623
	Общо за функция 7: Европейска публична администрация	–	–	–	–	–	0	0	1 011	1 011
O	Фонд за иновации (ФИ)	–	–	–	–	65	2 586	3 420	572	6 643
	Механизъм за Украйна	–	–	–	–	–	–	–	1 250	1 250
	Други действия	–	–	–	–	–	–	1	5	6
	Общо за функция O: Извън МФР	–	–	–	–	65	2 586	3 421	1 827	7 899
S	Солидарност и спешна помощ (SEAR)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Резерв за европейска солидарност	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Резерв за спешна помощ	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Европейски фонд за приспособяване към глобализацията (ЕФПГ)	–	–	–	–	–	–	–	0	0
	Резерв за приспособяване във връзка с последиците от Брексит	–	–	–	–	–	–	53	–	53
	Общо за функция S: Механизми за солидарност в рамките на Съюза и извън него (специални инструменти)	–	–	–	–	–	–	53	0	53
	Общо	**4 074**	**2 312**	**5 172**	**8 752**	**12 804**	**64 814**	**81 750**	**327 700**	**507 378**

В резултат на преразпределянето на поети задължения в рамките на миграцията към новата счетоводна система (SUMMA) е извършено прехвърляне на непогасена сума (201 274 милиона евро) от една година в друга. Общият размер на неизпълнените поети задължения остава непроменен.

6.12. ПОДРОБНА МФР: НЕИЗПЪЛНЕНИ ПОЕТИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ВИДОВЕ БЮДЖЕТНИ КРЕДИТИ

(милиони евро)

	Функция	От бюджетни кредити					От бюджетни кредити от целеви приходи					Общо неизпълнени поети задължения към края на 2024 г.
		Поети задължения, пренесени от 2023 г.	Корекции	Поети задължения	Извършени плащания	Оставаща за плащане сума	Поети задължения, пренесени от 2023 г.	Корекции	Поети задължения	Извършени плащания	Оставаща за плащане сума	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
1	„Хоризонт Европа“	23 506	(367)	12 994	12 039	24 094	4 433	(204)	2 087	1 765	4 551	28 646
	Евратом	304	(1)	280	369	214	54	(4)	7	36	21	234
	Експериментален термоядрен реактор (ITER)	1 570	(2)	436	562	1 443	6	–	1	1	6	1 449
	Други действия	0	0	–	–	–	135	(8)	222	86	263	263
	Пилотни проекти и подготвителни действия	48	(1)	24	21	50	0	0	0	0	0	50
	Фонд InvestEU	2 253	(31)	348	256	2 314	3 582	(0)	1 603	2 834	2 350	4 663
	МСЕ — Транспорт	6 442	(85)	1 758	2 087	6 028	61	(3)	23	20	61	6 089
	МСЕ — Енергетика	3 819	(42)	885	775	3 886	54	–	–	6	48	3 934
	МСЕ – Цифрови технологии	647	(39)	87	142	553	3	(0)	1	1	3	556
	„Цифрова Европа“	2 070	4	1 264	1 042	2 296	46	(7)	49	33	55	2 351
	Децентрализирани агенции	39	–	217	220	36	–	–	9	9	–	36
	Други действия	2	(0)	1	1	1	–	–	69	10	60	61
	Пилотни проекти и подготвителни действия	34	(2)	14	20	26	0	0	0	0	0	26
	Действия в рамките на прерогативите на Комисията	31	(1)	24	23	31	5	(0)	4	4	5	36
	Единен пазар	917	(55)	604	583	882	32	(3)	22	20	32	914
	Борба с измамите в ЕС	29	(0)	24	20	33	0	(0)	1	0	1	34
	Данъчно облагане	40	(1)	38	35	43	2	–	0	0	1	44

(милиони евро)

Функция		От бюджетни кредити					От бюджетни кредити от целеви приходи					Общо неизпълнени поети задължения към края на 2024 г.
		Поети задължения, пренесени от 2023 г.	Корекции	Поети задължения	Извършени плащания	Оставаща за плащане сума	Поети задължения, пренесени от 2023 г.	Корекции	Поети задължения	Извършени плащания	Оставаща за плащане сума	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
	Митници	141	(2)	136	129	146	4	(0)	1	4	1	148
	Децентрализирани агенции	0	(0)	132	132	0	–	–	10	10	0	0
	Други действия	7	(0)	6	8	5	0	–	0	0	–	5
	Пилотни проекти и подготвителни действия	21	(1)	12	7	25	0	0	0	0	0	25
	Европейска космическа програма	1 223	(2)	2 088	2 226	1 083	190	(2)	265	54	399	1 483
	Децентрализирани агенции	18	–	79	84	14	2	–	3	2	3	17
	Пилотни проекти и подготвителни действия	–	–	17	–	17	0	0	0	0	0	17
	Сигурна свързаност на Съюза	156	(0)	117	190	83	0	0	0	0	0	83
	Общо за функция 1: Единен пазар, иновации и цифрова сфера	43 318	(629)	21 584	20 969	43 304	8 608	(230)	4 378	4 895	7 860	51 164
2	Регионално развитие (ЕФРР)	74 573	443	38 668	13 263	100 420	16 496	(530)	4 798	15 997	4 768	105 188
	Кохезионен фонд	11 413	(3)	6 600	2 352	15 658	1 048	(17)	1 095	1 736	390	16 048
	Принос на Кохезионния фонд към МСЕ — Транспорт	6 066	(40)	1 606	2 246	5 387	13	(0)	2	0	15	5 402
	Пилотни проекти и подготвителни действия	3	(0)	4	3	4	0	0	0	0	0	4
	Европейски социален фонд плюс (ЕСФ+)	31 288	582	16 731	4 887	43 714	13 963	(597)	1 913	11 465	3 814	47 528
	Подкрепа за общността на кипърските турци	99	(3)	34	40	91	1	(0)	7	3	5	95
	Европейски механизъм за възстановяване и устойчивост	157	(10)	123	101	169	214 361	(3)	2 230	55 187	161 401	161 570

(милиони евро)

Функция	От бюджетни кредити					От бюджетни кредити от целеви приходи					Общо неизпълнени поети задължения към края на 2024 г.
	Поети задължения, пренесени от 2023 г.	Корекции	Поети задължения	Извършени плащания	Оставаща за плащане сума	Поети задължения, пренесени от 2023 г.	Корекции	Поети задължения	Извършени плащания	Оставаща за плащане сума	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
„Перикъл IV“	1	(0)	1	1	0	–	–	0	0	0	0
Възстановяване на ЕС	649	(0)	3 340	2 125	1 863	2	(0)	2	3	2	1 865
RescEU	540	(10)	240	355	415	1 166	(1)	14	402	778	1 193
EU4Health	1 274	(15)	753	546	1 466	27	(1)	41	27	41	1 507
Спешна подкрепа в рамките на Съюза (ESI)	21	(3)	–	8	9	19	–	–	0	19	28
Децентрализирани агенции	42	(0)	263	256	49	0	–	38	38	1	50
Пилотни проекти и подготвителни действия	0	–	–	–	0	0	0	0	0	0	0
Действия в рамките на прерогативите на Комисията	10	(1)	12	12	10	0	(0)	0	0	0	10
Заетост и социални иновации	174	(11)	93	83	173	9	(0)	7	4	12	185
„Еразъм+“	1 863	(55)	3 796	3 532	2 072	221	(9)	477	509	179	2 251
Европейски корпус за солидарност (ЕКС)	153	(23)	144	135	138	14	(4)	16	15	10	149
„Творческа Европа“	414	(6)	335	402	341	14	(1)	15	15	13	354
Правосъдие	63	(7)	42	47	51	4	(0)	1	1	3	53
„Права и ценности“	271	(5)	219	198	286	1	(0)	1	0	1	288
Децентрализирани агенции	48	(0)	303	299	52	1	(0)	5	5	1	53
Други действия	13	(2)	8	8	11	2	(0)	0	1	1	13
Пилотни проекти и подготвителни действия	65	(2)	26	31	58	0	–	0	0	0	58
Действия в рамките на прерогативите на Комисията	192	(4)	183	181	190	3	(0)	6	3	7	197

(милиони евро)

	Функция	От бюджетни кредити					От бюджетни кредити от целеви приходи					Общо неизпълнени поети задължения към края на 2024 г.
		Поети задължения, пренесени от 2023 г.	Корекции	Поети задължения	Извършени плащания	Оставаща за плащане сума	Поети задължения, пренесени от 2023 г.	Корекции	Поети задължения	Извършени плащания	Оставаща за плащане сума	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
	Общо за функция 2: Сближаване, устойчивост и ценности	129 392	825	73 525	31 113	172 629	247 365	(1 163)	10 668	85 412	171 459	344 088
3	Гарантиране на земеделието	358	(35)	40 465	40 420	368	0	–	345	342	3	371
	Земеделски фонд за развитие на селските райони	33 157	(61)	13 155	13 997	32 254	4 734	(0)	1	1 471	3 263	35 517
	Морско дело и рибарство	2 692	231	1 070	760	3 233	607	(234)	127	392	108	3 341
	Рибарство (споразумение за партньорство в областта на устойчивото рибарство и РОУР)	23	(1)	130	114	38	0	0	0	0	0	38
	Децентрализирани агенции	–	–	30	30	–	–	–	1	1	–	–
	Пилотни проекти и подготвителни действия	4	(0)	8	3	10	0	0	0	0	0	10
	Околна среда и климат (LIFE)	2 538	(24)	768	597	2 684	9	(0)	4	6	7	2 691
	Фонд за справедлив преход	2 773	(0)	1 479	6	4 245	10 504	(0)	160	6 144	4 520	8 765
	Заем по механизма за справедлив преход	40	–	50	60	29	17	–	76	19	75	104
	Децентрализирани агенции	–	–	66	66	–	–	–	8	8	–	–
	Пилотни проекти и подготвителни действия	18	(0)	6	9	15	0	0	0	0	0	15
	Специфични действия	4	(0)	16	4	16	0	0	0	0	0	16
	Общо за функция 3: Природни ресурси и околна среда	41 606	109	57 243	56 066	42 891	15 871	(234)	721	8 382	7 976	50 867
4	Убежище, миграция и интеграция	2 709	8	1 502	1 363	2 856	11	(8)	6	3	6	2 862
	Децентрализирани агенции	13	–	152	152	13	–	–	13	13	–	13

(милиони евро)

	Функция	От бюджетни кредити					От бюджетни кредити от целеви приходи					Общо неизпълнени поети задължения към края на 2024 г.
		Поети задължения, пренесени от 2023 г.	Корекции	Поети задължения	Извършени плащания	Оставаща за плащане сума	Поети задължения, пренесени от 2023 г.	Корекции	Поети задължения	Извършени плащания	Оставаща за плащане сума	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
	Управление на границите (ФИУГ) — Управление на границите и визи	1 637	17	1 004	564	2 094	161	(17)	53	75	121	2 215
	Управление на границите ФИУГ — Митническо оборудване	278	(0)	144	117	305	0	0	0	0	0	305
	Децентрализирани агенции	312	–	1 090	1 043	359	–	–	76	76	–	359
	Общо за функция 4: Миграция и управление на границите	4 949	24	3 892	3 239	5 627	172	(25)	147	166	127	5 754
5	Фонд „Вътрешна сигурност“ (ФВС)	518	2	323	208	635	6	(2)	1	3	1	636
	Извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения	405	(0)	67	142	331	0	0	0	0	0	331
	Ядрена безопасност и извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения	312	(1)	60	76	296	0	–	0	0	0	296
	Децентрализирани агенции	–	–	252	247	6	–	–	11	11	–	6
	Пилотни проекти и подготвителни действия	1	–	–	–	1	0	0	0	0	0	1
	Действия в рамките на прерогативите на Комисията	26	(2)	32	35	22	0	–	–	0	–	22
	Европейски фонд за отбрана (научни изследвания)	631	(0)	344	212	763	15	(0)	12	2	25	788
	Европейски фонд за отбрана (ненаучна дейност)	1 290	(0)	680	529	1 441	33	–	23	39	16	1 458
	Военна мобилност	376	(1)	251	335	291	0	0	0	0	0	291
	Инструмент за съвместни поръчки в областта на отбраната	–	–	250	–	250	–	–	9	0	9	259
	Инструмент за укрепване на отбранителната промишленост	157	(0)	343	172	327	–	–	16	1	15	343

(милиони евро)

	Функция	От бюджетни кредити					От бюджетни кредити от целеви приходи					Общо неизпълнени поети задължения към края на 2024 г.
		Поети задължения, пренесени от 2023 г.	Корекции	Поети задължения	Извършени плащания	Оставаща за плащане сума	Поети задължения, пренесени от 2023 г.	Корекции	Поети задължения	Извършени плащания	Оставаща за плащане сума	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	–	–	–	0	0	0	0	0	0	0
	Сигурна свързаност на Съюза	30	–	96	110	16	0	0	0	0	0	16
	Общо за функция 5: Сигурност и отбрана	3 748	(2)	2 699	2 066	4 379	55	(2)	71	57	66	4 445
6	Съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество	30 342	(610)	11 432	9 352	31 811	340	(29)	525	250	586	32 397
	Инструмент за ядрена безопасност (EINS)	137	(5)	42	40	133	4	–	1	1	3	137
	Хуманитарна помощ (HUMA)	1 047	(6)	2 495	2 422	1 115	15	(0)	17	20	12	1 127
	Обща външна политика и политика на сигурност (ОВППС)	94	(23)	385	379	78	13	(2)	21	14	19	96
	Отвъдморски страни и територии (ОСТ)	129	(0)	72	55	147	0	0	0	0	0	147
	МФП+	–	–	5	5	–	–	–	569	416	153	153
	Други действия	28	(0)	79	50	57	–	–	0	0	–	57
	Пилотни проекти и подготвителни действия	0	(0)	–	0	0	0	0	0	0	0	0
	Действия в рамките на прерогативите на Комисията	152	(9)	95	88	151	0	(0)	0	0	0	151
	Предприсъединителна помощ (IPA III)	7 415	(48)	2 063	2 227	7 203	269	(47)	83	74	231	7 434
	Инструмент за Западните Балкани	–	–	400	1	399	0	0	0	0	0	399

(милиони евро)

	Функция	От бюджетни кредити					От бюджетни кредити от целеви приходи					Общо неизпълнени поети задължения към края на 2024 г.
		Поети задължения, пренесени от 2023 г.	Корекции	Поети задължения	Извършени плащания	Оставаща за плащане сума	Поети задължения, пренесени от 2023 г.	Корекции	Поети задължения	Извършени плащания	Оставаща за плащане сума	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
	Общо за функция 6: Съседните региони и светът	39 345	(701)	17 067	14 618	41 093	642	(78)	1 217	777	1 004	42 097
7	Пенсии на персонала	–	–	2 589	2 589	(0)	–	–	273	273	0	(0)
	(Пенсии на бивши членове) ЕП	–	–	15	15	0	0	0	0	0	0	0
	(Пенсии на бивши членове) ЕСС	–	–	1	1	(0)	0	0	0	0	0	(0)
	(Пенсии на бивши членове) Комисия	–	–	9	9	(0)	0	0	0	0	0	(0)
	(Пенсии на бивши членове) Съд на Европейския съюз	–	–	15	15	–	0	0	0	0	0	–
	(Пенсии на бивши членове) Европейска сметна палата	–	–	7	7	0	0	0	0	0	0	0
	(Пенсии на бивши членове) Омбудсман	–	–	0	0	–	0	0	0	0	0	–
	(Пенсии на бивши членове) ЕНОЗД	–	–	0	0	–	0	0	0	0	0	–
	Европейски училища	0	(0)	246	246	0	1	(0)	23	20	4	4
	Възнаграждения на редовния персонал	0	(0)	2 897	2 897	0	–	–	60	60	–	0
	Възнаграждения на външния персонал	32	(4)	265	272	21	1	(0)	45	44	2	23
	Членове — Заплати и надбавки	0	(0)	17	16	1	–	–	0	0	0	1
	Членове — Временни надбавки	–	(0)	1	0	0	0	0	0	0	0	0
	Разходи за набиране на персонал	2	(0)	30	28	3	0	(0)	0	0	0	3
	Прекратяване на служебното правоотношение	–	(0)	7	7	–	0	0	0	0	0	–

(милиони евро)

Функция	От бюджетни кредити					От бюджетни кредити от целеви приходи					Общо неизпълнени поети задължения към края на 2024 г.
	Поети задължения, пренесени от 2023 г.	Корекции	Поети задължения	Извършени плащания	Оставаща за плащане сума	Поети задължения, пренесени от 2023 г.	Корекции	Поети задължения	Извършени плащания	Оставаща за плащане сума	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
Разходи за обучение	8	(1)	17	15	10	3	(0)	4	4	2	12
Социални разходи и разходи за мобилност	7	(1)	23	22	7	6	(2)	15	14	5	12
Информационни и комуникационни технологии	129	(1)	287	295	120	42	(0)	134	130	46	166
Наеми и закупуване	5	(0)	326	300	30	2	(0)	314	315	1	31
Разходи, свързани със сградите	57	(5)	107	115	44	6	(0)	22	23	5	49
Сигурност	32	(2)	74	79	25	6	(0)	9	8	7	32
Командировки и представителство	11	(3)	54	52	10	0	(0)	2	2	0	10
Срещи, комитети, конференции	6	(3)	15	13	5	1	(0)	1	1	1	6
Официален вестник	1	(0)	3	2	1	–	–	0	–	0	1
Публикации	5	(0)	12	11	5	2	(0)	3	3	1	7
Придобиване на информация	2	(0)	7	6	2	0	–	0	0	–	2
Проучвания и разследвания	5	(0)	6	5	5	0	–	0	0	0	5
Общо оборудване, превозни средства, обзавеждане	11	(0)	16	18	9	1	(0)	6	6	2	11
Външни езикови услуги	2	(0)	27	27	2	1	(0)	36	36	1	2
Други административни разходи	4	(0)	19	18	5	6	(0)	21	20	7	12
Административни разходи на другите институции	567	(10)	4 912	4 886	582	42	(42)	379	338	40	623
Общо за функция 7: Европейска публична администрация	886	(32)	12 004	11 969	888	118	(46)	1 348	1 297	123	1 011

(милиони евро)

	Функция	От бюджетни кредити					От бюджетни кредити от целеви приходи					Общо неизпълнени поети задължения към края на 2024 г.
		Поети задължения, пренесени от 2023 г.	Корекции	Поети задължения	Извършени плащания	Оставаща за плащане сума	Поети задължения, пренесени от 2023 г.	Корекции	Поети задължения	Извършени плащания	Оставаща за плащане сума	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
O	Фонд за иновации (ФИ)	0	0	–	–	–	6 443	(111)	603	292	6 643	6 643
	Механизъм за Украйна	–	(0)	4 737	3 634	1 103	–	–	150	3	147	1 250
	Други действия	0	0	–	–	–	4	(3)	62	57	6	6
	Общо за функция O: Извън МФР	–	(0)	4 737	3 634	1 103	6 447	(114)	815	353	6 795	7 899
S	Резерв за европейска солидарност	–	–	1 234	1 234	–	0	0	0	0	0	–
	Европейски фонд за приспособяване към глобализацията (ЕФПГ)	0	(0)	8	8	0	0	0	0	0	0	0
	Резерв за приспособяване във връзка с последиците от Брексит	321	–	7	275	53	161	–	297	458	–	53
	Общо за функция S: Механизми за солидарност в рамките на Съюза и извън него (специални инструменти)	321	(0)	1 249	1 517	53	161	–	297	458	–	53
	Общо	**263 564**	**(405)**	**194 000**	**145 192**	**311 967**	**279 440**	**(1 893)**	**19 661**	**101 797**	**195 410**	**507 378**

7. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА ПО ИНСТИТУЦИИ

7.1. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТНИТЕ ПРИХОДИ

(милиони евро)

Институция	Бюджетни кредити от приходи		Установени вземания			Приходи			Приходи като % от бюджета	Дължими
	Първоначален приет бюджет	Окончателен приет бюджет	Текуща година	Пренесени	Общо	От вземания за текущата година	От пренесени вземания	Общо		
	1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9=8/2	10=5-8
Европейски парламент	222	222	281	12	293	279	3	282	127 %	11
Европейски съвет и Съвет	72	72	99	1	100	98	1	99	137 %	1
Комисията	142 141	149 255	246 702	19 281	265 983	239 802	9 925	249 727	167 %	16 256
Съд	73	73	74	0	74	74	0	74	101 %	0
Сметна палата	31	31	30	0	30	30	0	30	97 %	0
Икономически и социален комитет	17	17	22	0	22	22	0	22	134 %	0
Комитет на регионите	14	14	16	0	16	16	0	16	117 %	0
Омбудсман	2	2	2	0	2	2	0	2	107 %	0
Европейски надзорен орган по защита на данните	2	2	2	0	2	2	0	2	102 %	–
Европейска служба за външна дейност	57	57	356	0	356	356	0	356	626 %	0
Общо	**142 630**	**149 744**	**247 584**	**19 295**	**266 879**	**240 680**	**9 929**	**250 609**	**167 %**	**16 270**

Консолидираните отчети за изпълнението на общия бюджет на ЕС включват, както през предходни години, изпълнението на бюджета на всички институции, тъй като в рамките на бюджета на ЕС се съставя отделен бюджет за всяка институция.

Бюджетът и изпълнението на агенциите не се консолидират в бюджета на ЕС и не се включват в докладите за бюджета на ЕС. Субсидията от Комисията, която се изплаща на агенциите, обаче е част от бюджета на ЕС. В тази бюджетна част на годишните отчети се взема под внимание само субсидията, изплатена на агенциите от бюджета на Комисията.

Що се отнася до ЕСВД, следва да се отбележи, че в допълнение към собствения си бюджет тя получава и принос от Комисията в размер на 236,1 милиона евро (2023 г.: 240,5 милиона евро) и от наследените дейности по ЕФР и доверителните фондове в размер на 19,3 милиона евро (2023 г.: 18,7 милиона евро). Тези средства покриват разходите за служителите на Комисията в делегациите, финансирани по линия на ЕФР и доверителните фондове, включително целеви приходи, генерирани през годината от тези средства.

7.2. **ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТНИТЕ КРЕДИТИ ЗА ПОЕТИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ**

(милиони евро)

Институция	Общо налични бюджетни кредити	Поети задължения					Бюджетни кредити, пренесени към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
		от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния	от целеви приходи	Общо
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+ 11+12
Европейски парламент	2 469	2 375	0	49	2 424	98 %	0	37	37	8	0	0	8
Европейски съвет и Съвет	732	653	0	32	684	93 %	0	23	23	24	0	0	24
Комисия	222 217	188 153	936	19 282	208 370	94 %	1 365	10 969	12 334	1 121	62	330	1 513
Съд	506	499	0	1	500	99 %	0	1	1	5	0	0	5
Сметна палата	186	181	0	0	182	98 %	0	0	0	4	–	0	4
Икономически и социален комитет	172	164	0	5	169	98 %	0	2	2	1	0	0	1
Комитет на регионите	126	123	0	1	124	99 %	0	1	1	0	0	–	0
Омбудсман	14	14	0	–	14	98 %	0	–	–	0	0	–	0
Европейски надзорен орган по защита на данните	24	23	0	–	23	96 %	0	0	0	1	0	–	1
Европейска служба за външна дейност	1 240	880	1	290	1 171	94 %	0	68	68	0	–	0	0
Общо	**227 687**	**193 064**	**937**	**19 661**	**213 661**	**94 %**	**1 365**	**11 103**	**12 468**	**1 166**	**62**	**330**	**1 558**

7.3. **ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТНИТЕ КРЕДИТИ ЗА ПЛАЩАНИЯ**

милиони евро

Институция	Общо налични бюджетни кредити	Извършени плащания					Бюджетни кредити, пренесени към 2025 г.			Бюджетни кредити, които губят сила			
		отокончателния приет бюджет	от пренасяния overs	от целеви приходи	Общо	%	от окончателния приет бюджет	от целеви приходи	Общо	от окончателния приет бюджет	от пренасяния overs	от целеви приходи	Общо
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13
Европейски парламент	2 825	2 038	322	47	2 407	85 %	337	46	383	8	26	1	35
Европейски съвет и Съвет	819	574	78	32	684	84 %	79	24	103	24	8	–	32
Комисия	269 678	141 805	2 122	97 837	241 764	90 %	3 266	24 509	27 775	33	99	7	140
Съд	537	467	27	1	494	92 %	32	1	33	5	4	–	9
Сметна палата	196	171	9	0	181	92 %	10	0	10	4	0	–	5
Икономически и социален комитет	186	153	12	4	168	90 %	10	4	14	1	2	–	3
Комитет на регионите	137	113	10	1	124	91 %	10	2	11	0	1	–	1
Омбудсман	14	13	0	–	13	94 %	0	–	0	0	0	–	0
Европейски надзорен орган по защита на данните	27	21	2	–	23	84 %	3	0	3	1	1	–	2
Европейска служба за външна дейност	1 350	778	98	253	1 129	84 %	102	106	208	0	13	–	13
Общо	**275 769**	**146 134**	**2 680**	**98 175**	**246 988**	**90 %**	**3 848**	**24 692**	**28 540**	**78**	**154**	**8**	**240**

8. **ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТИТЕ НА АГЕНЦИИТЕ**

Приходите и разходите на агенциите, посочени в доклади 8.1 и 8.2 по-долу, не се консолидират като такива в бюджета на ЕС. В тази бюджетна част на годишните отчети се взема под внимание само субсидията, изплатена на агенциите от бюджета на Комисията.

Когато е приложимо, в докладите за изпълнението на бюджета на ЕС се включва субсидията, изплатена от бюджета на ЕС в полза на агенциите като бюджетни кредити за поети задължения и бюджетни кредити за плащания.

Докладите на агенциите по-долу съдържат общ преглед на агенциите — както децентрализираните (известни също като „традиционни агенции“), така и изпълнителните агенции — и преглед на техните приходи (8.1) и разходи (8.2).

Другите източници на приходи и свързаните с тях разходи не се добавят в отчетите за бюджета на ЕС. Всяка агенция представя свой набор от годишни отчети.

8.1. **БЮДЖЕТНИ ПРИХОДИ**

(милиони евро)

Агенция	Финансиране по функция от МФР	Окончателен приет бюджет	Получени приходи
Агенция за сътрудничество между регулаторите на енергия	1	35	35
Агенция за оперативното управление на широкомащабни информационни системи	4	257	287
Орган на европейските регулатори в областта на електронните съобщения	1	8	8
Служба на Общността за сортовете растения	N/A	23	21
Европейска агенция за безопасност и здраве при работа	2б	18	17
Европейска служба за подкрепа в областта на убежището	4	182	185
Европейска агенция за авиационна безопасност	1	243	217
Европейски банков орган	1	56	57
Европейска агенция за гранична и брегова охрана	4	922	927
Европейски център за профилактика и контрол върху заболяванията	2б	93	102
Европейски център за развитие на професионалното обучение	2б	20	21
Европейска агенция по химикали	1	127	131
Европейска изпълнителна агенция за климата, инфраструктурата и околната среда	1, 2а, 3, 5	69	70
Европейска изпълнителна агенция за образование и култура	2б, 6	70	70
Европейска агенция за околна среда	3	103	98
Европейска агенция за контрол на рибарството	3	31	32
Европейски орган за безопасност на храните	2б	157	155
Европейска фондация за подобряване на условията на живот и труд	2б	24	25
Европейска изпълнителна агенция за здравеопазването и цифровизацията	1, 2б	56	56
Изпълнителна агенция за Европейския съвет по иновациите и за МСП	1, 2а	50	49
Европейски институт за равенство между половете	2б	9	9
Европейски институт за иновации и технологии	1	418	466
Европейски орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване	1	37	38
Европейски орган по труда	2б	40	39
Европейска агенция по морска безопасност	1	93	122

(милиони евро)

Агенция	Финансиране по функция от МФР	Окончателен приет бюджет	Получени приходи
Европейска агенция по лекарствата	2б	481	492
Европейски център за мониторинг на наркотици и наркомании	5	35	30
Европейска прокуратура	2б	76	76
Изпълнителна агенция на Европейския научноизследователски съвет	1	67	67
Европейска изпълнителна агенция за научни изследвания	1, 3	112	112
Европейски орган за ценни книжа и пазари	1	75	76
Европейска фондация за обучение	2б	28	29
Агенция на Европейския съюз за сътрудничество в областта на наказателното правосъдие	2б	65	71
Агенция на Европейския съюз за киберсигурност	1	26	45
Агенция на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането	5	222	232
Агенция на Европейския съюз за обучение в областта на правоприлагането	5	13	32
Агенция за железопътен транспорт на Европейския съюз	1	32	44
Агенция на Европейския съюз за космическата програма	1	85	1 342
Агенция на Европейския съюз за основните права	2б	27	28
Служба на Европейския съюз за интелектуална собственост	N/A	315	323
Съвместно предприятие „Термоядрен синтез за енергия“	1	625	662
Център за преводи за органите на Европейския съюз	7	45	37
Общо		**5 470**	**6 937**

(милиони евро)

Вид приходи на агенциите			Получени суми
Субсидия от Комисията			4 854
Приходи от такси			984
Други приходи			1 098
Общо			**6 937**

8.2. **БЮДЖЕТНИ КРЕДИТИ ЗА ПОЕТИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ЗА ПЛАЩАНИЯ ПО АГЕНЦИИ**

(милиони евро)

Агенция	Бюджетни кредити за поети задължения		Бюджетни кредити за плащания	
	Общо налични бюджетни кредити	Поети задължения	Общо налични бюджетни кредити	Извършени плащания
Агенция за сътрудничество между регулаторите на енергия	35	35	43	33
Агенция за оперативното управление на широкомащабни информационни системи	407	365	380	277

(милиони евро)

Агенция	Бюджетни кредити за поети задължения		Бюджетни кредити за плащания	
	Общо налични бюджетни кредити	Поети задължения	Общо налични бюджетни кредити	Извършени плащания
Орган на европейските регулатори в областта на електронните съобщения	8	8	9	8
Служба на Общността за сортовете растения	21	20	24	21
Европейска агенция за безопасност и здраве при работа	18	17	23	18
Европейска служба за подкрепа в областта на убежището	224	174	242	173
Европейска агенция за авиационна безопасност	335	259	348	221
Европейски банков орган	58	57	61	57
Европейска агенция за гранична и брегова охрана	957	936	1 323	873
Европейски център за профилактика и контрол върху заболяванията	110	100	134	96
Европейски център за развитие на професионалното обучение	20	20	22	21
Европейска агенция по химикали	135	130	150	128
Европейска изпълнителна агенция за климата, инфраструктурата и околната среда	69	68	72	68
Европейска изпълнителна агенция за образование и култура	70	69	75	68
Европейска агенция за околна среда	116	104	140	86
Европейска агенция за контрол на рибарството	35	32	43	33
Европейски орган за безопасност на храните	164	163	170	154
Европейска фондация за подобряване на условията на живот и труд	26	26	30	26
Европейска изпълнителна агенция за здравеопазването и цифровизацията	56	55	57	54
Изпълнителна агенция за Европейския съвет по иновациите и за МСП	48	48	52	48
Европейски институт за равенство между половете	9	9	11	9
Европейски институт за иновации и технологии	454	432	495	433
Европейски орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване	38	38	40	37
Европейски орган по труда	49	46	45	41
Европейска агенция по морска безопасност	134	122	146	115
Европейска агенция по лекарствата	516	503	601	515
Европейски център за мониторинг на наркотици и наркомании	34	33	35	27
Европейска прокуратура	76	75	86	75
Изпълнителна агенция на Европейския научноизследователски съвет	67	67	69	68
Европейска изпълнителна агенция за научни изследвания	112	111	118	112
Европейски орган за ценни книжа и пазари	77	76	83	78
Европейска фондация за обучение	33	30	35	28

(милиони евро)

Агенция	Бюджетни кредити за поети задължения		Бюджетни кредити за плащания	
	Общо налични бюджетни кредити	Поети задължения	Общо налични бюджетни кредити	Извършени плащания
Агенция на Европейския съюз за сътрудничество в областта на наказателното правосъдие	84	71	94	69
Агенция на Европейския съюз за киберсигурност	43	32	47	30
Агенция на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането	240	233	263	228
Агенция на Европейския съюз за обучение в областта на правоприлагането	39	20	42	20
Агенция за железопътен транспорт на Европейския съюз	62	46	49	44
Агенция на Европейския съюз за космическата програма	2 779	580	2 173	971
Агенция на Европейския съюз за основните права	29	28	35	29
Служба на Европейския съюз за интелектуална собственост	483	321	483	318
Съвместно предприятие „Термоядрен синтез за енергия“	812	746	694	642
Център за преводи за органите на Европейския съюз	45	42	48	43
Общо	**9 123**	**6 348**	**9 091**	**6 393**

(милиони евро)

Вид разход	Бюджетни кредити за поети задължения		Бюджетни кредити за плащания	
	Общо налични бюджетни кредити	Поети задължения	Общо налични бюджетни кредити	Извършени плащания
Административни	569	546	694	536
Оперативни	6 334	3 735	6 147	3 794
Персонал	2 221	2 067	2 250	2 063
Общо	**9 123**	**6 348**	**9 091**	**6 393**

РЕЧНИК НА ТЕРМИНИТЕ

Актюерски предположения

Предположенията, използвани за изчисляване на разходите за бъдещи събития, които засягат пенсионните задължения.

Актюерски печалби и загуби

За схема за дефинирани доходи — промените в актюерските дефицити или излишъци. Те възникват поради разликите между предходните актюерски предположения и събитията, които реално са настъпили, както и поради последиците от промените в актюерските предположения.

Бюджетни кредити за административни разходи

Бюджетните кредити за административни разходи покриват текущите разходи на институциите и на субектите (персонал, сгради, офис оборудване).

Приет бюджет

Проектобюджетът става приет бюджет веднага след като бъде одобрен от бюджетния орган и обявен за окончателно приет от председателя на Европейския парламент.

Коригиращ бюджет

Решение, прието през бюджетната година, за изменение (увеличение, намаление, трансфер) на аспекти на приетия бюджет за тази година.

Суми, които трябва да бъдат поискани от държавите членки

Това са направени през отчетния период разходи, които ще трябва да бъдат финансирани от бъдещи бюджети, т.е. от държавите — членки на ЕС. Това е следствие от едновременното съществуване на финансови отчети на базата на текущо начисляване и на бюджет на касова основа.

Годишен отчет за дейността (ГОД)

В годишните отчети за дейността се посочват, наред с друго, резултатите от дейностите чрез съпоставка с определените цели, свързаните с дейностите рискове и структурата за вътрешен контрол. От бюджетната процедура за 2001 г. за Комисията и от 2003 г. за всички институции на Европейския съюз оправомощеният разпоредител с бюджетни кредити трябва да представя на своята институция ГОД за изпълнението на своите задължения, както и финансова информация и информация за управлението.

Бюджетни кредити

Финансиране на бюджета. В бюджета се прогнозират както поетите задължения, така и плащанията (пари в брой или банкови трансфери в полза на бенефициерите). Бюджетните кредити за поети задължения и бюджетните кредити за плащания често се различават (многогодишни бюджетни кредити), тъй като задължение за многогодишните програми и проекти обикновено се поема изцяло през годината, през която е взето решението за тези програми и проекти, и средствата по тях се плащат през годините с напредването на тяхното изпълнение. Едногодишните бюджетни кредити се използват за административните разходи, за разходите за подкрепа на селскостопанските пазари и за преките плащания, като бюджетните кредити за поети задължения са равни на бюджетните кредити за плащания.

Целеви приходи

Специални приходи, получени за финансирането на конкретни разходи. Основният източник на външни целеви приходи са финансовите средства, предоставени от трети държави за програми, финансирани от Съюза. Основният източник на вътрешни целеви приходи са приходите от трети страни във връзка със стоки, услуги или строителни работи, предоставени по тяхно искане. Приходите от възстановяването на неоснователно платени суми и приходите от продажбата на публикации и филми.

Финансови активи, обявени за продажба

Всички финансови активи (с изключение на деривативите), които според международните счетоводни стандарти за публичния сектор се оценяват по справедлива стойност и за които промените в справедливата стойност трябва да бъдат признати в резерв при нетните активи до отписването им (или обезценка).

Бюджетен ред

Що се отнася до структурата на бюджета, приходите и разходите се записват в бюджета съгласно задължителна номенклатура, която отразява естеството и целта на всеки елемент. Тази номенклатура е наложена от бюджетния орган. Отделните категории (дял, глава, статия или ред) служат за официално описание на номенклатурата.

Отмяна на бюджетни кредити

Неизползваните бюджетни кредити, които не могат вече да се използват.

Пренасяне на бюджетни кредити

Изключение от принципа на ежегодност, доколкото бюджетните кредити, които не са могли да бъдат използвани през дадена бюджетна година, могат при строги условия и по изключение да бъдат пренесени за използване през следващата година.

Поемане на задължение

Правен ангажимент за предоставяне на финансиране, при условие че бъдат изпълнени определени условия. ЕС се задължава да възстанови своя дял от разходите по проект, финансиран от ЕС. Днешните задължения представляват утрешните плащания. Днешните плащания представляват вчерашните задължения.

Бюджетен кредит за поети задължения

Бюджетните кредити за поети задължения покриват пълната стойност на правните задължения (договори, споразумения/решения за предоставяне на безвъзмездни средства), които могат да бъдат подписани през текущата финансова година.

Разходи за текущ трудов стаж

Увеличението на задълженията по схемата, произтичащи от трудовия стаж, натрупан през текущата финансова година.

Отмяна на задължение

Действие, чрез което се отменя предходно задължение (или част от него).

Схема за дефинирани доходи

Пенсионна схема или друга схема за доходи след пенсиониране, при която правилата на схемата определят доходите независимо от дължимите вноски и при която доходите не са пряко свързани с инвестициите на схемата. Схемата може да бъде финансирана или нефинансирана.

Деривативи

Финансови инструменти, чиято стойност е свързана с промените в стойността на друг финансов инструмент, на показател или на стока. За разлика от притежателя на първичен финансов инструмент (напр. държавна ценна книга), който има неограничено право да получи пари (или друга икономическа полза) в бъдеще, притежателят на деривати има само ограничено право да получи такава полза. Пример за дериватив е валутният форуърден договор.

Пряко управление

Метод на изпълнение на бюджета. При прякото управление бюджетът се изпълнява пряко от службите на Комисията, изпълнителните агенции или доверителните фондове.

Дисконтов процент

Процентът, използван за коригиране на стойността на парите във времето. Дисконтирането е техника, която се използва за сравняване на разходите и ползите, настъпващи през различни времеви периоди.

Ефективен лихвен процент

Процентът, с който се дисконтират очакваните бъдещи парични постъпления или плащания през очаквания живот на финансовия актив или финансовия пасив до нетната балансова стойност на актива или пасива.

Финансови активи и пасиви по амортизирана стойност

Всички финансови активи и пасиви, които съгласно Международните счетоводни стандарти за публичния сектор се оценяват по амортизирана стойност.

Финансови активи или пасиви по справедлива стойност чрез излишъка или дефицита

Всички финансови активи или пасиви, които според международните счетоводни стандарти за публичния сектор се оценяват по справедлива стойност и за които промените в справедливата стойност трябва да бъдат признати в излишъка или дефицита за периода (т.е. деривативи).

Финансова корекция

Финансовите корекции имат за цел да предпазят бюджета на ЕС от нередовни разходи. Що се отнася до разходите под споделено управление, събирането на нередовни плащания е отговорност предимно на държавата членка.

„Потвърдена“ финансова корекция е финансова корекция, която е приета от съответната държава членка. „Решена“ финансова корекция е финансова корекция, която е приета с решение на Комисията. Тя винаги е нетна корекция, при която държавата членка трябва да възстанови нередовните средства в бюджета на ЕС, което води до окончателно намаление на финансовия пакет, предвиден за съответната държава членка. Потвърдените и решените финансови корекции се посочват в настоящия документ като една категория.

Финансовата корекция е „извършена“, когато с нея е коригирана констатираната нередност.

Непряко управление

Метод на изпълнение на бюджета. При непрякото управление Комисията възлага задачи по изпълнението на бюджета на органи, уредени от правото на ЕС или от национално право.

Прекъсвания и спирания

Ако Комисията установи, въз основа на собствената си дейност или на информацията, съобщена от одитните органи, че държава членка не е отстранила сериозни недостатъци в системите за управление и контрол и/или не е коригирала нередовни разходи, които са били декларирани и сертифицирани, тя може да прекъсне или да спре плащанията.

Нередност

Нередността е действие, което не съответства на приложимите правила на ЕС или национални правила и което има потенциално отрицателно въздействие върху финансовите интереси на ЕС. Тя може да е резултат от поведението на бенефициерите на средства или на органите, отговарящи за извършването на плащания. Понятието за нередност е по-широко от понятието за измама, което се отнася до поведение, което може да бъде квалифицирано престъпление.

Бюджетни кредити, които губят сила

Неизползваните бюджетни кредити, които ще бъдат отменени в края на финансовата година. Губенето на сила означава отмяна на цялото разрешение или на част от разрешението за извършване на разходи и/или за поемане на задължения. Това разрешение намира израз под формата на бюджетен кредит. Само за съвместните предприятия (СП), както е посочено във финансовите им правила, неизползваните бюджетни кредити могат да бъдат записани в прогнозата за приходите и разходите за следващите максимум три финансови години (т.нар. правило „N+3“). Следователно бюджетните кредити за СП, които губят сила, могат да бъдат пуснати отново в употреба до финансовата година N+3.

Неизпълнени поети задължения

Неизпълнените поети задължения са размерът на поетите бюджетни задължения, по които плащането все още не е извършено. Те представляват задълженията на ЕС за плащане за бъдещи години и са пряко следствие от съществуването на многогодишни програми и от липсата на връзка между бюджетните кредити за поети задължения и бюджетните кредити за плащания.

Собствени ресурси

Основният източник на приходи за бюджета на ЕС. Различните собствени ресурси са изброени в приложимото Решение за собствените ресурси (Решение (ЕС, Евратом) 2020/2053 на Съвета) и са следните: традиционни собствени ресурси, собствени ресурси на база ДДС, ресурси на база БНД и собствени ресурси на база нерециклирани пластмасови отпадъци от опаковки.

Бюджетни кредити за плащания

Бюджетните кредити за плащания покриват разходите, дължими през текущата година, които произтичат от правни задължения, поети през текущата година и/или през предходни години.

Предварително финансиране

Плащане, предназначено да осигури на бенефициера налични средства. То може да се раздели на няколко части съгласно разпоредбите на съответния договор, решение, споразумение или основен правен акт. Наличните средства, или авансът, се използват за целта, за която са осигурени, през периода, определен в споразумението, или се връщат.

Превантивна мярка

Превантивните мерки, които Комисията може да използва, за да защити бюджета на ЕС, когато знае за наличието на потенциални недостатъци, включват спирането и прекъсването на плащанията от бюджета на ЕС в полза на оперативната програма.

Неизпълнени поети задължения (Reste à liquider — RAL)

Неизпълнените поети задължения са размерът на поетите бюджетни задължения, по които плащането все още не е извършено. Те представляват задълженията на ЕС за плащане за бъдещи години и са пряко следствие от съществуването на многогодишни програми и от липсата на връзка между бюджетните кредити за поети задължения и бюджетните кредити за плащания.

Споделено управление

Метод на изпълнение на бюджета. При споделеното управление задачите по изпълнението на бюджета са делегирани на държавите членки. Около три четвърти от разходите на ЕС попадат в обхвата на този метод на изпълнение.

Традиционни собствени ресурси

Традиционните собствени ресурси са определени в приложимото Решение за собствените ресурси (Решение (ЕС, Евратом) 2020/2053 на Съвета) и включват по-специално мита и налози върху захарта.

Трансфери (между бюджетните редове)

Трансферите между бюджетните редове са свързани с преместване на бюджетни кредити от един бюджетен ред в друг в хода на финансовата година и следователно представляват изключение от принципа на специфичност на бюджета. Те обаче са изрично разрешени от Договора за функционирането на Европейския съюз при условията, предвидени във Финансовия регламент (ФР). Във ФР се посочват различни видове трансфери в зависимост от това дали те са между или в рамките на бюджетни дялове, глави, статии или позиции и дали изискват различни нива на разрешение.

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

7РП	Седма рамкова програма за научни изследвания и технологично развитие
АС	Амортизирана стойност
БВП	Брутен вътрешен продукт
БНД	Брутен национален доход
ВИРСР	Временен инструмент за развитие на селските райони
Главен отговорник по управлението на риска	Главен отговорник по управлението на риска
ГНСС	Глобална навигационна спътникова система
ГОД	Годишен отчет за дейността
ГФУ	Гаранционен фонд за участниците
ДДС	Данък върху добавената стойност
ДИ на МСЕ	Дългов инструмент на Механизма за свързване на Европа
ДФГ	договор за финансова гаранция
ДФЕС	Договор за функционирането на Европейския съюз
ЕАСТ	Европейска асоциация за свободна търговия
ЕБВР	Европейска банка за възстановяване и развитие
Евратом	Европейска общност за атомна енергия
ЕЗФРСР	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕИБ	Европейска инвестиционна банка
ЕИП	Европейско икономическо пространство
ЕИСП	Европейски инструмент за съседство и партньорство
ЕИФ	Европейски инвестиционен фонд
ЕИФС	Европейски инструмент за финансова стабилност
ЕКА	Европейска космическа агенция
ЕМС	Европейски механизъм за стабилност
ЕМФС	Европейски механизъм за финансово стабилизиране
ЕОВС в ликвидация	Европейска общност за въглища и стомана в ликвидация
ЕП	Европейски парламент
ЕС	Европейски съюз
ЕСВД	Европейска служба за външна дейност
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЕСП	Европейска сметна палата
ЕФГЗ	Европейски фонд за гарантиране на земеделието
ЕФМДР	Европейски фонд за морско дело и рибарство
ЕФР	Европейски фонд за развитие
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ЕФСИ	Европейски фонд за стратегически инвестиции
ЕФУР	Европейски фонд за устойчиво развитие
ЕФЮИЕ	Европейски фонд за Югоизточна Европа

ЕЦБ	Европейска централна банка
ЗиСИ	Заетост и социални иновации
ЗУКР	Значително увеличение на кредитния риск
ИИП	Инфраструктурен и иновационен прозорец
ИИУ	Инициатива на ЕИБ за икономическа устойчивост
ИПС	Икономически и паричен съюз
ИССРМС	Инструмент за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество
ИТ	Информационни технологии
КФ	Кохезионен фонд
МВК	Мандат за външно кредитиране
МВУ	Механизъм за възстановяване и устойчивост
МВФ	Международен валутен фонд
МГЗ	Механизъм за гарантиране на заеми
ММСП	Микро-, малки и средни предприятия
МП	Многогодишна програма — Програма за финансово приобщаване на средните предприятия
МСЕ 2	Механизъм за свързване на Европа
МСЗУ	Механизъм за сътрудничество по заемите за Украйна
МСП	Малки и средни предприятия
МССПС	Международни счетоводни стандарти за публичния сектор
МФП	Макрофинансова помощ
МФПР	Механизъм за финансиране с поделяне на риска
МФР	Многогодишна финансова рамка
НИТРД	Научни изследвания, технологично развитие и демонстрации
ОАФО	Обсъждане и анализ на финансовите отчети
ОЗОС	Обща здравноосигурителна схема
ОЗП	Обявени за продажба
ОКЗ	Очаквани кредитни загуби
ОРБК	Оправомощен разпоредител с бюджетни кредити
ОСП	Обща селскостопанска политика
ОФП	Общ фонд „Провизии“
ПБ	Платежен баланс
ПВРРС	Политика на високо равнище по отношение на риска и съответствието
ПМСП	Прозорец за МСП (прозорец за малките и средните предприятия)
ПСЕДЛ	Пенсионноосигурителна схема на европейските длъжностни лица
ПЧП	Публично-частно партньорство
РОР	Регламент за общоприложимите разпоредби
РППБ	Резерв за приспособяване във връзка с последиците от Брексит
РСР	Решение за собствените ресурси
САПАРД	Специална предприсъединителна програма за развитие на земеделието и селските райони
СП	Съвместно предприятие
СПЕС	Счетоводно правило на Европейския съюз

ССИД	Справедлива стойност чрез излишъка или дефицита
ССНА	Справедлива стойност чрез нетните активи/собствения капитал
СТЕ	Система за търговия с квоти за емисии на парникови газове
ТСР	Традиционни собствени ресурси
УВД	Управление на въздушното движение
ФИ	Фонд за иновации
ФИУГ	Фонд „Интегрирано управление на границите“
Фонд BUFI	Фонд за бюджетни глоби
ФПП	фонд на паричния пазар
ФР	Финансов регламент на ЕС
ФСЕС	Фонд „Солидарност“ на Европейския съюз
ФУМИ	Фонд „Убежище, миграция и интеграция“
CCS LGF	Гаранционен механизъм за секторите на културата и творчеството
CIP	Рамкова програма за конкурентоспособност и иновации
COM	Европейска комисия
COSME	Програма за конкурентоспособност на предприятията и малките и средните предприятия
COSO	Комитет на спонсориращите организации на комисията „Тредуей“
CRII+	Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса плюс
D&WM	Извеждане от експлоатация и управление на отпадъците
EAD	Експозиция при неизпълнение
ECOFIN	Съвет по икономически и финансови въпроси
EDIF	Механизъм за гарантиране по Инструмента за развитие на предприятията и иновациите за Западните Балкани
EGNOS	Европейска геостационарна служба за навигационно покритие
ElectriFI	Инициатива за финансиране на електрифицирането
ENEF	Фонд за разширяване на предприятията
ENIF	Фонд за иновации в предприятията
ETF	фонд, търгуван на организирани пазари
EUMETSAT	Европейска организация за експлоатация на метеорологични спътници
ЕСФ	Европейски социален фонд
FIFO	Първа входяща — първа изходяща стойност
H2020	„Хоризонт 2020“
ITER	Международен експериментален термоядрен реактор
JRC	Съвместен изследователски център
LGD	Загуба при неизпълнение
LGTT	Инструмент за гарантиране на заемите по проекти, свързани с трансевропейските транспортни мрежи
MEP	Член на Европейския парламент
MIM	Взаимозастрахователен механизъм
NextGenerationEU	NextGenerationEU
PBI	Инициатива „Облигации за проекти“
PD	Вероятност от неизпълнение
PF4EE	Инструмент за частно финансиране за енергийна ефективност

POCI	Закупени или първоначално създадени с кредитна обезценка
RAL	Reste à Liquider (неизпълнени поети задължения)
S&P	Standard & Poor's Financial Services LLC
SANAD	Фонд за БИСА за микро-, малките и средните предприятия
SEMED	Програма за финансово приобщаване на микро-, малките и средните предприятия в Южното и Източното Средиземноморие
SIUGI	Инструмент за неограничена гаранция в рамките на инициативата за МСП
STEP	Платформа за стратегически технологии за Европа
SURE	Подкрепа с цел смекчаване на рисковете от безработица при извънредни обстоятелства